



3 1761 06586708 7

7109









# DEN SIDSTE ATHENIENSER.

---

AF

VICTOR RYDBERG. *n*  
... .

Oversat efter Originalens andet Oplag af

OTTO BORCHSENIUS.

ANDEN DEL.

KJØBENHAVN.

ANDR. SCHOUS FORLAG.

1874.

brief

PTB

0041521

V. 2.



## Første Kapitel.

Et Aar derefter.

---

»Alexander,« sagde Karmides til sin unge Kammerslave, »jeg rejser bort og kommer neppe saa snart tilbage. Naar, véd jeg ikke selv. Hvis derfor Jøden Baruk indfinder sig i Morgen for at føre dig bort, saa bryd dette Brev og vis ham det.«

Alexander saa' forbavset ud, thi hans Herre havde i Løbet af Dagen ikke nævnet et Ord om nogen Rejse, ikke heller vare Forberedelser til en saadan trufne. Men endnu mere, end han forbavsedes, forskrækkedes han af den uformodede Udsigt til at Baruk vilde komme og føre ham bort. Hvad betød dette? Var hans Herre, som hidtil havde vist sig saa god mod Alexander og saa tilfreds med hans Tjeneste, nu pludselig bleven kjed af ham og havde solgt ham til Baruk, den rige Kjøbmand, som med sine Fartøjer udførte Slaver til alle Jordens Dele, ja endogsaa til Barbarerne, hvor, som man troede, deres Skjæbne var at slagtes paa blodtørstige Guders Altere.

»Du ser forknytt ud, min Dreng. Vær ikke bange, du! Giv mig et Bæger Vin og gaa derpaa til Ro!«

»Herre,« spurgte Alexander med ængstelig Røst, »har du solgt mig til Baruk?«

»Hvor kan du falde paa Sligt! Naa, for at berolige dig, maa du da vide, at Brevet, jeg rakte dig, er dit Frihedsbrev. Du er fri, min Dreng, fri som Fuglen under Himlen. Du er ikke Slave længer. Forstaar du mig?«

Alexanders Ansigt klarede pludselig op.

»Fri? O, hvad siger du? Skulde dette være mit Frihedsbrev?« udbrød han, idet han vendte og betragtede Brevet. »Er det muligt?«

»Det er fuldkomment sikkert.«

Alexander greb Karmides's Haand og kysede den.

»Det er godt,« sagde Karmides og trak sin Haand tilbage. »Men du glemmer Bægeret. Skynd dig!«

»Fri!« gjentog Slavedrengen med Henrykkelse. »Men hvormed har jeg fortjent denne Godhed? O, Herre, hvorledes skal jeg lonne dig...«

»Bægeret! Skynd dig!« raabte Karmides.

Alexander havde Vanskelighed ved at standse Udbrudet af sin Taknemmelighedsfølelse. Men paa et fornyet Vink af Karmides ilede han ud for strax efter at vende tilbage med det fyldte Bæger i Haanden.

Karmides tomte det.

Alexander spurgte nolende :

»Maa jeg ikke følge dig paa din Rejse?«

»Nej, det er unødvendigt. Jeg behøver dig ikke.«

»Hvorhen begiver du dig?«

»Ingen Nysgjerrighed! Gaa din Vej!«

»Men skjönt jeg er fri, tillader du mig vel at blive i dit Hus og være i din Nærhed?« vovede Alexander at tilføje, idet hans Hengivenhed og hans Frygt for at blive fjernet afspejlede sig i hans Ansigt.

»Lad mig i Ro for dine Spørgsmaal! . . . Dog,« vedblev Karmides, da han blev Alexanders bedrøvede Udseende vár, »bliv, jeg vil sige dig Noget. Omstændighederne byde, at vi maa skilles, min Ven I Morgen er Baruk Ejer af dette Landsted. Jeg rejser i Nat fra Athen, og det kan hælde, at du ikke faar din tidligere Herre at se igjen. Det var derfor, jeg gav dig Friheden. Det bliver nu din egen Sag, hvorledes du vil benytte din Frihed, for at slaa dig gjennem Verden. Følg din Natur og grib Lykken, naar du kan! Se, det er mit Raad, let at give, om end vanskelig nok for den sidste Dels Vedkommende at følge. Men deri bestaar netop den Kunst at leve, Alexander. Jeg har mærket, at du er videbegjærlig, at du hænger over mine Bøger, at der findes en Grammaticus i dig, om ikke en Filosof. Gaa i Morgen til Krystantevs's Hus. Forlang at faa hans Datter Hermione i Tale. Sig hende, at du har været Karmides's Kammer-

slave, sig hende, at du ikke har været aldeles ligegyldig for hans Hjerte, men at du nu baade er uden Lænke og uden Brød. Du kan skrive. Bed Hermione udvirke dig en Plads mellem hendes Faders Bog-Afskrivere. Dit Ansigt er hos saadanne Mennesker som Krysantevs og Hermione et Anbefalingsbrev; de vil ikke afslaa din Begjæring, men snarere glæde sig over den. Krysantevs vil give dig et eller andet Værk, som, medens du afskriver det, kan indvie dig i hans Videnskab, i Fald du tænker, medens du afskriver. Han vil ordne det saaledes, at du kan danne din Sjæl ved det samme Arbejde, hvorved du fortjener dit Brød. Og mærker han, at du har benyttet dig af denne Lejlighed, saa vil han fra Afskriver gjøre dig til sin Discipel, føre dig ud til Akademia og give dig en Plads mellem Patricier og Sønner af romerske Senatorer. Dermed er jo din Lykke gjort, Alexander. Du bliver, hvad Kejser Julianus er, en Discipel af Krysantevs. Du bliver Fosterbroder til Kejseren, min Dreng, og du bliver Filosof, fuld af Skyer og Ideer, af Taager og Begreber. Nu har jeg ikke mere at sige dig, uden at du henter min Kappe og tænder Lampen i Bogværelset. Fy, ingen Taarer, Alexander! Du bliver styg, naar du græder. Gaa din Vej!«

En Stund efter at Alexander havde fjernet sig, gik Karmides til det lille Bogværelse, som var beliggende tæt ved hans Sovekammer. Hans Ansigt var blegt og bar Præget af mørk Bestemthed. Efter at have fundet den Rulle, han søgte, flyttede

han Lampen hen til en Løjbænk, lagde sig paa denne, aabnede Bogen, men glemte at læse og sank hen i sine egne Tanker.

»Dog, jeg maa skrive til hende — kun nogle Linier — for at retfærdiggjøre mig — for at befri mig fra enhver yderligere Tanke om hende.«

Han stod atter op, slap Bogen og satte sig til at skrive:

»Karmides hilser Raket for sidste Gang. Jeg gjorde det Skridt, hvortil min Pligt opfordrede mig, og hvoraf vi begge haabede en fastere Forening af de Baand, der have knyttet os sammen. Du véd uden Tvivl nu, at jeg gjorde det forgjæves. Da jeg i Dag hos din Fader anholdt om din Haand, forstummede han baade af Vrede og Forbavselse. Du, Hedningen, du den letsindige, udsvævende, forarmede Karmides! Det var hans Svar. Jeg behøvede ingen Udlægning deraf; jeg behøvede kun at se det Blik, hvormed han ledsagede det. Desværre, min Raket, har din Fader fuldkomment Ret. Imellem os er der en Mur, som ikke kan overstiges. Gid Skjæbningen stedse være dig gunstig! Hvad mig angaar, saa har jeg været vis nok til at gjøre mig kjed af Alt paa samme Tid som forarmet. Hvad bryder jeg mig om, at jeg ikke har et Guldstykke til at kjøbe mig en Glæde for, da jeg ikke engang vilde have alle Verdens Glæder til Foræring? Livet er mig en udpresset Orange, hvis Skal jeg kaster bort. Jeg gaar til et Land, hvor man lige saa lidt besværes af Glæde som af Smerte, lige saa lidt

af Frygt som af Forhaabninger, formodenlig ikke heller af Tanker. Men kan man tænke dér og mindes det Forsvundne, saa kunde det vel hænde, at jeg en og anden Gang vil blande den guddommelige Ro, som nydes dér, med en Tanke om dig.«

»Godt,« mumlede Karmides, »nu er den Sag afgjort. — Hvad mere har jeg kunnet gjøre for den stakkels Pige, end jeg har gjort? Har jeg ikke, blot for at gjøre hende lykkelig ved en salig Indbildning, hyklet for hende en Lidenskab, som for længe siden er udslukket? Det var en ulykkelig Stund, da jeg forvirredes af hendes mørke Øjne. Hun har forvoldt mig mere Bryderi end alle andre Kvinder tilsammen. Hendes Ømhed, hendes Skinsyge, hendes Frygt for Fremtiden, hendes ulykkelige Følsomhed, der har iført sig tusinde Skikkelser for at plage mig, alt dette har jeg baaret med en Taalmodighed uden Lige.

Hun elsker mig! I dette Øjeblik gjør det mig godt at dvæle ved denne Tanke. Ogsaa Alexanders Taarer behagede mig. Jeg er da virkelig elsket af to Mennesker! Min Bortgang vil saaledes forarsage to Skabninger Smerte! En Trøst for Menneskenaturen!

At forsvinde fra Verden og efterlade et tomt Intet af Følelser, det er i Sandhed en afskyelig Tanke. Det tomme Intet foran mig og bag ved mig, og mellem disse Afgrunde en uhyggelig Døds-kamp! Nej, nej, i det Mindste Noget bag ved mig!

Jeg haabede en Tid med Rakel at vinde en smuk Andel i hendes Faders Rigdomme. Hvad var da sket? Jeg var rejst til Bajæ, for ved Hjælp af Saltvandet at sætte mine Livsaander i deres forrige Stand. Jeg havde atter begyndt at nyde — en liden Stund og mere af Vane end af Ungdomslyst — var derefter hjemfaldet til Lægen og havde besvoret ham at udodeliggjøre en elendig Tilværelse.

Epikurs Lære er den værste, som en Menneskehjerne har frembragt. Jeg afskyr denne fejge Lære om at nyde med Maade for at nyde længe. De søger Glæden, men spæder den bestandig med en evigvarende Frygt for Overdrivelsen og dens Følger — og derfor finder de ikke hvad de søger. De blander Gudernes Vin med Menneskenaturens usleste Bærme, som er Fejghed. En saadan Blanding var mig væmmelig. Jeg søgte Nydelsen ublandet og gik min Vej uden at se til Højre eller Venstre.

Anden Akt af Livet er herlig. Den første er intetsigende, den tredje er kjedelig, den fjerde fornedrende. Jeg har altid afskyt Alderdommen. Forfatterens gode Mening røber sig, paa Bekostning af hans Talent, deri, at femte og sidste Akt kan indskydes i Stykket, hvor som helst man lyster.«

Disse Betragtninger førte Karmides's Tanker tilbage til Bogen, som han havde aabnet. Det var en Afhandling om Døden. Paa saadanne Boger var den hellenske Literatur temmelig rig. Troste-

grunde mod Døden udgjorde for Filosoferne af visse Skoler en vigtig Afdeling af deres Morallære.

Som det sømmer sig en Rejsende, vilde Karmides i Forvejen vide Noget om det Land, hvorhen han havde besluttet at tiltræde Færden.

Forfatteren fremsatte først det Spørgsmaal, om det for Menneskets Lykke er bedre omhyggelig at undfly enhver Tanke om Døden eller i Tide vænne sig til denne Tanke, for ikke at gribes af Rædsel og miste sin Sjæls Ligevægt, naar den Uundgaaelige nærmer sig. Han kaldte Døden med de ømmeste Navne — en yndig, drømmeløs Slummer, Sovnens Broder, en Tilbagevenden i Moder Jordens Skjød, en af den gode Natur selv foranstaltet Opløsning af vort Legeme og dets Bestanddeles Blanding med de venlige Elementer — og han forundrede sig over, at Mange havde foretrukket den første Udvej for den sidste. Den Ro, de derved haabe at vinde, trues jo hvert Øjeblik, thi Naturen aabner Grave i Tusindvis for vore Øjne, Skabninger med Liv og Følelse omkomme jo hvert Øjeblik uden Tal. Hvilken forfærdelig Angst maa ikke gribe den, som oven i Kjøbet i sund Tilstand, med usvækkede Nerver ikke har kunnet taale Tanken om Døden, naar han endelig angribes af en Sygdom, naar denne Sygdom gjør Fremskridt, naar Lægen tvivler, naar Lægen tilsidst opgiver ham! Kun fejge og tankeløse Mennesker kunne derfor vælge en Udvej, saa upaalidelig og farlig, til sin Roligheds Bevarelse. Dog indrømmede Forfatteren, at ogsaa for Jordens



ædleste og tapreste Folk, Hellenerne og Romerne, var Døden et Rædselsord, af Loven forbudt at nævnes ved Offerhøjtidelighederne og andre festlige Sammenkomster, af Velanstændigheden udvist fra private Selskabskredse.

Dette, vedblev Forfatteren, viser, hvor dybe Rødder Afskyen for Døden alligevel har slaaet i Menneskenaturen. Denne Afsky maa overvindes, hvis ikke Sjælens Ro og Klarhed skal forstyrres af de mest hverdagsagtige Begivenheder. Af den Grund stemte Forfatteren overens med alle helle-niske Filosofer deri, at et Menneske, som elsker sin Rolighed, bør saa tidlig som mulig vænne sig til Tanken om Døden og undersøge, hvad Døden egentlig er. Han erindrede om Epikuros, som, under en smertelig Sygdom og sin Opløsning nær, skrev til sin Ven, at hans Sjæls Glæde opvejede Legemets Smerter, og at hans sidste Dag ogsaa var hans lykkeligste. Mangen henter af Troen paa Sjælens Udødelighed og Glæder i et kommende Liv et Mod, som ikke lader sig slaa til Jorden. Forfatteren ansaa det dog for uværdigt for den Vise at hente Styrke fra Noget, som mulig er en Vildfarelse. Man bør finde Styrke hos sig selv. Er det ikke, spurgte han, tilstrækkelig trøstende, at have levet og i sit Liv at have udrettet noget Nyttigt og med dette rolige Tilbageblik paa det Hensvundne at forbinde den lykkeligjørende Forestilling at forenes med Jorden, som frembringer og nærer alt Godt og Skjønt, og endelig ved Legemets Opløsning endnu

efter Døden at blive nyttig for dem af Ens Lige, som man i levende Live har elsket?

Forfatteren opregnede og skildrede derpaa en Mængde af de Tilfælde, som kunne gjøre Mennesket, trods dets indgroede Afsky for Døden, ligegyldigt mod denne, ja fjendtlig mod dets eget Liv. I saa Henseende glemte han ikke de Vellystninge, som have tomt Nydelsernes Bæger lige til Bærmen. De Sidste i denne Klasse, som han skildrede, vare dem, der netop af Frygt for Døden vare løbne i dens Arme og havde foretrukket Tilintetgjørelsen selv for Tanken om Tilintetgjørelsen.

Denne Skildring var gjort med en Styrke, som kunde faa Haarene til at rejse sig paa Læserens Hoved og henflytte ham til samme Kategori som de Beskrevne.

Forfatteren opholdt sig længe ved Forestillingen om Tilintetgjørelsen. Hans Iagttagelser stemte overens med Plutarks Anskuelse deri, at Frygt for Døden opstaar hos de fleste Mennesker ikke saa meget ved Tanken om de Legemssmerter, som ledsage Døds Kampen, ikke heller ved Tartaros's eller Helvedes Rædselsbilleder og Forestillingen om evig Pine, men netop ved Tanken om Tilintetgjørelsen. »Lad mine Hænder og Fødder blive lamme, lad Bylder bedække mit Legeme, lad mine Kvaler faa Tænderne til at klapre i Munden paa mig: blot Livet staar mig tilbage, er jeg tilfreds, om ogsaa jeg hang naglet til Korset,« siger Mæcenus. Og mange Mennesker tænke som han. Menneske-

aanden, ligesom hele Naturen, gyser for det Tomme. Den kan forsone sig med, ja endog efterstræbe en Tilstand af Uforanderlighed, af uafbrudt Hvile, utilgængelig for Sorg og Glæde, Haab og Frygt: men en saadan Tilstand er endnu ikke Tilintetgjørelse. Den har Udseendet af en yndig, drømmelos Sevn, som i sit Skjød gjemmer Muligheden af en Gjenopvaagnen og under den indslumrede Overflade indskyder en Følelse af behagelig Hvile. Men hvor enhver Mulighed til en Forandring er borte tillige med det, som ikke skulde være afhængigt af Forandring, hvor ikke engang en Tilstand gives, hvor Fantasien dukker ned i en grænselos Tomhed, forgjæves famlende i evigt Mørke efter nogle Atomer, hvormed den kuude forme sig et Billede af det Ubegribelige, dér gaber Tilintetgjørelsen.

Karmides kastede Bogen fra sig og rejste sig. Hans Sjæleliv havde i den henrundne Tid været som en Mekanisme, der var holdt i Gang ved ydre Paavirkninger; han var svækket, ruineret, uden Forhaabninger, det var Alt, hvad han vidste om sig selv, og han vilde ikke leve, fordi den Fremtid, som ventede ham, vilde blive tom paa Alt, undtagen Forsagelser. At synke ned til Samfundsbærmen, efter at have lyst i yppige Kredse og været en Stjerne mellem den nydelseslystne Ungdom, at snige sig omkring i en pjaltet Kape, en Gjenstand for Spot eller Medlidenhed af dem, paa hvem han havde bortødslet sin Formue, fulgt af

Foragt at vandre en tidlig Skrøbelighed, en fornedrende Alderdom i Møde, dette havde malet sig med forfærdelige Farver for hans Fantasi. Han kunde undgaa denne Skjæbne ved en frivillig Død. En saadan havde han længe imødeset som Enden paa hans Bane, den passede ind i hans Filosofi, og han havde ikke fundet nogen Vanskelighed ved at forsonse sig med Tanken om den. Den var tvertimod forekommet ham som et passende Slutningsoptrin i Livets Lystspil, forhøjende Virkningen af det Hele. At udslukkes midt i sin fulde Glans, at forlade Verden, medens han endnu blændede den og syntes den misundelsesværdig og lykkelig, at rive sig ungdommelig, smuk, sund og overøst med Kvinders Ømhed ud af Glædens Favn og ile i Gravens, det var jo den eneste Død, som kunde anstaa en Karmides!

Videre havde Karmides ikke tænkt paa Døden. Han imødesaa den som en Nødvendighed og vilde tillige benytte denne Nødvendighed paa en Maade, som smigrede hans Hovmod. Dog, da hans timelige Velfærd truede som en hældende Bygning med at styrte sammen over ham, havde han fra Dag til Dag opsat sin Beslutning. Nu var alligevel den sidste Dag kommen. Overlevede han ogsaa den, saa havde han ogsaa overlevet sig selv, og Døden, forhalet i nogle Timer, vilde blive lige saa fornedrende, som om den ventede ham efter en lang Bane af Foragt og Elendighed.

Han havde derfor i en kold og rolig Sinds-

stemning besluttet, at den nu tilstundende Nat skulde blive hans sidste.

Men i det Øjeblik, han kastede Bogen fra sig, følte han hvad han hidindtil ikke havde følt — Tvivlraadighed. Menneskenaturens Rædsel for Tilintetgjørelsen, saa kraftig og psykologisk rigtig skildret i den ukjendte Filosofs Arbejde, havde pludselig ogsaa grebet ham.

Han gik nogle Skridt over Gulvet, forgjæves kæmpende mod den Gysning, der fór igjennem hans Lemmer. Derpaa forlod han Værelset, kastede Kappen om sig og ilede ud, for i den fri Natur at samle sine Tanker.

Sorte og forvirrede væltede de sig i hans Hjerne. Han var ikke i Stand til at beherske og ordne dem, før med Rolighed at overveje sin Stilling og med Fornuftgrunde bekæmpe Selvopholdelsesdriftens Anstrengelser.

I denne Tilstand vandrede han fremad uden at se, hvor han befandt sig. Først i Nærheden af Staden fik han Øje for sine Omgivelser. Han saa' Dobbeltporten foran sig og hørte fra Gaden Kera-meikos en Summen af talrige Spadserende, som node den svale, stjerneklare Nats Skjønhed.

Han standsede, thi i denne Sindsstemning foretrak han, ikke at se eller blive set af Mennesker. Bagved ham, i Nærheden laa Begravelsespladsen. Han vendte om og gik derhen.

I Porten til Begravelsespladsen kom tvende Personer ham i Møde. Da han passerede forbi,

lagde den ene af dem sin Haand paa hans Arm og nævnede hans Navn.

Ubehagelig overrasket, standsede Karmides, mønstrede Manden og gjenkjendte Petros, Homoiusianernes Biskop.

»Clemens,« sagde denne til Ynglingen, som ledsagede ham, »gaa i Forvejen til Staden. Jeg skal strax efter være hjemme.«

Biskopen og Forelæseren kom fra Søjlesletten, efter at have bragt Simon Helgenen hans Aftensmaaltid. Simon havde efter sin Gjenopvækkelse paa Ny bestaget Søjlen og levede nu sit sædvanlige Liv, om muligt endnu mere betragtet og beundret end tidligere.

»Hvad kan du have at sige mig?« spurgte Karmides utaalmodig.

»Meget,« svarede Petros, »hvis du blot har Tid til at høre mig.«

»Det er netop det, jeg ikke har —«

»Godt, man kan sige meget paa faa Minutter. Hvorhen agter du dig? Jeg kan ledsage dig og undervejs meddele dig, hvad jeg vil sige.«

»Vil du ikke opsætte denne Samtale til en anden Gang?«

»Nej, det kunde da være for silde —«

»Deri har du Ret. Vel, det er mig ligegyldigt, hvorhen vi gaa.«

»Lad os vælge den første den bedste Plads, hvor vi uforstyrrede kunne tale sammen. Vi har en saadan her i Nærheden.«

De satte sig paa en Bænk, der beskyggedes af Cypresser.

»Nu da, hvad har du at sige mig?« spurgte Karmides.

»Noget, der turde forekomme dig besynderligt og dristigt,« svarede Petros. »Vi kjende hinanden saa lidet, og alligevel vil du høre, at jeg blander mig i Forhold, som slet ikke synes at vedkomme mig, men i høj Grad dig — —«

»Det er godt. Lad mig blot høre, hvad det er.«

»Min Ven, jeg har flere Nætter drømt om dig, sidst i Nat, og da saa levende, at jeg i Dag har følt en uimodstaaelig Lyst til at tale med dig. Jeg vilde have opsøgt dig, i Fald jeg ikke havde truffet dig her. Hvad tror du i Almindelighed om Drømme?«

»Petros, jeg har i Aften ingen Lyst til at filosofere. I al Korthed: hos mig er de Indskydelser fra Maveu, hos dig formodentlig fra Himlen. Hvad drømte du?«

»Jeg har i trede Nætter efter hverandre set dig staa ved Randen af en Afgrund, og jeg reddede dig fra at falde i den.«

»Og det var alene dette, du vilde fortælle mig?«

»Nej, jeg vil ogsaa sige dig, at jeg tror paa visse Slags Drømme. Der gives Drømme, som i sig selv bære et uimodstaaeligt Vidnesbyrd om deres Sandhed. Jeg er i dette Øjeblik overbevist

om, at Forsynet har udset mig til sit Redskab for at redde dig fra en Ulykke «

Karmides blev opmærksom. Petros's Ord gjorde Indtryk paa ham. Denne vedblev:

»Jeg har spurgt mig selv: hvad er det for en Ulykke, som truer Karmides? Og hvorledes skal jeg kunne redde ham? Der er jo saa meget, som skiller os fra hinanden, som nægter mig hans Fortrolighed. Vore Veje ere hidtil aldrig stødt sammen, min Opfattelse af Livet er en helt anden end hans, vor Verdenserfaring saa himmelvidt forskjellig. Han vilde ikke forstaa mig, hvis jeg taledede til ham fra Dybet af mit Hjerte; han vilde maaske ikke engang høre mig. Da jeg spurgte, hvad den Ulykke kan være, hvoraf Karmides trues, saa fandt jeg intet andet Svar end dette: hans Ulykke er det, hvilket han selv betragter som sin Lykke, og du vil forgjæves søge at forandre en Anskuelse, der saa at sige er grundet i hans Blod, hans Ungdom, i de Gaver og Fortrin, hvormed Naturen har udrustet ham, og som indbyde ham til Glæder, Nydelser, Sanserus. Du formaar her Intet, kun Tiden kan udrette Noget. Den Dag vil vel engang komme, da han med Uvillie støder Nydelsens Bæger tilbage, om ogsaa det rækkes ham af den skjønneste Haand. Han vil da af egen Drift besinde sig. Du kan endnu Intet udrette — — Men Drømmen kom igjen. Du var beredt til at kaste dig i Afgrunden; du gik ikke med lukkede Øjne til dens Rand, du gik med aabne, du saa' den, dit Ansigt var mørkt



og truende, som det nu er, og alligevel, da jeg greb dig i Armen, standsede du villig, og jeg kunde uden Vanskelighed føre dig ud af Farens Nærhed. Saadan var min sidste Drom.

Jeg, som tror paa Drømme,« vedblev Petros, »fordi vore hellige Bøger give mig Grund dertil, og fordi mangfoldige Erfaringer støtte en saadan Tro, jeg følte mig heraf overtydet om saavel at den Fare, der truer dig, staar umiddelbart for Døren, og at du selv véd dens Tilværelse, som ogsaa derom, at jeg virkelig kan redde dig, og at du beredvillig vil skjænke mig den Fortrolighed, som i dette Øjemed er nødvendig. Har jeg skuffet mig?«

»Formodentlig.«

»Jeg tror det ikke. Du er i dette Øjeblik ulykkelig, Karmides.«

»Bah!«

»Og du behøver en Hjælper. Tiden er allerede kommen, da du væmmes ved Nydelsens Bæger — «

»Deri har du Ret — —«

»Godt, det er en Begyndelse til den Fortrolighed, som jeg ønsker at opnaa. Jeg behøver neppe at vide mere, thi dermed har du sagt, at du staar ved et Vendepunkt af dit Liv, at du vil begynde en anden Bane, de herlige Gaver mere værdig, hvormed Forsynet har udrustet dig, og som, ret anvendte, bør berede dig en Fremtid af Lykke og Ære — —«

»Du faar mig til at le.«

»Du tvivler om en saadan Fremtid og føler

alligevel Modbydelighed for det Liv, du hidtil bestandig har ført. Men dette er jo Fortvivlelse?»

«Nu, og hvad saa?»

»Du, som har Ungdommens Daarskaber bagved dig og det Bedste af Livet foran dig! Er din Sundhed ødelagt? Din unge Natur skal erobre den tilbage. Er din Formue ødelagt? Du skal erhverve dig en ny. Eller har din Fortvivlelse en dybere Rod? Karmides, der findes en usvigelig Lægedom for Sjælen, ligesom der findes en Sygdom, der fører til den virkelige Sundhed, til det sande Liv. O, var dit Onde af den Art! Jeg skulde tage din Haand og føre dig til Lægen. Maaske er det ogsaa saaledes — og jeg vilde lykønske mig dertil — omend du selv endnu ikke har rettet Blikket indad, i din egen Barm. Maaske plunres din Selvprøvelse af Tanker om jordiske Ting, af Frygt for din timelige Velfærd. Denne Frygt skal forjages. Før hører du mig ikke, og jeg undres ikke derover, thi at prædike for en Druknende er Galskab. Man trækker ham først op af Dybet og prædiker siden. Er altsaa din Ejendom bortødslet, frygter du Kreditorer, Fattigdom og Ydmygelse, saa giv mig din Fortrolighed. Jeg vil mulig kunne hjælpe dig.«

»Du?»

»Ja, jeg.«

»Hvis du nu har gjættet rigtig, vilde du da kunne afvende et Slag, som venter mig ved næste Solopgang?»

»Jeg anser det ikke for umuligt.«

»Jeg véd, at du er en overordenlig Mand, en Apollonios fra Tyana mellem de Kristne, at du har opvakt en Død og udført andre Mirakler. Jeg vilde derfor næsten være fristet til at tro paa Muligheden af din Evne ogsaa i dette Tilfælde — —«

»Sammenlign ikke hvad der ikke bør sammenlignes! Lad os holde os til hvad der foreligger. Sæt, at Baruk er din Kreditor, at du behøver Henstand — —«

»Petros, hvor véd du dette?« udbrod Karmides.

»Bah, jeg véd mere, meget mere. Sæt, sagde jeg, at du behøver Henstand af ham. Du kan da rolig gaa hjem og lægge dig til at sove. Jeg lover, at Baruk vil have Taalmodighed.«

»Petros, er dette dit Alvor? Kan du holde, hvad du lover?«

»Jeg kan love og holde mere. Det afhænger af dig selv og af den Fortrolighed, du viser mig.«

»Men hvad er din Hensigt med alt dette? Hvilke er dine Bevæggrunde? — Dog, jeg skyder disse Spørgsmaal til Side. De maa være hvilke som helst. Min Stilling er fortvivlet, jeg tilstaar det — og redder du mig saaledes, som jeg vil reddes — —«

»Saa at Alt sker i Stilhed, saa at din Stolthed ikke bliver saaret — —«

»Sig Hovmod eller Stolthed — Ordene gjør

Intet til Sagen — da lægger jeg min Skjæbne i dine Hænder, og du maa gjøre med mig hvad du vil — — endskjønt jeg umulig begriber, hvilken Slags Interesse du kan nære for min Person, og hvormed jeg skulde kunne vise dig min Taknemmelighed med Gjentjenester.«

»Jeg forlanger ingen saadanne — kun din Fortrolighed. Med denne Fortrolighed skal jeg opnaa det Øvrige, og hvad jeg vil opnaa, er din egen Lykke. Til at begynde med: vil du besøge mig i Morgen efter Skumringen, naar jeg er vendt hjem fra mit Arbejde? Du har maaske set mig slæbe Sten til Afrodites Tempel. Det er nu min daglige Sysselsættelse, og jeg deler med Glæde mine undertrykkede Trostællers Møje. Da Israel var mægtigt, styrtede vi Afgudernes Altare; vi maa nu gjenopbygge dem, men, som vi haabe, for engang at nedrive vore egne Hænders Arbejde. Du kan nu ikke besøge mig i det biskoppelige Palads, som er forvandlet til et Fattighus, men i en Hytte paa Skambonide. Hvem som helst du spørger, vil kunne vise dig til min fordringsløse Bolig. Vi skulle da i Morgen videre overlægge Midlerne til at ordne dine timelige Anliggender.«

## Andet Kapitel.

### Petros og Baruk.

En Befaling var udgaaet fra Kejser Julianus, at de Kristne paa egen Bekostning skulde gjenopbygge de Templer, som de under de foregaaende Kejsere havde nedrevet for den gamle Læres Tilhængere.

I Athen førte dette Paalæg strenge Følger med sig, thi ikke alene Petros, men ogsaa hans Forgængere paa Bispestolen havde været ivrige Nedbrydere af de gamle Guders Altere, understøttede deri af den kejserlige Magt, som dels havde godkjendt saadanne Handlinger, dels ladet dem være ustraffede.

Med Konstantius's Dod vare ogsaa de rige Bække udtørrede, som fra Statens Skatkammer nylig strømmede ned i de retroende Biskopers Pengekasser.

I Athen vare de Kristne vistnok talrige, men den store Mængde af dem tilhorte her den fattigste Befolkning, og de vare desuden delte i to Partier, af hvilke det under Konstantius undertrykte i Tal var det betydeligste. Disse sidste havde gennem deres Biskop — thi ogsaa de havde nu Ret til at have en Biskop — hos Krysantevs og Prokonsulen over Akaja beklaget sig derover, at de maatte bøde for Voldsomheder, hvori de vare uskyldige. De havde ikke nedrevet noget Tempel; hvorfor

skulde de da lide under Følgerne af Gjerninger, som ikke de, men deres Modstandere Homoiusianerne havde begaaet?

Man havde fundet deres Klagemaal grundede og befriet dem for Deltagelse i Tempelopforelsen. Hele Byrden var saaledes faldet paa Homoiusianerne, som desuden vare svundne ind formedelst talrige Frafald.

Den Strenghed, hvormed Krysantevs vaagede over og paaskyndede Arbejdet, gjorde Byrden dobbelt trykkende.

I denne Tid af Lidelser og Besværligheder for den homoiusianske Menighed havde Petros vist sig den Plads værdig, hvortil Menigheden havde hævet ham. Det tidligere biskoppelige Palads, som var en Bygning, der tilhorte Staden Athen, havde han rømmet uden at kny og var tillige med Clemens flyttet ind i et lidet Hus paa Skambonide. Han deltog utrættelig i Arbejderne, ordnede Dagværksforpligtelsen mellem sin Menigheds Medlemmer og var stedse beredt til med sin egen Person at træde i Stedet for dem, som af Sygdom eller andre Omstændigheder hindredes i at fuldende, hvad der paahvilede dem. Man saa' ham nu daglig i Skaren af arbejdende Mænd, Kvinder og Børn slæbe Sten til Afrodites Tempel. Hans underordnede Præsteskab oplivedes af hans Exempel og fulgte det.

Morgenen efter sin Samtale med Karmides besøgte Petros Baruk.

Den gamle Israelit havde i Løbet af de sidste

Dage gjort storartede Forberedelser i Anledning af en Rejse til Jerusalem. Lige fra Kejser Hadrians Tid havde det været Jøderne forbudt at opholde sig i denne deres gamle Hovedstad; de maatte ikke engang besøge den. Selv dens ærværdige Navn var udslettet og erstattet af et romersk. Nu var Alt forandret. Kejser Julianus havde ikke alene hævet dette Forbud, men lig en anden Cyrus opfordret Jøderne til at vende tilbage til deres gamle Fædreland. Han havde besluttet paa det hellige Bjerg Moriah at opbygge et Tempel, som skulde blive det ny Midtpunkt for Jehovahs Dyrkere og kappes med Salomons og Herodes den Stores i Pragt og Storhed.

En almindelig Begejstring havde grebet Jøderne. Templets Gjenopbyggelse og det gjenfødte Israels Forening omkring dets hellige Mure havde under deres Undertrykkelse og Forhaanelse aldrig ophørt at være deres Haab og Fremtidsmaal. Nu syntes det nær sin Virkeliggjørelse. Til de store Summer, som Julianus af offentlige Statsmidler havde bestemt til Foretagendet, kom de frivillige Bidrag, som Jøderne gav. De Rige afstod en Del af deres Rigdomme, de Fattige ilede med at bringe deres Skjærv. Fra Gallien, Britannien, Middelhavets Øer og Afrika strømmede Jøderne til Palæstina, de Fleste ikke for at bosætte sig dér, men Alle for selv at lægge Haand paa Værket. Begejstringen var ikke mindst i Athen. Breve fra Jerusalem til Synagogen i Athen berettede, at Murene

allerede begyndte at rejse sig, at Oldinge, Kvinder og Børn deltog i Arbejdet, at det udførtes under Hymner og Jubel, at Mange af de Rige, som kappedes med de Fattigste i Utrættelighed og Iver, betjente sig af Spader og Løftestænger af Sølv og ikke ansaa Purpur- og Sølvorskapper for gode til i dem at bære Gruset bort.

Der var iblandt de Kristne en almindelig Overbevisning om, at Jerusalems Tempel aldrig mere skulde rejse sig, fordi Ødelæggelsesdommen for evig var bleven forkyndt over den mosaiske Lov. Maaske var den inderste Bevæggrund hos Julianus, da han saa ivrig omfattede Tanken om atter at opbygge samme Tempel, ingen anden end den at gjøre denne Overbevisning til Skamme og ved sin kejserlige Almagt fremkalde et talende Bevis mod de Profetiers Troværdighed, hvorpaa de Kristne støttede deres Tro. Jøderne, som nu allerede længe havde været behandlede med Overmod og Foragt, hentede ogsaa fra dette Synspunkt en ny Anledning til at opbyde alle Kræfter til det store Foretagendes snare Virkeliggjorelse.

Den gamle Baruk ansaa sig ikke som den, der havde gjort tilstrækkelig Fyldest, da han skjænkede en betydelig Pengesum som Bidrag til Tempelbygningen. Ogsaa han vilde umiddelbart lægge Haand paa denne; han vilde i det Mindste have lagt en Sten til de øvrige, og han priste sine Fædres Gud for den Lykke at have oplevet den Tid, som endelig skulde se Israels Haab virkeliggjort. Nu ud-



rustede han tvende Skibe, som skulde føre ham og en Mængde af hans Trosfæller, Rabbi Jonas indbefattet, til det hellige Land. Naar han samtalede med Rabbi Jonas, saa opbyggede denne ham ikke længer med Platon og Filon; deres Ord og Tanker drejede sig kun om Templet, Rejsen og den lyse Udsigt for Israels Fremtid.

I Løbet af mange Aar havde Baruk anvendt en Del af sin ledige Tid til den fromme Sysselsættelse at afskrive Lovens hellige Bøger. Hvilken Omhu havde han ikke anvendt paa hvert Bogstav! Hvor sirlige maatte de ikke være og hvor fuldkomment ens med Bogstaverne i Originalen, som laa foran ham! Der kunde jo være — og efter hvad Rabbi Jonas forsikrede, var der virkelig — en hemmelig Mening i den vilkaarlige Afvigelse fra den sædvanlige Form eller i den usædvanlige Størrelse, som visse af disse utallige Bogstaver havde i selve Originalen. Derfor var det af Vigtighed, at ethvert fuldkomment lignede sin Forskrift. Det var saaledes et møjsommeligt Arbejde, men desto mere fortjenstligt, naar det endelig var fuldendt. Og fuldendt var det nu til ikke ringe Glæde for den fromme Kjøbmand. De vare færdige, samtlige Ruller, og svøbte omkring gyldne Stave, hvis Ender vare prydede med Juvelknapper af uhyre Værdi. Han havde oprindeligt bestemt dem for Synagogen i Athen; men nu var en langt ærgjerrigere Tanke opstaaet i hans Bryst. Han vilde skjænke dem til det ny Tempel, og han frygtede blot, at deres

Afskrivers ringe Anseelse mellem de Skriftlærde skulde gjøre ham uværdig til en saadan Ære.

Det var imidlertid ingenlunde Baruks Hensigt at dvæle en længere Tid i Jerusalem, og endnu mindre at bosætte sig der. Han vilde blot gjense Davids Stad, forrette sin Bøn paa Moriah, overvære Virksomheden ved Tempelopførelsen og bære sin Sten dertil, samt derpaa vende hjem med en Haandfuld Muld af den hellige Jord, hvorpaa hans Hoved skulde hvile, naar han var gaaet til sine Fædre. Hans Mage, den alderstegne Ester, var for svagelig til at vove en Rejse over Havet; hun og Rakel skulde derfor blive hjemme og afvente hans Tilbagekomst; han skulde da fortælle dem Alt, hvad han havde set og erfaret, saa nøjagtig og udførlig, som de havde skuet det med deres egne Øjne.

Baruk havde paalagt Ester under hans Fraværelse nøje at vaage over Rakels Opførsel, hvilket vilde være saa meget mere nødvendigt, som ogsaa Rabbi Jonas, hendes Trolovede, skulde deltage i Toget.

Midt under disse Forberedelser var Baruk bleven overrasket af Karmides's Frieri til hans Datter. Den gamle Mand, som kjendte sin Skyldners grænseløse Letsindighed, vilde i Begyndelsen opfatte Tilbudet som en upassende Narrestreg og tilbageviste det som saadant med megen Værdighed; men da Karmides for at give sine Ord Vægt, antydede, at Tilbøjeligheden var gjensidig, at Rakel elskede ham,

blev Gubben ikke alene vred, men forbavset og forskrækket.

Han behøvede nogle Øjeblikke for at samle sig.

Men efter at dette var sket, affærdigede han Ynglingens Frieri i Udtryk af tilsyneladende Ro, men fulde af den dybeste Foragt, gik derefter over til Pengespørgsmaalet og erklærede, at da han til sin forestaaende Rejse behøvede de Summer, han havde laant Karmides, saa agtede han uopholdelig at inddrive de forfaldne Laan og i Nødsfald til den Ende at benytte hele den Magt, der som Kreditor tilkom ham over hans Skyldner.

Karmides, der ikke vilde forlade Valpladsen som overvunden, svarede herpaa med en Antydning, der fik Blodet i Baruks Aarer til at stivne som Is og i næste Øjeblik, da Karmides allerede havde fjernet sig, til at syde som Lava.

Baruk afventede under smertelig Uro en Lejlighed til under fire Øjue at forhøre sin Datter angaaende hendes Forhold til den unge Hedning. Han vilde ikke ved en for tidlig Aabenbarelse af noget endnu Uopklaret foraarsage den gamle Ester Bekymring og afstedkomme Opsigt i Huset.

Da endelig denne Lejlighed frembød sig, faldt den skjælvende Pige for sin Faders Fodder og bekendte, at hun elskede Karmides. Baruk bekæmpede sin Forskrækkelse over denne Opdagelse og søgte varsomt at udforske, paa hvad Maade Bekjendtskabet mellem hende og den letsindige Yngling var opstaaet, og hvor langt det hidtil havde

udviklet sig. Han bestræbte sig for at vinde Rakels Fortrolighed og gjorde voldsomme Anstrengelser for at synes rølig; men Rakel hørte, hvorledes hans Stemme skjælvede — hun havde ikke Mod til at bekjende Alt.

Hun havde ofte set Karmides ligesom ogsaa vexlet nogle Ord med ham, naar han indfandt sig i Huset for at søge Baruk. Ligeledes havde hun ofte modt ham, naar hun gik til Synagogen. Hun tilstod, at hun da havde besvaret hans Øjekast og Hilsener. og hun havde endelig samtalt flere Gange med ham fra Husets Altan. Karmides havde paa smukke Maaneskinsaftener indfundet sig under denne, medbragt en Cither, spillet paa den og talt paa en Maade, som erobrede Rakels Hjerter. Han havde tilsidst erklæret, at han elskede hende, og at han ikke kunde leve uden hendes Kjærlighed. Da havde Rakel trøstet ham dermed, at ogsaa hun elskede ham.

Dette var Alt, hvad Rakel vovede at tilstaa. Hun gjorde det stammende, rødmende af Undseelse, som oftest skjulende sit Ansigt i Hænderne og frygtende for at møde sin Faders Øjne. Selv havde hun ikke noget klart Begreb om det Førfærdelige i det, som hun fortav, men hendes jomfruelige Følelser vægrede sig ved at lade et Ord derom komme over hendes Læber, og hun anede, at en saadan Opdagelse vilde knuse hendes Faders Hjerter.

En Sten faldt fra Baruks Bryst. Han rejste sin Datter op, bad hende berolige sig og erklærede,

at han vilde forglemme hendes Fejltrin, hvis hun herefter vilde tage sig nøje i Vare og erindre sig, hvad hun skyldte sig selv, sine Forældre, sin Trolovede, sine Fædres Religion og sit Navns Ære. Disse Pligter vare hellige; brød hun dem, saa vilde hun bringe sin Faders graa Haar med Sorg i Graven. Han bad hende væbne sig med Tanken herom; da vilde hun lettelig bekæmpe den Tilbojelihed, der var opstaaet i hendes Hjerte, for en Yngling, som ikke alene var en Hedning, men en Ødeland, et lastefuldt, fordærvet og samvittighedsløst Menneske.

Baruk haabede, at disse Grunde skulde virke, og forlod sig iøvrigt paa sin faderlige Myndighed. Rakel havde været nær ved at styrte i en Afgrund, men til al Lykke var hendes Ære, saaledes tænkte den Gamle, endnu uplettet. Altsaa var endnu Intet tabt. Den letsindige Forfører havde bedaaet hende med sit smukke Udscende, sine fagre Ord, men Rakels Tilbojelihed for ham kunde endnu ikke have slaaet dybe Rødder. Den vilde snart forsvinde, efter at hun havde indset, at en uoverstigelig Skranke stod imellem hende og ham.

Imidlertid truede Opdagelsen af dette Forhold med at forstyrre Baruks Rejseplaner og blandede sig ubehagelig med hans Begejstring for Jerusalem og Tempelbygningen. Turde han rejse og lade Rakel alene under den svagelige Esters upaalidelige Opsyn?

Det var under disse Overvejelser, at han, Morgen efter Karmides's Besøg, overraskedes af at

se Petros, den kristne Biskop, træde over hans Tærskel. Baruk havde ved flere Lejligheder staaet for dennes Domstol og med yderlig Ydmyghed i Ord og Lader talt for sin Ret imod uvederheftige Skyldnere, som i Haab om et gunstigere Resultat havde appelleret fra den verdslige Domstol til deres Sjælehyrde. Petros havde ved disse Lejligheder iagttaget en Retfærdighed, for hvilken Baruk følte sig saa meget desto taknemmeligere, som Retfærdighed ved de kristne Biskopers Domstol ikke horte til Regelen, naar Kreditoren var Jøde.

Nu var Ydmygheden forsvunden saavel i Ord som i Lader, og Baruk stod hofflig, men fuldkomment oprejst, for den kristne Præst, hvis Domsret var hævet, hvis Magt var brudt.

Biskopen ønskede en hemmelig Samtale. Kjøbmanden bevilgede den. Petros begyndte at tale om Karmides. Baruk vidste, at Petros nærrede Interesse for dennes Person og Pengeanliggender; af hvilken Grund vidste han ikke og havde aldrig brudt sit Hoved med at gruble derover. Derfor var han ikke forundret, da han horte, at Hensigten med Petros's Besøg stod i Sammenhæng dermed.

»Jeg véd,« sagde Petros, »at du staar i Beredskab med at gribe til strenge Forholdsregler for at inddrive dine Fordringer paa den letsindige Yngling — —«

»Ganske rigtigt.«

»Det undrer mig ikke. Det er din Ret, og de Fleste vilde i din Stilling gjøre det Samme. Ind-

rømmes maa det ogsaa, at Karmides er den, som mindst af Alle fortjener Overbærelse, hvis Overbærelse overhovedet findes i en Kreditors Ord- bog.«

»Den staar i det Mindste ikke i min,« svarede Baruk. »Ordet Barmhjertighed staar der vel, men jeg behandler aldrig Pengesager som Barmhjertighedsværk og aldrig Barmhjertighedsværk som Pengesager.«

»Rigtigt. Jeg indser, at Kjobmanden maa skjelne imellem to saa forskellige Ting. Heller ikke var det min Hensigt at appellere til din Barmhjertighed for Karmides's Vedkommende. Han vilde desuden være for hovmodig til at modtage den, endskjønt Strenghed, anvendt af dig i dette Øjeblik, maa tilintetgjøre hele hans Fremtid.«

»Det er Skade, men nu agter jeg virkelig at være streng, saa streng som muligt.«

»Jeg ser Sagen fra samme fornuftige Side som du,« vedblev Petros, »men Forskjellen er, at jeg netop i denne Sag ser noget længer end du.«

»Hvad mener du?«

»Jeg mener, at hvis du gjør Alvor af dine Planer mod Karmides, saa vil der mangle meget i, at du faar Alt igjen, hvad du har laant ham — —«

«Bah, det véd jeg,« afbød Baruk ham med et Skuldertræk; »Overbevisningen derom har foraarsaget mig en søvnløs Nat, men nu skal jeg finde mig i min Skjæbne.«

»Og du sætter ham ud af Stand til for Fremtiden at godtgjøre dig det.«

»Du faar mig til at le. Naar vilde han nogensinde blive i Stand dertil? Du taler om hans Fremtid som noget Stort og Glimrende. Jeg vil ikke give en Obol for den. Enhver maa nok bede den Almægtige bevare sig for en saadan Fremtid! Man behøver ikke at være Spaamand, for at se, hvorhen den bærer.«

»Men hvis du tog fejl? hvis Karmides er bestemt til at blive den rigeste Mand i Athen?«

»Han skulde da arve, mener du? Jeg har skaffet mig nøjagtige Underretninger om hans Slægt og hans Udsigter i den Henseende. Desværre, heller ikke de er saa meget værd som en Obol. Han har arvet én Gang for alle. Skjæbnen vil ikke øse mere Guldstøv i det Sold.«

»Her er ikke Tale om Arv, men om Giftermaal.«

»Om Giftermaal?« afbrød Baruk ham overrasket. »Om Giftermaal og rig Medgift? Er det det, du mener?«

»Netop.«

»Hm, det skulde da formodentlig være med mine Penge i Medgift, at han vilde betale sin Gjæld til mig,« tænkte Baruk. »Min Biskop,« tilføjede han højt og i en betænksom Tone, »hvem skulde da den rige Arving være, til hvem Karmides bejler?«



»Han bejler, saavidt jeg véd, endnu ikke til Nogen,« svarede Petros.

»Da véd jeg mere end du,« tænkte Baruk. »Men«, sagde han højt, »jeg forstaar dig ikke. Karmides, siger du, bejler ikke til Nogen, og alligevel stiller du mig et rigt Giftermaal i Udsigt, som han skulde indgaa.«

»Han vil inden Aar og Dag ægte den rigeste Mands Datter i Athen.«

»Den rigeste Mands Datter i Athen,« gjentog Baruk forbavset. »Du maa da mene Krysantevs og hans Datter Hermione?«

»Ja.«

»Hvoraf véd du dette?«

»Jeg kan kun gjentage, hvad jeg siger.«

»Det maa da være ved Spaadomskunst, at du saaledes har kunnet se ind i Fremtiden,« sagde Baruk alvorlig, thi han var overtydet om, at den kristne Biskop, som havde kunnet opvække et Menneske fra de Døde, stod i den fortroligste Forbindelse med onde dæmoniske Magter. Baruk delte sine Landsmænds Overtro, som paa denne Tid, om muligt, var endnu større end Overtroen mellem Kristne og Hedninger.

»Imidlertid«, vedblev Baruk, »bærer din Forudsigelse alle Tegn til Usandsynlighed. Jeg véd, at Karmides og Hermione have været trolovede, men hans letsindige Levevis har tilintetgjort denne Forbindelse. Rygtet har længe fortalt, at Krysantevs har forbudt ham sit Hus, og dertil kommer,

hvad jeg nylig har hørt sige, at Krysantevs vil have ham udvist af Athen, fordi han forleder Ungdommen ved et slet Exempel.«

»Alt dette opvejes af den eneste Kjendsgjering, at Hermione elsker ham.«

»Forholder det sig virkelig saaledes? Vel véd jeg bedst, at unge Kvinder lader sig daare af et smukt Ydre, men jeg troede dog, at Hermione dannede en Undtagelse fra sit Kjon — —«

»Du maa erindre, at Hermione og Karmides ere opvoxede sammen, at de vare bestemte for hinanden fra de første Ungdomsaar. Du bør endvidere komme i Hu, at Hermione, siden Trolovelsen blev hævet, har tilbagevist alle Friertilbud. Tyder ikke Saadant paa, at hun elsker ham endnu, endskjønt han har vist sig uværdig til hendes Kjærlighed? Og hvis dette ikke kan overbevise dig, saa vil jeg i Fortrolighed sige dig, at endnu for ganske nylig har hendes Mund ikke fornægtet hendes Hjertes ubesejrede Tilbojelighed.«

»Du siger Noget. Det synes ved nærmere Eftersyn virkelig troligt. Men hendes Fader vil aldrig give sit Samtykke — —«

»Hendes Fader vil give sit Samtykke til Alt hvad hun ønsker. Den største Vanskelighed ligger tværtimod hos Karmides selv. Alt vil komme til at afhænge af hans fremtidige Opførsel, thi først ved en forbedret Levevis kan han haabe at gjenvinde Hermiones Agtelse.«

»Rigtigt. Men her støder vi jo paa en Umulighed!«

»Nej, ingen Umulighed, kun en tilsyneladende Vanskelighed. Du kjender Ungdommen. Den maa rase ud. Jo daarligere den har levet, desto grundigere bliver ofte dens Forandring til Stadighed.«

»Sligt hændes tilvisse. Men — Karmides stadig! Det forekommer mig umuligt.«

»Jeg kjender Karmides bedre end du. Jeg indestaar for, at en saadan Forandring vil ske, for saa vidt du ikke umuliggjør den. Hans Skjæbnes Traade ligge i dine og mine Hænder. Han har gaaet Vejen til Fordærvsens Afgrund og staar nu ved dens Rand. Hvad han hidtil ikke har villet se, gaber nu for hans Fodder, og han ser det. Naar han ikke allerede har vendt om, saa er Skylden din, thi du staar bagved ham som en Enevoldshersker over Øjeblikket, og det er dig, som skal styrte ham ned eller lade ham Tilbagevejen fri. Knuser du hans Hovmod, saa er han fortabt. Alle ane, at han er bundfattig, men foruden dig, mig og ham selv véd Ingen det, thi han har til denne Dag forstaaet at skjule sin Stilling under en Levevis, som maatte fremkalde den Tro, at Indiens Rigdomme staa til hans Raadighed. Under alt dette er han opfyldt af Angst og beredt til hvilket som helst fortvivlet Foretagende. Styrter du ham, kan du ikke beregne Følgerne; lader du ham Vejen fri, saa vil han med den Erfaring, han saa dyrt har kjøbt, skynde sig med at tage en Fremtid i Besiddelse, hvis Favn

staar ham aaben, som byder ham Tryghed og med den Alt, hvad han efterstræber. Om han i Besiddelse af en ny Rigdom vil falde tilbage til sin forrige Levevis, det er Noget, som hverken angaar dig eller mig. Det er nok for mig, at Hermione bliver hans Hustru — det er mit Maal — og for dig bør det være nok, at han til den sidste Obol betaler dig sin Gjæld. Lad ham blot i Ro, og han skal om et halvt Aar fra nu af for anden Gang være trolovet med den rige Krysantevs's Datter, om et Aar fra nu af være hendes Ægtefælle og Arving til hans hele Formue.«

Baruk havde med Opmærksomhed lyttet til Petros's Forestillinger. Skjønt den gamle Kjøbmand lige siden Gaarsdagens Optrin mellem ham og Karmides samt Opdagelsen af dennes Forhold til Rakel nærede et heftigt opblussende Had til ham, saa at han havde været nær ved at lykønske sig til, at Karmides ikke evnede at betale, fordi dette gav ham Lejlighed til at tilfredsstille sin Hævn; saa folte han alligevel nu en Tilbøjelighed til at se Sagen fra et andet Synspunkt. Han havde at vælge: paa den ene Side at tabe en betydelig Sum Penge paa en odsel Søn af de foragtelige Gojim, hvortil kom det Harmelige ved en mislykket Beregning; paa den anden Side at faa hele Kapitalen tilbage med de aftalte Renter — tredive til fem og fyrretyve Procent! Der laa for ham en stor Fristelse i, ved Klogskab, Forudseenhed og Taalmodighed at bringe en som aldeles fortabt anset

Sag igjen paa Benene og forvandle det ventede store Tab til en glimrende Vinding, og dette saa meget mere, som det altid havde været hans Stolt-  
hed at staa som et Mønster for de yngre Kjøbmænd mellem hans Landsmænd ved en Omtanke, en For-  
udseenhed og en Evne til at benytte Omstændig-  
hederne, som hidtil bestandig havde gjort Lykken  
til hans Ledsagerske. Hans yngre Kolleger mente  
allerede, at han vilde tabe paa Karmides; han  
skulde nu efter al Sandsynlighed kunne vise dem,  
at han havde set længer end de — at han ogsaa  
med Hensyn til Karmides havde vidst, hvad han  
gjorde, da de troede, han handlede allerblindest og  
uforsigtigst.

Men Baruk havde en anden. for Øjeblikket  
endnu mere overbevisende Grund til at samtykke i  
Petros's Begjæring. Han tiltroede Karmides et  
hvilket som helst fortvivlet Foretagende. Hans  
Frygt for hans Datters Sikkerhed var jo saa stærk,  
at han, da Biskopen traadte over hans Tærskel,  
netop gik og grundede over, om han turde vove at  
forlade Athen og tiltræde den attraaede Rejse til  
Jerusalem eller ikke. Var det nu sandt, hvad Pe-  
tros havde berettet ham — og nogen Grund til at  
tvivle derpaa havde han ikke — saa var en Udvej  
fundet, og Hjælpen var kommet i rette Øjeblik  
ligesom fra Himlen. Karmides vilde uden Tvivl  
ophøre med at lægge sine Garn for Rakel, saasart  
han havde faaet et Vink om den langt større  
Lykke, som ventede ham, og som var lettere at

vinde ad en anden Kant. Baruks lille uskyldige Lam vilde være beskyttet mod den graadige Ulvs Anslag, medens denne, i Skikkelse af en angerfuld og bodfærdig Synder, søgte at gribe et andet Bytte. Dette Udfald vilde jo blive aldeles udmærket.

Og dersom Rakels Lidenskab virkelig var dybere end en flygtig Tilbøjelighed, saa vilde hun, om ikke før, i det Mindste da overvinde den, naar hendes Luftkasteller vare styrtede sammen, naar hun havde erfaret, at Karmides's Kjærlighedsforsikringer vare lutter Mundsvejr, og at han, umiddelbart efter sit Frieri til hende, rettede sine Planer mod Hermione. Hendes Øjne vilde i det Mindste aabnes, naar den Underretning naaede hendes Øre, at den samme Karmides, som hun elskede, var bleven trolovet med Hermione.

Af disse Grunde varede det ikke længe, førend Baruk havde fattet sin Beslutning. Han gav Petros et bestemt Løfte om, i det Mindste et halvt Aar ikke at forurolige Karmides. Ja han antydede, at han ikke vilde være utilbøjelig til at forstrække Karmides, om saa behøvedes, med et og andet Laan, saasnart der havde begyndt at vise sig sikre Tegn til en saadan Vending af Sagerne, som Petros havde stillet i Udsigt. —

Om Aftenen den samme Dag, paa hvilken Biskopen havde besøgt Kjøbmanden, sad han atter, efter endt Dagværk, i sin Hytte paa Skambonide, i et Værelse, hvis Bohave var af den tarveligste Art, og som oplystes ved en Lampe af sædvanligt

Pottemagerarbejde. Det Eneste i hans Omgivelser, som erindrede om det tidligere biskoppelige Palads, vare Bøgerne og Kristusbilledet, men ogsaa dette var nu berøvet sine Ædelstene. Han delte sin fordringsløse Bolig med sin Fosterson, den unge Clemens. De havde nylig fortæret deres tarvelige Aftensmaaltid, som tilberedtes dem af deres Værtinde, en from Enke af den homoiusianske Trosbekjendelse. Petros laa paa en Løjbænk ved Siden af Lampen og aabnede sin Tertullianus. Clemens, ifærd med at skulle ud, iførte sig sin Kappe.

»Hils min Son Evfemios,« sagde Petros, »og lader eder ikke forlede til at sysle for længe i Nat med Afskriften af den hellige Johannes's Aabenbaring. Du har arbejdet i Dag paa det hedenske Tempel og maa være træt, min Clemens.«

»Aa nej, jeg er ikke synderlig træt, men jeg er opfyldt af Bitterhed og Betænkeligheder, min Fader. Det er forfærdeligt, at vi Kristne skulle opføre Templer for hedenske Afguder. Vi bygge jo Huse for de onde Magter, for Djævlene.«

»Kejseren vil det, Clemens. Vi maa.«

»Nej, man skal lyde Gud mere end Mennesker. Vi burde nægte at gjøre det og hellere lade Kejseren dræbe os.«

»Min Son, vi underkaste os, fordi vore Foresatte ville det, og vi kunne gjøre det, fordi vi ere overbeviste om at sejre tilsidst. De Bygninger, vi opføre, blive ikke Templer for Afguderne, men Kirker.«

»Ja, deri har du Ret,« sagde Clemens med opklarede Ansigtstræk. »Naar vi kun fastholder dette Haab, saa kan vi arbejde under Velsignelser i Stedet for Forbandelser. Det et sandt; denne Bygning skal engang, naar vi har faaet en kristen Kejser, blive en Kirke. Og dette kan jo ske, før man venter det, hvis det er sandt, hvad Evfemios har fortalt mig, at mange af Vore omgiver Apostaten Julianus og kun venter paa en gunstig Lejlighed til at styrte ham i Afgrunden.«

»Har Evfemios sagt dette?«

»Ja.«

»Slige Ord ere meget uforsigtige. Jeg skal advare Evfemios mod at tale saaledes. Du maa ikke lytte til saadanne Ord og endnu mindre gjentage dem.«

»Men var det da Uret at dræbe en Frafalden, som forfølger os og vil udrydde Kristi Menighed af Jorden?«

»Clemens, jeg har mærket, at du i den senere Tid ofte fremsætter Spørgsmaal, med hvilke du aldrig burde sysselsætte dine Tanker. Tag dig i Vare, thi har man én Gang begyndt at spørge, saa standser man sjelden, før man tvivler om det Helligste.«

»Beware mig Gud derfra!«

»Ja, Gud beware dig fra løse, vildfarende Tanker! Du har dine Pligter at tænke paa og de Bøger, som jeg giver dig i Hænde. De besvare alle Spørgsmaal, som ere nødvendige og tilladte. Vogt



over din Sjæl og gaa ikke derudover! Har du i de sidste Dage truffet Theodoros?»

»Ja, næsten daglig, Fader. Han synes at op-  
søge mig og forfølge mine Skridt.«

»Nu, og du?»

»Jeg undgaar ham.«

»Du maa ikke lytte til hvad han siger.«

»Jeg har sagt ham det.«

»Ogsaa deri gjorde du Uret, thi jeg har for-  
budt dig at svare med et eneste Ord.«

»Tilgiv mig, Fader. Jeg sagde ham kun, at  
jeg hverken vilde eller maatte lytte til ham, og  
jeg bad ham herefter lade mig i Fred.«

»I Theodoros ser du et Bevis paa, min Søn,  
hvortil Hovmod og Frittelyst fører. Han foragtede  
mine Raad, forlod sig paa sin Fornuft og læste de  
hellige Skrifter, ikke med ydmyg Aand, ikke med  
Hensyn til Kirkefædrenes Meninger og Kirkemø-  
dernes af Gud indgivne Fortolkning, men i For-  
trøstning til sin egen Visdom. Og Følgen blev  
hans Sjæls Fordærvelse. Hans Vildfarelser ere for-  
færdeligere end selve Athanasiarernes. Han for-  
nægter Kirkemødernes Ret til at give Normen for  
Skrifternes Ordforklaring, han fornægter Kirken  
og det af Kristus indstiftede Præsteskab, han taler  
paa samme Maade som flere Kjættere før ham om  
de Kristnes almindelige Præsteskab, og imedens  
smigrer han Hedningerne, fordi de ere mægtige,  
omgaas med Filosofer og besøger daglig Krysan-  
tevs's Hus.«

»Jeg har glemt at fortælle dig, Fader, hvad der i Dag hændte mig under Arbejdet,« sagde Clemens. »Krysantevs indfandt sig, som han plejer at gjøre —«

»Ja, han frydes ved at se vor Møje,« sagde Petros. »Lad os forunde ham denne korte Glæde.«

»Han indfandt sig, den Forhadte, og han ledsagedes i Dag af sin Datter. Men hvor hun dog ser god, mild og alvorlig ud, min Fader!«

»Du betragtede hende altsaa nøje?«

»Nej,« svarede Clemens rødmende. »Du har befaleet mig at vende Øjnene bort fra unge Kvinder, og jeg gjorde det ogsaa nu — —«

»Men — — «

»Men hun kom selv hen til mig og talede til mig — —«

Et Glimt af Uro fløj over Petros's Ansigt ved disse Ord. Han lagde Rullen bort og rejste sig op.

»Du stod altsaa i hendes Nærhed?« afbrød han ham.

»Nej, den Plads, jeg havde under Arbejdet, var temmelig langt borte fra Gaden, hvor hun befandt sig, men hun gik mellem vore Brødre hen til mig, og hun lagde sin Haand paa min Skulder, da jeg vendte mig bort og lod, som jeg ikke havde mærket hendes Nærværelse.«

»Du har da atter overtraadt mine Befalinger! Har jeg ikke sagt dig, Clemens, at du

skal have dit Ansigt bedækket af Hætten, naar du er ude?»

»Fader, jeg var jo sysselsat ved Arbejdet!«

»Det er sandt, jeg glemte det.«

»Solen stod højt paa Himlen, thi det var ved Middagstid, og vi vansmægtede alle under Arbejdet i den stærke Hede. Jeg bar kun min korte Arbejdskiton, da dette indtraf, og alligevel var jeg badet i Sved, thi jeg havde anstrængt mig meget for at foregaa Brodrene i Lydighed mod Arbejdsforstanderen — —«

»Det var Ret, min Clemens. Men hvad vilde Hermione dig? Hvad sagde hun til dig?«

»Hun spurgte mig, hvad jeg hed, — hvor gammel jeg var —«

»Ah!«

»Hvor jeg var født, og hvem mine Forældre var —«

»Og du? hvad svarede du?«

»Jeg svarede, at jeg hed Clemens, at Biskop Petros var min Fader, og da hun kaldte mig Dreng, oplyste jeg hende om, at jeg var Præst.«

»Videre.«

»Hun lo ad denne Rettelse, men jeg sagde hende alvorlig, at hun burde omvende sig og tænke paa sin Sjæls Frelse. Derpaa vendte jeg mig bort og gik fra hende.«

»Var dette Alt?«

»Ja.«

»Takket være Gud!« tænkte Petros. »Dette

bør lære mig herefter at være forsigtigere. Jeg skal ikke længer tillade, at Clemens deltager i Arbejdet. — Min Son,« sagde han højt, »du bliver hos Evfemios i Nat, Men ophold dig ikke altfor længe med Afskrivningen, thi du trænger til at sove og samle Kræfter.«

Clemens ønskede Biskopen Godnat og fjernede sig.

Medens han vandrede ned ad Skambonide, gik han forbi en kvindelig Skikkelse, som, da hun saa ham, vendte om og tiltalte ham med tvivlraadig Stemme:

»Jeg ser af din Kappe, at du er en kristen Præst. Tilhører du den homoiusianske Bekjendelse? Tilgiv mig, at jeg opholder dig med dette Spørgsmaal!«

Clemens standsede. Han saa' foran sig en ung Pige af et smukt Udseende, klædt som Slavinde i et velhavende Hus.

»Jeg gjenkjender dig nu,« sagde Pigen, som syntes meget bekymret. »Du er Forelæseren Clemens. Hvor heldigt, at jeg traf dig! Min Hensigt var at søge Biskopen, men jeg har tvivlraadig gaaet denne Gade op og ned og hver Gang vendt om ved hans Dør. Jeg vovede ikke at gaa ind men heller ikke har jeg turdet gaa hjem, førend jeg havde faaet talt med ham eller dig. Hvor heldigt, at jeg traf dig!«

»Hvad vil du mig?«

»O, jeg er meget ulykkelig,« klagede den unge

Slavinde sig. »Jeg har en streng Herskerinde, og jeg kom i Aften, medens hun var ude, til at slaa hendes kostbareste Toiletæske itu. Hun plejer at straffe mig haardt for den mindste Forseelse — og paa dette Kunstværk satte hun saa stor Pris. Jeg vovede ikke at afvente hendes Hjemkomst, men ilede bort — og tør nu ikke vende tilbage, uden du følger mig hjem og udvirker mig hendes Tilgivelse. O, afslaa det ikke, fromme Broder! Min Herskerinde er saa streng, ja hun er grusom, naar hun er vred; men ellers er hun god og gudfrygtig og nidkjær for den rette Lære — og dersom du, som er Præst, fulgte mig hjem, saa vilde hun nok paa din Forbøn tilgive mig.«

Pigen greb hans Haand. Clemens trak den forskrækket tilbage; han havde endnu aldrig været en Kvinde saa nær. Men han folte Medlidenhed med den stakkels Slavinde og ansaa det for sin Pligt at opfylde hendes Begjæring.

»Bor din Herskerinde langt herfra?« spurgte han.

»Nej, gode Broder.«

»Godt, jeg følger dig.«

»Jeg vil være dig evig taknemmelig.«

Pigen førte Clemens tværs over Gaden Kerameikos og ind i et Stræde, hvor hun standsede udenfor Bagporten til Prokonsulens Palads.

Porten førte umiddelbart til Kvindegaarden. De traadte ind, uden at nogen Dørvogter viste sig. Slavinden bad Clemens vente et Øjeblik i Gaarden og forsvandt gjennem en Dør i Buegangen. Hun

kom strax efter tilbage og førte Clemens gjennem en Korridor, i hvis Ende var en Dør, paa hvilken hun pegede og hviskede: »Her! træd ind! Min Herskerinde er hjemme.«

Clemens aabnede Døren og befandt sig i et af Guld glimrende og af Vellugt opfyldt Boudoir. Paa en Løjbænk derinde hvilede en Kvinde, klædt i en let Dragt af Kniplinger. Tilsyneladende overrasket af Besøget, rejste hun sig op og betragtede ham med forbavsede Blikke.

Clemens gjenkjendte Annæus Domitius's Gemalinde, den skjønnne Evsebia, og det Mod, hvormed hans Ærinde havde væbnet ham, afløstes pludselig af Forvirring. Han stod undselig og forknytt overfor den skjønnne Kvinde, som i den mest forundrede Tone spurgte ham:

»Er det dig, unge Forelæser? Hvad fører dig hid i denne sildige Time?«

## Tredie Kapitel.

### Theodoros.

Krysantevs ejede i Nærheden af Havnestaden Piræos en Landgaard, hvor Hermione ofte tilbragte Sommerens smukke Dage.

Hovedbygningen var beliggende paa en Høj, fra hvilken Udsigten til den ene Side aabnede sig ud over Havet og den livlige Havn, til den anden over en frugtbar, af Vingaarde og Olivenskov omgiven Dal. Højens sydlige Skraaning faldt af i Terrasser, smykkede med Blomster og beskyggede af gamle Træer.

I en Lovhytte paa en af disse Terrasser sad en Aften Hermione. Hendes Veninder Ismene og Berenike havde nylig forladt hende. Hun havde derpaa begivet sig herhen, hvor hun gjerne tilbragte Ensomhedens Timer, fordi denne Plads havde været yndet af Elpenike, hendes Moder, og erindrede Hermione om Barndomslegene med Fosterbroderen, om de smukkeste Dage af hendes første og eneste Kjærlighed. Hun havde taget et Værk af Platon med — hans Fædon — men Erindringernes Magt og Aftenens fredelige Skjønhed fængslede Pigens Sjæl og Sind, saa at hun glemte at aabne Bogen.

Havet glimrede i den synkende Sols Pragt. Tvende Fartøjer saas at forlade Havnen og med udspændte Sejl styre mod Horizonten. Det var de to Jerusalemsfarere, som Baruk havde udrustet. Larmen fra den livlige Virksomhed i Piræos blandede sig, formildet ved Afstanden, med Fuglesangen i Træernes Kroner og Tonerne af en Fløjte, som steg i Vejret fra Dalen paa den anden Side af Højen.

Da Solens Skive nærmede sig Horizonten, forstyrredes Hermiones Ensomhed ved Ankomsten af

en Mand, der var klædt i en Kappe, saaledes som de kristne Præster brugte. Den Fortrolighed, hvormed han nærmede sig Krysantevs's Datter og tog Plads ganske tæt ved hende, viste, at han ikke var en Fremmed paa Stedet.

»Theodoros,« sagde hun, behagelig overrasket.

»Velkommen!«

»Jeg anede, at jeg vilde træffe dig her,« sagde den unge Præst, »og lagde derfor Vejen herover, forend jeg søgte dig oppe i Huset. Den smukke Aften og Lysten til at disputere med dig har lokket mig ud fra Staden. Jeg kan hilse dig fra din Fader. Han befandt sig paa Pnyx, hvor Folket er samlet for at vælge den ny Arkont. Der staar i denne Stund en varm Kamp deroppe, og maaske afgjøres i dette Øjeblik Sejren.«

»Tvivler du da paa, at min Fader vil blive gjenvalgt?« spurgte Hermione.

»Han har en mægtig Forbundsfølge i Kejserens Gunst. Det er derfor sandsynligt, at Krysantevs sejrer.«

»Hvad siger du? Skulde han behøve Kejserens Gunst til en saadan Sejr? Jeg véd, at min Fader i den sidste Tid har skaffet sig mange Fjender mellem Athenienserne; men den store Mængde maa dog vel være ham hengiven?«

»Jeg vil gjerne tro det, men er alligevel ikke sikker derpaa.«

»Men en saadan Utaknemmelighed vilde være umulig,« udbrod Hermione. »Han opofrer jo Alt



for dem. Dersom de blot vidste, hvilke Bekymringer han udholder for deres Skyld, hvor varmt han ønsker deres Lykke, hvor udelukkende han lever for den høje Sag, som Julianus og Tidens ædlest Mænd vil virkeliggjøre, o, da vilde de ikke kunne Andet end elske ham. Har du mærket, Theodoros, at min Faders Haar er begyndt at blive graat? Det er ikke af Alder, men af Omsorg og rastløse Tanker. Min stakkels, elskede Fader!«

»Ja, hvis dette fortjener Had, hvad er der da, som fortjener Taknemmelighed og Kjærlighed?« sagde Theodoros. »Men du maa ikke udtyde mine Ord til det Værste, Hermione. Med sit Kjendskab til Tiden og Menneskenaturen maa Krysantevs fra Begyndelsen af have forberedt sig paa den Modstand, han nu prøver. Begejstringstiden kunde ikke blive langvarig. Det gaar an at male Idealer og stille dem for Menneskenes Øjne; Alle ville henrives af dem, thi Enhver gjenkjender mer eller mindre klart det oprindelige Billede af sin egen Menneskelighed; men at søge at virkeliggjøre dem, Hermione, med kraftig og skaansellos Haand at gribe ind i Virkeligheden for at omforme den til noget Sandere og Skjønnere, det fremkalder alle Dvaskhedens, Vanens og Ondskabens Magter til fortvivlet Modstand. Der opstaar da en Strid, som ikke ender, for Idealets Stridsmand har sejret eller er bukket under. Det Sidste er det Sædvanlige, Hermione, ja det ligger i Tingenes Natur og Guds Verdensorden, at det skal være saa. Thi ogsaa Idealets Stridsmand

er et Menneske, fuldt af Fejl og Misgreb, og med det Sande, hvorfor han strider, blander sig Vildfarelser, som gjør Modstanden berettiget. Hvad om Julianus og Krysantevs i Meget havde Uret? Der-  
 som de nu vilde føre en Tid tilbage, der er død og bør være det, en Tid, der formedelst Afstanden fortøner sig med en Glans, som den i Virkeligheden aldrig ejede? Hvad om deres Stræben modvirkede i Stedet for befordrede Menneskeslæg-  
 tens sande Vel?«

»Det er utænkeligt,« afbrød Hermione ham, »thi Fornuften og Sandheden have til alle Tider i deres indre Væsen været de Samme og ville altid vedblive at være det.«

»Tilvisse. Ingen Tid har været fornuftslos og usand. Men du, saavel som jeg, er jo overtudet om en Guds Aabenbaring i Verdens Gang og Menneskeslægts Tilskikkelser. Hvori skulde da denne Aabenbaring bestaa, om ikke deri, at hans Herlighed og Fuldkommenhed under forskjellige Omskiftelser bestandig klarere og klarere gik op for de Væsener, der ere skabte i hans Billede? I ville kalde en forsvunden Tid tilbage. Det er forgjæves, Hermione. I ville gjenoplive Troen og Ærefrygten for de gamle Guder. Det er umuligt, at dette fortvivlede Foretagende skal kunne lykkes. Det er fortvivlet, thi det bærer en Usandhed i sig. Ak, deri ligger eders Svaghed. Hvorfor ville I indblande denne faldne Gudeverden i eders Kamp for Sædernes Forbedring, for Fornuftens Ret og den borgerlige

Frihed? Hvad har Zevs, den utro Ægtemand, at gjøre med Sædeligheden eller Fornuften, han, den Misundelige, som fængslede Promethevs til Klippen, fordi denne ved Ildens Gave blev Menneskeslægtens Vælgjører? Hvad have de forgudede Tyranner, som I have givet Plads i Olympen, hvad have de at gjøre med Frihedsaanden og Menneskeværdigheden? Disse forbryderiske, lastefulde Guder, fortjene de deres Rogofre og Altere? Ere de Guder, til hvem man kan sætte sit Haab i Livet og i Døden? Det er sandt: I ville aftvætte disse urene, vanzirende Træk af deres Ansigter. I fordømme som Gudsbespottere de Digtere, der have bagtalt dem. Men naar I have udsløttet disse Træk, hvad beholde de da tilbage af deres Ejendommelighed? Intet. De blive lutter upersonlige Kræfter, udstrømmende fra den eneste evige Gud.«

»Saaledes betragte vi dem ogsaa,« indvendte Hermione. »Vore Filosofer sige, at Dyrkelsen af flere Guder er opstaaet ved Menneskenes Svaghed, som har fordelt Fuldkommenhedens Egenskaber paa mange.«

»Men hvorfor fornægte I da den Gud, som har aabenbaret sig for eders Filosofer Slutninger? Fordi han er ufattelig for Mængden, ville I svare. Ja, han er i Sandhed ufattelig, dersom han, saaledes som mange af eders Filosofer have ment, kun er den uudgrundelige, for alle Egenskaber tomme Enhed i Tingene, et Væsen, som ikke bekymrer sig om Menneskenes Skjæbner; men er han et godt,

alvist og kjærlighedsfuldt Forsyn, saa er han ikke blot fattelig for den Enfoldigste, men netop den, efter hvem de ukyndigste Hjerter til alle Tider have længtes.

I oplyste Hedninger«, vedblev Theodoros, »ere stolte Aristokrater; I tale om en Religion for de udvalgte Aander, de Vise og Tankestærke; om en anden for den store Hob. I ville beholde Kjernen for jer og kaste Skallen til Mængden. Mod denne Opfattelse har Hoben selv erklæret sig, og denne Moderklæring er Kristendommen. I vilde ikke omstyrte Alterne, I vilde ikke rokke de Enfoldiges Tro, ikke berøve dem deres Indbildninger, som, efter hvad I troede, gjorde dem lykkelige. Imellem jer fandtes ogsaa Saadanne, som for Statens, for Ordenens Skyld vilde befæste den gamle Overtro, foruden hvilken de mente at Alt vilde styrte sammen i Ruiner. Som om en Logn var det stærke Baand, der holdt Verden sammen! Da forkyndtes fra Folkets laveste Kredse, fra Fiskerhytter og Værksteder samme ufattelige Sandheder, paa hvilke I havde lagt Beslag for eders egen Regning. Dette overraskede uden Tvivl de Vise. Det var en Omvæltning, saa demokratisk, Hermione, saa frihedsstræbende, som den kunde være. Den forkyndte en Gud for Alle, en Visdom for Alle. Den forkyndte, at den Hoje og Lave, Imperatoren og Slaven, ere Brødre, Børn af samme Fader, delagtige i samme Arvelod. Bort med Romeren, Helleneren og Barbaren! Vi ere Alle Mennesker. Bort med Herren og Slaven! Vi ere

Alle skabte til Frihed, til den sande Frihed, som vindes i sejrrig Kamp, med Guds Bistand, mod vore tyranniske onde Tilbøjeligheder! Bort med den højeste og uoverstigeligste af alle Skillemure, som ere blevne trukne mellem Mennesker — Skillemuren mellem Retfærdige og Fortabte! Ingen er længer saa retfærdig for Gud, at han ikke er en Synder; Ingen saa falden, at han ikke kan rejses! Bort med Selvtilfredsheden saavel som med Fortvivlelsen! Den Selvtilfredses Hovmod skal ydmyges, og den Ydmyges Fortrøstning ophøjes, thi i Himlen er større Glæde over en bodefærdig Synder end over alle Retfærdige indenfor Havets Bælte. Dette, Hermione, er Kristendømmens Lære, de Sandheder, som forkyndtes af Jesus af Nazareth. Sig mig, finder du ingen Forskjel mellem ham og Undergjøreren Apollonius? Han opvakte Døde, Apollonios, og gjorde Mirakler, der lignede Jesu; men hvad var disse mod Nazaræerens største Mirakel, som er hans Levnet og Lære? Have eders Cæsarer, som I have ophøjet til Guder, større Ret til dette Navn end Nazaræeren? I forskrækkes over vore Ord, naar vi sige, at Gud var i Kristus og forsonede Verden, og alligevel har eders egen Fornuft aabenbaret eder Nødvendigheden af at Gud blev Menneske, og eders Myther, blandt hvilke mange fortjene at kaldes Profetier, antyde det, varsle om det. Tales der ikke i eders Mysterier om en Gud, Dionysos Zagrevs, den højeste Guds Yndlingsson, som nedsteg til Jorden, bekæmpede de onde Magter,

led en smertelig jordisk Død, og ved denne Død, fra hvilken han atter opstod, blev Menneskeslægtens Forløser? Hvad er denne Dionysos Zagrevs Andet end en Drom, som eders Fædre have drømt om den kommende Kristus? De Skarer, som valfartede til Elevisis, tror du, at de alene droges af Attraaen efter højere Kundskab i guddommelige Ting? Nej, de vidste helt vel, at Indvielsen i Mysterierne ikke forvandlede Nogen til dybsindig Filosof. De ilede derhen i Overbevisningen om at finde Redning for deres Sjæle. Ogsaa er i vore Dage, efter at Julianus atter har aabnet Mysteriernes Tempel, mange Nyindviet bleven forbavset ved dér i Mørke og Hemmelighed at høre de samme Lærdomme forkyndes, som Kristendommen prædiker ved høj lys Dag, men simple og renere, og Mangen er vendt tilbage fra Elevisis med Længsel efter at ombytte den drømte Dionysos med den virkelige. Promethevs synger, lænket til Klippen, om de gamle Guders Fald og en højere Verdensorden. Eders Myther udtale klart og tydelig paa mangfoldige Steder deres egen Utilstrækkelighed og varsle, ligesom Jødernes hellige Bøger, om den kommende Messias. De nyplatoniske Filosofer lære jo ogsaa fra Filosofiens Standpunkt, at Gud blev Menneske. Ogsaa de tale om Ordet, ved hvilket Alt er skabt; ogsaa de tale om Tro, Haab og Kjærlighed som Fromhedens Grundvold. Men naar de forøvrigt lære, at Guds Tanker ere Ting og Virkeligheder, er det da ikke en urigtig Slutning, at de betragte Guds

Menneskevorden kun som en filosofisk Tanke, ikke som en Virkelighed, legemliggjort i et Menneske? Ak, en filosofisk Tanke er ikke tilstrækkelig til at gjengive den fortvivlede Sjæl Ro og Salighed.

Tænk dig. Hermione, en Morder, som med Gru vaagner op af sin Vredes Rus og ser det blodige Offer ved sine Fødder. Han har udført en ond Gjerning, som ikke kan gøres god igjen. Hans Anger, hans Fortvivlelse, hans Hoved, om det end frivillig lagdes under Lovens Sværd, kan ikke gjengive den Dræbte hans Liv. Tænk dig, hvad der er endnu forfærdeligere, en Sjælemorder, en Forfører, som, indsat til Vogter over et velartet og lovende Barn, fordærver dets Natur, udvikler dets onde Anlæg, nedstyrter det i Sanselighedens Dynd og tilsidst ser den, der var ham betroet, omkomme deri. Tænk dig ham vækket til at indse sin Gjernings gyselige Beskaffenhed. Da følger en Anger, som ingen filosofisk Tanke kan frelse fra Fortvivlelse og evig Fordærvelse. Behøves der ikke for Saadanne den fulde Vished om en personlig Forløser, som ogsaa før deres Skyld, for at ogsaa deres Synder skulde blive forladte, har baaret Guds Vrede og Lovens Forbandelse? Det Skridt, Hermione, som fører fra din Religion til min, er saaledes Skridtet fra den blotte Tanke til den levende Virkelighed, fra den tilslørede Sandhed til den afslørede og aabenbarede.«

Samtalen fortsattes længe i denne Retning.

Det var ikke første Gang, Theodoros talede med Hermione om Kristendommen. Han havde længe benyttet enhver Lejlighed, som frembød sig dertil, og af saadanne frembød der sig mange, thi Theodoros var, skjønt Kristen og Præst, bleven en næsten daglig Gjæst i Krysanter's Hus. Der var mellem de To opstaaet et Venskab, som, grundet paa gjensidig Agtelse, ikke forstyrredes af deres forskellige religiøse Anskuelse. Disse havde heller ikke hindret Theodoros fra at tilbyde sig som Medhjælper til Krysanter's, da denne i Overensstemmelse med Keiserens Planer begyndte at indrette Fattighuse, Sygehuse og andre Barmhertighedsanstalter i Athen og de øvrige Stæder i Akaja. Theodoros syntes ikke at spørge efter sine Trosfællers Omdømme i denne Henseende; han blev Ærkehedningens ivrigste Medhjælper i Alt hvad han ansaa for godt og nyttigt, og bar med Ro de Beskyldninger for Kjætteri og Frafald, som de Kristne almindelig gjorde ham. Han besøgte de nyindrettede Skoler og tøvede ikke med at indfinde sig i Filosofernes Forelæsnings-sale, hvor han dog for Mangen blev en besværlig Gjæst, thi han indskrænkede sig ikke til at høre, men steg selv, naar Touren kom til ham, op paa Talerstolen til Forsvar for den kristne Lære, og forbavsede de dannede Tilhørere ved Synet af en kristen Præst, som med Ro lyttede til Modstandernes Tanker, og varmt, men fredelig, udviklede sine egne. Ogsaa til Akademia begav han sig ofte, for offenkjærlig at disputere med Krysanter's og hans



Disciple. Blev han den ene Dag besejret — thi her fandt han sine Mestere i Dialektiken — saa vendte han den næste Dag tilbage med nye Forsvarsgrunde; hans Nærværelse bidrog altid til at oplive Samtalen og Tankendvexlingen, han savnedes tilsidst, naar han udeblev, og de unge Akademikere begyndte at betragte ham som et Medlem af deres Kreds, en kristen Platoniker.

Bevirkede han med alt dette ingen Omvendelse, saa fremtvang han alligevel Agtelse for Kristendommen og udstroede maaske mangt et Frø, som først i Fremtiden skulde spire op.

I Akademias Haver saavel som i sine private Samtaler med Hermione bestræbte han sig, modsat de Kristnes almindelige Fremgangsmaade, for at vise, at den gamle og den ny Lære ikke stod som Fjender mod hinanden, ikke som et Djævelens og Mørkets Rige mod Guds og Lysets, men som en senere Udvikling til en foregaaende, som Manddomsalderen til Ynglingealderen, som en Profeti til dens Opfyldelse. Han gav den gamle Kultur al dens Ære og indrømmede saa meget desto hellere Fornuftens Ret, som, i Følge hans Anskuelse, Guds Enhed og Forsoningens Nødvendighed ogsaa have aabenbaret sig i den. Men ved Siden af Fornuftens Filosofi talede han ogsaa om den religiøse Følelses og den religiøse Traugs Filosofi, og han gav den Sidste Fortrinsretten og mellem afvigende Meninger den afgjørende Stemme, fordi den støtter sig paa det

oprindelige Instinkt, som træffer Sandheden hurtigere og sikrere end alle kunstige Slutninger.

Han bad de unge Filosofer læse Kristendommens hellige Bøger, og de skulde finde, at medens disse Skrifter med Klarhed og Bestemthed udtale de Grundsandheder, paa hvilke alene Menneskeheden kan bygge et Tempel, der er Herren værdigt, saa lade de dog i alle andre Henseender det frieste Spillerum for Tankens Virksomhed og anspore den til Forskning i de guddommelige Ting i Stedet for at binde og lænke den.

Det Samme forestillede han i Aften Hermione, og han fremtog under sin Kappe en Bogrulle og lagde den i hendes Haand. Det var Johannes's Evangelium. Han aftvang Hermione ved indtrængende Bønner det Løfte, ikke fordomsfuldt at lægge denne Bog til Side, men læse og prøve den. De skulde derefter videre samtale om dens Indhold.

Da Hermione indvendte, at man af Frugten maatte domme om Træets Beskaffenhed, samt at den seneste Tids Erfaring paa en forfærdelig Maade havde vist, at Kristendommens Talsmænd stræbte at udbrede den mest uhorte aandelige og verdslige Trældom, og at de Kristnes indbyrdes Forhold, langt fra at frembyde et Billede af Kjærlighed og Fordragelighed, havde været et, der overtraf de vilde Dyrs i Had, Grumhed og Blodtørst; saa svarede Theodoros, at disse sørgelige Fænomener udsprang af en helt anden Kilde end Kristendommen, at Præsteskab, Kirkemoder, Partier og

Dogmer ikke havde Noget tilfælles med Kristendommen, men tværtimod vare dens største og farligste Fjender. Forvildelsen var opstaaet, fordi man vilde anvende Filosofiens strenge Begrebsbestemmelser paa Religionen. Men frem af de blodige og forfærdelige Kampe, som vare opstaaede herved, skulde engang det Indlysende i denne Forvildelse desto klarere fremtræde. Theodoros kaldte Partikampen med dens Ulykker for Kristendommens Fødselsveer; han bad kun Hermione læse dens Kildeskrifter, og hun skulde da klart indse, at Jesu Lære ikke er Roden til de Kristnes Fejl og Verdens Ulykker, men Roden til Glæde og Salighed i de Enkeltes Hjerter.

Da Hermione bebrejdede de Kristne deres Foragt for Menneskets Skjønhedstrang og det Raseri, hvormed de odelagde Kunstens Værker, svarede Theodoros, at da Skjønhedstrangen af Skaberen var indplantet i Menneskene, saa maatte den ogsaa findes og engang komme til Erkjendelse hos de Kristne. »Fortæller ikke«, sagde han, »Thukydidens, at Athenienserne engang, da en mægtig Fjende nærmede sig, omstyrtede deres Søjler og Mindesmærker for at anvende dem til Forskansninger? De gjorde det. uden at Nogen af den Aarsag har forekastet dem Barbari. De Kristne kunne ikke hade Kunsten, men kun de tilfældige Former, i hvilke den endnu aabenbarer sig for deres Blikke. — Hermione,« vedblev Theodoros og pegede paa den nedgaaende Sol, som purpurfarvede Hav og

Himmel, »Naturen, midt i hvilken vi leve, er jo en Afglaas af Guds Skjønhed. Hvorhen vi vende vore Blikke, omgives vi af Skjønhed. Mennesket er nedsænket i et Hav af Skjønhed, og det maa sove, om det ikke vil se den, modtage den og overvældes af dens Indtryk. Tror du da, at Skjønheden er noget Forgængeligt, at Spejlet, som Sjælen holder mod Naturen, nogensinde kan tabes og knuses som et almindeligt Spejl? Nej, Spejlet er Sjælen selv, Skjønhedsdriften er uforgængelig, og ødelægges end Alt hvad Kunsten hidtil har frembragt, skal ud af Ødelæggelsen fremgaa noget Nyt og Højere.«

Da Theodoros endte sin Samtale med Hermione, var Skumringen brudt frem. Eftersom det var uvist, til hvilken Tid Krysantevs vilde vende tilbage fra Staden, kunde Theodoros ikke afvente hans Ankomst; han ønskede Hermione en god Nat og begav sig paa Vej til Piræos, utaalmodig efter at høre Udfaldet af Arkontvalget.

Efterretningen om Folkeforsamlingens Beslutning havde allerede naat ud til Havnestaden.

»Medborger,« sagde Theodoros til den første Bekjendt, han mødte paa Gaden, »du har formodentlig overværet Folkeforsamlingen?«

»Ja.«

»Hvem er den ny Arkont?«

»Krysantevs er gjenvalgt,« svarede Manden vredt.

»Ah, det var et Udfald, som jeg neppe havde formodet.«

»Jeg ikke heller.«

»Paa hvem stemte du, min Ven?«

»Paa Krysantevs.«

»Og alligevel tilhører du hans Modparti, hvis jeg ikke tager fejl.«

»Du tager fejl. Jeg regner mig til hans Tilhængere, skjønt jeg har meget at indvende mod hans Person. Han opfører sig som Enevoldshersker over det fri Folk i Athen. Han belæsser os med Paalæg, uhørte indtil denne Tid. Vi Borgere skal underholde alle Syge og Fattige i Staden. Vi skal underholde Skoler ikke blot for vore egne Born, men ogsaa for vore Slavers. Har man nogensinde hørt noget Saadant? Det er en himmelraabende Uretfærdighed, Theodoros, og jeg undrer mig over, at vi ikke, hellere end at taale Sligt, er flyttede ud i en eller anden Ørken.«

»Og trods disse Klagemaal over Krysantevs gav du ham i Dag din Stemme, siger du.«

»Ja, han fik næsten alle de Tilstedeværendes Stemmer; men jeg vil ikke paastaa, at Valget derfor er lovligt.«

»Hvad mener du?«

»Just som vi skulde skride til hemmelig Afstemning, optraadte Karmides — —«

»Karmides, var han til Stede?« afbrød Theodoros ham forundret.

»Ja, for første Gang og formodenlig kun for

at more sig og afstedkomme Uorden. Nok, han traadte op, talte til Folket og foreslog aaben Afstemning i Stødet for hemmelig.«

»Nu?«

»Krysantevs's faa Tilhængere brød ud i Bifaldsraab. De Andre tav. Man antog naturligvis Tavsheden for ensbetydende med Bifald. Den aabne Afstemning begyndte. Du kan nu let tænke dig Udfaldet.«

»Nej. Hvorfor skulde ikke den aabne Afstemning have samme Resultat som en hemmelig?«

Borgeren smilede medlidende ad dette enfoldige Spørgsmaal.

»Du begriber vel,« sagde han, »at Ingen just vil bryde aabent med Krysantevs, som er rig og mægtig og har Kejseren i Ryggen. Med hemmelig Afstemning vilde Krysantevs ikke haft Hundrede af Tusinde for sig; nu havde han ikke Ti af Tusinde imod sig. Saadan er Verden, min Ven.«

»Vel, priser eder lykkelige, at det, som er sket, er sket. Krysantevs er eders ædleste og bedste Borger. Den Billedstøtte, som I for et Aar siden har oprejst for ham, bærer Indskriften: »For Athens første Borger«. Hvis han allerede dengang fortjente dette Navn, saa fortjener han det nu tusinde Gange mere.«

»Bah! Smiger!« sagde Manden med et Skuldertræk, hvorpaa han hilste Theodoros og fortsatte sin Vej.

Omtrent en Time efter at Theodoros havde forladt Landgaarden, ankom Krysantevs dertil fra Staden. Hermione hørte med Glæde, at Valget paa en glimrende Maade var faldet ud til hans Fordel. Theodoros's bange Anelser vare saaledes ikke gaaede i Opfyldelse; Athenienserne havde ikke vist sig utaknemmelige. Men paa Krysantevs's Pande laa dog en Sky af Mørke og Smerte. Han anede, at Valgets Udfald skyldtes det Forslag, som Karmides havde fremsat, at det skulde ske ved aaben Afstemning. Han havde i den senere Tid modtaget mange Beviser paa Medborgernes Ligegyldighed, havde ofte mødt i det Mindste Dovenskabens Modstand; han begyndte at mærke, at han stod saa godt som ene, og at det Værk, hvorpaa han arbejdede, ikke havde nogen fast Grundvold i Folkets Karakter. Men han vilde ikke fortvivle om sit Maal. Han haabede paa den unge Slægt, som var bestemt til at voxte op under de Samfundsformer, som Julianus havde skabt, under Indflydelsen af den Aand, som udstømmede fra ham. Og ligesom i Forudfølelse af, at Julians Bane ikke vilde blive lang, aagrede Krysantevs med Minutterne og arbejdede med feberagtig Utaalmodighed mod sit Maal. Det var af den Grund, han ikke vilde slippe Magten ud af sine Hænder; han kunde som privat Borger virke meget, men ikke det Samme som nu.

Først da han sad ved Siden af sin elskede Hermione, forsvandt den mørke Sky fra hans Pande, medens hun spillede paa sin Cither og sang en

Vise, som havde været Elpenikes Yndlingssang. Ved Aftensmaaltidet indfandt Okos, Dørvogterens Søn, sig med et nys ankommet Brev. Det var fra Ammianus Marcellinus, som nu fulgte Julianus i Kri-gen mod Perserne. Krysantevs oplæste og Hermione lyttede med straalende Øjne til den Skil-dring, som Ammianus gav af Julians Triumfer. De kappedes med Alexanders, om de ikke overtraf dem. Den romerske Krigeræres mest glimrende Dage vare vendte tilbage: Julians Exempel havde forvandlet enhver romersk Soldat til Helt. Per-serne havde tabt Slag efter Slag. De havde til-sidst kaldet Floderne til Hjælp, gjenembrudt deres Dæmninger og ladet Vandet oversvømme det vidt-strakte Sletteland, paa hvilket Legionerne drog frem. Men ogsaa denne Hindring blev overvundet ved Sol-daternes Ihærdighed, som oplivedes af deres An-forers Aand. Han marscherede til Fods i Spidsen for Legionerne, opmuntrede de Forknytte og tog med egen Haand Del i de Arbejder, hvorved Per-sernes Plan tilintetgjordes. Vandmasserne vare blevne ledede tilbage indenfor deres Bredder, og hele Skove vare omhuggede til Udbedring af de bortskyllede Veje. Hæren nærmede sig bestandig mere og mere den persiske Hovedstad. Perisabor, den anden i Rækken af Persiens Stæder, velbefæstet og forsynet med en talrig Besætning, var bleven stor-met og indtaget. Efter Perisabor var Touren kom-men til Maogamalka, Persiens stærkeste Fæstning, beliggende kun tvende Mil fra Hovedstaden. Den



forsvaredes, skrev Ammianus, af sexten Taarne, dybe Løbegrave og dobbelte Mure og havde bestandig været anset for uindtagelig. Men Julianus lod grave en underjordisk Gang under Murene, og medens Hovedhæren foretog en almindelig Storm mod Udenværkerne, medens Belejringsstaarnene rullede frem og Kastesmaskinerne udslyngede deres Stenblokke, var en udvalgt Skare gennem den underjordiske Gang trængt ind i Staden, hvis Besætning ved dette uventede Syn strakte Vaaben eller greb Flugten. Nu stod den romerske Hær i Hovedstadens umiddelbare Nærhed.

Den Glæde, hvormed Ammianus's Brev opfyldte Krysantevs og hans Datter, blandedes med Uro og mørke Anelser, da han tilsidst skildrede den Forvovenhed, hvormed Julianus stillede sin egen Person blot. Han syntes ogsaa i denne Henseende at have taget Alexander til sit Monster. Ved Perisabor havde Julianus ledet Stormen mod den ene af Fæstningsportene; da Soldaterne arbejdede paa at sprænge denne, havde Fjenderne fra Murens Tinder rettet en Regn af Kastespyd og Stene mod den purpurklædte Anfører. Ved Maogamalka vare tvende Persere styrtede frem fra et Baghold, for at nedhugge ham. Julianus afværgede med sit Skjold deres fortvivlede Hug, dræbte med egen Haand den ene Fjende og tvang den anden til at flygte, inden de romerske Soldater, som arbejdede i Nærheden, kunde ile til Undsætning. Ammianus anførte flere lignende Træk og beklagede, at neppe

nogen Dag forløb, hvor ikke Kejseren udsatte sig for Farer, fra hvilke han kun ligesom ved Mirakler var bleven reddet.

Da Hermione begav sig til sit Sovekammer, hvor hendes Kammerpige Alkmene ventede for at hjælpe hende med Afklædningen, skinnede den opstaaede Maane mellem Slyngplanterne udenfor det aabne Vindue saa fristende ind i det lille Værelse, og Nattevinden førte saa yndig en Vellugt med sig, at Hermione lyttede til Alkmenes Beskrivelse af Nattens Skjønhed og gav efter for sin Lyst at tilbringe endnu en Stund i det Fri, før hun gik til Hvile. Alkmene bandt Kappen om sin Herskerindes Skuldre og gjorde sig i Stand til at ledsage hende; men Hermione tilkjendegav hende, at hun yilde være alene. Fulgt af Kammerpigens Blikke, tog hun Vejen mod sit ensomme Yndlingssted.

## Fjerde Kapitel.

### Mødet.

Da Hermione befandt sig alene, sank hun paa Knæ og bad med Blikket rettet mod den stjernebesaaede Himmel, om at den Visdom og Almagt,

som har skabt de utallige himmelske Lys og fører dem i deres Baner, maatte beskytte Julians Liv under Krigens Farer og forunde ham en lang, lykkelig og velsignelsesrig Virksomhed som Rigets Kejser og Fader.

Nattens rolige Skjønhed, den tindrende Himmelhvælving, det stille, udstrakte Hav, de for Sommervindens lette Pust susende Lunde fyldte den bedende Pige med Følelsen af det højeste Væsens Nærværelse omkring hende og i hendes egen Sjæl.

Kunde der i denne Natur, saa opfyldt af Skjønhed, saa herlig ordnet af sin store Bygmester, kunde der i den findes en Plads for blinde, regellose Magter: gjorde samme Kjærlighed og forudseende Visdom sig ikke ogsaa gjældende i Menneskeslægtens Liv og Skjæbne? De salige Følelser, som med Bønnen gennemstrømmede Hermione, opløste dette Spørgsmaal i en lykkevarslende og beroligende Overbevisning. Menneskeslægtens Skjæbne ledes af Gud; det Sande og Gode skal tilsidst sejre over Usandhed og Ondskab; den højeste Lod, hvortil en Dodelig er bleven kaaret, er en Plads mellem Stridsmændene for den gode Sag; hans Strid er aldrig frugtesløs, han vinder ogsaa, naar han bukker under, og han sejrer ogsaa ved sin Død.

Det var Julians Billede, omkring hvilket Hermione samlede disse Tanker. Men han gled til Side, uden at hun vidste hvorledes, for en Anden, som pludselig stod for hendes indre Øje. Det var en skjøn Mand, i hvis Aasyn der straaledede en over-

jordisk Mildhed og Renhed, hvis Øjue, fæstede i Hermiones Sjæl, syntes i sit Blik at have samlet og menneskeliggjort det højeste Væsens ufattelige Kjærlighed. Han bar som Apollon en Krans omkring sin Pande, men Kransen var ikke flettet af Lavrbær, men af Torne, og Bloddraaber piblede ned paa hans hvide Pande. Han rakte sine Hænder frem — ogsaa de blodte af dybe Saar, men han smilede og sagde: Se, ogsaa jeg har sejret ved min Dod.

Hvorledes opsteg dette Billede i hendes Fantasi? Hermione gjenkjendte Nazaræeren, om hvem Theodoros havde talt med saa inderlig Begejstring, og for hvem han allerede havde formaaet at indgive hende ikke blot den Ærbødighed, hun maatte føle for en stor Theurg, et af Himlen elsket Menneske, men ogsaa en højere Følelse, i hvis Varme hun anede og frygtede en spirende Kjærlighed.

Hun frygtede den, thi det kristne Navn var hende forhadet. Hun havde fra Barndommen af lært og var ved sin egen Livserfaring bleven nødt til dermed at forbinde Forestillingerne om det Hæslige, Lave, Grumme og Dumme. De tvende Kejsere, som hidtil havde baaet det kristne Navn, havde været lumske, mensvorne Enevoldsherskere, som havde raset mod deres egen Slægt, saavel som mod deres Undersaatter. De kristne Præster prædikede mod Fornuft og Frihed; det kristne Liv forekom hende som en Svingning mellem en vild Hengivelse til Vellyst og Laster paa den ene Side, og paa den anden en lige saa utøjlet Hen-

Hengivelse til Kjødets Døden ved et afskyeligt Selvplageri. I begge Henseender optraadte det Hæslige i hele sin Vederstyggelighed, parrende sig hos den store Hob med Kjærlighed til Smuds og Pjalter. Læren om Naturens Forfald var hende en Løgn, naar hun saa' Naturens Skjønhed; Forestillingen om en grundfordærvet Menneskenatur forekom hende lige saa uværdig som farlig, og som en Frugt af denne Lære betragtede hun den gruelige Disharmoni, den Mangel paa Selvbeherskelse, det til Yderligheder hjemfaldne, til Fanatisme og alle Slags Lidenskaber overgivne Liv, paa hvilket den kristne Kirke og dens Medlemmer fremviste saa talrige Exempler — skjærende Modsætninger til de rolige, harmoniske Skikkelser af forædlet Menneskehed, som den hellenske Filosofi havde dannet, og paa hvilke Julianus var saa herligt et Billede.

Men den Kristus, om hvilken Theodoros prædikede for Hermione, var jo en helt Anden end den Aand, som udtalte sig i de Kristnes Liv, Anskuelse og indbyrdes Stridigheder. Han var jo det skjønneste og mest fuldkomne Væsen i Menneskeskikkelse. Hans Lære var jo den simpleste og dog mest ophøjede, som et Menneskes Læber havde udtalt. Hans Guddomsmenneskelighed forekom jo ogsaa Hermione som en Fornufts nødvendighed, og det Budskab, han havde forkyndt, det Kald, han med sin Død havde fuldbyrdet, som det højeste Bevis paa guddommelig Visdom og Kjærlighed.

Hvad skulde hun da tro, hvad skulde hun da gøre? Omgangen med Theodoros havde saat Tvivl i hendes Sjæl. Hun følte det dybt i dette Øjeblik, efter at Bonnens Begejstring var forsvundet. Hun stodte Panden i sin Haand og tænkte paa sin Fader, paa hans graasprængte Lokker, paa den Strid, hvor han kæmpede i første Række. Skulde Krysanthevs's Datter kunde svigte ham? Dette Spørgsmaal forfærdede hende, da hun stillede det til sig selv. Skulde hun da undfly Omgangen med Theodoros? Nej, dette vilde indeholde en Erkjendelse af, at hun var den Svagere, det var jo en Brode mod Sandheden, som byder at lytte til enhver Indvending og lægge sig dem paa Hjerte, som ikke kunne gjen drives. Men hun besluttede næste Gang at være bedre rustet til Forsvar. Desto klarere skulde da Sandheden fremtræde af de modsatte Meningers Strid. Hermione vilde høre sin Faders Forelæsninger og væbne sig med alle de Grunde, som den geniale Kejser havde nedlagt i sit nylig fuldendte Skrift mod den kristne Lære. Disse Grunde vilde hun da optage i sin egen Tankebygning. Det skulde gjengive denne Bygning dens Ligevægt og sætte Hermione i Stand til uden Frygt at lytte til den kristne Yngling, for hvem hun følte en varm, søsterlig Hengivenhed.

Disse Tanker efterfulgtes af andre. Hermione var aldrig alene, uden at Erindringerne indfandt sig om Broderen og om Elskeren, som hun begge havde

mistet, men som hun begge haabede at gjenfinde i et andet Liv.

Hvor overrasket, ja bestyrtet var hun ikke bleven i det første Øjeblik, da hun mellem de Kristne, som arbejdede paa Afrodites Tempel, opdagede en Yngling, hvis Ansigtstræk i saa høj Grad lignede Elpenikes, hendes Moders, og det Billede, hendes Indbildningskraft havde dannet sig af Filippos! Først efter at hun nærmere havde betragtet den unge Præst, forsvandt denne Lighed til Dels, og med den en Illusion, der var henrivende, men tillige smertelig. Hun kunde dog ikke glemme den unge Forelæser, og hvis ikke hendes sidste Samtale med Theodoros havde taget den Retning, den tog, saa havde hun allerede nu udspurgt ham om den unge Clemens's Livsomstændigheder.

Krysantevs havde i Aften fortalt hende, at Karmides deltog i Folkeforsamlingen og stemte for ham. Dette overraskede Hermione. Hvad skulde det betyde? Hun vidste, at Karmides og hans letsindige Venner haanede Krysantevs's Stræben, ligesom de overhovedet haanede Alt, der laa udenfor deres eget vilde, nydelsessyge Livs Grænser. Kunde det være muligt, at Karmides havde forandret sig? Ak, efter at denne Formodning havde indfundet sig, vilde hun ikke opgive den, hvor usandsynlig den end var.

Lyden af Skridt i Nærheden naaede Hermione og forstyrrede hendes Betragtninger, da disse vare paa Vej til at gaa over i vemodigt Sværmeri. Hun

troede, at det var Alkmene, og rejste sig, for at gaa hende i Mode.

Men i samme Øjeblik viste sig foran Indgangen til Løvhytten en mandlig Skikkelse, indhyllet i en mørk Kappe. Maaneskinnet faldt paa hans blege, men smukke Ansigt. Hermione gjenkjendte Karmides.

Hun forvirredes ved dette uventede Syn af Gjenstanden for sine Tanker. Ogsaa Karmides syntes overrasket. Der opstod en kort Stilhed, som afbrødes, da Karmides i en Tone, der klang alvorlig og ærbodig, sagde:

»Hermione, bliv ikke forskrækket. En Tilfældighed har ført mig herhen, og jeg anede ikke et saadant Mode i denne sildige Time. Jeg skulde ellers have holdt mig borte fra disse Steder. Men da Skjæbnen nu har føjet det saa, at jeg har truffet dig — vover jeg da at nærme mig dig? Vover jeg at bede dig blive og høre nogle Ord fra Karmides's Læber?«

Der laa ikke blot i Karmides's Tone men ogsaa i hans Ansigtstræk et Udtryk, som Hermione troede for evig forsvundet derfra, og som erindrede hende om den gamle Karmides. Sundhedens Roser vare visnede paa hans Kinder, og hans Blik var mørkt, men trods dette lignede han i dette Øjeblik sig selv, saaledes som han var, da Krysantevs endnu kaldte ham sin elskede Discipel. Han syntes den Samme, men opstaaet fra en langvarig Sygdom.



Hermione betvang sin Overraskelse og sagde mildt:

»Jeg vil høre dig, Karmides.«

Og da efter disse Ord paa Ny en Tavshed opstod, under hvilken Karmides syntes at være i Tvivl om hvad han skulde gjøre eller sige, tilføjede Hermione, idet hun satte sig og anviste ham en Plads i sin Nærhed: »Din Ankomst overraskede mig i det første Øjeblik, thi jeg ventede den ikke, og det er nu saa længe siden, vi saa' hinanden. Den smukke Nat har lokket mig til at tilbringe en Stund i det Fri, skjønt Tiden er langt fremskredet. Og den samme smukke Nat har lokket dig til at styre dine Skridt mod en smuk Udsigt, hvor du ser Havet belyst af Maanen, og hvor du kan gjenkalde saa mange Barndoms minder i din Erindring. Er det ikke saa?«

»Jeg véd ikke, om Natten er smuk eller ej,« sagde Karmides, idet han satte sig lige overfor Hermione og kastede Kappen tilbage. »Jeg har intet Øje for Naturen. Jeg ser, at Maanen skinner, jeg finder Natten stille og Egnen rolig, det er Alt. Men Barndoms minderne — du nævnede dem. Det var maaske dem, som førte mig herhen. Jeg véd det ikke selv, men jeg véd, at disse Erindringer have begyndt at beherske og plage mig — lad mig tale frit om mig selv, Hermione! Dæmp din Uvillie og hør, hvad jeg siger. Jeg skal derefter forlade dig og undfly din Nærhed.

Jeg vil spørge dig: har de Ret til at plage

mig, disse Minder om min Barndom, om din Faders Godhed og din egen Kjærlighed? Har jeg forfejlet min Bestemmelse og bortødslet min Lykke? Har jeg været utaknemmelig mod din Fader? Har jeg forvoldt dig selv Smerte? Du ser, hvad det er, jeg spørger mig selv om. Hor nu ogsaa de Indvendinger, jeg gjør mod saadanne Spørgsmaal. Din Fader opdrog mig til at elske Visdom og Skjønhed. Han lærte mig Attraaen efter begge. Jeg vilde blive vis, jeg vilde forstaa Gud og Verden og mig selv, jeg vilde indrette min Vandel efter hans eget Exempel, og jeg var lykkelig i min Indbildning at kunne gjøre det. Men jeg opdagede om-sider, at jeg ikke er skabt til Dykker i Filosofiens bundløse Hav; ligger Sandheden skjult der, saa vilde den i det Mindste ikke kunne hentes op af mig. Det var en ubehagelig Opdagelse, som betydelig afkjølede min Iver og nedstemte mine Forhaabninger. Jeg var bleven en ynkkelig platonisk Filosof, men jeg vilde være noget Helt og Fuldstændigt. Krysantevs lærte mig at elske det Skjønne. Desværre var det kun med dine Ansigtstræk, Hermione, at jeg kunde tænke mig noget Skjont. Jeg elskede dig og røbede det i en uheldig Stund for dig. Din Gjenkjærlighed gjorde mig lykkelig for en kort Tid — den eneste lykkelige Tid i mit Liv. Men det varede ikke længe, før jeg indsaa, at vi ikke var skabte for hinanden. Jeg indsaa mere og mere, at du er mig overlegen ikke blot paa Hjærtets. men ogsaa paa Tankens Omraader.

Min Kjærlighed blandede sig med Beundring, min Beundring med Ydmygelse. Jeg er egenkjarlig og hovmodig; men var jeg end ingen af Delene, var jeg end den mest Ydmyge af alle Skabninger, saa vilde jeg alligevel ikke til Hustru eje en Kvinde, som overgik mig i Alt, og i hvis Øjne jeg Intet ejede, der kunde skjænke mig et Fortrin fremfor hende eller aftvinge hende Agtelse. Følelsen af din Overlegenhed gjorde mig ulykkelig, Hermione, foruden at den afkjølede min Kjærlighed. Hvad jeg da endnu besad, og hvad der gav mig Værd i mine egne Øjne, var det sædelige Ideal, som din Faders Lærdomme havde aabenbaret for mig, og Lysten til i mit eget Liv at virkeliggjøre det. Dette Ideal staar endnu for mit Blik, men Lysten til at virkeliggjøre det forsvandt, da jeg indsaa, at det for mig var uopnaeligt, og at ogsaa her min Kraft var utilstrækkelig. Og dersom jeg endnu i Drengesaarene elskede det for dets egen Skyld, saa hyldede jeg det som en varmbloedig Yngling ene og alene for din Skyld, Hermione, for at være uden Plet og Dadel i dine Øjne. Men efter at Villien én Gang var bukket under i Kampen mod Fristelserne, hvad stod der mig da tilbage? At tilfredsstille min Ærgjerrighed ved at spille en Rolle i Statslivet? Ak, Hermione, dertil udkrævedes, at der skulde findes et Statsliv i vore Dage. Selv at være Hersker vilde maaske have behaget mig, men at være en Herskers Redskab, dertil følte jeg ingen Tilbojehed. Men der aabnede sig for mig en anden

Bane, rosenbestroet og let at gaa. Paa den kunde jeg opnaa en vis Fuldkommenhed og fordunkle mine Lige. Derom blev jeg meget hurtig overtydet ved et nærmere Bekjendtskab med Verden. Jeg har nu vandret denne Bane til Ende. Den ender i en Ørken. En umaalelig Afstand skiller os fra hinanden, Hermione. Den Smerte, jeg har forvoldt dig, bør for længe siden være lægt. Du kan derfor overveje med Ro hvad jeg nu har fremlagt for dig af mit indre Liv. Du ser, jeg forsøger at retfærdiggjøre mig og lægge en Del af min Byrde paa Skjæbnens Skuldre. Har jeg Uret deri, saa maa din Dom blive meget streng. Men hvorledes din Forstand end dommer, saa appellerer jeg til dit Hjerte, Hermione, thi af dit Hjerte haaber din Fosterbroder Tilgivelse og Glemsel.«

Hermione svarede:

»Behøver du min Tilgivelse, saa skilles vi ikke længer ved en umaalelig Afstand. Jeg giver dig den gjerne.«

»Du siger dette i saa kold en Tone, Hermione,« sagde Karmides. »Din Tilgivelse isner mit Hjerte i Stedet for at varme det.«

»Hvad ønsker du mere end Tilgivelse og Glemsel?« spurgte Hermione med tilkæmpet Ro.

»Jo,« afbrød Karmides hende levende, »jeg kunde ønske Intet eller Alt. Jeg kunde forlange, at du elskede mig trods Alt hvad jeg har gjort for at udsukke din Kjærlighed, at du gav Afkald paa din Sjæls Overlegenhed og blev den svage Kvinde,

som ikke kunde skille sit Hjerte — end ikke fra den Uværdigste, naar hun engang havde lært at elske ham. Saadanne Kvinder findes, Hermione, men ikke for mig. Hvor skal jeg finde hende, som vil gribe min Haand og følge mig, hvorhen jeg gaar, til Lykke eller Fordærvelse, til Højhed eller Elendighed, til Salighed eller evige Kvaler?»

Karmides's Ord bar Vidnesbyrd om en Kamp, som sønderled hans Indre. Hans Ansigt sagde Hermione det Samme. Hun betragtede det og opfyldtes af vemodige Følelser. Disse blege Træk vare nudslættelig prægede i hendes Sjæl. Han var ulykkelig, han angrede, og han vilde vende om paa sin Vej, hvis blot en hjælpende Haand raktes ham af den, han elskede. Og i Kampen mellem sin Stolthed og sin Fortvivlelse havde han udtalt en Fordring, som var trodsig, men forraadte, at i Dybet af hans Væsen laa endnu hans første Kjærlighed.

Hermione folte sig dybt bevæget. Skulde hun støde ham tilbage? Hun vilde da handlet efter Indskydelsen af en kvindelig Stolthed, som her, om ellers nogensinde, havde været berettiget, men hun vilde fornægtet sit Hjerte, som folte Kjærlighed, Æmhed, Medlidenhed og Glæde over den Mulighed, at Karmides's Anger og Sjælekamp var Vejen til hans Oprejsning.

Hun svarede ham med rolig og inderlig Stemme:

»Bed Guderne om en saadan Hustru, Karmides.«

»Jeg vil ikke bede om det Umulige,« sagde Karmides mørk. »De kan ikke give mig hende.«

»Gjør dig kun værdig til deres Gave, og den vil ikke udeblive. Gud ser, at du er ulykkelig, Karmides, og han, som er Verdens Hjerter, skal give dig hvad dit eget Hjerter behøver.«

»Tror du det, Hermione?« spurgte Karmides med blød Stemme. »Tror du, at Oprejsning og Forhaabning endnu gives for mig?«

Han skjulte Ansigtet i sine Hænder. Med hvilke Beregninger han end havde indfundet sig — i dette Øjeblik var han oprigtig og gav efter for de overvældende Følelser, som vare udsprungne af hans bedre Natur. Det var virkelig Bevidstheden om hans Underlegenhed og Uværdighed, der havde fjernet ham fra Hermione, efter at han første Gang var bukket under for Nydelseslysten og sit Blods Førførelser. Han havde derefter døvet sin Ungdomskjærlighed i vilde Orgier, men aldrig ganske forjaget den. Den blussede op med ny Styrke, efter at Petros med et Vink om, at Hermione endnu ikke havde forglemt ham, havde bortryddet hans Hovmods Forsøg paa at fornægte for sig selv Tilværelsen af en ubesvaret og haabløs Tilbojelig­hed. Og nu i Hermiones Nærhed, som han saa længe havde været berøvet, ved Synet af hendes skjøne, milde og rolige Ansigtstræk var den pludselig flammet i Vejret i lys Lue.

Karmides følte en blød Haand, som greb hans og trak den bort fra hans Pande.

Han saa' op. Hermione stod foran ham, og hendes Øjne lyste af en fugtig Glans.

Karmides saa' dybt ind i disse Øjne. Han vilde overtyde sig om, at hvad han saa' ikke var et Blændværk. Da hun sagte trak sin Haand tilbage, skyndte han sig at gribe den, og hun lod den blive i hans.

»Karmides,« sagde hun mildt, »lovet være Guderne! Jeg har gjenfundet dig.«

»Hermione!«

Karmides's Øjne formørkedes af en oprigtig Taare, men det salige Smil, som laa over Pigens Ansigt, gjenstraalede fra hans eget. Der herskede en Stilhed, som Ingen af dem vilde forstyrre. De betragtede hinanden og folte i dette Øjeblik ikkun den lange smertelige Skilsmisse, den lykkelige uventede Gjenforening.

»Min elskede Fosterbroder,« sagde Hermione endelig, »du skal nu glemme dine Sorger og atter blive lykkelig.«

»Ak, mine Sorger! Sig: mine Forvildelser, Hermione!«

»Og du skal med glad Tillid bede Guderne om den Hustru, som dit Hjerte ønsker, som giver Afkald paa Alt, for at følge dig i Lykke og Ulykke, til Højhed eller Ringhed. Jeg vil ogsaa bede Guderne om denne Gave, den bedste af alle, til min gjenfundne Karmides.«

»O, gjør det, Hermione. Dig vil Guderne høre.«

»Jeg vil fortælle min Fader om dette Møde —.«

»Ak, din Fader hader mig, og han har Grund dertil — —«

»Nej, jeg skal vise, at han ikke hader dig. Jeg vil fortælle ham om vort Møde, og det skal ikke vare længe, for han opsøger dig og forer dig tilbage til den Rede, hvorfra du fløj bort.«

»Naar skal jeg se dig igjen?«

»Snart og derefter ofte, min Karmides.«

»Maaske i Morgen?«

»Jeg véd det ikke. Jeg vil tale med min Fader. Vi skal næste Gang mødes aabent for hans Aasyn — —«

»Det turde vare længe, Hermione, men nu behøver jeg din Nærhed. Og dersom din Fader vægrer sig, hvad skal da ske? Er vi da paa Ny skilte? Det kan jo hænde, at han forviser mig fra din Nærhed, og at han ikke engang vil høre Tale om Karmides.«

»Vær rolig, min Føsterbroder. Han vil ikke gjøre det.«

»Men dersom,« gjentog Karmides bekymret, »hvorledes skal jeg da atter finde en Lejlighed til at se dig? Jeg har saa meget at sige dig — og det falder mig tungt at forlade dig, da det er usikkert, om det ikke bliver for bestandig.«

Den Uro, som robede sig i disse Ord, og Tonen, hvori de udtaltes, var kjær for Hermiones Øre. De klang saa umiskjendelig af Kjærlighed og Frygt.

»Vi skal i ethvert Fald gjense hinanden,«



sagde hun. »Dette Sted er min Yndlingsplads, og Timen ved Solnedgang er min Yndlingstime. Du véd saaledes, hvor du kan søge mig. — Se, Karmides, hvor højt Maanen er steget paa Himlen, medens vi har talt med hinanden! Den stakkels Alkmene, som venter mig, maa være meget søvnig. Maaske er hun nu paa Vej til at opsøge mig. God Nat, min Karmides. Mærk denne Aften med en hvid Sten og drøm i Nat dine Barndomsdrømme!«

Karmides trykkede Hermiones Haand til sit Bryst. De vexlede endnu et veltalende, men ubeskriveligt Blik. Han slap langsomt hendes Haand, vendte sig om og gik. Hermione saa' ham forsvinde mellem Træernes Skygger. Derpaa forlod hun Løvhytten og rettede sine Skridt mod Villaen, medens hendes Bryst udvidedes af salige Følelser, og hendes Øje glædedrukkent og taknemmeligt hævede sig mod Stjernehvælvingen over det umaalige Tempel, i hvilket Forsoningen med hendes Elskede nu var bleven fejret.

Alkmene ventede trofast i Sovekammeret paa sin Herskerinde. Den unge Kammerpige syntes at blunde ved Siden af Lampen, med Albuen støttet mod Natbordet, da Hermione traadte ind. Men da hun slog sine Øjne op, betragtede hun stjaa-lent forskende sin Herskerindes Ansigtstræk og havde ingen Vanskelighed ved at opdage deres straalende Udtryk.

»Det er altsaa lykkedes ham,« tænkte hun. »Det var jo det, jeg sagde Biskopen.«

Under Afklædningen samtalte Hermione glade og mere fortrolig end sædvanligt med Kammerpigen.

»Men sig mig, Alkmene,» sagde hun blandt Andet, »hvorfor lader du den gode Okos gaa og sucke forgjæves? Tror du ikke, at jeg har opdaget det? Du er ikke saa ligegyldig for ham, som du lader, Alkmene.«

»Hvor du taler, min Herskerinde!« sagde Pigen rodmende, idet hun løste Diademmet fra Hermiones Lokker.

»Okos er jo en brav Yngling, Alkmene. Min Fader og jeg sætter megen Pris paa ham.«

»Jeg tror, at Okos kun spøger med mig,« gjensvarede Kammerpigen. »Man skal ikke tro ethvert Ord, som saadan En siger. Da blev man ofte narret.«

»Ak, du Enfoldige! ser du da ikke, at du piner ham med din paatagne LigeGYldighed? Fy, at hykle saaledes! Men du er langt fra ikke saa enfoldig, som du lader. Eller vil du, at jeg skal sige Okos, at Alkmene nok morer sig over hans Ønhed, men ikke kan besvare den?«

»Nej, ved Alt i Verden, min Herskerinde! dette maa du ikke sige ham.«

Hermione lo og talte om den smukke Forpagtergaard, som laa nedenfor i Dalen, og som Krysanthevs havde udset til Okos og hans Fader Medes, den gamle Dørvogter, der nu efter en mangeaarig.

frivillig Tjeneste kunde finde det behageligt at aabne og lukke sin egen Dør og sole sig paa sin egen Tærskel.

Og Alkmene paa sin Side talte, efter Kammerpigens Vis, om sin Herskerindes smukke Lokker, som det var en Glæde at ordne, og om hendes Skjønhed, som hun i Aften fandt mere blændende end sædvanligt.

Hermione lyttede denne Gang med Taalmodighed, ja med synligt Behag til hendes smigrende Udgydelser.

»Jeg tænker paa Evsebia«, sagde Alkmene, »og undrer mig over hendes Blindhed. Hun vil være smukkere end du, Hermione, og hun er misundelig paa dig, det véd jeg.«

»Hvoraf véd du det?«

»Jeg taler ofte med hendes første Kammerlavinde. Evsebia vil altid vide, hvorledes du var klædt, da du sidst viste dig paa Kerameikos. Og naar man har fortalt hende det, saa udraaber hun: hvor de er smagløse, disse Athenienserinder! Og alligevel efteraber hun din Maade at sætte Haaret paa og hver Fold paa din Kiton. Det ærgrer hende, at hun ikke har kunnet indføre de romerske Moder i Athen. Ak, jeg maa le, naar jeg tænker paa de første Dage, hun tilbragte i vor Stad. Hun vilde forbavse Athenienserne, det er vist og sikkert. Og unægtelig vakte hun Opsigt, da hun kom med sin vidunderlige Haarpynt og sin blomstrede Silkekiton, stottende sig paa tvende Slavinder og med

en Slave foran, som meldte: her er en ujævn Sten paa din Vej, her gaar Gaden opad, her gaar Gaden nedad -- ligesom hun selv havde været blind og ikke kunde se et Skridt foran sig.«

»Jeg husker alt dette, Alkmene.«

»Det var lutter Hovmod af hende, min Herskerinde.«

»Nej, saaledes var det ikke, Alkmene. Evsebia var vant til de romerske Sæder. Damerne bære sig saaledes ad i Rom.«

»Men det er jo stygt og latterligt.«

»Det nægter jeg ikke. Kun Vanen kan forsones En med saadanne Skikke.«

»Men var det da ikke Hovmod, da Ismene hilste hende paa Gaden, og Evsebia ikke selv besvarede denne Hilsen, men lod sin Slavinde gjøre det?«

»Ogsaa det er Skik og Brug i Rom.«

»Ismene fandt det saa komisk, at hun ikke kunde lade være at vende sig til Berenike og le — thi Ismene har meget let ved at le, som du véd. Men Evsebia saa' det og kunde siden aldrig taale Ismene.«

»Jeg har hørt det sige.«

»Men véd du, hvorfor Evsebia aflagde sine blomstrede Klæder? Jo, naar Skoledrengene saa' hende paa Gaden, pegede de paa hende og raabte til hverandre: ser du, Foraaret er allerede kommet!«

»De atheniensiske Skoledrenge slægte deres Fædre paa i Ondskabsfuldhed. — Tak, Alkmene,

jeg behøver dig ikke mere. Gaa nu til Rø. min søvnige Pige.«

»Jeg ønsker dig yndige Drømme, min Herskerinde.«

»Jeg ønsker dig det Samme.«

Alkmene stillede Natlampen paa dens Plads og fjernede sig. Hermione var snart derefter forflyttet til de glade Drømmes Rige.

## Femte Kapitel.

### Skeptikeren.

»Hvad Slags Filosof jeg er? Var det saaledes, du spurgte, gamle hæderlige Dorvogter? Jeg be-  
kjender mig til den dybsindigste af alle Skoler. Jeg er Tvivler — I behøver ikke at vide mere. Og da jeg betvivler, at dette Bæger Vin er tilstrækkeligt til at slukke min Tørst, saa betvivler jeg ogsaa, at du, min kjære Okos — det var jo Okos, du hed — skulde have Noget imod strax at fylde det, naar jeg nu igjen tommer det. Skaal, mine Venner! — Krysantevs's Vin er god. Se, der er det tomme Bæger, Okos. Il, unge Ganymedes, og fyld det paa Ny. Det er ikke hver Dag, I har den Ære at se en Filosof som fortroligt Medlem af

eders forøvrigt agtværdige Kreds. Den stegte Fugl er god, min kjære Kok, men jeg tvivler paa, at du kan tillave en Trane saa godt, som Kokken hos min fortræffelige Ven og Discipel Antikvaren. Bliv ikke stødt over min Bemærkning, agtværdige Kok. Jeg paastaar det ikke med Bestemthed, thi overhovedet lader der sig Intet sige med Bestemthed. Jeg tvivler kun, forstaar du.«

Den, der talede saa, var Ætlingen af Ifikrates, den samme unge Mand, der engang indfandt sig hos Petros som Naadesøgende, men da, ved det uventede Møde med Krysantevs, hurtig kom i Hu, at han var gaaet fejl og egenlig agtede sig til sin Ven Antikvaren, Biskopens Nabo.

Den unge Mand, kjendt under Navnet Kimon, bar nu en grov Kappe med filosofisk Snit og havde i Løbet af et Aars Tids forsaget Barberstuen, saa at han, hvem Naturen havde skjænket en god Skjæggevæxt, nu prydedes af et helt ærefrygtbydende Skjæg. Disse Tegn antyde, at han har taget sit Parti og i Stedet for at grunde paa Katekumenskabet og Daaben har valgt at grunde paa Videnskabernes Videnskab. Han havde nu afgjort slaaet sig paa Filosofien og, som vi høre, paa den skeptiske.

Naturen og Venskabet havde i Forening understøttet den gode Kimons Fremskridt i Filosofien — Naturen, der, som sagt, havde begavet ham med stærk Skjæggevæxt, og Venskabet, der personificeret i Antikvaren havde givet ham den grove

men hele Kappel. Man maa dog ikke nære den Mistanke, at det kun var Skjægget og Kappen, som gjorde Kimon til Tænker. Han var ogsaa hjemme i Logiken; det var netop i et Øjeblik af lutter Forbavselse over Kimons Færdighed i at gjøre de mest overordenlige Slutninger, at Antikvaren var bleven henrevet til sin Gavmildhed hvad hans Beklædning angaar. Kappen og Skjægget vare kun de ydre Kjendetegn, som han havde anlagt, for at vinde den Agtelse og Anerkjendelse, hvorpaa hans indre Personlighed gjorde Fordring.

Kimon var imidlertid for beskeden eller ogsaa for gjerrig paa sin Visdom til at optræde i de offentlige Læresale. Han omgikkes ikke heller med sine Brødre i Videnskaben, enten fordi han ringeagtede dem, eller fordi de ikke vilde anerkjende ham. Men om end Læresalene maatte undvære hans Lys, saa indfandt han sig desto flittigere i Mad-salene hos hæderlige velhavende Haandværkere, som holdt et nogenlunde godt Bord og drak taalelige Vine. Hos saadanne Værter satte han ingenlunde sit Lys under en Skjæppe. Han forbavsede dem med sin dybsindige Tale og sine kløgtige Syllogismer; og vare de utilgængelige for Logiken, saa aftvang han dem Ærbødighed ved at tale om sin glimrende Byrd og sit fortrolige Venskab med Kejser Julians. Kejseren, forsikrede han, var i Almindelighed en Ven af Filosofer, men i Særdeleshed af Filosofen Kimon. Kejseren havde tilbudt Kimon et Palads i Konstantinopel og hundrede tusinde Guld-

stykker, men Kimon havde afslaaet denne Gave, fordi han elskede Fattigdommen af Grundsætning og ikke vilde forlade sine gode Venner i Athen.

Kimons Omgang var dog ikke ene og alene indskrænket til den Kreds i Samfundet, som udgjordes af velhavende Haandværkere. Hævet over alle Fordomme nedlod han sig paa den ene Side, naar han nemlig var meget sulten, endogsaa til Slaverne, fortrinsvis til Køkkene i rige Huse; paa den anden Side var det ikke sjældent, at han saas som Gjæst hos de unge Epikuræere, ja endog hos Prokonsulen Annæus Domitius, ved dennes fortrolige Symposier, naar man ikke kunde faa fat i nogen bedre Snyltegjæst, paa hvem Selskabet kunde udtomme sin Lyst til Løjer og Narrestreger.

Ved saadanne Lejligheder viste Kimon en sand Filosofs Sjælsstyrke. Den Lystighed, for hvilken han da var Gjenstand, forstyrrede aldrig hans Ro og endnu mindre hans Madlyst og Tørst.

Kimon elskede ikke blot at vandre i de folkevrimlende Buegange og Sojlehaller i Staden, men ogsaa at gjøre Udflugter i den fri Natur. I Dag havde han, med Havnestaden til Udgangspunkt, foretaget en Spadseretur i Nærheden af Krysantevs's fortryllende Villa, da han overraskedes af et pludseligt Regnvejr, som gav ham Anledning til at søge Ly under dens Tag. Han vilde dog sandsynligvis have foretrukket at udholde Uvejret under aaben Himmel, dersom han ikke med Bestemthed havde vidst, at baade Krysantevs og Hermione vare fra-



værende. De havde begivet sig til Staden, hvor Krysantevs skulde holde et offentligt Foredrag over Religionen. Han og hans Disciple vare nemlig komne overens om at indføre den samme Skik med Hensyn til den gamle Læres Forkyndelse, som havde gjort og endnu gjorde den kristne Lære saa vigtige Tjenester: offentlige religiøse Foredrag.

Kimon fandt hos Villaens Tyende den venlige Modtagelse, hvorpaa han havde gjort Regning. Filosofkappen gjorde sin tilborlige Virkning paa den gamle tro Tjener Medes og det øvrige Tjenerskab. Kimon spurgte efter Krysantevs, og man oplyste ham om, hvad han allerede vidste, at Krysantevs befandt sig i Staden. Hans Ønske om at finde Ly for Uvejret, og hans Antydning af, at en peripatetisk Filosof kunde behøve Noget til at forfriske sig med, bleve i lige Grad lagte paa Hjertet. Man skyndte sig at dække et Bord under en af Søjlegangene, og den Fortrolighed, hvormed Gjæsten behandlede sine Omgivelser, hans Snaksomhed og det gode Humor, som han lagde for Dagen, i Særdeleshed efter at han adskillige Gange havde tømt og ladet Bægeret fylde paa Ny, havde samlet flere af Slaverne og Slavinderne omkring ham.

Det led nu temmelig stærkt mod Aften. Himlen var overtrukket af Skyer, som joges afsted af Blæsten fra Havet, og Regnen vedblev at falde i stride Strømme.

»Der findes altsaa«, spurgte den gamle Medes videbegjærlig, »Filosof, som kalder sig Tvivlere?«

»Ja vist. De er de dybsindigste af alle Filosofer,« svarede Kimon, tyggende paa et Stykke af Fuglen.

»Da maatte min Herre Krysantevs tilhøre den Skole,« sagde Gubben, »eftersom de er de klogeste.«

»Nej,« oplyste Kimon, »din Herre er visselig meget vis, meget dybsindig, er kommen langt i Videnskaben, men til vor Skole hører han dog ikke.«

»Saa? Men hvorpaa tvivler I da egentlig?«

»Vi tvivler paa Alt, min Gubbe, endog derpaa, at vi tvivler.«

»Ved Zevs, det var besynderligt,« bemærkede Medes.

»Min Ven, det lyder besynderligt for dine ufilosofiske Øren,« sagde Kimon, idet han saa' efter Okos, som tøvede med Bægeret, »men i Virkeligheden er det meget naturligt, og det eneste Standpunkt, der er den sande Vise værdigt. Jeg vil forsøge at gjøre den Sag begribelig for dig, endskjønt jeg i dette Øjemed maa opofre Grundigheden for Tydeligheden. Begriber du for Exempel, at du ikke vilde kunne se, dersom du ikke havde Øjne?«

»Jo,« svarede Medes, »det begriber jeg nok, jeg, der ser lidt daarlig i Alderdommen.«

»Og at du ikke vilde kunne høre, dersom du ikke havde Øren?«

»Ja, det forstaar jeg ogsaa.«

»Og at du ikke kunde lugte, smage og ved Berøring føle, i Fald du ikke havde Næse. Gane og folende Lemmer?«

»Ogsaa det begriber jeg. Jeg føler nok, at jeg

har Lemmer, jeg, der har Gigt i det venstre Ben.«

»Godt, du bør da ogsaa indse, at det er de fem Sanser — Synet, Hørelsen, Smagen, Lugten og Følelsen — som udelukkende giver os Kundskab derom, at der findes en Verden omkring os?«

»Hm, ja.«

»Men dersom Sanserne ofte bedrager os, bør vi da ikke tvivle paa deres Vidnesbyrd?«

»Hvad mener du?«

»Hænder det ikke ofte, at man ser urigtig?«

»Jo vist. Naar man er halv blind som jeg, saa — —«

»Var du end klarojet som Ørnen, vilde det alligevel hænde dig, min Gubbe. Øjnene lyver uophørlig. De faar os til at tro, at der gives et Rum. De indbilder os, at der gives Hvile og Bevægelse og forskjellig Hastighed. Ogsaa det er Løgn. Thi dersom vi raadspørger Fornuftens Slutninger, saa kommer vi til den Overbevisning, at selve Akillevs, saa rapfodet han end var, aldrig vilde kunnet indhente en langsomt krybende Skildpadde, der éngang havde faaet et lille Forspring.«

»Hm, det var højest besynderligt,« bemærkede Medes. »Driver du nu ikke Skjemt med vor Uvidenhed, min Filosof?«

»Nej, ved Zevs og Pallas Athene! jeg skjemter ikke,« forsikrede Kimon, idet han begyndte at angribe en Postej. »Fornuften modsiger, hvad Sanserne vidner. Paastod jeg nu for mit Vedkommende, at Sanserne er løgnagtige, saa kan en Anden med

samme Ret paastaa, at det tværtimod er Fornuftens Slutninger, der er falske — —«

»Ja, véd du hvad, det vil jeg hellere tro,« erklærede Medes. »Thi dersom jeg og min Son Okos skulde løbe omkap, saa er jeg fuldt og fast overtydet om, at Okos vilde springe forbi mig. Og at jeg imellem hviler og imellem bevæger mig, det er fuldstændig sikkert, min Filosof.«

»Afbryd mig ikke,« sagde Kimon. »Jeg vil gjøre denne Sag her endnu tydeligere for dig. Du maa dog indrømme, at man ofte ser galt, hører galt o. s. v.?«

»Ja, det vil jeg indrømme.«

»Sanserne giver saaledes i det Mindste usikre Vidnesbyrd, om de ogsaa stundom vidner sandt?«

»Ja vist.«

»Da du nu indrømmer, at Sanserne er upaalidelige, og du ligeledes paa den anden Side paastaar, at Fornuftens Slutninger er endnu upaalideligere, saa vil jeg dog spørge dig, hvad det er, som da er paalideligt?«

»Hm, det véd jeg ikke.«

»Godt, du maa da ogsaa indrømme, at vi maa tvivle paa Alt, eftersom de upaalidelige Sanser og den upaalidelige Fornuft er vore eneste Kundskabskilder.«

»Men jeg kan ikke tvivle derpaa, at jeg har Gigt i det venstre Ben,« indvendte Medes. »Det føler jeg, ved Zevs, ved ethvert Vejrskifte. Spørg

Okos, om ikke min Gigt i Dag forudsagde, at det vilde blive Regn.«

»Hvad er Gigt, min Ven?« spurgte Kimou.

»Hvad Gigt er? Det er Noget, der stikker i mit venstre Ben, saa at jeg inellem er færdig at jamre mig som et Barn.«

»Hvad er det da, der stikker?«

»Hvad det er, der stikker? Det véd jeg ikke.«

»Vel, bor man ikke tvivle paa det, man ikke véd, naar man, efter hvad jeg nys beviste, maa tvivle paa det, man tiltror sig at vide?«

Hm, min Filosof — men Gigten er der i alle Fald, hvad enten jeg tvivler eller ikke.«

»Du sagde, at din Gigt holder sig i det venstre Ben. Ikke sandt?«

»Jo vist. Kan du maaske give mig et Lægemiddel imod den?«

»Det bedste af alle Lægemidler, min Ven, thi jeg vil lære dig at betvivle dens Tilstedeværelse. Hvoraf véd du, at du har Ben, min Ven?«

»Ha, ha, ha! Undskyld, min Filosof! men nu maa jeg le ad dig. Hvorledes vilde jeg kunne gaa, hvis jeg ikke havde Ben?«

»Jeg antydede nylig, at al Bevægelse ikkun er tilsyneladende. Dine Bens Tilværelse bevises altsaa ingenlunde deraf, at du indbilder dig, at du gaar. Men, indvender du, jeg ser jo mine Ben, og jeg føler mine Ben. Hertil svarer jeg med en fornyet Paamindelse om, at Synet og Følelsen, saavel

som de øvrige Sanser, giver upaalidelige Vidnesbyrd. Forøvrigt ser du ikke, at Benene er dine; du ser kun et Par Ben, som synes at være overalt, hvor du selv indbilder dig at være; du føler ikke, at Benene er dine, men Følelsen lader dig blot erfare, at der gives et Par Ben, de maa nu være dine eller ikke dine. Altsaa skal du først bevise, at der i Virkeligheden gives et vist Par Ben, som du kalder dine, og for det Andet, at disse Ben virkelig er dine. For det første Spørgsmaals Vedkommende ejer du ingen andre Vidnesbyrd end de upaalidelige Sansers; men selv om vi i dette Tilfælde godkjender dem, saa ejer du med Hensyn til det andet Spørgsmaal intet andet Vidnesbyrd end en indgroet og mulig aldeles falsk Indbildnings. Men godkjender vi ogsaa dette Vidnesbyrd, saa staar tilbage at bevise Tilværelsen af et Højre og et Venstre — thi det var i det venstre Ben, du sagde, at Gigten var. Du skal give mig en bestemt Definition paa Begrebet Højre og en anden paa Begrebet Venstre. Kan du dette, saa staar endnu tilbage at bevise, at disse Begreber har deres Grund i Virkeligheden. Men dette lader sig ikke gjøre, lige saa lidt som det lader sig bevise, at der findes en Mangfoldighed i Tingene. Den dybsindige Parmenides lærte, at Alt er Et, og at dette Ene er evigt og uforgængeligt, uforanderligt og grænseløst. Til denne Anskuelse kom han gjennem Tænkningen; men da ogsaa Tænkningen er usikker, saa er det vel muligt, at der gives en

Mangfoldighed, og fra dette Synspunkt kan man vel antage, at der findes Højre og Venstre, at du har Ben, Medes, at disse Ben er to, det ene et højre, det andet et venstre Ben; men det er og bliver kun en Antagelse, en usikker og tvivlsom Mening, som du gjør bedst i aldeles at lægge til Side, da denne ufornuftige, paa Intet grundede Mening ikkun foruroliger, besværer og plager dig med en indbildt Følelse af et Noget eller et Intet, som du kalder Gigten. Skaal, min Ven!«

Den dybsindige Kimon tomte Bægeret, som Okos havde stillet foran ham, og foretog derpaa et nyt Angreb paa Resterne af den velsmagende Postej.

»Hm, dette her gaar over min Forstand,« mumlede Medes. »Det var en besynderlig Filosofi. — Men«, sagde han højt, »naar du tvivler paa, at jeg har Gigt i Benene, saa tvivler du vel ogsaa paa, at du i dette Øjeblik spiser en Postej, og det kan være dig ligemeget, om jeg tager den bort lige for din Næse.«

Gamle Medes trak Fadet med Postejen til sig og var ikke lidet stolt over dette Modbevis, da han saa', hvor overrasket Kimon blev herover og hvilke begjærlige Øjne han sendte efter Fadet.

»Min Ven,« sagde Kimon efter et Øiebliks Tavshed, »jeg tvivler visselig paa, at jeg spiste Postej, førend du paa denne Maade forstyrrede mig deri; men der er en stor Forskjel mellem at betvivle og benægte. Jeg benægter det ingenlunde.

Og om det forøvrigt var en Indbildning, saa var det dog en behagelig Indbildning, af hvilken jeg med største Fornøjelse lader mig skuffe. Jeg beder dig derfor, Medes, betænke, om du handler ret og passende, naar du berøver en Ven af din Herre en behagelig Illusion, paa hvilken han som Gjæst i Krysanthevs's Hus har helligt Krav.«

Denne Grund bevægede Medes til atter at stille Posten foran den skeptiske Kimon, som skyndte sig med fornyet Iver at fordybe sig i sin behagelige Illusion.

Nu tog ogsaa Okos til Orde, for at understøtte sin Fader Medes.

»Min bedste Filosof,« sagde han, »antag, at jeg løber Hovedet mod Væggen, saa jeg føler, at Hjerneskillen er nær ved at springe. Vilde det ogsaa være en Indbildning, hvad?«

»Visselig,« svarede Kimon, »du løber et indbildt Hoved mod et indbildt Noget, som du kalder for Væg, og føler ved denne Indbildning en smertelig Fornemmelse, som for sit Vedkommende ikke heller er Andet end Indbildning.«

»Ved Dionysos, det vilde være højst besynderligt, om det skulde være saaledes, som du siger. Men dersom jeg støder Hovedet saa haardt mod Væggen, at jeg dør?«

»Gjør ikke det,« sagde Kimon, »thi da handler du ilde mod dig selv. Med Alt hvad jeg har sagt dig, min Okos, har jeg kun villet vise, at man maa betvivle Alt, men Intet benægte. Det er muligt,



skjont usikkert, at du virkelig har et Hoved, og at der findes Noget, som kan kaldes Væg, og at du kan foretage en Bevægelse, hvorved du knuser det Ene mod det Andet. Alt dette er muligt, og da indtræder en Tilstand, som kaldes Døden, hvilken, indbildt eller virkelig, dog afskys af ethvert fornuftigt Menneske.«

Medes, som syntes, at Filosofen nu paa Ny begyndte at tale forstaaeligt, spurgte, om ogsaa Kimon afskyede Døden.

»Ja, min Gubbe, det maa ikke forbavse dig. Alt Levende skyr Tilintetgjørelsen.«

»Tilintetgjørelsen? Hvad snakker du om Tilintetgjørelse? Man tilintetgjøres vel ikke ved Døden?« gjensvarede Medes og fæstede sine halvblinde Øjne med et Udtryk af Frygt paa den vise Kimons Læber.

»Dersom vi forlader det filosofiske Standpunkt og stiller os paa det sædvanlige, som antager, at der gives Noget, som kaldes Liv, og Noget, som kaldes Død, saa maa jeg sige dig, min Ven, at Døden efter min og de fleste Visers Anskuelse ikke er Andet end en fuldstændig Tilintetgjørelse.«

Kimon havde nu endt sit Maaltid og strakte sig magelig paa sin Løjbænk, i Kredsen af de til Samtalen lyttende Slaver.

Disse, der i Begyndelsen havde let og moret sig over hans besynderlige Anskuelser, begyndte nu, da Samtalen fik en alvorligere Retning og kom ind paa et Spørgsmaal, som angik dem Alle, at samle

sig nærmere om ham, for opmærksomt at lytte til, hvad hans Visdom maatte aabenbare dem.

Regnen vedblev at falde, og Skumringen var taget til. En af Slaverne skyndte sig at tænde en Lampe og stillede den i Skygge af en Pille under Buegangen, hvori Gruppen var forsamlet.

»Mine Venner,« sagde Kimon. »Sjælen ligner den Lampe der, hvis Flamme vifter for Lufttrækket. Slukkes den ikke i Forvejen af Vinden, saa slukkes den engang af sig selv, naar dens Olie er fortæret. Du, gamle Medes,« tilføjede Kimon, »synes ikke at have megen Olie tilbage i din Lampe.«

Denne Bemærkning beførte Medes i høj Grad ubehagelig. Gubben var endnu langt fra mæt af at leve.

»Aa,« svarede han, »du har ikke bestemt mit Maal af Olie. Og hvad min Alder angaar, saa er jeg endnu ikke halvfjerdsindstyve Aar. Jeg kan opleve at se mange Ynglinger styrte i Graven for mig.«

»Det Visse er, at du i Graven i det Mindste glemmer din Gigt,« sagde Kimon.

»Tak skal du have. Men jeg beholder hellere min Gigt og lever.«

»Jeg troede, at man i din Alder vilde være kjed af at leve,« bemærkede Kimon.

»Bah, jo mere man faar, desto mere vil man have; og jo mindre man har tilbage, desto kjærere er det Lidet, man ejer. Det burde du vide, der er Filosof.«

»Du turde have Ret, Medes. Men sig mig, hvorfor er du bange for at dø? Frygter du for Hunden med de tre Hoveder?«

»Bah, den ene Dørvogter vil vel være høflig mod den anden. Kerberos frygter jeg ikke.«

»Eller frygter du Farten over den stygiske Flod? Man siger, at gamle Karons Baad nu skal være meget læk og ormstukken.«

»Aa, Skyggerne, som han færger over, besværes ikke af Fedme. Baaden kan være god nok til den Last, og naar man først er død heroppe, drukner man ikke dernede.«

»Godt sagt,« bemærkede Kimon. »Men du, Okos, hvad siger du om Døden og Underverdenen?«

»Jeg? Jeg er ung og behøver ikke at tænke paa Sligt. Forøvrigt skal der nok være uhyggeligt dernede i Underverdenen. Jeg længes ikke efter den.«

»Jeg undrer mig ikke derover. Hvad maa der ikke forestaa Slaven, naar den Lod, der i Underverdenen venter Helte og Halvguder, er saa ynkelig! Erindrer I jer, hvad Akillevs's Skygge sagde til Odyssevs?«

»Nej, hvad sagde den?«

»Homerus gjengiver det paa følgende Maade:

Trøst mig ej for min Død, du straalende Søn af  
Laertes!

Heller jeg vilde som Træl paa Markerne slide for  
Dagløn,

hyret af trængende Mand, som kun har Eje til Nød-  
tørft,  
end over samtlige Døde befale som øverste Herre.

Tænker jer nu«, vedblev Kimon, »en saadan bedrøvelig Tilstand uforanderlig og evig, ikke engang formildet ved Afvexlingen af Søvn og vaagen Tilstand, og I maa indrømme, at Udødeligheden ikke er Noget at være forhippet paa. Bedre er det da at imødesee Tilintetgjørelsen.«

»Tilintetgjørelse! Nej, jeg vil hellere blive Skyggen af en Slave i Underverdenen end tilintetgjøres,« sagde Medes. »Hu, det er uhyggeligt at tænke paa Tilintetgjørelsen — --«

»Ja, især om Aftenen, naar det er mørkt og koldt,« tilføjede en af Tilhørerne.

»For Resten,« sagde Medes, »har jeg mer end én Gang talt med min Herre om Døden. Han siger ikke, at Mennesket tilintetgjøres, og han skildrer ikke Underverdenen som gruelig. Fromme og ærlige Sjæle, siger han, kommer til et Sted, skjønnere end Jorden, for at nyde et lykkeligere Liv end dette. Du maa undskylde, min Filosof, at jeg tror min min Herre mere end dig.«

Kimon smilede medlidende og rystede paa Hovedet.

»Han siger det, for at trøste dig, min Gubbe, og formindske din Frygt for Døden, som vel ikke kan være saa langt borte. Krysantevs er en ædel Mand, og jeg kan umulig tillægge ham Andet end ædle Bevæggrunde. Helt andet er Forholdet med mange

af hans Lige og med de Statskloge, som ogsaa vil opretholde Troen paa Skyggeverdenen, fordi den er en mægtig Tømme paa den uvidende Mængde. Men tror du, at Krysantervs selv er forvisset om hvad han siger i saa Henseende? Vist ikke, min Ven. Dødens Port aabner sig indad og drejer sig let paa sine Hængsler for de Indtrædende; men udad aabner den sig ikke, og ingen Skygge er endnu kommen tilbage fra Hades til Jorden. Fra en saadan har Krysantervs altsaa ikke hentet den Formodning, hvormed han har villet berolige dig. Fra Filosofien har han det vel heller ikke, thi, som du horer, gives der mange Filosofer, som har dukket til Bunds i Visdommens Brønd og deraf er blevne bestyrkede i deres Tvivl paa Udodeligheden. Derimod gives der gamle Sagn, sammenvævede i Oldtiden, som fortæller os om et Hades og om Sjælens Tilstand der, om Kerberos og Karon, om Lethe, hvoraf man drikker Glemsel, om de tre Dommere, der med Strengthed ransage de Afdodes Levnet paa Jorden, og andet Mere, som maa forekomme ethvert fornuftigt Menneske latterligt. Platon taler vel ogsaa Ådskilligt om de Dodes Boliger, af hvilke en skal være meget herlig, men den skal ikke være bestemt for Saadanne som dig, Medes, men kun for os Filosofer, der har gjort os værdige til den ved et Liv, helliget til Granskning i Tingenes Hemmeligheder. Men alt dette er kun Gisninger, usandsynlige Formodninger. Nogen Vished gives ikke.«

»Aldeles ingen Vished, siger du?«

»Nej, aldeles ingen, hæderlige Medes.«

»Ingensteds nogen Vished?«

»Nej, ingensteds.«

»Jeg vil tale med Hermione,« sagde Medes.

»Hun turde alligevel et eller andet Sted have fundet en Vished.«

»Bah, gaa saa lige saa gjerne til de Kristne,« sagde Kimon.

»Til de Kristne? Hvorfor til dem?«

»Fordi de er de Eneste, som er fuldkommen visse paa Sandheden af det Allerurimeligste.«

»Kan de ogsaa give os Vished om Udødelighed og et andet Liv?« spurgte Medes, som ikke opfattede Kimons Ironi.

»Det er en Bagatel for dem,« svarede Kimon

»I Sandhed,« tænkte Medes ved sig selv, »der kunde dog være Grund til at høre, hvad de har at sige — thi tilintetgjøres, det vil jeg ikke.«

Den gamle Slave gyste hemmelig og stirrede først paa de ilende Skyer, dernæst paa den bøg Pillen viftende Lampe.

Kimon, som fandt, at hans Ord gjorde Indtryk, fortsatte med Glæde den begyndte Samtale, saa meget mere som Regnen endnu afholdt ham fra at bryde op og vende tilbage til Staden.

Han begyndte nu at tale om Guderne, hvis Tilværelse han til sine Tilhøreres Forfærdelse bestemt benægtede. Verden, oplyste han, var bleven til af et oprindeligt Kaos ved Atomernes tilfældige Forbindelser. De indgik naturligvis utallig mange

saadanne, førend Hændelsen føjede det saaledes, at en saa skøn og formaalstjenlig Bygning kom i Stand. Han hentede en Sammenligning fra Tærningsspillet, for at tydeliggjøre dette, og sagde:

»Dersom jeg i en vis Orden opskriver tyve Tærningkast og derpaa tager Tærningen i Haanden for at kaste den saa længe, til de samme Kast i samme Orden, uden Afbrydelse af andre, i Virkeligheden er forekomne, saa vilde jeg dertil formodentlig behøve længere Tid, end ti Slægter kan leve. Den verdensdannende Hændelse, som spillede Tærning med Atomerne, har haft en ubegrænset Tid til at løse en endnu vanskeligere Opgave, men naar man betænker, at dens Spil har vedværet gennem utallige Evigheder, saa kan man ikke undres over, at ogsaa denne Sammenstilling af Tærningkast, som kaldes Verden, tilsidst maatte indfinde sig. Forstaar I mig, mine Venner? Tror I, at Guder styrer Skyernes Gang, som driver deroppe paa Hinlen, at de har Tommer paa Vinden, som nu blæser fra Havet. og at de, naar de vil, kan standse dens Fart? Tror I, at der behøves Guder, for at Taagen skal stige op fra Jorden og Havet og samle sig til Skyer og atter falde ned som Regn? Naturen følger sine egne blinde Love, Guderne er aldeles overflødige, og jeg — er tørstig og fryser. Det er koldt i Aften. Okos, din Herres Vin er god og varmende. Bring mig endnu et Bæger, for at styrke mig til min Vandring. Jeg maa vende tilbage til Staden uagtet den fordømte

Regn, som falder til Trods for Olympen og Mennesker.«

Efter at Kimon havde erholdt hvad han ønskede, svøbte han sig i sin Kappe, takkede for den udviste Gjæstfrihed og fjernede sig, efter at have lovet ved Lejlighed at komme igjen og da yderligere indvie dem i sin Filosofis Hemmeligheder.

Hos Flertallet af dem, som havde hørt paa ham, og fremfor Alt hos gamle Medes efterlod han en mørk, af Uro gennemtrængt Sindsstemning.

Det var hidtil aldrig faldet Medes ind at betvivle Gudernes Tilværelse og Sjælens Udødelighed. Han elskede Livet, men havde hidtil ikke frygtet Tanken om Døden, som skulde føre ham til et bedre Land, hvor han skulde gjense sin hedengangne Mage og sine kjæreste Venner. Han havde i det Højeste næret smaa Betæneligheder med Hensyn til den glubske Kerberos, den gnavne Karon og den strange Dommer Rhadamanthos, Betæneligheder, som fik ham til at ønske den nødvendige Rejse opsat saa længe som muligt. Skulde det nu Altsammen være Digt? Skulde han aldrig gjense de Hedengangne, som han elskede? Skulde det hvide Skjæg ikke være Tegn paa at han modnedes for et kommende Liv, men Forbudet om en fuldstændig Tilintetgjørelse, en Udslukkelse som Lampens, naar Olien var fortæret? Denne Tanke opfyldte Medes med Angst.

Havde Solen skinnet paa Himlen og Naturen vist et glad Ansigt, medens Kimon taledede, vilde hans Ord maaske ikke have gjort det Indtryk som



nu, da de understøttedes af Skunringen, Skyernes mørke ilende Masser og Regnens vemodige Lyd. Medes længtes efter Hermiones Hjemkomst, thi han vilde meddele hende sine Bekymringer og nærede det faste Haab, at hun, Filosofens Datter, vilde sprede dem med nogle Ord af sin Visdom. Han længtes efter at komme i Nærheden af hendes rolige Væsen, under Indflydelsen ikke blot af hendes Ord, men ogsaa af hendes Øjne, der alene forekom Medes som et Bevis paa Udødeligheden.

Han iværksatte samme Aften sin Beslutning. Hermione var ved at gaa til Ro, da den gamle Dørvogter bankede paa Døren til hendes Sovekammer og spurgte, om han maatte træde ind, thi han havde noget Vigtigt at spørge hende om, som han ikke kunde opsætte til den følgende Dag.

Hermione lod ham komme. Den gamle Slave tog fortrolig Plads ved Siden af sin Herskerinde og greb hendes Haand. Han havde gynget Hermione paa sine Knæ, da hun var lille, og var vant til af hende at behandles ikke blot med Venlighed, men med den Ærbødighed, hvorpaa et sølvhvidt Skjæg, Troskab og redelig Vandel have naturlige Krav.

»Min gode Herskerinde,« sagde Medes, »jeg priser Guderne for, at jeg nu kommer til at tale med dig. Jeg vilde ellers have faaet en søvnløs Nat.«

»Hvad er det da, som foruroliger dig. min gamle Ven?« spurgte Hermione.

»Jeg har i Aften begyndt at gruble,« sagde

Medes, »og det paa Ting, som jeg ikke begriber.«

»Hvilke da?« sagde Hermione leende.

»Ak, min Herskerinde, det er en meget alvorlig Sag. Jeg vil vide, om der gives Guder, og om Sjælen dør tillige med Legemet, eller om den vedbliver at leve efter Døden?«

»Hvorledes? Tvivler du derpaa?«

»Visselig ikke. Jeg har aldrig tvivlet derpaa — før nu i Aften — —«

»Og hvorfor i Aften?«

Medes fortalte om det Besøg, som Kimon havde aflagt i Villaen, og om den Samtale, han havde haft med ham.

Han var overbevist om, at Hermione, som havde tilegnet sig saa meget af sin Faders Visdom, nok skulde være i Stand til at forjage de Tvivl, som Kimon havde opfyldt ham med.

»Vær ikke bange, Medes,« sagde Hermione munter. »Lad mig høre den dybsindige Kimons Grunde, og jeg lover dig at gjendrive dem.«

»Hans Grunde? Ja, véd du hvad, min Herskerinde, dersom han havde nogen saadanne, saa har jeg nu aldeles forglemt dem. Men han pegede paa Lampen og sagde, at som den slukkes, saaledes slukkes ogsaa Sjælen. Og hvad Guderne angaar, saa fornægtede han dem og sagde, at Verden var bleven til ved et heldigt Tærningkast. Kan du gjendrive saadanne Paastande?«

»Det har ingen Vanskeligheder, Medes, dersom

du blot vil samle din Opmærksomhed, for at opfatte hvad jeg siger — —«

»Det behøves ikke, min gode Hermione. Saa snart du siger, at du kan gjendrive Kimon, saa tror jeg dine Ord mere end min egen Opfattelse. Sjælen slukkes altsaa ikke som Lampen, men vedbliver at leve ogsaa efter Legemets Død — ikke sandt?«

»Jo,« svarede Hermione og hun bestræbte sig nu for saa klart og tydelig som muligt at fremsætte de Beviser, som Platon havde givet for Sjælens Udødelighed.

Hun gjorde dette, idet hun fortalte Medes og efter hans Fatteevne gjorde Indholdet tilgængeligt af Platons Bog om den døende Sokrates. Den gamle Slave lyttede med anspændt Opmærksomhed. Han begreb vel ikke meget af selve de theoretiske Beviser, men desto mere levende og dybere opfattede han Billedet af Sokrates selv. Han saa' Filosofen den sidste Time for hans Død i Fængslet, omgivet af sandhedssøgende unge Venner, som ere komne for at høre og opfylde deres elskede Lærers sidste Ønsker og omgive ham i hans Dødstund, men hvis Klage og Taarer standses ved hans egen rolige, lykkelige Stemning og give Plads for en anelsesfuld Følelse af en tilstedeværende højere Verden, en ubeskrivelig Blanding af Glæde og Smerte, en til Døden be-  
drøvet sejrstryg og sejrsglad Begejstring. Det er under Indflydelsen af denne Sindsstemning, medens Fangevogteren river Giften, hvormed Dødsbægeret skal laves, at Sokrates begynder Samtalen med sine

Venner om Sjælens Udødelighed, beder dem fremsætte deres Indvendinger og Tvivl og optager dem til Besvarelse. Og da Samtalen er endt, gaar han rolig hen og bader sig, forespørger sig om hvad han bør gjore, for at understøtte Giftens Virkninger, tager Afsked med Hustru, Børn og Venner, kalder Fangevogteren ind, som grædende rækker ham Bægeret, og tømmer det uden Uvillie, efter at have bedt til Guderne om en lykkelig Rejse til den anden Verden. Han bebrejder sine Venner mildt de Taarer, de nu ikke længer kunne holde tilbage, og beder, lige før hans Øjne briste, sin Discipel Kriton om for ham at bringe Sundhedens Gud det Offer, som Syge, der komme sig, plejede at hellige ham.

Hermione tilføjede, da hun havde endt denne Fortælling:

»Du ser, Medes, at Sokrates løste sin Opgave ikke blot ved skarp Forstand og Forskning, men ogsaa ved sit Levnet og sin Død. Med moden Visdom forbandt han en inderlig Fromhed; han var allerede i denne Verden ved sin rene, sædelige Villie og sin mod Sandheden rettede Vandel en Borger i den højere Verden og delagtig i Udødeligheden. Dersom du ikke beroliges af de Beviser, som nu ere anførte, saa tænk paa Sokrates selv, og denne Tanke skal forjage af din Sjæl enhver foruroligende Tvivl. Frygten for Døden sømmer sig ikke for et saa ærværdigt Solvskjæg som dit, min gamle Ven.«

»Deri har du Ret, min Herskerinde,« sagde Medes, idet han aftørrede de Taarer, som Skildringen af Sokrates's Død havde lokket frem i hans Øjne. »Jeg takker dig, Hermione. Du har nu gjengivet mig min Ro. Denne Kimon kan ikke være Filosof, men en Skvaldrer og Sladderhank. Nu begriber jeg ikke, at jeg et Øjeblik kunde forvirres af hans Ord. saa enfoldig jeg end ellers er. Det er jo besynderligt, at du, unge Pige, som jeg har gynget paa mine Knæ. skal være visere end denne Gubbe her med det lange Skjæg.«

Fra Hermione gik Medes til sin Søn Okos, som allerede laa i sin dybeste Søvn; men Gubben rystede ham saa længe, til han vaagnede, og dette kun for at underrette ham om, at Kimon var en Skvaldrer og Sladderhank, og at Hermione havde gjendrevet Alt, hvad Kimon havde sagt.

»Det er godt, Fader. Men jeg er ung og behøver ikke at tænke paa Sligt,« svarede Okos og vendte sig om paa den anden Side for igjen at sove.

Medes nød den hele Nat en rolig Søvn, uden længer at foruroliges af Grubleri. Ogsaa den følgende Dag var han rolig og tænkte ikke mere paa Kimon. Men efter nogen Tid vendte Erindringen om Samtalen med denne tilbage, og Medes begyndte atter at spørge sig selv, om han ikke muligvis havde Ret. De Beviser, som Hermione havde anført, begreb Medes vel ikke, men han ansaa det for muligt, at de ikke vare fyldestgørende; den men-

neskelige Forstand er jo svag og lader sig let forlede til at antage det Ønskelige for virkeligt. Selv Sokrates kunde jo være Offer for en Indbildning. Medes havde glemt at spørge Hermione, om Filosoferne med Hensyn til Udødeligheden havde fuldstændig Sikkerhed eller kun vare komne til en vis Grad af Sandsynlighed. Han folte med sig selv, at han ikke kunde slaa sig til Ro med den sidste, men netop maatte have den fuldstændige Vished, en Vished saa uimodsigelig, som om en Gud havde aabenbaret sig og givet ham den.

En skjøn Dag henvendte han sig derfor til sin Herre med det Spørgsmaal, om Sjæls Udødelighed er vis eller kun sandsynlig.

»Min Ven,« svarede Krysantevs, »er Sandsynligheden ikke tilstrækkelig for dig, saa forvandl den til Vished ved Tro. En fornuftig Tro er Guderne velbehagelig; det er et Vovestykke at vinde den, men at vove i denne Sag er en berømmelig Gjerning.«

»Men hvorfor«, spurgte Medes, »giver Guderne os ikke fuld Vished om det, som er nødvendigt for vor Lykke?«

»Besvar du et andet Spørgsmaal,« sagde Krysantevs. »Hvad synes du om en Tjener, som kun gjør sin Pligt af Frygt for Straf eller i Haab om Belønning?«

»Saaledes gjør vel de fleste Tjenere, min Herre.«

»Hvorfor det?«

»Fordi de ikke elsker deres Herrer.«

»Dersom de elskede dem, vilde de da gjøre deres Pligt af Kjærlighed i Stedet for af Frygt.«

»Tilvisse «

»Er Gud ikke en Herre, som Menneskene, hans Tjenere, kan elske?«

»Jo, sikkert.«

»Vel, han har da ogsaa Ret til at fordre, at vi lyder ham af Kjærlighed, men ikke af Frygt eller i Haab om Belønning. For en jordisk Herre kan det være tilstrækkeligt, naar Tjeneren gjør sit Arbejde, han maa saa gjøre det med hvilket som helst Sindelag. Verdens Herre derimod bliver hverken rig eller fattig ved Menneskenes Dagværk. Det Arbejde, som gjælder overfor ham, er Hjertets Renselse og Sjælens Forædling. Men dette Arbejde befordres ikke, men hæmmes ved Beregninger paa et kommende Liv. Vi maa handle, som om vi var forgængelige Væsner, og gjøre det Gode for dettes egen Skyld. Manden, som tvivler paa Udødeligheden, men gjør det Gode, fordi han har indset dets Guddommelighed, er behageligere for Guderne end den, som tror paa Udødeligheden og drives til de samme Handlinger af Haab eller Frygt.«

Krysantevs's Ord behagede ikke Medes. Han havde haabet at vinde den fuldkomne Vished hos sin Herre.

»Det er altsaa alligevel muligt, at jeg slukkes som Lampen, naar jeg engang dør.«

Denne Tanke foresvævede Medes uophørlig. Han kom i Hu, hvad Kimon havde sagt om de Kristne. For dem skulde det jo være en Bagatel at give fuldkommen Vished om Sjælens Udødelighed. Medes begyndte at tænke paa at søge en hemmelig Samtale med Theodoros eller en anden i hans Læres Mysterier fuldstændig indviet Kristen, helst Biskop Petros, som jo, efter hvad der fortaltes, endog havde opvakt Simon, Søjlemanden, fra de Døde. Den Gamle afholdtes kun fra dette Skridt ved Tanken om sin Herre, hvem det uden Tvivl vilde mishage. Men tilsidst kunde Medes ikke længer bære sin Uro. Han besluttede ved den første passende Lejlighed at opsøge Petros.

Denne Lejlighed tilbød sig snart gennem Alkmene, der neppe havde opdaget Aarsagen til den gamle Dørvogters Grubleri, før hun, som en from, om end hemmelig Kristen, besluttede forsigtig at benytte sig herat, for at vinde en Tilhænger for Kristendommen.

Det varede heller ikke længe, før Medes havde besejret sine Betæneligheder. Han fulgte en Aften Alkmene til Biskop Petros, ikke for at blive Kristen, efter hvad han selv tænkte, men for at vinde denne fuldkomne Vished, hvorefter han længtes.

Men Medes blev her overtødet om, at Visheden og Kristendommen vare uadskillelig forenede. Troen paa den Korsfæstede var Vilkaaret for Udødeligheden. »Hvo, som tror paa mig, han skal leve, om han end dør.«



Petros var veltalende og brændte af Iver efter at fuldbyrde den gamle Slaves Omvendelse. Saa ubetydelig end denne Proselyt kunde synes, var dog det at vinde ham det Samme som at tilkæmpe sig en Sejr over Krysantevs, at ydmyge den overmodige Fjende under Kirkens Fornedringstilstand, at indføre Kristendommen i hans eget Hus og dermed give et haandgribeligt Bevis for dens uimodstaaelige, som en Naturmagt virkende Kraft.

Medes selv behøvede kun én Gang at høre Petros, for at længes efter at høre ham oftere. Saa snart Lejlighed gaves, fornyede han sit Besøg hos den kristne Biskop. De Lærdomme, hvori han her indviedes, vare saa høje og gribende og alligevel saa klare, at han syntes, han forstod det Altsammen

Og hvad Udodeligheden angaar, saa var det jo Gud selv, som havde talt disse Ord: »hver den, som tror paa mig, han skal leve. om han end dør.« Hvad vare Filosofernes Beviser og den menneskelige Tænknings umodne Frugter mod et saadant Udsagn?

Den gamle Medes blev Kristen og hans Navn indført i Katekumenernes Bog.

Biskopen formanede ham indtil videre at følge Alkmenes Exempel og skjule sin Tro. Han forsøgte det, men formaaede det ikke i Længden, thi denne Tro opfyldte nu hele hans Sjæl og udgjorde hans Lykke. Han formaaede ikke heller at hykle

for sin elskede Herre — lige saa lidt som at underkaste sig de huslige Skikke, som stod i Forbindelse med den gamle Lære. Medes bekjendte en Dag for sin Herre, at han var gaaet over til Kristendommen.

Krysantevs blev smertelig overrasket af denne Opdagelse. Fænomenet var alligevel ingenlunde enestaaende. Han havde i disse Dag erfaret, at mange af de i de elevsinske Mysterier Indviede havde, i Stedet for at befæstes i deres religiøse Overbevisning, skyndt sig med at gribe Kristendommen. De talrige Frafald fra denne Lære, som havde fulgt med Julians Thronbestigelse, syntes kun at have rensset den fra en Mængde Ukrud, og de erstattedes ved en Tilstrømning af nye, varme og oprigtige Proselyter. Efter at dens ydre Magt var brudt, syntes dens indre at have fordoblet sig mange Gange.

Den unge Okos fulgte snart sin Faders Exempel og vandt dermed Alkmenes Haand. Krysantevs skjænkede det ny Par den tidligere omtalte Forpagtergaard i Dalen under Villaen. Filosofens Hus var saaledes rensset for den indtrængte Fjende. Men Skilsmissen var smertelig paa begge Sider. Medes trivedes ikke indenfor sin egen Tærskel. Han gik næsten daglig til den nærliggende Villa og satte sig paa sin gamle Plads, der nu var indtagen af en anden Dørvogter. Den gamle tro Tjeners Øjne vare ofte fulde af Taarer, naar Krysantevs viste sig og med en kold Hilsen gik ham

forbi. »Ak, han har taget sit Hjerte fra mig,« tænkte Gubben. Hermione var dog mod Medes den Samme som altid. Men Kampen mellem den ny erhvervede Lykke og den bitre Skilsmisse var for tung for den Gamle. Omtrent to Maaneder efter Flytningen til Forpagtergaardens var han ikke længer mellem de Levendes Tal.

De religiøse Foredrag, som Krysantevs og hans Venner, i Lighed med de kristne Præster, havde begyndt at holde, fik talrige Tilhørere, ikke mindst indenfor den Samfundsklasse, for hvilken de særlig vare bestemte, nemlig den fattigere og mere uvidende. Her skjød Krysantevs alle spekulative Forskninger til Side og fremstillede den praktiske Side af sin Lære, som et færdigt og fuldendt Religions-system. Han forkyndte en eneste almægtig Gud, hvis Enhed bryder sig, som Sollyset i Regnbuen, til den Mangfoldighed af Guddomsmagter, for hvem Fædrene havde opbyggt Altere og Templer. Han talte om Religionen som Menneskets Stræben mod Gud og mod Virkeliggjørelsen af sin egen højere Natur, hvilken ogsaa han, i Lighed med alle dannede Hedninger, opfattede som Guds Billede\*). Dette virkeliggjøres ved Sandhed, Skjønhed og Frihed. Religionen er ikke alene Menneskesjælens Selvfordybelse i Gud, men ogsaa en Stræben efter i den

---

\*) Saaledes kalder Ovid Mennesket „et Billede af de Alting styrende Guder“, en Skabning, født af „guddommelig Sæd“.

ydre Verden at virkeliggjøre Guds Planer. For det fromme Menneske bliver derefter hele Livet en Religionøvelse, som i sig indbefatter, Filosofien, Kunsten, Arbejdet og Statslivet.

Han talte ogsaa om Menneskeslægtsens Fald og Nødvendigheden af en Forsoning. Men denne Forsoning er ikke, som de Kristne sige, indtruffet paa et vist Tidspunkt, men begyndt samtidig med den første Synders alvorlige Anger og bleven fuldt-endt ved det i Menneskeslægten bestandig klarere og klarere fremtraadte Billede af det sædelige Ideal-menneske.

Krysantevs's Foredrag optoges med stort Bifald af hans egne Venner og Disciple. Den store Mængde af de dannede Hedninger nedsatte derimod Foredragene af Had til hans Person, og fordi Tonen nu engang var mod Krysantevs.

Men den Folkeklasse, for hvilken hans religiøse Taler væsenlig vare bestemte, forblev kold og uimodtagelig for dem. De forstod ham ikke. Deres religiøse Trang, om de havde nogen saadan, tilfredsstilledes ikke. De Øvrige stødtes tilbage af den sædelige Strenghed, som han fordrede. Hans Anstrengelser bar Frugter, modsatte dem, han havde haabet. Hvis han et Øjeblik havde svævet i Uvidenhed herom, saa fandtes ved hans Side Theodoros, og denne var for Sandhedens Skyld ubarmhertigt nok til at tage Skjællene fra hans Øjne.

Naar dertil regnes den stadig voxende Misfor-nojelse og den Modstand, som Krysantevs mødte

hos sine Medborgere ved Forsøgene paa at drive sine Planer igjennem, saa var hans Stilling midt under den gamle Verdensanskuelses tilsyneladende Overvægt ingenlunde lykkelig. Han skjulte sit Vemod og undertrykkede sin Mistvivl under en rastløs Virksomhed, men det var med en indre Bæven at han modtog ethvert Brev fra Krigsskuepladsen, thi han var opfyldt af Frygt for Julians af Farer omringede, af fjendtlige Sværd og lejede Dolke truede Liv. Og af dette afhang alligevel Alt!

Han anede endnu ikke, hvorledes hans Datter Hermione, hvorledes ogsaa hun, hans Stolthed, Glæde og eneste fortrolige Ven, udstod indre Kampe, for ikke at rives bort af denne usynlige Magt, til hvis Bekæmpelse han havde helliget sit Livs Virksomhed. Det var hende, som i de mørke Øjeblikke jagede Skyerne fra hans Pande og gjød Olie paa hans Haab. Vilde ogsaa hun en Dag forlade ham?

Han anede ikke, at Filippus levede, at han var kristen Præst, opdraget i og gennemtrængt af de Grundsætninger, som Filosofen foragtede: den blinde Tros og den blinde Lydigheds Grundsætninger, og at denne Søn, hvis Minde han næsten forgudede, bar Afsky for sin ukjendte Fader.

Han anede lige saa lidt, at Karmides, for hvem han nu atter havde aabnet sin faderlige Favn, og hvis forandrede Levevis havde beredt ham den eneste ublandede Glæde, han i lang Tid havde nydt — at Karmides var døbt og ved denne Handling med uopløselige Baand forenet med den kristne Kirke.

En nu ubetydelig Mand, der om Dagen slæbte Sten til Afrodites Tempel og om Aftenen hvilede i en ussel Hytte paa Skambonide, samlede saaledes lidt efter lidt hans Skjæbnes Traade i sin Haand. Dette anede Krysantevs mindst af Alt.

---

## Sjette Kapitel.

### Karmides og Rakel.

---

En Aften henimod Skumringen sad Karmides i Avlaen til sit Hus og samtalede med Prokonsulen Annæus Domitius.

»Og nu til Slutning«, sagde Prokonsulen, »nogle Ord om vore fælles Venner. Jeg har tabt flere af disse elskværdige og glade Personer af Syne, siden jeg forlod Athen og vendte tilbage til mit Korinthos. Altsaa min Ven, hvorledes befinder sig — hvem skal jeg give den første Plads?«

»Olympiodoros?«

»Bah, Olympiodoros! Lad os ikke tale om ham. Han er aldeles uforbederlig — —«

»Ja, han vedbliver at digte daarlige Epigrammer — —«

»Og vedbliver med sin vilde Levevis,« sagde Annæus Domitius; »jeg véd det. Jeg traf ham endnu i Dag. Han er, som jeg siger, uforbederlig. Tænk

blot, han har nu smurt en ny Nidvise sammen mod den stakkels Zevs. Hvilken Ugudelighed! Han oplæste den for mig. Jeg kunde ikke Andet end misbillige den og advare Forfatteren. Derpaa indbød han mig til en Vagtelkamp. Jeg gik i Fælden, thi Kjødet er skrøbeligt, min Karmides. Jeg fandt, men desværre for sent, at Vagtelkampen kun var Forspillet til et Ungkarlegilde af det Slags, som du véd jeg afskyr. Jeg gik fra Gildet herhen. Jeg behøver ikke at sige dig, hvorledes det gik til, ikke heller hvem der udgjorde Selskabets Kjærne — Olympiodoros, Palladios, Athenagoras og de andre utrættelige Veteraner, Glædens Argyraspider, omkring hvilke jeg til min Fortvivlelse saa' at der havde dannet sig en yngre Slægt af forhaabningsfulde eller forhaabningsløse Epikuræere. Man klagede over, at du, ligesom jeg, har sveget vor gamle Fane, men man var retfærdig nok til at indrømme, at du havde talende Grunde for et sligt Forræderi. Trefold lykkelige Karmides, der en Dag skal hjemføre den rige Hermione som Brud! Men siden vi taler om Brude, min Ven, kan du gjætte, hvor Praxinoa befinder sig?»

»Nej, jeg har aldrig brudt min Hjerne med at efterforske det.«

»Som du véd, blev hun ved Krysantevs udvist fra Athen. Hvor forbyttet blev jeg ikke, da jeg for nogle Dage siden, ved et Besøg i Afrodites berømte Tempel i vort Korinthos, opdagede hende blandt Præstinderne der! Hun er endnu aldeles

henrivende — naturligvis ikke for mig, som er en trofast Ægtemand og har faaet Øjnene op for det Uforgængelige — — men jeg tillader mig kun her at bedømme Gjenstanden fra dens eget Standpunkt. Og siden vi taler om vore Minder — hvor har vi den stakkels Myro? Ogsaa hun syntes forsvunden fra Skuepladsen. De stakkels Pigers Liv er som Dognfluens. Men hvor bliver de af?»

»Er det om Myro, du taler?» sagde Karmides med et Udtryk af Adspredthed. »Tilgiv mig — mine Tanker, jeg véd ikke ved hvilken Anledning, forvildede sig pludselig til den gamle Fabel om Ulven, der omvendte sig og blev ærlig, efter at den havde mistet sine Tænder. Myro har vandret sine Medsøstres af Skjæbnen afstukne Bane, men kun noget hurtigere end de. En Sygdom røvede hendes Skjønhed. Olympiodoros, der fortrinsvis var hendes Ven, oplyste hende en Dag om, at hun var styg, og at hun kjedede ham. Hun forsvandt da, hvorhen véd jeg ikke. Hun findes ikke mere paa de solbeskinnede Højder. Maaske dvæler hun etsteds i det mørke Dyb. Lad os ikke tale mere derom. Hvorledes befinder din skjøne Mage, Evsebia, sig?»

»Fortræffelig, saa længe jeg tillader hende at opholde sig her i Athen. Hun er desværre redningsløst hildet i de Kristnes Vildfarelser og vilde dø, hvis hun ikke en Gang om Ugen maatte høre den Kjæltring til Petros's Straffeprædikener. Jeg har ikke villet hindre hende i efter Lyst at tilfreds-



stille denne sin Grille. Det er min Pligt at gjøre Alt for hendes Lykke.«

»Du handler klogt deri. Den fromme Evsebia kan blive en mægtig Talsmandinde for Apostaten Annæus, om Skjæbnen skulde føje det saa, at en kristen Kejser — —«

»Hys, min Ven! Ingen højforræderiske, forfærdelige Forudsætninger!«

»Og paa hendes Forbønner kunde det være muligt. at Præfektoren over Ægypten, som Julianus har lovet dig, ikke slap dig ud af Hænderne — —«

»Din politiske Dybsindighed er stor, men spred ikke saa vise Ord for Vindene! Lad os tale om noget Andet! Ser du, min Ven, at jeg er bleven mager?«

»Nej, ved Zevs, det er mig aldeles umuligt at opdage.«

»Eller maaske rettere, jeg har ikke yderligere udviklet mine Former. Jeg arbejder som en Slave mod mit eget Kjød. Og kan du gjætte af hvilken Aarsag? For at vedligeholde den Bevægelighed, som er nødvendig for en Kriger. Julians Lavrbær vækker min Skinsyge. De under mig ingen Nattero. Ogsaa jeg maa erhverve mig Lavrbærkranse og Murkroner.«

»Jeg ønsker dig til Lykke med din Plans Fuldburdelse. Gid du maa blive lykkeligere end Augustus og dydigere end Trajanus! Naar agter du at begive dig til Lejren?«

»Ak, ved Herakles, det turde endnu vare Aar

og Dag. Krigen mod Perserne behager mig ikke. Jeg foretrækker de frankiske og allemanniske Barbarer og haaber til Guderne, at de paa Ny vil begynde at røre sig. Medens jeg tilbringer mine Dage i det fredelige Akaja, truer Pylades, min Klient, med at voxer mig over Hovedet. Han er bleven illustris og clarissimus, ligesom jeg, og fører nu en Afdeling af Kejserens Rytteri. En smuk Dag skal denne Parvenu se sin Velgjører over Skuldrene, saafremt jeg ikke skyder i Vejret lige saa hurtig som han selv. Det er paa Tide at begynde at voxer,« vedblev Prokonsulen og strog med Haanden over sin skaldede Isse. »Man høster ingen Ære i Fredens Hverv. Man overses og glemmes, naar man helliger sig til en saa simpel Sag som Provinsen Akajas Fremvæxt og Udvikling. Selv Guderne, for hvem jeg har opofret saa meget — —«

»For Exempel din katekumeniske Overbevisning — —«

»Ja vist.«

»Og dine theologiske Studier — —«

»Ikke sandt?«

»Og hvad der er endnu mere: Hekatomber af de fedeste Slagteoxer — du har næst Kejseren og Krysautevs været den mest gavmilde Ofrer i det romerske Rige — —«

»Ja, ikke sandt? og alligevel forglemmer disse utaknemmelige Guder mig! De har skaffet mig et egenhændigt Brev fra Kejseren, ganske vist meget smigrende for min Forfængelighed — men

— nok herom, jeg vil have Krig og høste Lavrbær.«

»Du har Ret. Du trænger til Krigen. Freden kaster ingen Kejserskaaber paa Vejen. Hvad er Præfektoren over Ægypten mod Imperatorens Purpur? Det er Legionerne, som i vore Dage udgjør baade Senatet og Folket.«

»Hvad mener du?«

»Du er rig, min Annæus — —«

»Aa, ikkun til Husbehov — —«

»Og gavmild — —«

»Du smigrer mig.«

»Nej, ved Zevs, jeg mener, at du er gavmild, hvor Gavmildheden understøtter dine Hensigter. Rigdom og Gavmildhed er Egenskaber, der altid erobrer Soldatens Hjerte og nu har saa meget desto større Udsigt til at gjøre det, som Julianus ingenlunde har fordærvet sine Hære med overdrevne Gaver. Lad os vedblive med at opregne dine fortræffelige Egenskaber. Du har en vindende Maade at være paa, en egen Evne til at gjøre dig afholdt af Mængden — —«

»Godt. Og saa videre?«

»Du er dydig med de Dydige, fræk med de Frække, patricisk mellem Patricier og plebejisk mellem Plebejer — —«

»Karmides, du overdriver mine Fortjenester,« sagde Prokonsulen beskeden.

»Nej, nej, jeg overdriver ikke. Du er Homousian og Homoiusian efter Omstændighederne, du

anerkjender mange Guder, en eneste Gud eller slet ingen, alt eftersom Forholdene byder — —«

»Karmides, du strør Roser for mine Fødder — —«

»Du er skarpsindig, forudseende, forslagen, verdensklog, listig, virksom, utrættelig, rolig og koldblodig — —«

»Holdt, jeg segner under Byrden af saa mange Egenskaber, min Ven. Forøg dem ikke, jeg besværges dig! Faa ikke Karret til at flyde over, Karmides!«

»Jeg tror endogsaa, at du er tapper og har Feltherretalent. Eller hvad mener du selv?«

»Heri falder min Overbevisning sammen med din.«

»Godt, hvad fattes dig da, min Annæus, for en Gang at blive Ejer over din Karmides's og alle øvrige romerske Borgeres Hoveder?«

»Hvad mener du?«

»At du, en Patricier og Senecas Ætling, med gammelt romersk Blod i dine Aarer, bør kunne erobre den samme Lykke, som er blevet Sonner af illyriske Bønder og arabiske Røvere til Del.«

»Karmides, du taler i Gaader. Jeg begriber ikke et Ord af hvad du siger.«

»Jeg forudser den Mulighed, at Diademet skal pryde dine Lokker.«

»Mine Lokker? Slemme Ven! Mine Lokker er ofrede paa Statens og en unyttig Theologis Altere. Mit Hoved er skaldet som Julius Cæsars.«

»Godt, gjør som han. Diademet er værd at eftertrakte, om ikke for Andet, saa fordi det skjuler en skaldet Isse.«

»Jeg begynder at forstaa dig og maa advare dig. Din Tale nærmer sig til Højforræderens. Julianus, min Ven, er yngre end jeg. Lad os ikke agere ukloge og naragtige overfor hinanden.«

»Perserne er gode Skytter og de Kristne gamle Giftblandere. Der cirkulerer Spaadomme, som ikke lover Kejseren nogen lang Regering.«

»Tæm din Tunge! Guderne bevare Kejserens Liv! Dersom du vedbliver med denne ugudelige Snak, maa jeg bryde op og give Afkald paa det simple Maaltid, paa hvilket jeg gjorde Regning for i Aften at nyde dit behagelige Selskab. Skumringen er begyndt, og jeg vender først i Morgen tilbage til Korinthos. Jeg har desuden et særligt Ærinde til dig, som jeg ikke maa glemme. Du kjender min Svaghed for Evsebia. Evsebia har blandt andre Griller ogsaa den at ville omgive sig med smukke Ansigter. Hun har set din unge Alexander og opfordret mig til at købe ham. Hvad er din Pris?«

»Jeg sælger ham ikke.«

»Bah, du siger det kun, for at gjøre mig mere forlegen derfor. Ved Bordet turde dog dit Hjerte to op. Vi skal opsætte Underhandlingen om Sagen til da. Du har formodentlig frasagt dig Spillet's Glæder?«

»Ja.«

»Jeg maatte vente dette af Krysantevs's vor-

dende Svigersøn og Hermiones Trolovede. Vi skulde under andre Forhold have raffet om Slaven. Mærkværdige Skjæbne! Hvor vi begge i kort Tid er blevne forvandlede! Vi er nu stadige og sædelige Mennesker. Hvad mig selv angaar, regner jeg mig dette ingenlunde til Fortjeneste, thi jeg er fyrretyve Aar og derover — min Modenhedsperiode er kommen. Jeg bemærker det blot som et forbavsende Bevis paa tvende enkelte Menneskers Evne til at omskabe Verden og indgive den en bedre Aand. Som Kejseren er, saa følger hans Folk. Og hvilken trofast Vogter har Kejseren ikke i Krysantevs! Han sætter os i Skole og vaager med Riset i Haanden over vor Opførsel. Den ædle Krysantevs, jeg kan ikke nok berømme ham. Tanken om ham har aldeles faaet Bugt med min sanselige Natur. Jeg studerer nu min Platon i Fritimerne mellem Embedsforretningerne og plager mig meget, for at blive delagtig i den guddommelige Extase. Du kan gjerne henkaste en Antydning herom til Krysantevs, naar du næste Gang ser ham. Jeg vil, at han til Bunds skal kjende sin Prokonsul over Akaja. Det er sandt! Brevvexler Krysantevs lige flittig, trods Vaabenlarm og Marscher, med Kejseren?»

»Ja, min Ven.«

»Desto bedre.«

Medens Samtalen fortsattes i denne Tone, meldte Alexander, at Bordet var færdigt. Dette aabenbarede en saa rørende Simpelhed, at Prokonsulen fattede Mistanke om, at Karmides vilde skjemte

med den Strenghed i Levevis, som hans Ven nu hyklede. Annæus Domitius holdt imidlertid gode Miner, forrettede med fromt Aasyn den brugelige Libation til Vinguden, talte om Nyttens af i Tide at vænne sig til Feltlivets Besværligheder og besluttede ved sig selv at indbyde Karmides til Korinth, for der at opvarte ham med en Middag af samme asketiske Sort.

Da Maaltidet var endt, forlod Annæus Domitius sin Ven Karmides og begav sig som en ordenlig Ægtemand til sin Evsebia, for at spise for anden Gang i hendes Selskab.

Kort efter at Prokonsulen havde fjernet sig, iførte Karmides sig Kappen og forlod sit Hus.

Nattehimlen var stjerneklar, undtagen i Vest. hvor et sort Skylør dækkede Horisonten.

Karmides gik et Stykke ned ad Piræos-Gaden og derpaa gjennem en af de i de »lange Mure« anbragte Porthvælvinger til en ensom, af Bækken Ilissos beskyttet og af gamle Træer overskygget Plads.

»Jeg kommer noget sent til Mødestedet,« tænkte han, »men jeg tvivler ikke paa, at jeg endnu vil finde hende paa det betegnede Sted. Det trækker op til Regn. Desto bedre. Det vil forkorte Mødet. O. I Guder, giver dette en lykkelig Udgang baade for mig og hende!«

Med denne Bon styrede han sine Skridt til en

Gruppe af Pile, som voxede ved Bækkens Rand. Her standsede han og saa' sig omkring.

»Skulde hun være gaaet igjen?« tænkte han, da han Intet saa', og Alt var stille omkring ham. »Er hun blevet saaret over, at jeg tøvede, eller blevet forskrækket for Mørket og Ensomheden? Desto bedre. Men nej, jeg bør ikke glæde mig over, at det Nødvendige opsættes, hvor ubehageligt det end maa være. Er hun nu borte, saa maa jeg i Morgen søge en anden Lejlighed til Forklaring. Hvad der skal ske, bør ske snart. Hun foraarsager en uophørlig Uro i min Sjæl. Denne Tilstand maa have en Ende.«

Karmides raabte med dæmpet Røst Rakels Navn.

I det næste Øjeblik horte han en Raslen i Nærheden af sig og opdagede en Skikkelse i Skyggen af Piletræerne.

Det var Rakel.

Karmides folte, da han greb Pigens Haand, at hun skjælvede.

»Har du ventet mig længe?« spurgte han

»Jeg véd det ikke,« svarede Rakel, »men det er vel, at det er dig. Jeg sad i mine egne Tanker, da jeg saa' din Skikkelse. Jeg syntes i Mørket, at det var min Fader.«

»Du fryser, Rakel,« sagde Karmides. »Jeg foler, at du skjælver. Lad mig svøbe min Kappe omkring dig.«

»Nej, behold din Kappe og lad mig fryse! Føl her. hvad det er, du kalder for Kulde!«



Rakel lagde hans Haand paa sin feberhede Paude.

»Rakel, du er syg,« sagde Karmides. »Du maa vende tilbage til dit Hjem.«

»Ja, jeg er syg til Døden,« svarede Rakel med skjælvende Rost.

»Giv mig da din Arm og lad os gaa herfra. Det blæser koldt fra Havet. Nattevinden kan skade dig.«

»Nej,« sagde Rakel, »Nattevindens Kulde er velgjørende. Den kommer ikke fra et koldt og utro Hjerte. Desuden, hvad bryder du dig om, at jeg er syg, at jeg snart skal dø?«

»Rakel, hvor kan du spørge mig saaledes!«

»Det er dig — dig, Karmides — som volder mig Døden. Er mine Ord da haarde og uretfærdige?«

»Rakel, du er ophidset og tænker ikke over, hvad du siger. Saml dine Tanker og lad os tale rolig til hinanden! Vi mødes nu for sidste Gang. Lad os da gribe Lejligheden, for at skilles saaledes, som vi bør skilles: rolige, trøstede, styrkede af et gjensidigt, varmt og varigt Venskab. Sæt dig her ved min Side! Lad os tale om de lykkelige Timer, vi har skjænket hinanden, og om den haarde Nødvendighed, som byder os at skilles. Formaar du ikke dette, og synes denne Nødvendighed dig endnu som en grim Magt, saa læg dit Hoved til mit Bryst som til en Broders, klag for sidste Gang over en Skjæbne, der er uundgaaelig, og lyt tillige til

din førstvalgte Ven, som med sine Ord vil indgive dig Mod og Styrke. Hvorfor trækker du din Haand tilbage, min Raket? Vil du dermed udtale en Anklage mod Karmides, saa er det dig, som gjør dig skyldig i Haardhed og Uretfærdighed. Er jeg skyldig, saa er det alene min Kjærlighed, som har gjort mig dertil. Sig mig, Raket, er det mig, som har rejst den uoverstigelige Mur imellem dig og mig? Ak, jeg anede ikke dens Tilværelse. Jeg skulde ellers aldrig have robet min Flamme, aldrig søgt at vinde din Gjenkjærlighed. Skal du anklage Nogen, saa maa det være din Fader, der foragtede og forskjød mig som en Fremmed for hans Folk. Da jeg begjærede din Haand, tilbageviste han mig paa den mest haanende og oprørende Maade. Jeg er svag nok til at harmes endnu, naar jeg erindrer mig dette Øjeblik. Han kunde i mindre haarde og haanende Udtryk have udtalt Dommen over vor ulykkelige Kjærlighed. Men i Grunden havde han alligevel Ret, thi der gives nedarvede Forestillinger og Sædvaner, som er hellige, og som man maa ære og agte. Du, Raket, som er et Barn af Israel og en from Mands Datter, burde vide dette.«

»Jeg véd,« sagde Raket, »jeg véd, at vi maa skilles. Den Tone, hvori du taler, overtyder mig bedst derom.«

»Lad os da forsone os med vor Skjæbne og finde vor Trøst i en trofast Opfyldelse af nødvendige Pligter. Det var om disse jeg vilde at vi skulde have talt med hinanden. Du er Datter af

et Folk, som er spredt vidt om i Verden, og hvis eneste Styrke ligger i dets Troskab mod nedarvede Sædvaner og Kjærlighed til det fælles Navn. Du har Forældre, hvis Haab du er, og hvem du bør glæde ved Lydighed og Æmhed. Og om end de Fordringer, de stiller til din Lydighed, er haarde, saa lyd alligevel! Din Gud vil belønne dig og skjænke dig en ny og højere Lykke i Stedet for den, du opofrer paa den barnlige Underkastelses Alter.«

»Jeg tror det Samme, men jeg har Intet mere at ofre og ingen Lykke mere at begjære.«

»Tal ikke saa, min Rakel.«

»Lad os ikke tale mere herom,« vedblev Rakel. »Jeg har dog endnu Noget, hvorom jeg kan bede mine Fædres Gud, og det er om Døden. Jeg har givet dig Alt, Karmides, undtagen dette usle Liv. Det er Alt, hvad jeg endnu ejer. Tag ogsaa det, dersom det kan være dig til nogen Glæde. For mig er det nu kun en Byrde. Da jeg gik herhen, saa ejede jeg endnu en Forhaabning. Jeg var svag nok til i visse Øjeblikke at bilde mig ind, at den kolde Maade, hvorpaa du besvarede mine Breve, var hyklet; at du vilde plage mig for at se min Skinsyge, at du var grum imod mig, fordi du elskede mig. Jeg vilde undertiden ikke tro, hvad Alle sagde mig, at du elsker Krysantevs's Datter og er i Færd med at trolove dig med hende. Jeg erindrede mig, at du havde lovet mig evig Kjærlighed,

og vilde ikke lade mig overbevise om, at jeg skulde blive bedraget af ham, som jeg engang gav mit Hjerte, fordi han var ulykkelig og trængte til det. Jeg vilde først nærmere betragte denne Hermione, om hvem man talte saa meget, og som jeg folte mig fristet til at hade. Ja, hun var skjøn og værd at elskes af dig, Karmides; men jeg trøstede mig med, at mine Øjne er mere straalende end hendes, og at mine Lokker og ikke hendes har den Farve, som du foretrækker. Hun syntes mig forøvrigt saa kold og marmoragtig, og jeg vidste, at du elskede en Varme og Hengivenhed som min. Der var da kun hendes Visdom tilbage at frygte for; men naar jeg erindrede mig, hvad du havde sagt, at du elskede min Enfoldighed, fordi du selv var vis, saa bero-ligede jeg mig ogsaa i saa Henseende — — i det Mindste i Øjeblikket, thi jeg har været gruelig plaget i denne Tid af Tvivl, Skinsyge og Bedrøvelse. Jeg har tilbragt mine Nætter med at græde og Dagen med at vente. Jeg har siddet deroppe paa Altanen med Øjuene rettede paa Højen, bag hvilken jeg saa mangen Gang i gamle Dage saa' dig dukke frem og vinke ad mig — Men hvorfor taler jeg nu herom? Jeg indser nu, ligesom du, Nødvendigheden af at vi skilles. Du elsker Hermione og ikke mig. Det nytter da ikke til Noget at tale om mine Sorger og overøse dig med Bebrejdelser. Og eftersom vi nu mødes for sidste Gang, saa rækker jeg dig den Ring igjen, Karmides, som du gav mig. Se der!«

Rakel lagde Ringen i hans Haand og tav, thi Taarerne, som hun ikke længer kunde bekæmpe, truede med at kvæle hendes Røst.

»Rakel,« sagde Karmides, »dine Fædres Gud se i mit Hjerte og domme det! Har jeg gjort Uret mod dig, saa gid han straffe mig, som den hævnende Retfærdighed fordrer det! Og dersom jeg synes haard imod dig, saa maa han ransage, om ikke mine Handlinger bestemmes af mine Ønsker for din Lykke. Hvad skulde jeg gjøre, efter at din Fader havde vist mig tilbage og tilintetgjort enhver Forhaabning om din Besiddelse? Hvorledes burde jeg handle, efter at jeg havde begyndt at indse, at hellige Pligter mod dit Folk, din Religion og dine Forældre paalægger dig at fjerne af din Sjæl enhver Tanke om Karmides? Rakel, du skal glemme mig og atter blive lykkelig. Der vil komme en Tid, da din Faders og dit eget Valg udkaarer dig en Mage, som er værdig til at eje dit Hjerte. Vi skal da maaske gjense hinanden og erindre os det Hensvundne kun som en Drom, sammensat af Bitterhed og Salighed — —«

»Det er nok,« afbrød Rakel ham. »Tal ikke saa! Du er en ussel Troster, og i Stedet for at berolige mig bringer dine Ord min Sjæl i Oprør. Jeg kunde sige dig Noget, som skulde faa dit Blod til at fryse til Is, men naar jeg ikke længer ejer dit Hjerte, forsmaar jeg din Medlidenhed og vil ikke tale til din Samvittighed.«

Karmides blegnede ved disse Ord, hvis Betyd-

ning han pludselig anede. Men han vovede ikke at fremsætte noget Spørgsmaal, hvis Besvarelse kunde have bekræftet hans Anelse. Han tav og lod Rækkel vedblive:

»Lad os derfor skilles. Vi har Intet mer at sige hinanden. Farvel, Karmides! Vort sidste Møde er endt.«

»Ræk mig din Haand og lad mig føre dig herfra,« sagde Karmides, da Rakel forblev siddende paa den Plads, hun havde valgt sig.

»Nej, Karmides,« svarede hun; »forlad mig! Jeg vil være ene med mine Tanker, inden jeg vender tilbage til mit Hjem.«

Hun vendte sig bort og lagde Sløret over sit Ansigt.

»Det begynder at regne,« sagde Karmides. »Natten er mørk og kold. Jeg kan ikke forlade dig her. Lad mig i det Mindste ledsage dig til Piræos-Gaden.«

Rakel svarede ham ikke.

»Skal vi skilles paa denne Maade?« sagde Karmides i en bedende Tone. »Vor Skilsmisse er nødvendig, men hvorfor gjøre den til et mørkt og nedtrykkende Minde? Sig dog til Afsked et Ord til Forsoning!«

»Gud forbarne sig over os begge!«

»Tak, min Rakel. Jeg opfatter disse Ord som et Tegn paa dit Hjertes tilbagevendende Fred og Styrke — Men at forlade dig her, ene i en mørk Nat! Vil du ikke følge mig? Har du ikke i Nær-

heden en Slavinde, som venter, for at ledsage dig hjem?»

»Gaa du til Ro, Karmides, og sov trygt, eller gaa til Hermione og fjas med hende! Jeg vil blive her, og har jeg endnu et Ønske tilbage, saa er det blot at maatte være ene med mig selv for at samle mine Tanker, thi jeg gaar herfra til Offeralteret.«

»Hvad mener du? Vil du ikke vende tilbage til din Moders Hus?»

»Jo, saa ofte dets Dør vil aabne sig for hendes Datter. Der vil komme Nætter, mørkere end denne, da Tærskelen skal sige: træk din Fod tilbage, og Døren: jeg kjender dig ikke.«

»Velan, Rakel,« sagde Karmides, idet han bojede sig ned og greb hendes Haand. »Mit sidste inderlige Farvel! Tag mit Ønske om et lykkeligt, fremtidigt Gjensyn, naar Saarene er lægte og vore fælles Minder lutrede fra deres Bitterhed!»

»Gud bevare dig for et Gjensyn! Det vilde grumse din Lykke,« sagde Rakel med en Profetindes Røst.

Karmides svøbte Kappen om sig og forlod sit Offer. Hun sad ubevægelig paa sin Plads ved Bredden af Bækken, nær ved Pilegruppen, saa længe Karmides endnu kunde skimte hende i Nattens Mørke. Regnen faldt nu i stride Strømme, og Vinden sukkede i den gamle forfaldne Mur, som skilte den øde Plads fra Piræos-Gaden.

Da Rakel var alene, gav hun den dybe For-

tvivlelse Luft, der, holdt tilbage under Samtalen med Karmides, havde givet hende en tilsyneladende Styrke og standset hendes Taarer. Hun vred sine Hænder, kaldte sig en forladt Enke, kastede sig til Jorden, rev Sløret fra sit Hoved og strøede Sand i sit Haar.

Under disse Udbrud vandrede hun frem og tilbage ved Bredden af Bækken med krampagtig sammenknyttede Hænder, medens de opløste Lokker faldt som en Sørgedug ned over det blege, indfaldne Ansigt, indtil hun pludselig standsede og trykkede Hænderne mod sit Bryst. Hun følte under sit Hjerte en forunderlig Bevægelse, hvis Betydning hun anede. I Løbet af de sidst henrundne Dage havde hun mere end én Gang følt det Samme.

Hendes Kræfter svigtede hende. Hun skyndte sig at sætte sig paa den vaade Mark og hælde sig mod en af de gamle Pile, før Bevidstheden forlod hende.



## Syvende Kapitel.

### Clemens og Evsebia.

Vi forlod Clemens i en farlig Stilling hos den skjøne Evsebia. Han var kommet, dels for at udvirke Tilgivelse for den stakkels Slavinde, der havde slaæet den kostbare Toiletæske itu, dels for at holde en Straffeprædiken over den Haardhed, som hun, Evsebia, undertiden udviste mod sine Tjenestefolk, en Haardhed, der i højeste Grad var uværdig for en from og kristelig Herskerinde.

Men Synet af den skjøne Kvinde og hendes Spørgsmaal, hvad han vilde her i denne sildige Time, bragte, tillige med den Forundring, som laa udtrykt deri, Clemens aldeles ud af Fatning. Han begyndte at forstaa, at han af sin Iver og Godhertighed havde ladet sig forlede til et meget upassende Skridt. Han blev staaende ved Døren, undselig og forlegen, og fremstammede tilsidst en meget usammenhængende Undskyldning.

Evsebia var ædelmodig nok til selv\* at gjøre Ende paa Forlegenheden. Hun indtog atter sin magelige Plads paa den purpurbetrukne Løjbænk og bad sin fromme ærværdige Broder komme nærmere og sige sit Ærinde, som uden Tvivl maatte være meget vigtigt, efterdi det ikke havde ladet sig opsætte til den følgende Dag.

Umiddelbart derpaa og uden at afvente nogen Forklaring af Clemens, begyndte hun at spørge til

Biskopens Sundhed, roste højlig hans sidste Prædiken og udgød sig derefter i en bitter Klage over den trofaste Menigheds nuværende Undertrykkelse.

Imidlertid gjenvandt Clemens sin Fatning, og da Evsebia ledte Talen hen paa det sidstnævnte Æmne, som var hans eget Yndlingsthema og den stadige Gjenstand for hans Tanker, fik han Mod og Lyst til at tage Del i Samtalen og istemte hjertelig saavel den fromme Evsebias bitre Klage over det Nærværende som hendes utvetydig udtalte Forhaabninger om en snarlig Forandring i Verdens Tilstand. Nu kunde han dette uden at blændes af det lille glimrende Værelses Pragt eller forvirres af Evsebias straalende Øjne, som skjød Lyn skiftevis af Harme og af Glæde og ledsagedes af et vexlende Tonefald i hendes velklingende Stemme, alt efter Samtalens Gang og det Æmnes Natur, der blev Gjenstand for den.

Forst efter at denne Samtale havde varet temmelig længe, syntes Evsebia at erindre sig, at Clemens var kommen i et særligt Ærinde, og hun spurgte nu i en munter Tone, hvad der havde foranlediget det sildige Besøg af en saa ung, men ærværdig Person.

Clemens fortalte nu uden Stammen om sit Møde med den unge Slavinde og om hendes Frygt for at vende hjem i Anledning af den sønderslagne Æske, og han bad Evsebia at tilgive hende hvad hun af Uagtsomhed men ikke af ond Villie havde gjort sig skyldig i.

Den anden Del af sit Ærinde, nemlig at bebrejde Evsebia hendes Haardhed mod Slavinderne, besluttede Clemens fuldstændig at udelade, thi under sin Samtale med Prokonsulens Hustru havde han begyndt at overbevise sig om, at denne Grusomhed maatte være lutter Bagtalelse, thi den vilde jo være umulig hos en saa from, skjøn og velvillig Kvinde.

Clemens havde altsaa udfundet, at Evsebia, foruden Fromhedens og Velvilliens uvurderlige Egenskaber, ogsaa ejede Skjonhedens.

Men hvor overrasket blev Clemens ikke over den Forvandling, som Evsebias Væsen pludselig syntes at undergaa, saasnart han nævnede den stakels Slavinde og den ituslagne Æske!

Vreden malede sig tydelig i de samme Ansigtstræk, hvor Clemens nys havde læst Fromhed og og Velvillie. Hun syntes neppe at have Taalmodighed nok til at høre ham til Ende, og da han havde udtalt, rejste hun sig op og stampede med den lille Fod i Gulvet.

Hun spurgte den unge Forelæser i en heftig Tone, hvorledes han kunde vove at tage en skjodesløs og gjenstridig Slavinde i Forsvar mod dennes egen Husmoder, og erklærede, at hendes Fejl skulde straffes paa det Strengeste, hende selv til Skræk og det øvrige Tyende til Advarsel.

Efter at den første Overraskelse var overstaaet, lod Clemens sig dog ikke afvæbne af Evsebias Vrede. Det forundrede og smertede ham, at en Kvinde med saa stort et Ry for sin Fromhed og sin Kjærlighed

til det guddommelige Ord, kunde overgive sin Sjæl til en saa tøjlesløs Vrede, naar Sagen ikke gjaldt theologiske Spørgsmaal og den rene Lære, men en ubetydelig Toiletæske.

Han udtrykte i milde men aabenhjertige Ord sin Forundring herover og forestillede Evsebia, at om det end var en naturlig og tilgivelig Svaghed, i Særdeleshed hos Kvinden, i det første Øjeblik at give Vreden Rum, saa var det dog uværdigt for en Kristen at fremtoure i en Beslutning, som var fremkaldt af Kjærlighedens og Fordragelighedens Hovedfjende.

Men Evsebia syntes aldeles ikke at ville lytte til disse Forestillinger. Hun rettede nu sin Harme mod Clemens. Hun erindrede ham om sin høje Rang i Samfundet og hans egen fordringsløse Stilling; hun vilde ikke modtage Formaninger af en uerfaren Dreng; hun skulde klage til Biskop Petros over hans upassende Opførsel, saafremt Clemens ikke øjeblikkelig vilde erkjende sin Fejl og bede hende om Forladelse.

Under dette Udbrud af sin Vrede vidste Evsebia dog at holde sig indenfor en Grænse, hvor Harmen endnu lader sig forene med Ynde og forførerisk Væsen. Hun lignede i Clemens's Øjne ikke en Furie, men en stolt og bydende Kejserinde.

Clemens. hvis blege Kinder farvedes af stærk Rødme, opmandede sig i Bevidstheden om at have Retten paa sin Side. Han svarede, at i Fald Biskopen blev underrettet om dette Optrin tillige med

dets Aarsag, saa vilde det smerte ham meget ikke for Clemens's Skyld, men netop for Evsebias egen, fordi de gode Tanker, han nærede om hendes fromme og kristelige Vandel derved vilde lide et betydeligt Skaar.

Clemens forestillede hende endvidere, at ingen Samfundsstilling kan hæve Mennesket over det guddommelige Ord, og at dettes Hellighed ingenlunde formindskes ved dens Ungdom, som forkynder det.

Han spurgte hende derpaa, om det var sandt, at hun, under slige Udbrud af Vrede, som han nu havde været Vidne til, gjorde sig skyldig i Grumhed mod sine Slavinder.

Og da Evsebia ikke besvarede dette Spørgsmaal med Andet end et trodsigt Smil, kastede den unge Forelæser alle Betæneligheder overbord og begyndte en vældig Straffeprædikenen, som ingenlunde savnede Veltalenhed, idet Ordene indgaves ham af en brændende Attraa efter baade at revse og forbedre Evsebia.

Evsebia syntes i Begyndelsen at gjøre Vold paa sig for ikke at afbryde ham. Det trodsige Smil sad længe fast paa hendes Læber. Men lidt efter lidt forsvandt det og gav Plads for Alvor og Opmærksomhed. Hendes Øjne vare ufravendt rettede paa den unge Forelæser, hvis Dristighed og Begejstring gjorde ham dobbelt smuk i hendes Øjne. Det var noget Nyt og i høj Grad Pirrende at modtage Formaning af en saa ung og uerfaren Person.

Det er muligt, skjønt uvist, at hendes Deltagelse for Straffeprædikantens Person tilsidst veg for selve Straffeprædikenens Magt. Clemens havde, uden at vide det, tilegnet sig meget af Petros's kraftige Veltalenhed; men da hans billige Harme tilsidst havde udladt sig, gik Straffetalen over til milde Forestillinger, saa varme, følelsesfulde og indtrængende, at de ikke kunde undlade at gjøre Indtryk paa Evsebia, hvis Fromhed var en Higen efter en Følelsesrus, og som i Angeren, Bodsøvlsen og Oprejsningen havde opdaget vellystige Eftervirkninger af Synden, endnu mere tillukkende end denne selv.

Da Clemens's Røst blev usikker og mere og mere skjælvende ved den Bevægelse, han mærkede i sit Hjerte, saa meddelte denne vibrerende Tone sin Zitren til den samme Følelsesstreng i Evsebias; og hvad enten hun nu folte sig vækket af hans Formaning eller ikke, bevirkede i al Fald Medfølelsens Magt og Sansernes Lyst, at Taarer trængte frem under hendes Øjenfrynser, som nu tilslørede det nys saa dristige Blik.

Hurtig rejste hun sig, kastede sig for Clemens's Fodder, greb hans Haand og førte den til de taarefyldte Øjne.

Derpaa fulgte med brudt Stemme en Bekjendelse, at hun havde været en grum Herskerinde, en stor Synderinde. Hun bad Clemens tilgive hendes hovmodige Opforsel og lovede højtidelig Bod og Bedring.

Clemens rortes dybt af denne pludselige Ydmyghed; ogsaa hans Øjne fyldtes, paa samme Tid han i sit Hjerte følte en inderlig Glæde over denne Vækkelse, hvis Aarsag han havde været.

Evsebia rejste sig op, men Clemens's Haand, som hun havde grebet, holdt hun endnu imellem sine, da hun vendte tilbage til Løjbænken og overvældet af Sindsbevægelse sank ned paa denne.

»Min Søster,« sagde Clemens, »jeg vil bede om, at denne din Vækkelse maa bære blivende Frugter og skabe en Forandring, som mægter at besejre dit heftige Sinds Fristelser.«

»Gjør det, min elskede Broder,« hviskede Evsebia.

Hun lænede hulkende sit rigtlokkede Hoved tæt ind til hans Bryst og trykkede i Overmaalet af sin Bevægelse hans Haand til sit Hjerte.

Clemens følte, hvorledes Evsebias Barm hævedes og sænkedes af Stormen derinde.

Hans Æmhed og Deltagelse blandedes med en Følelse, som han ikke forstod at skjelne derfra. Han lod ogsaa sin Haand holdes tilbage uden Modstand, og da Evsebia paa Ny hviskede: »Min elskede Broder!« lod det som den sødeste Musik i hans Øre

Da Evsebias heftige Udbrud tilsidst var stillet lidt af, tvang hun ham med læmpelig Magt til at tage Plads paa Løjbænken ved hendes Side.

Hun vilde skrive for sin Broder, tilstaa for ham al den Haardhed og Uretfærdighed, hvori hun

havde gjort sig skyldig mod sine Tjenere og Slavinder, for ved en oprigtig Anger at erholde hans Forsikring om Tilgivelse.

Og da Clemens havde hørt hendes Bekjendelse til Ende og givet hende Syndsforladelsen, havde hun endnu en Bøn til den unge Forelæser.

Denne Bøn fremsatte hun dybt rodmende og med øjensynlig Forlegenhed.

Hun ønskede, at dette Møde, dette Optrin maatte forblive en Hemmelighed for Biskopen. Han var jo i Almindelighed saa streng, og hun vilde for Intet i Verden, at de gode Tanker, han nærede om hende, skulde blive forringede derved, at han fik Kundskab om hendes heftige Sind og Haardhed mod Slavinderne.

Hun havde mange Gange skriftet for Biskopen og bekjendt for ham alle andre Synder og Svagheder, kun ikke denne. Men at hun havde ladet det være, det forsikrede hun helligt, havde dog ingen anden Grund end hendes ringe Forstand, som hidtil ikke havde kunnet indse, at Haardhed mod Mennesker, fodte til Slaveri og af Forsynet udsete til at lyde Andre, kunde indeholde noget Urigtigt og Strafverdigt.

Evsebia tilføjede ydmygt, at denne Mangel paa Dommekraft, denne ringe Evne til at opfatte viste, hvor meget hun behøvede en Ven og Raadgiver ved sin Side, og hun besvor Clemens, for hvem hun nu havde aabnet sit Hjerte, om ikke at forlade hende men blive denne hendes trofaste Ven.



Clemens kunde muligvis have undskyldt sig med sin Ungdom og Uerfarenhed, der gjorde ham mindre skikket til en saadan Plads: men han havde nylig vundet en Sejr, som indgav ham Tillid til hans Ords Magt, han folte desuden en saa inderlig Deltagelse for Evsebia og vilde nu ikke give hende blot for Vind og Vove uden Fører, efter først at have rettet hendes Kours mod en god Havn.

Han indrømmede derfor ganske undselig hendes Forlangende.

»Ak, kom da snart og ofte, min elskede Broder,« vedblev Evsebia med et indtagende Smil. »Jeg har saa meget at sige dig og saa mange Sorger at aabenbare, som nu føles dobbelt tunge, fordi jeg maa slutte dem inde hos mig selv. Betragt mig som din Søster — som om vi ikke alene havde den samme himmelske, men ogsaa den samme jordiske Fader. Du skal blive min Fortrolige og høre enhver Svaghed, enhver syndig Tanke, som opstaar i min Sjæl. Det er en saadan Æm og fortrolig Skriftefader, jeg behøver, og som jeg nu har fundet i dig. Ak, kom ofte og snart til din Søster, elskede Clemens.«

Hvor længe havde Evsebia ikke ventet paa dette Øjeblik, hvor hun aabent og uden Forlegenhed kunde udtale disse Ord: elskede Clemens!

Hun havde ofte gjentaget dem i Hemmelighed for sig selv — i sit Værelse, paa Torvet, naar hun mellem Bærestolens Gardiner spejdede efter den unge Forelæser i Rækkerne af en Præsteprocession,

i Kirken, hvor hun fra sit Galleri betragtede ham, naar han oplæste Søndagens Evangelium.

Der laa ogsaa megen Æmhed og halvskjult Sejrglæde i den Tone, hvormed de ytrede.

Evsebias Hensigt var i hendes egne Øjne den uskyldigste af Verden. Hendes Tilbøjelighed for Clemens skulde være af ren platonisk Natur, en aandelig Kjærlighed, aldeles ublandet med jordiske Bestanddele. Hun ønskede blot den Lykke at kunne vække en Gjenkjærlighed af samme Art hos Ynglingen, helst blandet med en uskyldig Tilsætning af Sværmeri, ligesom hos hende selv. Skulde under Udviklingen af dette gjensidige ideale Forhold Sværmeriet ogsaa blandes med et mat Anstrog af andre Følelser, saa vilde Evsebia ingenlunde fælde en streng Dom hverken over sig og Clemens; hun indrømmede tværtimod for sig selv, at hun ønskede noget Saadant, thi det vilde blive Ildprøven for Renheden af hendes Tilbøjelighed. Hun vilde da, for at øve sin Sjælsstyrke, indrømme disse Følelser et vist Spillerum — lade dem af deres Kaos med Frihed forme sig til Skikkelser, halvt himmelske, halvt jordiske, lade dem træde frem og nærme sig i al deres forføriske Skjønhed, men kun for at synke ned og opløses for hendes Villies Trolddomsmagt. Dannede de sig atter, saa maatte de nok atter nærme sig, men kun for at lide samme Tilintetgjørelse. Det vilde blive en Kampleg, nyttig og paa samme Tid saa henrivende og tilløkkende, uden i nogen Henseende at være farlig, naar hun blot

nogenlunde vogtede paa sig. Thi Omgangen mellem hende og Clemens skulde jo i sig selv være af religiøs Natur, en Øvelse i Fromhed og en Forening i Bonnen.

Men skulde det engang komme saa vidt, at de begge følte sig halvt besejrede og gjensidig opdagede hverandres Svaghed, hvor rørende vilde da ikke denne Opdagelse blive, hvor kraftig skulde de da ikke understøtte hinanden i den fælles Kamp mod den samme Tilbøjelighed, hvor varmt skulde de ikke bede ved hinandens Side!

I Forudfølelsen af en saadan Mulighed sænkede allerede nu Evsebias Blik sig med den mest ildfulde Deltagelse, den mest flammende Søkendemyndighed i Clemens's store vemodige Øjne.

Denne sad tavs ved hendes Side, opfyldt af et Ønske, over hvilket han selv forundrede sig. Han kunde ikke begribe hvorfor — men han ønskede, at Evsebia paa Ny vilde tage hans Haand og trykke den lige saa stærkt som før til sit Hjerte.

Et vigtigt Skridt til den omme Forbindelse var allerede gjort. Ingen, ikke engang Petros, for hvem Clemens ansaa det som en Pligt at aabenbare alle sine Tanker og Handlinger, skulde erholde Kundskab om dette Møde. Kammerslavinden, som havde været et Redskab til dets Iværksættelse, skulde paalægges Tavshed. Der fandtes altsaa allerede en Hemmelighed mellem Evsebia og Clemens, og denne Hemmelighed maatte udstrækkes ogsaa til deres følgende Sammenkomster. Evsebia bad

ham vende tilbage snart og ofte, thi hun trængte i højeste Grad til hans aandelige Bistand, hans Venskab og Fortrolighed. Men da deres Sammenkomster skulde være hemmelige, saa vilde den sildige Aftentime være den mest passende; først da var Evsebia overladt til sig selv og kunde nyde Ensonheden. Den Bagport, gjennem hvilken Clemens denne Gang var kommen ind, skulde da staa aaben for ham, og da ingen Vinduer vendte mod Gaarden, som han havde at gaa over, saa behøvede han ikke at frygte uindviede Blikke.

Evsebia meddelte ham dette i en Tone, der klang saa søsterlig, aaben og uskyldig. For Clemens laa der i denne Hemmelighedsfuldhed noget Bedaarende, som han ikke kunde forklare. Han fandt ingen Grund til at svare Nej, og hvis en Anelse havde sagt ham, at han burde gjøre det, saa vilde han i dette Øjeblik neppe have været i Stand til en saadan Opofrelse.

Først da han havde forladt Evsebia og gik gjennem de folketomme Gader til sin Embedsbroder Evfemios, erindrede han sig, at det allerede nu var langt ud paa Natten og at han vilde komme meget sildig til det hellige Arbejde, som hos Presbyteren havde ventet paa ham. Maaske var Evfemios allerede gaaet til Hvile. Men vende tilbage til sit Hjem paa Skambonide vilde han dog ikke, thi Petros ventede ham ikke i Nat, og han folte for Øjeblikket en vis Ulyst til at gjøre sin Fosterfader

Rede for den Maade, hvorpaa han havde tilbragt disse Timer.

Men hvorledes skulde han forklare Evfemios Grunden til sin lange Udeblivelse? Og hvorledes herefter finde Lejlighed til at opfylde Evsebias Ønske om gjentagne Besøg? Skulde han lyve for Petros? Nej, det vilde være en gruelig Synd, og den blotte Tanke derom en Forbrydelse.

Efter at han længe havde overlagt med sig selv, standsede han ved den Beslutning aabent at sige sin Fosterfader, at han ved en Tilfældighed var kommen i Berøring med en Person, hvis Sjæls-tilstand krævede hans Besøg og Omgang. Hvem denne Person var og de øvrige hermed sammenhængende Omstændigheder udgjorde en Hemmelighed, som han vilde bede sin Fosterfader agte, fordi den var bleven betroet ham, Clemens, saa godt som under Skriftemaalets Segl.

Da Clemens ankom til Evfemios's Bolig, laa den korthalsede Presbyter allerede i den dybeste Søvn. Clemens fandt »St. Johannes's Aabenbaring« opslaaet paa Bordet og ved Siden heraf den endnu kun halvt fuldendte, af Evfemios og Clemens i Fællesskab forfærdigede Afskrift. Ved et Blik deri saa' den unge Forelæser, at hans sortlokkede Ven ikke havde skrevet et Bogstav under hans Fraværelse. Derimod saa' Clemens adskillige Papyruslapper, paa hvilke Evfemios flittig havde øvet sig i den ædle Punkteringskunst. Hvad Evfemios ved Hjælp af den Indsigt, han havde erhvervet sig i

denne særegne Art af Spaadomskunst, egenlig vilde aflokke Fremtidens Sfinx, det vidste Clemens ikke, ikke heller grundede han derover. Uden at vække Evfemios, satte han sig til at skrive, indtil Sønnen endelig overvældede ham, og han gik til Ro.

Evfemios fandt virkelig større Fornøjelse i Punkteringskunsten end i Afskrivningen af Boger. Han havde tilbragt sin Aften paa en ret behagelig Maade og var ingenlunde bleven utaalmodig over Clemens's Udeblivelse.

Den følgende Morgen, da de vaagnede og hilste paa hinanden, spurgte Evfemios heller ikke om Aarsagen hertil. Clemens slap for at gjøre Rede for den foregaaende Aften. Evfemios stod op, iførte sig sin Arbejdsdragt og gik til Arbejdet paa Afrodites Tempel, thi i Dag var Touren til ham at tage Del deri.

Clemens tilbragte en stor Del af Dagen alene i Evfemios's lille Kammer. Evsebias Billede stod levende for den unge Forelæser's Øjne. Hans Indbildningskraft syslede uophørlig med det, og han gjennemgik i Tankerne den ene Gang efter den anden hele det Optrin, der var foregaaet mellem hende og ham. Hvor hun var smuk saavel i sin Vrede som i sine Taarer! Hvor hendes Barn hævdede sig, da hun lagde Clemens's Haand paa sit Hjerte! Og det var ham, som havde bøjet hendes haarde Sind og faaet hende til at gaa i sig selv!

Han erindrede sig endvidere, hvad hun havde

sagt, at hun var ulykkelig over hemmelige Sorger, som nedtrykkede hende, fordi hun ikke delte dem med en Fortrolig. Han beklagede den stakkels Kvinde og foresatte sig at blive hende den Ven, som hun behøvede for sin Lykke. Skulde han allerede i Aften kunne forny sit Besøg og liste sig til det hemmelige Møde? Han tænkte paa den lille Bagport, som om Nætterne skulde staa aaben for hans Skyld, den stille Gaard, han havde at gaa over, den mørke Forstue og det lille guldglimsende Værelse med dets skønne angerfulde Ejerinde. Dersom blot en Lejlighed frembød sig, saa skulde han ikke forsømme at ile derhen. Hans Broderpligt mod Søster Evsebia krævede jo dette.

Under disse Tanker vare Timerne gaaede med en Hurtighed, som forbavsede ham. Han maatte afbryde sine behagelige Betragtninger, for at ile til sin Fosterfader, Biskopen, fremstille sig for ham og modtage hans Befalinger.

Da Clemens ankom til Hytten paa Skambonide, var Petros ude; men han kom hjem ved Middagstid, og medens de indtog deres tarvelige Maaltid, underrettede han Clemens om, at denne herefter ikke skulde tage Del i Arbejdet paa Afrodites Tempel, men kunde tilbringe sin Aften efter Behag med Afskrivning af Aabenbaringsbogen eller anden nyttig Sysselsættelse.

Den første Befaling forbavsede Clemens meget, men han var opdraget og vant til aldrig at spørge efter Biskopens Bevæggrunde. Stjal et »hvorfor?«

sig dog imellem frem over Clemens's Læber, saa blev Svaret som oftest kun et gennemtrængende Blik, sjældnere en Forklaring, hvis Tone da tillige gjorde den til en Tilrettevisning.

Desto mere behagede det Clemens, at Aftenen stilledes til hans fri Raadighed. Han vendte tilbage til Evfennios's Kammer og tilbragte Resten af Dagen med at fantasere over Evsebia og gruble over den hellige Johannes's Syner. Evsebia og Mystiken kæmpede om Fortrinet i hans Opmærksomhed: den Første maatte dog endnu, skjönt efter stærk Modstand, vige for den Sidste, men Sejren var ikke fuldstændig, førend Clemens havde faaet sig sænket dybt ned i den religiøse Spekulation, det Hav af Gisninger, Anelser og mørke Sammenstillinger, hvori han vilde finde Nøglen til Aabenbaringsbogens Hemmeligheder. At den i denne Bog skildrede Strid mellem Sandheden og Antikrist, som skal gaa forud for Verdensbranden og det ny Jerusalems Grundlæggelse, hentydede til Begivenhederne i hans Tid, og at Julianus netop var bemeldte Antikrist, derom var han fuldkomment overtudet. Desto uvissere forekom alt det Øvrige ham, og desto mere brændende var hans Iver efter at trænge ind i Gaaden. Hvad skulde f. Ex. det mærkværdige Tal 666 betyde? I dette var formodenlig Nøglen til den mystiske Bygning's dunkle Hvælving. Evfennios havde antydet, at man ved Hjælp af den kabbalistiske Kunst sandsynligvis skulde kunne løse Aabenbaringsbogens Gaade og afsløre dens inderste



Hemmeligheder. Clemens folte derfor stærk Attraa efter at lære denne Videnskab. Men Biskopen havde forbudt ham det, fordi den Kunst var farlig, let at misbruge og tvetydig i sit Udspring. Der gaves, havde Biskopen oplyst ham om, en guddommeligt Kabbala, som Adam lærte i Paradiset, og ved hvis Hjælp han gav Dyrene og Tingene de Navne, der svare til deres Væsen og Egenskaber; men der gaves ogsaa en Kabbala, opfunden af Djævelen og ved ham spredt iblandt Menneskene. Ingen Kabbalist kunde med Sikkerhed afgjøre, om hans Kunst var den himmelske eller den djævelske Kabbala, thi begge vare til, og begge udovedes, den sidste dog formodenlig langt mere end den første. Under saadanne Forhold var det klogest rent at afholde sig derfra; Petros paalagde Clemens det som Pligt.

Dette Offer var for Clemens det tungeste, som han hidtil havde bragt sin Lydighed. Han var af Naturen tilbøjelig til Mysticisme, og de Anskuelser, hvori han var opdraget, havde udviklet dette hans Anlæg. At ihjelslaa Fornuften var for ham jo en Pligt, hvis Opfyldelse udgjorde den eneste Betingelse for hans Redning fra de kjætterske Vildfarelser, hvormed Djævelen fanger saa mange Sjæle. Hans fromme Sind, berøvet Fornuftens Vejledning, hans rige Følelsesliv, sluttet inde i sig selv for ikke at besmittes af den vanhellige Omverden, hans livlige Fantasi, opskræmmet ved en Verdensanskuelse, der fyldte Naturen med dæmoniske Magter, maatte nød-

vendigvis fore ham ind paa denne farlige Vej, som gaar igjennem mørke Strækninger, hvor Vanviddet lurder lig en Tiger, beredt til at hugge sine Kloer i Vandrers Hjerne.

Hvad Clemens ikke maatte søge ad den forbudne Kabbalas Vej, haabede han at vinde ved Hjælp af et andet, i alle Tilfælde tilladt Middel: Bonnen. Det var efter ivrige Bønner om Oplysning for hans mørke Forstand, at han gjorde de barnagtige Forsøg paa at tolke Skriftens skjulte Mening. Afskrivningen gik under saadanne Forhold meget langsomt fremad. Han standsede ved ethvert Punkt for at tænke over det, søge dets Sammenhæng med det Foregaaende saavel som med det Efterfølgende. Med bojet Hoved og foldede Hænder sad han hensusken i taagede Tanker, forgjæves gribende i Taagen for at forme den til blivende Skikkelser. Naar saa hans Hoved værkede af de frugtesløse Anstrengelser med en uovet Tankemekanisme, tog han paa Ny sin Tilflugt til brændende Bønner, eller han overvældedes af sin Indbildning og levede et Øjeblik i Herligheden af de Billeder, som skildre Kristendommens sidste Strid, Verdens Ødelæggelse og den yderste Dom.

Hvor rystende maatte ikke disse Billeder virke ind paa hans Sind, da han troede at leve midt i den Tid, som de skildrede, da han i hver Dag imødesaa den højtidelige og forfærdelige Stund, paa hvilken det sidste Indsegl skulde brydes og Dommen forkyndes over Verden!

Mellem disse Billeder dukkede Evsebias op paa Ny. Kvinden, som flygtede for Dragen, havde pludselig antaget hendes Træk. Clemens vaagnede af sine Drømme. Skumringen var allerede brudt frem. Det var paa Tide at begive sig til hende. Clemens trak Hætten over Hovedet og begav sig afsted.

Bagporten til Prokonsulens Palads var aaben. Forelæseren naaede ubemærket og uden nogetsomhelst Æventyr Evsebias Værelse.

Hun syntes at have ventet ham. Glæden straalende tydelig i hendes Øjne, da Clemens traadte ind; hun bød ham med søsterlig Fortrolighed Velkommen.

Evsebia var i Aften sortklædt, og et mildt vemodigt Alvor laa udtrykt i hendes Ansigt. Den Undseelse, Clemens folte i hendes Nærhed, blev snart besejret af den aabne, hjertelige og ydmyge Maade, hvorpaa hun modtog ham. Selve Æmnet, der som af sig selv blev Gjenstanden for deres Samtale, var skikket til at vække gjensidig Fortrolighed og nærme dem til hinanden. Evsebia fortalte Clemens sin Barndomshistorie, der frembød mange rørende Træk.

Hun var vistnok født i Rigdommens og Overflodighedens Skjød, men havde alligevel prøvet adskillig Modgang, som kunde gjøre Fordring paa et omt Hjertes Medlidenhed. Hun opholdt sig i Særdeleshed ved sine spæde Barndomsaar og taledede med Begejstring om sin fromme Moder, som tidlig

var bortrevet af Døden, efterladende hende, det stakkels Lam. saa godt som værgeløst i den onde Verden.

Det var Mindet om denne Moder, forsikrede Evsebia, som havde holdt hende oppe mod Verdens Fristelser og befæstet hende i den rene Lære.

Derefter kom Touren til Clemens at fortælle sin simple Livshistorie. Da Evsebia hørte (hvad hun allerede vidste i Forvejen), at han var et Hittebarn, der var forladt af sine Forældre og optaget som Fosterson af Biskop Petros, blev hendes Øjne vaade, og hun førte sin juvellysende Haand med inderlig Deltagelse igjennem Clemens's Lokker og klappede søsterlig hans blege Kind.

Clemens fortalte Evsebia, hvor inderlig han længtes efter at lære sine Forældre at kjende, i Fald de endnu vare i Live. Man havde sagt ham, at hans Moder maatte have været en grusom Kvinde. Han vilde ikke tro det. Maaske var hun aldeles uskyldig; maaske havde man stjaalet ham, medens hun sov, eller hun var død, da hun gav ham Livet, omgiven af fremmede Memesker, hvis Elendighed kvalte Medlidenheden med hendes Barn.

Ved saadanne Samtaler som disse voxede den gjensidige Fortrolighed mellem Clemens og Evsebia meget hurtig. Han havde hidtil ikke fundet det vanskeligt at opfylde det strænge Bud, som hans Leveregler paalagde ham: at sky og fly det blotte Syn af en Kvinde, saafremt ikke kristelig Barmhertighed eller hans Pligt som Præst nødte ham til

at nærme sig hende. Et saadant Tilfælde havde nu ført ham i Evsebias Nærhed. Han kunde, uden at gjøre sig Bebrejdelser, sidde ved Evsebias Side og lade hende trykke hans Haand. Hans Ønske at eje en Søster — hidtil den eneste Længsel, som hans Indbildningskraft havde forenet med Skikkelsen af en Kvinde — var opfyldt. Hvor lykkelig folte han sig ikke herover! Hvilke hidtil ikke anede salige Følelser havde denne Besiddelse ikke vækket til Live i hans Bryst! Han havde aldrig tænkt sig Søkendefølelsen saa skjon.

Medens Samtalen fortsattes, slap Evsebia som af et Tilfælde hans Haand. Det var da næsten, som om han havde mistet hende, skjønt hun sad ved hans Side. Clemens greb den tilbagetrukne Haand og trykkede den imellem sine.

Lejlighederne til at forny Besøgene hos Evsebia frembød sig lettere for Clemens, end han havde ventet, og han lod ikke en eneste slippe sig af Hænderne. Hverken Petros eller Evfemios syntes at ane Noget. Med Clemens var der foregaaet en Forandring. Nylig vilde han have betragtet det som et Brud paa de helligste Pligter at have en Hemmelighed for sin Fosterfader; nu glædede det ham, at denne ikke stillede noget Spørgsmaal, hvis Besvarelse vilde have nødt ham i det Mindste til en Antydning af hans Forhold til Evsebia. Hemmeligheden, som omgav det, forøgede det Tiltrækkende ved det. Men noget Saadant tænkte Clemens ikke paa. Maaske havde han en Anelse om, at Bi-

skopen vilde have misbilliget hans Fortrolighed med Annæus Domitius's Hustru; men sig selv overtalte Clemens til at tro, at hans eneste Bevæggrund var ren og udadkelig, nemlig Løftet til Evsebia.

Evsebia gjorde Alvor af sin Beslutning at vælge Clemens til sin Skriftefader. Han var jo en from Yngling, som ikke attraaede Noget højere end Helgenglorien, hun derimod en stor Synderinde; hvad sagde saa de ti Aar, som Skriftebarnet var ældre end Skriftefaderen? Denne Forskjel i Alder var ogsaa aldeles forsvunden fra Clemens's Tanker. Evsebias ungdommelige Udseende, hendes barnlige Maade at være paa, den Ærbødighed, hun viste ham, de Raad, hun udbad sig i aandelig Henseende, de Oplysninger, hun forlangte med Hensyn til de mørke Punkter af den rette Lære, bevirkede, at Clemens syntes, han var ældre end hun, og at han betragtede hende som en yngre Søster.

Blandt de Sorger, som trykkede hendes Hjerte, angik den første, som hun aabenbarede for Clemens, hendes Ægtefælle. Prokonsulen over Akaja. Hans Tilbagefald til den hedenske Vildfarelse havde opfyldt hende med den dybeste Smerte. Hvad skulde hun gjøre for hans Sjæls Frelse? Hun kunde nu neppe være under det samme Tag som han, thi han iagttog med yderlig Strengthed alle fra de hedenske Fædre nedarvede religiøse Skikke. Husguderne havde atter faaet deres Plads i hans Avla, og Røgelse brændte stadig paa deres Altere. Ved Festerne for Apollon vare Dorposter og Søjler pry-

dede med Lavrbær og ved hvert Maaltid Bægerne bekransede. Han deltog i Offerhøjtidelighederne og spiste af Offerkjødet. Han svor ved de hedenske Magter. Med et Ord: han var fuldstændig Hedning.

Det var Krysantevs, sagde Evsebia, som især havde medvirket til Prokonsulens Frafald. Omgangen med denne Filosof og med hans Datter Hermione havde lidt efter lidt fordærvet den stakels Annæus og ført ham til den Afgrund, hvori han nu var styrtet. Evsebia fortalte dette under Taarer. Clemens folte sin Bitterhed mod Krysantevs blusse op med forøget Styrke, da han hørte dette.

Den første Fortrolighed, som Evsebia skjænkede Clemens, efterfulgtes snart af andre, som angik hende endnu nærmere. Det hændte stundom, at han traf hende i en meget oprørt Tilstand. Hun havde da i Lobet af Dagen paa Ny givet efter for sit heftige Sind og var nu Offer for en Anger, som næsten grænsede til Fortvivlelse. Clemens maatte opbyde Alt for at trøste hende. Ved andre Lejligheder overraskede han hende knælende i ivrig Bøn og iført Bodgjørerskens simple Dragt. Ofte bad hun om at maatte skrifte, og Skriftemaalet blev Skridt for Skridt stadig inderligere. Hun aabenbarede ikke alene de Handlinger, i hvilke hun frygtede at et Fejltrin skjulte sig, men lidt efter lidt allehaande Følelser, som havde rørt sig i hendes Barm, og som hun frygtede vare af syndig Art. Clemens forvirredes og overvældedes af disse Meddelelser.

Der laa noget Berusende i saaledes at have et Kvindehjerter aabent for sit Blik. Det var en hel ny Verden, hvori han skuede ind, en Rigdom af Fænomener, der pludselig blev hans Ejendom. Og denne Verden besad sin Mystik, om muligt mere fængslende end den, som St. Johannes havde oprullet for hans Syn. Han forstod ikke at forklare de Følelser, der gjennemstrømmede ham: det var noget Udsigeligt og hidtil aldrig Anet, naar Evsebia saaledes skriftede for ham. Hun gjorde det i en Tone af barnlig Uvidenhed om den rette Betydning af det, som hun aabenbarede, og alligevel iklædte hendes Bekjendelser sig en mystisk Dragt, som om Sproget ikke havde ejet Ord til med Klarhed at udtrykke dem. I denne Dragt kunde de ogsaa uhindret træde ind i Clemens's Sjæl; enhver Ytring i den varmlodige Kvindes sanselige Liv vandrede saaledes anstændig tilsløret ind i den nittenaarige Skriftefaders Bryst, uden at denne anede, hvem de Gjæster vare, som han modtog.

En af de Gjenstande for Samtalen, paa hvilke Evsebia gjerne indlod sig med Clemens, angik det fra Verden tilbagetrukne Liv, som i Lobet af de sidste henrundne Aartier var blevet saa almindeligt mellem fromme Mennesker, og uden hvilket en fuldkommen Hellighed ikke var at vinde. Clemens sværmede for denne Levevis. Det var hans Beslutning at vælge den, saasnart han havde erholdt Tilladelse dertil af sin Fosterfader. Han vilde drage til en Ørken og leve der som Eneboer. Religionen kræ-



ver jo det hele Menneske. Den fordrer, at vi skulle forsage Alt for den. Verdens Bekymringer drage os fra Gud. Hvad er da rigtigere end at fly dem? Kunde Maria tillige være Martha, eller Martha tillige Maria? Clemens fremsatte disse sine Tanker, og Evsebia syntes lige saa betaget af dem som han selv. Hvad havde hun at søge i Verden? Havde ikke hendes Mand saa godt som forladt hende? Hun havde saaledes smagt nok af Verdens Bitterhed, men dens Forførelser stod tilbage, og hun var en svag Kvinde, som frygtede Kampen. Hvad vilde da være bedre ogsaa for hende end at søge Ørkenens Ensomhed, hvor Intet forstyrrer den fromme Sjæls Hvile i Gud?

Clemens billigede hendes Ord og gjorde Alt for at befæste hende i hendes Beslutning. De kom overens om samtidig at trække sig tilbage fra Verden. De vilde som Broder og Søster følges ad til Ørkenen. Evsebia malede med Begejstring det Liv, de skulde føre i hellig Tilbagetrukkenhed, og Clemens lyttede begjærlig, men ikke uden en vis Kritik, thi han rettede eller forbedrede de Træk i Billedet, som ikke stemmede overens med hans eget Fantasibillede.

»Vi vil«, sagde Evsebia, »opsøge en Dal, fjernt fra alle Menneskeboliger, hvor Dag efter Dag henrinder, uden at et Menneskeøje skal skue os.«

»Nej, hellere en Ørken,« sagde Clemens. »De ægyptiske Munke bor i en Ørken. Og der skjules Solen ikke bag Bjerge, naar den staar op. Dens

første Straale oplyser uden Hindring en uoverskuelig, fortørret og øde Slette. Da skal vi knælende hilse den ny Dag velkommen. Dens sidste Straale udslukkes over samme Slette. Da skal vi gaa til Hvile.«

»Vi skal hjælpe hinanden,« sagde Evsebia, »naar vi indretter vore Grotter og anlægger vore smaa Haver.«

»Ja, og vi skal bo lige ved Siden af hinanden,« afbrød Clemens hende.

»Nej, ikke lige ved hinanden,« gjensvarede Evsebia, »det gaar ikke an, min Clemens.«

»Du har Ret,« indrømmede den unge Forelæser med et Suk, som Evsebia forstod bedre end han selv. »Men vi maa ikke glemme at vælge vore Boliger i Nærheden af en Kilde. Kilderne er faa i Ørkenen, og vi vilde skilles milevidt, hvis vi ikke begge valgte den samme.«

»Du har Ret. Vi skal vælge vore Grotter saaledes, at Kilden ligger i samme Afstand fra dem begge. Der skal vi mødes en Gang om Dagen, naar vi henter Vand. Vi skal da hilse paa hinanden, bede sammen og skilles ad, for næste Dag atter at gjense hinanden paa samme Tid og samme Sted.«

»Men hvis Nogen af os forgjæves venter paa den Anden,« sagde Clemens, »da er det et Tegn paa, at Broderen eller Søsteren er syg — --«

»Eller død,« sagde Evsebia. »O, gid dette

ikke maa ske! Vi skal bede om at maatte do paa samme Dag, saa at den Ene ikke behøver at savne og sørge over den Anden.«

Efter Samtaler af lignende opbyggelig Beskafenhed som den ovenstaaende var Clemens's Følelssværmeri drevet op til Højdepunktet. Deres Sammenkomster plejede at ende med fælles Bønner. Saaledes hændte det en Aften efter at et mystisk Skriftemaal, en sværmerisk Samtale og Læsningen af glødende Kjærlighedssange til Kristus og Maria havde afløst hverandre, at Evsebia og Clemens sank ned i Bøn ved hinandens Side, og at, i Overmaalet af deres Følelsesrus, deres Læber mødtes. Clemens vidste ikke hvorledes, i et Kys. De rødmede begge, men de sagte fremhviskede Ord Broder og Søster vidnede jo tydelig, at det kun var Søskendekysset, det mellem de Kristne brugelige, uskyldige og tilladte, det skjøne Tegn paa aandelig Kjærlighed.

Dog dette Søskendekys havde det Særegne, at det berusede Clemens. Der maa have ligget noget af Vinens stærke men fortryllende Natur i det, eller noget endnu Mægtigere, thi dets Virkning vilde ikke høre op men voxede ved Erindringen og Indbildningskraften. Da Clemens næste Gang besøgte Evsebia, lignede hans Blik en sværmerisk Elskers, og han længtes hemmelig efter det Henrykkelsens Øjeblik, da Andagten og de oversvulmende Følelser paa Ny med en Naturmagts Uimodstaaelighed skulde tvinge dem til den øjeblikkelige, henrivende Forening.

Og jo oftere de fornyede deres fælles Andagts-

timer, desto kortere Tid lod dette Henrykkelsens Øjeblik vente paa sig. Det var ligesom Øvelsen bidrog til lettere at fremkalde det. Tilsidst indfandt det sig før Bønnen og ligesom indviede denne. Clemens stod neppe i Evsebias Kammer, førend hun modtog ham med en Omfavnelser, altfor varm til at være søsterlig, og han besvarede den med den fulde Glød af en Lidenskab, hvis Væsen han misforstod, og paa hvilken han derfor ikke lagde nogen Tømme.

Clemens var nedsænket i et Hav af Henrykkelse. St. Johannes var nu aldeles trængt tilbage af Evsebia, og Afskrivningen af hans Aabenbaring skred nu i de Timer, som helligedes dertil, langt hurtigere fremad end forhen, thi Clemens grublede ikke mere over hvert Ord, som han overflyttede med Pennen. Den ydre Verden var saa godt som forsvunden for hans Øje; den var gaaet op i Evsebias Person, og Evsebia forekom ham ikke som noget Ydre, men som en Del af ham selv. Clemens havde nu endelig naat det Punkt, hvortil han havde stræbt; Verden med dens Fristelser fandtes ikke mere for ham. Saaledes forekom det ham, og mindst af Alt vilde han have anet, at Sanseligheden, som han vilde dræbe, nu havde gjennemtrængt hele hans Liv, at den beherskede enhver Bevægelse i hans Sjæl, enhver Blodsdraabe i hans Aarer.

Clemens havde forhen sørget derover, at han ikke kunde fastholde og forevige den Løftelse i Sjælen, som Bønnen og Andagten skjænkede. Naar Andagstens Til-

stand slappedes, ansaa han det som et Tilbagefald fra Himlen til Jorden, fra Gud til Verden. Og disse Tilbagefald vare i den sidste Tid indtrufne oftere end før, han vidste ikke hvorfor, skjønt det med Lethed lod sig forklare ved, at den bestandige Sysselsættelse med de samme Billeder og Forestillinger, de samme tilbagevendende Andagtsovelser tilsidst sløve Sjælen og gjøre den mindre modtagelig for deres Indtryk. Nu derimod var Forholdet et andet. Clemens levede i en stadig Henrykkelse; Andagtsens Øjeblik var fastholdt og forevigt. Hans Fromhed havde fundet, hvad den behøvede: et nyt og mægtigt Pirringsmiddel. De sanselig religiøse Hymner til Maria, hvilke allerede tidlig istemtes indenfor den kristne Kirke, bleve hans kjæreste Læsning — de og Sangenes Sang af Salomo, i hvilken han kunde spejle sine egne Følelser og gjenfinde sin egen Erfaring, paatrykt et himmelsk Præg. For Clemens, som forhen havde fjernet Alt fra sig, der kunde erindre ham om Kvindens Tilværelse, fremstod nu Universet, det synlige og det usynlige, med kvindelige Træk. Jorden var Evsebia, og Himlen var Maria. Hymnerne kaldte Maria Treenighedens Hjerte. Det er til Hjertet, Bønnen stiler; den maa rettes til et Menneske eller en Gud. Hvad Under da, om Alt, fra Skaberen til hans Hærskarer, forsvandt for Clemens i den himmelske Jomfrus Skikkelse!

Men de Ansigtstræk, med hvilke han forestillede sig hende, vare Evsebias, thi noget Skjon-

rene end disse, saaledes som de nu vare i hans Øjne, kunde han ikke fremtrylle.

Evsebia forærede ham en Aften sit Billede, malet paa Elfenben og ikke større, end at han kunde bære det paa sit Bryst. Der fik det ogsaa sin Plads. Men naar han var alene, toges Billedet frem og var Gjenstand for umættelig Beskuelse. Naar han bad, saa var det med Øjnene paa det, thi det var jo ikke alene Evsebias, men ogsaa Marias Billede.

---

## Ottende Kapitel.

### Krysantevs gjenfinder sin Søn.

To Maaneder vare forløbne siden Clemens's første Besøg hos Evsebia.

Det var en hed Avgustdag. De Kristnes Arbejde paa Afrodites Tempel stod endnu paa. Bygningen var sin Fuldendelse nær og lyste med pragtfulde Søjlerækker i Solens Skin.

Arbejdet havde i Dag været pinligt som Følge af den trykkende Varme. Og i Dag var det tilige den strengeste af alle Opsynsmændene, som havde passet paa det. Denne Mand var ikke Hedning, men Kristen — Kristen af den homousianske

Bekjendelse. Han havde mistet Paarørende i den Forfølgelse, som Homoiusianerne iværksatte i Athen ved Tiden for Julians Thronbestigelse. Maaske var det Mindet herom, som skærpede Haardheden i hans Stemme og havde givet ham den knortede Kjæp i Haanden. I al Fald brugtes denne Kjæp flittig som Opmuntringsmiddel for Arbejderne, naar disse, badede i Sved og udmattede af Anstrengelser, forrettede deres Gjerning med mindre Raskhed og Iver, end han fordrede, og hans Fordringer vare ubegrænsede.

Nu, i den hedeste Time af Middagsstunden, var en Hviletid indrommet de Trællende, og man saa' dem søge skyggefulde Steder for der at indtage deres Maaltid.

Biskop Petros havde i Dag, som saa ofte, frivillig indfundet sig ved Arbejdet. Klædt i en grov Tunika stillede han sig paa ethvert Punkt, hvor det sværeste Arbejde udførtes, og hvor Opsynsmandens Kjæp saas svævende i Luften. Hans usædvanlige Legemsstyrke forbavsede Opsynsmanden, og den Iver, hvormed han anvendte den for at skaane sine Lidelsesfæller, skulde have bevæget denne til Mildhed. Hvis ikke den Hjælpende tillige havde været den mest Forhadte af alle Homoiusianere: deres egen Biskop.

Medens Arbejdet hvilede, trak Biskopen sig tilbage til den nylig opførte skyggefulde Tempelbuegang. Her vandrede han frem og tilbage i dybe Tanker. Han havde den foregaaende Dag ved

en fra Vesterlandet ankommen Præst erholdt Underretninger fra Rom. Den derværende Biskop var, da Budbæreren forlod Verdensstaden, sengeliggende af Sygdom. Man kunde ikke formode, at den alderstegne Mand vilde leve længe, og Rænker spandtes allerede af dem, som haabede at blive hans Efterfølger. Den homoiusianske Menighed i Rom havde vundet en temmelig anselig Tilvæxt i den senere Tid. Den atheniensiske Biskops Navn var kjendt og elsket hos dem, og de vilde ved et forestaaende Valg uden Tvivl give ham deres Stemmer.

Men de romerske Homoiusianere vare i Tal Homoiusianerne fuldstændig underlegne. Konstantius's Død havde i høj Grad formindsket Omvendelserne fra de Sidstes Bekjendelse til de Førstes. Petros havde ingen Udsigter til denne Gang at faa sit Valg sat igjennem. Men han var en kraftfuld Mand, og sandsynligvis havde han endnu en rum Tid at leve i. Dersom en homoiusiansk Kejser paa Ny skulde komme paa Thronen, saa vilde Alt forandres til Petros's Fordel. Hans Navn var allerede kjendt i Rom. Det gjaldt nu om utrættelig at fortsætte den engang begyndte Omvendelsesvirksomhed der. De Pengemidler, han dertil raadede over, vare ikke anselige; men den næsten fanatiske Hengivenhed, hvormed han bares oppe af sine Tilhængere, vilde være en saa meget desto mægtigere Bevægkraft. Han vilde ingenlunde fortvivle om Sejren. Han kunde ikke tilfredsstilles med mindre end Petrus's



Stol, og naar han havde vundet den, skulde han ogsaa samle Verdens Tømmer i sine Hænder.

Alt beroede dog tilsidst paa Længden af Julians Regering. Men Petros kunde ikke forestille sig Andet, end at denne maatte blive af kort Varighed. Dersom ikke den hedenske Kejser mistede sit Liv i en af de Farer, som omgav ham i Krigen, og for hvilke han uophørlig udsatte sig, saa maatte han tidligere eller sildigere falde for en eller anden Snigmorder. Der fandtes — det vidste Petros — Kristne i hans egen Livvagt, som hemmelig tragtede ham efter Livet. En duelig Giftblander havde nylig faaet Ansættelse i det kejserlige Kjøkken. Ogsaa dette vidste Petros gennem sine Venner i Antiokia. Desværre spiste Julianus af sine Soldaters simple Kost og førte ingen særskilte Kokke med paa sit Felttog. Men naar han engang var vendt hjem fra Krigen, saa skulde det vel kunne hænde den besynderlige Mand, der forenede Kriegerens Forsagelser med Filosofens, at han vilde smage et efter Kunstens Regler tillavet kejserligt Maaltid. Da vilde Øjeblikket være kommet for den nyansatte Kok at erhverve sig Himlens og Jordens Bifald. Lykkedes det ham i Hemmelighed at rydde Kejseren af Vejen, skulde hans Navn i Tavshed vel signes; blev Forehavendet opdaget og straffet, saa var der af Patriarken i Konstantinopel lovet ham en Plads i Helgenernes straalende Kreds. En særlig Dag i Aaret skulde da opkaldes efter Martyren, og

denne til alle Tider blive Gjenstand for fromme Kristnes Dyrkelse.

Men mislykkedes endelig alle disse Anslag mod Antikrist, saa havde Petros besluttet at se til, hvad han selv kunde udrette. Han tænkte paa sin Fostersøn, den sværmeriske Yngling. Han kunde lægge Dolken i Clemens's Hænder. Denne vilde uden Tøven opofre sig for Kirkens Sag. Men en saadan Tanke viste Petros strax tilbage, thi han knyttede ganske andre Forhaabninger til Clemens's Person. Der gaves derimod Andre og ikke saa Faa, baade Præster og Lægfolk, mellem Biskopens Underordnede, som kunde anvendes i denne hellige Sag. I al Fald kunde Julians Regering umulig blive langvarig. Dersom det ikke behagede Gud selv umiddelbart at sætte en Grænse for hans farlige Liv, saa maatte det ske middelbart ved en eller anden Retroende. Dette var utvivlsomt.

Var det med Angst og Bæven, at Petros skuede disse sine Tanker i Ansigtet? Nej, den Strid, hvis Udfald bestemte Retningen af hans Livsbane, var for længe siden udkæmpet. Dens Maal var givet. Dens svimlende Højde kunde ikke naas, dersom han fuld af Betænkeligheder saa' ned i de Afgrunde, mellem hvilke han maatte vælge sin Vej. Han skuede mod dette Maal med religiøs Begejstring og følte det ikke som en Fornedrelse men som et ydmygt bragt Offer, da han gav sit moralske Menneske hen for at slagtes paa sin Guds Alter. Var Judith, hun, der med Kjærtægn og Kys berusede

Herrens Fjende, hun, der svøbte sine blode Arme omkring den Hals, som hun i det næste Øjeblik skar over -- var hun alligevel værd at prise som en Israels Heltinde, saa kunde han, Petros, Kirkens Stridsmand, bære sit Hoved højt, thi hvilke Midler han end valgte, Et var vist: han havde aldrig hyklet Venskab overfor sine Fjender, aldrig kjærtregnet det Hoved, som han vilde afhugge.

Petros havde under de religiøse Forfølgelser i Athen truffet Foranstaltninger for at afvende enhver Fare fra Krysantevs. Denne Ømhed for Filosofens Liv havde sin Grund i de Planer, som Biskopen byggede paa sin unge Fosterson. Clemens var Krysantevs's eneste Søn og skulde en Dag lovlign anerkjendes som saadan. Spørgsmaalet var kun, naar dette burde ske. Den Glæde, der beredtes Krysantevs ved Gjensynet af den som tabt ansete og endnu savnede Filippus, maatte erholde en betydelig Tilsætning af Bitterhed ved den Opdagelse, at denne Søn var Kristen og Præst. Ja, om Petros ellers kjendte Krysantevs, saa vilde Bitterheden og Smerten langt opveje Glæden. Det vilde blive et Slag, som skulde træffe hans Hovmod haardere end noget andet. Med Hensyn til Clemens's religiøse Tro frygtede Petros Intet af denne Opdagelse. Hans Sjæl var sammenvoxen med den strengeste Rettroenhed. og ingen Omgang med Faderen og Søsteren, ingen Exempler, ingen Lærdomme, ingen Bønner, ingen Trusler vilde kunne rykke den op af

dens Moderjord. Petros vilde altid være i Stand til at opretholde sin Magt over Clemens.

Petros tvivlede ikke paa, at Krysantevs, trods sin Afsky for Alt, der bar det kristne Navn, vilde anerkjende Clemens for at være hans forsvundne Søn Filippus, efter at de Vidnesbyrd, som beviste denne Herkomst, vare forelagte ham. Men Et var at anerkjende ham som Søn, et Andet at indsætte ham til Arving af sin uhyre Formue. Vilde Krysantevs ogsaa dette? Petros tvivlede derpaa af gode Grunde. Det vilde være at give det vældige Vaaben, som han rastløst brugte mod den gamle Kulturs og Læres Fjender, -- at give det netop i Hænderne paa disse Fjender til at benyttes mod hans egen Sag. De Spaltninger, som nødvendigvis maatte opstaa mellem Fader og Søn, kunde ogsaa bidrage til at svække, ja maaske kvæle en Faderfølelse, hvis Gjenstand mødte den med Foragt og Afsky. Og ved Siden af en saadan Søn stod jo en Datter, der hidtil alene havde haft Krav paa Arven — der besad sin Faders uindskrænkede Kjærlighed og fortjente den. Petros havde hørt et Rygte om, at Krysantevs havde oprettet et Testament, hvori han havde bestemt Halvdelen af sin Formue til Hermione, og den anden Halvdel til den filosofiske Skole i Akademia. Dette Rygte var, ogsaa for det sidste Punkts Vedkommende, ret sandsynligt, thi det havde fra gammel Tid af været Skik mellem rige Atheniensere at gjøre Dispositioner til Bedste for denne Skole, og Krysantevs havde saa meget desto større Aarsag dertil, som han var dens Grundpille

og betragtede sig selv som en Platons Efterfølger paa dens Lærestol, samt i Akademia saa' den mægtigste Opretholder af den gamle Lære, Kultur og Filosofi. Hvad skulde nu Petros gjøre? For ham var det af største Vigtighed, at Clemens kom i Besiddelse af Krysantevs's Formue, thi fra Clemens's Hænder skulde den inden kort Tid vandre over i Petros's egne, og først i Besiddelse af denne skulde han ved ingen Magt paa Jorden kunne hindres i at bestige Bispestolen i Rom, naar Rigets Scepter var gaaet over i den forventede homoiusianske Kejsers Hænder.

Naar et saa lykkeligt Thronskifte var indtruffet — og det maatte i Følge Petros's Anskuelse indtræffe — saa var Udsigten til en for ham gunstig Løsning af Arvespørgsmaalet givet. Thi Krysantevs kunde indsætte Clemens til sin Arving eller ikke — havde han blot anerkjendt denne som Søn, saa vilde en homoiusiansk Kejser ikke tove med i ethvert Fald at give hans Formue i Hænderne paa den unge Præst, fra hvem den før eller senere skulde gaa over i den kristne Kirkes umiddelbare eller middelbare Besiddelse.

Clemens vilde formodentlig ikke leve længe. Hans Legeme var svagt, hans Sjælsanlæg tydede paa en tidlig Bortgang, hans Tilbojelighed for Mysticismen bidrog til at tære paa hans Livs Olie, de uundgaaelige Sammenstød med Faderen, de stridige Følelser, for hvilke hans Stilling til denne maatte prisgive ham, vilde fremskynde hans Død. Da vilde

det være Tid for Petros at komme frem med det Testament, som Clemens havde skrevet og givet ham i Forvaring, og som vistnok indsatte Kirken til hans Arving, men Petros, hans Fosterfader, til den uafhængige Forvalter af Kapitalen.

Der existerede endnu paa denne Tid en gammel Lov, i Følge hvilken Døtre ikke vare arveberettigede. Denne Lov var altfor streng til ikke i Tidens Længde at blive glemt, eller i det Mindste til stadig sjeldnere og sjeldnere at blive anvendt. Men for Petros var det nok, at Loven fandtes; for dens Anvendelse paa Hermione skulde han selv sørge. Men havde Krysantevs til Bedste for hende truffet nogen særlig Bestemmelse, saa var Petros overtydet om, at han vilde tage den tilbage eller indskrænke den, naar han havde gjort den overraskende Opdagelse, at ogsaa hans Datters Ægtefælle var Kristen.

Petros havde i Sinde at berede Krysantevs denne Overraskelse paa selve hans Datters Bryllupsdag. Denne var nu ikke langt borte, thi Trolovelsen mellem Karmides og Hermione var allerede fejret.

Karmides, sagde Biskopen til sig selv, var et Redskab, med hvilket Herren ved Hjælp af Petros yderligere vilde straffe Ærkehedningen og hans Datter. Hermione elskede ham, og Krysantevs vilde ikke kunne gjøre deres Forening til Intet, naar den først var knyttet med Ægteskabets uopløselige Baand. Men hvor ulykkelig maatte denne Forening ikke blive,

naar Karmides fandt sig bedragen i sin egenlige Hensigt med denne: at gjenoprette sin ødelagte økonomiske Stilling!

Hans Tilbøjelighed for Hermione — om den ellers nogensinde havde existeret — maatte kjølnes og give Plads for den Uvillie, der er en naturlig Frugt af en slig mislykket Beregning. Hans Sans for Udsvævelser vilde derimod vaagne paa Ny, hvis Petros kjendte sin Karmides ret. Hvorledes vilde den stolte Hermione kunne bære Byrden af et saadant Ægteskab? Hendes Sjæl maatte utvivlsomt bøjes eller knækkes under den.

I det første Tilfælde — bøjet til Jorden, haabløs og lidende — skulde hun ikke længe kunne vise den eneste Trøst tilbage, som gives for en saadan Tilstand. Hun skulde ikke kunne modstaa Petros's Veltalenhed. Hun skulde lytte til Evangeliet og omvende sig.

Da tilhørte Krysantevs's Datter, saavel som hans Son, den kristne Kirke. Kristendommens hadefulde Fjende vilde være ydmyget. Han vilde være som et Træ med afskallet Bark, berovet sine Grene.

I det andet Tilfælde vilde Hermione, som en af Stormen knækket Blomst, hurtig visne hen og dø.

I begge Tilfælde havde Biskopens Anslag paa Krysantevs's Formue Intet at frygte fra hendes Side.

Petros nærrede kun en eneste Frygt — at Kry-

santevs skulde do, før Filippus var trukket frem af Mørket og anerkjendt som hans Son.

Petros havde meget talende personlige Grunde for indtil videre at dølge Clemens's Byrd. Han vovede det ikke, saa længe Julianus var det romerske Riges Kejser, og Magten laa i Hænderne paa det hedenske Parti.

Først naar Purpuret smykkede en Mand, hvis fromme Sind vidste at underordne den verdslige Retfærdighed under Kirkens og Kristendommens hellige Interesser, vilde det være raadeligt at gjøre det vigtige Skridt. Thi under de nuværende Omstændigheder vilde det i Sandhed være ikke blot muligt men højst troligt, at Petros ved en for tidlig Opdagelse af Forholdet vilde, trods sit Embede, blive anklaget og dømt som bortløben Slave og Barnetyv.

Thi en Dommer, hvis Forstand var omtaaget af hedensk Mørke, vilde naturligvis ikke tage det ringeste Hensyn til den Omstændighed, at Barnet blev rovet i den ædle Hensigt, at dets Sjæl kunde reddes fra Fortabelsen.

Endnu mindre vilde han være i Stand til at indse, at dersom Hensigten oven i Kjøbet havde været en anden og langt mindre ædel — dersom den ganske simpelt havde været et tidligt Anslag paa Krysantevs's Formue — at den alligevel skulde være tilstrækkelig til at retfærdiggjøre den Anklagede, naar denne hermed ikke blot havde tilsigtet



sin egen, men ogsaa den hellige, almindelige Kirkes Fordel.

Man kan heraf forestille sig, hvor ivrig Petros længtes efter den Dag, som skulde bringe Underretningen om Julians Død.

Petros optoges af disse Tanker, medens han vandrede frem og tilbage i Tempelbuegangen.

Han lod sig ikke forstyrre af Opsynsmandens Klokke, da denne gav Tegnet til, at Arbejdernes Hviletid var ude. Som frivillig Deltager i sine Trosfællers Besværligheder stod det ham frit for at indfindé sig ved Arbejdet, naar det behagede ham.

Hans Betragtninger afbrødes først en god Stund derefter, da han ved et tilfældigt Blik ud paa Gaden blev Krysantevs og Hermione vár, som nærmede sig til Stedet.

I samme Øjeblik hørte han fra den anden Side af Buegangen, hvor Arbejderne vare sysselsatte, et pludseligt Raab og Lyden af højrostedede Stemmer. Han forlod Buegangen for at se, hvad der var paa Færde.

Den Første, han saa', var Clemens, der formodenlig vare kommen derhen for at søge ham. Forelæserens Kinder vare overtrukne med Vredens Rødme og hans Holdning saadan, som om han havde udfordret En til Strid. Alle de Tilstedeværendes Blikke vare rettede paa ham eller paa den et Stykke fra ham staaende Opsynsmand, der bedøvet førte begge Hænderne til sit Hoved, hvorfra Blodet fra et Saar randt ned over Ansigtet.

Clemens, som var kommen for at træffe sin

Fosterfader, var ved sin Ankomst bleven Vidne til et nyt Træk af Opsynsmandens Grusomhed og havde i et pludseligt Udbrud af sin Harme grebet en Sten og slynget den mod Kjætterens Hoved.

»Flygt! Skynd dig! Bort herfra!« raabte de nærmest staaende Homoiusianere til den unge Præst.

Andre samlede sig omkring den saarede Opsynsmand.

»Clemens, hvad har du gjort?« udbrod Petros forfærdet, »Il herfra — — til Evfemios og skjul dig hos ham.«

Men Clemens havde ikke Besindelse nok til at lyde Biskopens Opfordring. Forvirringen over hans egen Handling blandede sig med Vreden. Petros greb hans Arm og vilde, idet han benyttede sig af den almindelige Forvirring, hurtigt føre ham bort, da en Mand, som i nogen Afstand havde været Vidne til Optrinnet, ilede til og forekom hans Hensigt. Det var Kimon, den skeptiske Filosof. Han greb med den ene Haand i Clemens's Kappe, med den anden i Biskopens Tunika og søgte at holde dem fast, idet han raabte:

»Nej, nej, tag det rolig, mine Venner! Hvorfor har I saa travlt? Bevægelsen er kun tilsyneladende, og det tjener til Intet at forhaste sig.«

Og da Petros med et kraftigt Stød befriede sig og Clemens fra Kimons Tag, saa at denne tunlede

til Jorden, raabte han med sine Lungers fulde Kraft:

»Mordere, Røvere! Hjælp, Hjælp! Alle gode Borgere hid!«

Opsynsmanden, som nu var kommen til sig selv, var imidlertid ilet til og havde taget et fast Tag i den unge Forbryder, for at hindre ham i at slippe bort. Spadserende Borgere, som af Raabene vare kaldte til Stedet, forenede sig med ham. Petros indsaa Umuligheden af at redde Clemens. Han slap dennes Arm, og da han blev Krysantevs og Hermione vár, som nu vare naaede derhen, trak han sig tilbage til Tempelbuegangen, for derfra at overvære Oprinets videre Udvikling.

Opsynsmandens blodige Ansigt sagde strax Kry-santevs, at der var begaaet Vold. Han forlod Hermione, som standsede i Frastand, og ilte ind i Hoben, for at skaffe sig Underretning om Sagen. Opsynsmanden var bleven truffen af en Sten; Kimon og Flere med ham havde set, at den unge kristne Præst havde slynget den i den aabenbare Hensigt at træffe et bestemt Maal. Kimon, som i Egenskab af Vidne gjorde sig meget vigtig, erklærede paa det Bestemtteste, at Ulykken ikke var sket af Vaade, men med Hensigt. Dette var nemlig utvetydigt af Forbryderens Udseende og Bevægelse, da han tog Stenen op og kastede den. Dog tilføjede Kimon, at han her saa' Sagen fra et ufilosofisk Synspunkt. For sit Vedkommende tvivlede han paa, at der existerede nogen Sten i hele Verden, og,

dersom den existerede, at den kunde kastes, thi al Bevægelse var jo muligvis kun et bedragerisk Skin.

Krysantevs vendte sig bort fra Kimon uden at laane Øre til hans Snak. Han blev synlig overrasket, da han saa', hvem den Anklagede var.

Man erindrer sig maaske Hermiones Beslutning gjennem Theodoros at skaffe sig Underretning om Clemens's hidtilværende Skjæbne. Men Theodoros havde kort efter det Møde, vi have skildret mellem ham og Hermione, forladt Athen for at besøge den af Krysantevs i Sunions bjergrige Egne grundlagte Novatian- og Donatistkoloni. Først den foregaaende Dag var Theodoros kommen tilbage til Athen og havde da hastet ud til Krysantevs for at bringe ham en glædelig Underretning om Koloniens blomstrende og lykkelige Tilstand. Hermione, der i sin ny Lykke ikke havde forglemt den unge Forelæser, havde da af Theodoros forlangt de Oplysninger, som denne kunde give om hans tidligere Liv. Theodoros vidste i saa Henseende kun, at Clemens var et Hittebarn, som i sin spædeste Alder havde faaet Petros til Føsterfader.

Men denne Oplysning var tilstrækkelig til at bestyrke Hermiones Anelse. I højeste Grad overrasket herved ilede hun til sin Fader og meddelte ham sin Anelse og hvad hun nu havde erfaret gjennem Theodoros.

Dette hændte om Aftenen, og den følgende Dag havde Krysantevs og hans Datter begivet sig

fra deres Landgaard udenfor Piræos til Staden for at træffe Clemens.

De kom netop nu fra Skambonide, hvor de havde opsøgt den homoiusianske Biskops Bolig, men uden at finde ham eller Clemens hjemme.

De havde derpaa begivet sig til Afrodites Tempel i Haab om at træffe begge eller en af dem mellem de Kristne, som anvendtes til Byggearbejdet.

Efter at Krysantevs havde overtydet sig om, at det Saar, som Clemens havde tilføjet Opsynsmanden, ikke var farligt, vendte han sig til den Første og spurgte:

»Er du skyldig i det, hvorfor man anklager dig?«

»Ja.« svarede Clemens stolt. »Det var mig, der kastede Stenen. Han dér er en Kjætter, og jeg saa', at han mishandlede en Retroende.«

»Hvis det er Tilfældet, saa skal han afsættes og straffes,« sagde Krysantevs; »men du burde have henvendt dig til mig og ankla et ham. I Stedet derfor har du taget dig selv til Rette og er hjemfalden under Loven. Betænk, unge Præst, hvor let det kunde hændet, at du havde dræbt ham. Du kunde i dette Øjeblik have staaet for mine Øjne som en Morder.«

»Og hvad saa?« afbrød Clemens ham. »Tror du, at jeg skulde have skammet mig derved? Da jeg slyngede Stenen, var det min Hensigt at dræbe

ham. Gjør nu med mig, hvad du vil. Jeg frygter dig ikke.«

»Ulykkelige,« sagde Krysantevs blegnende og med et Blik paa de Omkringstaaende, som hørte denne farlige Tilstaaelse; »din Forstand er forvirret. Dine Ord kunne ikke tilregnes dig — — Mine Venner,« vedblev han til Tilhørerne, »denne Dreng véd ikke, hvad han siger.«

»Jeg véd det altfor vel, I Ægyptere, som undertrykke Israel. I tvinge os, som fordem, til at slæbe Sten for Farao. Eders Arbejdsforstandere mishandle os. Men de, der lægge Haand paa Herrens Folk, ere skyldige til Døden. Moses dræbte en ægyptisk Mand, som mishandlede en af hans Folk. Det var den samme Moses, som gav os den hellige Lov. Og da han sagde: du skal ikke slaa ihjel, saa stillede han visselig ingen Kjætter og Vantro i Ly af dette Bud, thi ellers vilde han have dømt sig selv. Imellem eder og os er der Krig paa Liv og Dod. I skulle udrydde os eller vi eder. Men vor Sag er Herrens, og Sejren ligger i Herrens Haand — —«

»Hvor er din Fosterfader?« spurgte Krysantevs, idet han afbrød Clemens's vilde Ordstrøm.

»Mener du Petros, ham, de kalder deres Biskop?« sagde Kimon.

»Ja.«

»Nu, for at tale fra et utilosofisk Synspunkt og med Tilsidesættelse af mine grundede Tvivl om Rumnets, Tidens og Bevægelsens Virkelighed — han var her nylig, og jeg vil oplyse dig om, min

Krysantevs, at han ikke er mindre skyldig end denne Dreng her. Tænk dig blot: han vovede at slaa en fri atheniensisk Borger til Jorden, da denne, brændende af Iver for Lov og Sikkerhed, hindrede den unge Forbryder i at flygte. Af den Sag skal der blive en særskilt Rettergang, saa sandt jeg hedder Kimon. Forøvrigt kommer han der selv. Han skal ikke kunne nægte det, thi disse mine Venner er Vidner til hans Opførsel.«

Petros traadte nu frem med rolig Holdning, hilste Krysantevs og sagde:

»Denne Yngling er min Fosterson. Han har gjort sig skyldig i en overilet og farlig Gjerning. Jeg kom til Stede just som det var sket. Hvad vil du gjøre med ham? Vil du trække ham for Domstolen, eller vil du tillade mig at forsone den Slagne og straffe min fejlende Son paa den Maade, hvortil min Egenskab som hans Foresatte og min faderlige Myndighed forpligte mig? Jeg kan forsikre dig, at Kirkens Tugt er strengere end den verdslige Lov. Han skal derfor ikke blive ustraffet, dersom du forbarmer dig over hans Ungdom og overgiver ham i mine Hænder.«

»I dine Hænder? Du, der har opdraget denne Yngling i saa farlige Grundsætninger?«

»Min Arkont, det er haardt at gjøre Læreren ansvarlig for hvert Ord, som Disciplen lader falde - —«

»Det er i Sandhed paa Tide nærmere at tage de Lærdomme i Øjesyn, som I prædike i Mørke.

Den Tolerance, som Kejseren viser jer, er ikke længer paa sin Plads, naar det røber sig, at I hylde og udsprede en Sædelære, som truer Samfundets Existens. Jeg vil, at du og din Fosterson skal følge hjem med mig. Jeg søgte dig og ham i et vigtigt Anliggende, da dette Optrin tiltrak sig min Opmærksomhed. Den ene Sag lader sig nu forbinde med den anden. De angaa begge din Fostersons Person.«

Petros blegnede ojetsynlig ved disse Ord. Men han gjenvandt hurtig sin Selvbeherskelse og sagde rolig:

»Jeg staar til din Raadighed,« — hvorpaa han vendte sig til Clemens og opfordrede denne til at følge ham.

»Hvorhen gaar vi, min Fader?« spurgte Forelæseren, hvis hele Væsen udtrykte en feberagtig Spænding.

»Til Krysantevs's Hus.«

»Hvorfor til ham og ikke til Domstolen eller Fængslet? Hvad har jeg med Krysantevs at gjøre? Jeg vil ikke træde indenfor hans Tærskel.«

»Clemens,« hviskede Biskopen, »du ligner i Dag ikke dig selv. Glem ikke, hvad du er mig skyldig! Der nærmer sig maaske et vigtigt Øjeblik. Behersk dig, og hvad der end hænder, saa fornægt ikke den Kjærlighed, som dit Hjerte nærer for din Barndoms Vøgter.«

»Min Fader, jeg vil forsøge at være rolig.«

Krysantevs vendte tilbage til Hermione. Me-



dens de forlod Stedet og styrede deres Skridt til Tripodgaden, fortalte han hende, hvad der var forefaldet udenfor Templet og den Andel, som Clemens havde haft i dette Oprin.

Petros og Clemens fulgte dem i nogen Afstand, omgivne af en Skare Nysgjerrige af dem, der havde været Vidne til den ovenfor skildrede Begivenhed.

Petros vedblev, idet han greb Clemens's Haand:

»Der forestaar os maaske noget helt Andet, end du venter, Clemens. Jeg mener nu ikke Straffen for din overilede Handling. Dette er i Sammenligning hermed en Ubetydelighed — —«

»Vær rolig, jeg nærer ikke den ringeste Frygt — —«

»Men det er muligt, at din Hengivenhed for mig gaar den haardeste Prøvelse i Møde. Jeg besværges dig derfor: vær stærk, min Søn! Lad dig ikke overvælde!«

»Hvor kan du tvivle paa Styrken af min Hengivenhed og Ærefrygt? Hvor findes der en Magt paa Jorden, som kunde røkke den?«

»Og dog siger jeg dig, Clemens, det er muligt, at jeg et Øjeblik vil staa for dine Øjne som en brødebetyngt Mand, som en Fjende af din Lykke — —«

»Det er umuligt, Fader!«

»Godt, jeg vil haabe det. Jeg gaar da, hvad der end skal hænde, til en Sejr i Stedet for et Nederlag.«

Da man var ankommen til Krysantevs's Hus i

Tripodgaden, begav Hermione sig efter sin Faders Ønske til sit Kammer, for der at afvente Udfaldet af den Samtale, for hvis Skyld Krysantevs havde opfordret Homoiusianernes Biskop til at følge sig.

Clemens blev tilbage i Avlaen. Krysantevs bød Petros at følge sig til et afsondret Værelse i Husets overste Stokværk.

Petros havde imidlertid fattet sin Beslutning. I Fald Anliggendet, hvortil Krysantevs havde hentydet, virkelig var det, som Biskopen forudsatte, saa gjaldt det om ikke at gyse tilbage for den ugunstige Tilskikkelse, men tvinge den til at gaa over paa hans Side.

Da de tvende Mænd befandt sig alene i Krysantevs's Arbejdsværelse, var Petros den Første, der tog til Orde.

»Jeg betræder ugjerne dit Hus, min Arkont. Synet af dine Billeder og Bøger sømmer sig lige saa lidt for mine Øjne, som mine grove Sandaler sømme sig for dette smukke Gulv. Men da jeg ikke tager dem af i Kirken, saa maa du undskylde, at jeg ikke heller gjør det hos dig.«

»Kom her,« sagde Krysantevs og pegede paa en Dør, som førte ud til Balkonen. »Lad os tage Plads herude. Der er Intet, som kan forstyrre din Opmærksomhed for mine Ord, og der vil Dagens klare Lys falde paa dit Ansigt.«

»Frygt ikke. Jeg er i Mørket den Samme som i det klareste Dagslys,« sagde Petros, idet han fulgte Krysantevs ud paa Balkonen. »Det er jo

tvende Anliggender, vedkommende min Søn Clemens, om hvilke vi have at samtale. Det ene kjender og beklager jeg. Det andet kjender jeg ikke. Vil du have nogle Oplysninger om ham, saa staar jeg til din Tjeneste. Jeg har kjendt ham lige fra hans tidligste Barndom og er beredt til at meddele dig Alt, hvad jeg véd om hans Person.«

»Det er godt,« sagde Krysantevs med et gennemtrængende Blik, som Biskopen dog rolig udholdt. »Jeg har hørt sige, at Clemens er et Hittebarn. Forholder det sig saaledes?«

»Ja.«

»Hvorledes kom han i dine Hænder?«

»Ved den, som havde fundet og optaget ham.«

»Du véd maaske, at jeg selv har mistet en Søn. Det er omtrent sytten Aar siden han forsvandt, jeg véd ikke hvorledes, men sammen med ham forsvandt tvende Slaver, Fader og Søn, fra mit Hus. Begge disse Mennesker vare Kristne, og det er sandsynligt, at de have røvet ham. Du kan deraf fatte den Deltagelse, jeg nærede for din Foster søn, lige fra den Dag da jeg fik at vide, at han var et Hittebarn, og det saa meget mere, som han, at dømme efter Udseendet, har samme Alder, som min ulykkelige Filippos vilde have haft, hvis han endnu levede.«

»Jeg fatter fuldkommen denne Deltagelse,« sagde Petros, »og jeg beklager din Ulykke, men mener dog, at den udelukkende falder paa dig og

ikke paa din Søn, dersom det er sandt, at han er bleven bortrøvet af Kristne. Dette er set fra mit Synspunkt, Krysantevs. Derimod vilde jeg have anset ham for meget ulykkelig, dersom han var forbleven i din Varetægt og af dig var bleven opdragen til Fjende af den guddommelige Aabenbaring. Dersom den Tanke kan trøste dig, at de have bortført ham i en ædel Heusigt, og at de have helliget ham den ømmeste Omsorg, som de have været i Stand til, saa lad mig overtyde dig om, at det er sket saaledes, thi jeg kjender mine Trosfæller.«

»Dine Ord bestyrke Sandsynligheden for, at de to Slaver have bortført min Søn — —«

»Dette er ogsaa min Overbevisning.«

»Ulyksalige Lære, som forvirrer de simpleste Retsbegreber, som opløser Familiebaandene og adsplitter Verden! Men lad os skyde vore forskellige Anskuelse til Side! Jeg ønsker udførligere Oplysninger om Clemens, thi en Anelse, der maaske er vildledende men naturlig i min Stilling, vil overtale mig til intet Mindre end den Tro, at han er min Søn.«

»Du siger Noget! — Hvor mærkværdigt, at denne Tanke ikke for længe siden ogsaa er opstaaet hos mig! Men Tallet paa Hittebørn er endnu i vore Dage saa stort, at vi ved nærmere Eftertanke ikke kan forundre os herover. Konstantius forbød den gyselige Skik at udsætte Børn. Den vedbliver dog endnu; men mærk dig vel, Krysantevs, at vi

Kristne aldrig gjøre os skyldige i denne skjændige Forbrydelse mod Gud og Naturen.«

»Hvor gammel var din Fostersøn, da du modtog ham af hans første Plejefader?«

»Han syntes at være omtrent tre Aar gammel.«

»Hvem var den Mand, af hvem du modtog ham?« vedblev Krysantevs.

»En Slave fra Athen.«

»O I barmhjertige Guder! Skulde da denne Clemens virkelig være min Søn Filippus! -- — Petros,« vedblev Krysantevs, »sig Alt hvad du véd om denne Mand og skjul Intet. Den tilsyneladende største Ubetydelighed kan føre os paa det rette Spor, kan bekræfte eller tilintetgjøre den Sandsynlighed, der foreligger.«

»Desværre, min Arkont, kræver du mere, end jeg kan opfylde. Den Mand, der er Tale om, laa paa sit Dødsleje, da han betroede Clemens til min Varetægt, og hvad han meddelte mig var lidet og skete under Skriftemaalets Segl, som ikke kan brydes.«

»Hvor opholdt du dig da?«

»I Antiokia, hvor jeg studerede vor hellige Theologi.«

»Og Manden var en Slave fra Athen?«

»Ja.«

»Og han aabenbarede, at Barnet, som han betroede dig, var et Hittebarn?«

»Han sagde noget Mere, som jeg ikke kan

omtale. Det faar være nok, at han havde reddet den spæde Skabning fra at drukne — formodenlig i den gamle Læres Dynd.«

»Du har altsaa ikke flere Oplysninger at meddele mig?«

»Jo, endnu en Omstændighed, som maaske er af større Betydning end alle de forvirrede Oplysninger, som den døende Slave gav mig.«

»Nu?«

»Som en Erindring fra Clemens's Barndom, og af Betydning, fordi det kan bidrage til at afsløre hans Byrd, har jeg gjemt et Stykke Tøj, som oprindeligt synes at have været et Vuggeklæde. Det er af kostbart Stof og har i Midten et kunstnerisk indvævet Medusahoved. Kan du erindre, om din Søn ejede et saadant?«

»Hvor gemmer du dette Klæde?«

»I mit Hjem.«

»Godt. Vi skulle tage det i Øjesyn der. Hvad du nu har berettet, skal forjage min sidste Tvivl om, at jeg i Clemens har gjenfundet min Søn Filippus. Den første Anelse herom opstod hos min Datter, da hun saa' ham og forbavsedes over hans Lighed med et Billede af min afdøde Hustru, deres fælles Moder Elpenike.«

»Elpenike? Du siger, at dette var hendes Navn?«

»Ja.«

»Elpenike, Hermogenes's Datter?«

»Ja.«

»Dette Navn findes indvævet i Dugen,« sagde Petros. »Enhver Tvivl er saaledes forsvundet. Jeg lykønsker dig til at have gjenfundet en Søn, hvem du saa længe har begravet som tabt.«

»Ja, lovet være Guderne,« sagde Krysantervs med et dybt Suk.

»Men paa samme Tid jeg maa lykønske dig,« vedblev Petros, »maa jeg beklage mig selv, thi hvad du vinder er et Tab for mig. Det udelukkende Krav, jeg har haft paa hans Ømhed, skal herefter deles med dig. Blodets Baand skal gjøre sin Ret gjældende, hvilket vanskelig kan ske, uden at det aandelige slappes, som forener ham og mig. Jeg har elsket Clemens og elsker ham endnu, som om han var min egen Søn. Alt hvad jeg har kunnet gjøre for hans Lykke er sket. Jeg véd, at vi ere af meget forskjellige Tanker angaaende Betingelserne for et Menneskes Lykke, og at den Vej til Saligheden, paa hvilken jeg har ført Clemens ind, og som han ulastelig har vandret ved min Side, er modsat den, som du selv vilde have anvist ham. Men mine gode Hensigter skinne igjennem min Handlemaade, og dem bør du ikke kunne mis-kjende. Jeg ønsker denne Anerkjendelse fra dine Læber, naar jeg overgiver Clemens i dine Hænder. Det er den eneste Belønning, paa hvilken jeg gjør Fordring, for at jeg tog mig af ham, da han var et hjælpeløst Barn, og den skal du ikke kunne nægte mig.«

»Vi skulle først saavidt muligt overtøye os

om. at ingen Fejltagelse finder Sted. Derefter skulle vi overveje, hvilken Gyldighed din Fordring har. Jeg er ikke villig til strax at anerkjende den. Tillader du, min Biskop, at jeg gjør dig nogle Spørgsmaal om dine egne Livsomstændigheder?»

»Hvorfor ikke?» sagde Petros rolig.

»Du synes at være en halv Sned Aar yngre end jeg. Hvor er du født?»

»I Efesos af kristne Forældre,« svarede Petros. »Min Fader var en ringe Haandværker, men hans Minde lever i min Velsignelse. Ved udholdende Arbejde havde han samlet en lille Sum, som han anvendte til at understøtte mig paa den hellige, men med Forsagelser brolagte Bane, som jeg af fri Villie har valgt, og paa hvilken jeg er vandret frem, til jeg er bleven, hvad jeg er: Biskop i Athen og en ringe Herrens Tjener. Det er i Korthed mit Livsomrids.«

Krysantevs gjorde ham nogle flere Spørgsmaal om hans Faders Navn og Slægt, om det Haandværk, han drev, naar han døde, o. s. v., hvilke Spørgsmaal Biskopen beredvillig besvarede, hvorpaa Krysantevs udtrykte sit Ønske om, at de strax skulde begive sig til Petros's Bolig i Skambonide, for at tage det mærkværdige Vuggeklæde i Øjesyn.

Clemens, som i Avlaen havde oppebiet Samtalens Ende, fik Ordre til at ledsage dem. Han havde endnu ikke nogen Anelse om hvad Sagen gjaldt.

Da de vare ankomne til Biskopens Bolig, og Petros af sine Gjemmer fremtog den omhyggelig



bevarede Dug, undrede Clemens sig meget over hvad dette skulde betyde, og hans Forundring forvandlede til en af Uro opfyldt Anelse, da Krysantevs nøje undersøgte denne Levning fra hans hemmelighedsfulde Barndom og tilsidst erklærede, at han gjenkjendte den, og at det i Klædet indvævede Navn betryggede ham mod enhver Fare for Fejltagelse.

»Jeg kommer nu i Tanker om,« sagde Petros, »at Clemens i sin Barndom ogsaa ejede et Hals-smykke, en Amulet eller noget Lignende. Men jeg kastede det bort, da jeg saa', at Figurerne paa det havde en hedensk Betydning. De forestillede tre Kvinder, sysselsatte omkring en Ten, og skulde formodenlig forestille de tre Parcer — —«

»Ogsaa dette passer,« udbrød Krysantevs. »Min Datter ejer et aldeles lignende Smykke. Det har fra gammel Tid været Skik i min Slægt, at Bornene fik et saadant. — Og jo mere jeg betragter denne Yngling, desto tydeligere gjenfinder jeg i hans Ansigt min bortgangne Hustrus uforglemmelige Træk. Mit Hjerte siger mig, at det er ham. O ve den Mand, som fra først af røvede ham fra hans Fader! Clemens,« vedblev Krysantevs, »thi jeg maa kalde dig ved dette Navn, fordi du endnu ikke kjender noget andet — jeg har i Dag gjenfundet en Son, hvem jeg længe har begrædt som tabt.«

Den Tone, hvori Krysantevs sagde disse Ord, udtrykte en inderlig Æmhed, som lagde Baand paa sig selv, fordi den tvivlede om at finde Gjensvar. Han greb Ynglingens Haand og vilde drage ham til

sit Bryst; men Clemens rev sig løs og trak sig tilbage med Rædsel og Tvivl malede i sit Ansigt.

Han rettede et spørgende Blik paa sin Fosterfader, og da denne tav, udbrod han:

»Det er ikke muligt. Skulde denne Mand, som du har lært mig at hade, være min Fader?«

»Min Søn,« sagde Biskopen, »Gud har villet, at din Byrd, som hidtil har været mig selv en Hemmelighed, nu pludselig er bleven opdaget. Det Øjeblik, efter hvilket du daglig har længtes, er nu kommet — — Forundre dig ikke, Krysantevs, over hans Adfærd! Han var ikke forberedt paa denne Opdagelse; du maa derfor ikke undre dig over, at hans Forbavselse er større end hans Glæde.«

»Nej,« vedblev Clemens efter nogen Tavshed, »jeg tror det ikke. Det er endnu ikke bevist, at denne Mand er min Fader. og før dette fuldkomment er lagt for Dagen, vil jeg ikke anerkjende ham derfor. Han, som forfølger min Tro og fornægter den guddommelige Aabenbaring!«

»Clemens,« sagde Biskopen, »enhver Tvivl er ryddet af Vejen om at du i Krysantevs har gjenfundet ham, som gav dig Livet. Men lad ikke dit Mod nedslaaes af denne Opdagelse! Omfavn ham og tak Gud, som endelig har opfyldt dit varmeste Ønske: det at lære dine Forældre at kjende.«

»Nej, hvad har jeg at gjøre med denne Mand? Du hører. jeg anerkjender ham ikke. Jeg har aldrig ønsket at lære min Fader at kjende, thi du, Petros, er min rette Fader, den eneste, som jeg

anerkjender, og den eneste, jeg kan tænke mig. Det er efter min Moder, at jeg har længtes, og ikke efter ham.«

»Du maa tilgive ham, Krysantevs,« sagde Petros. »I sin første Overraskelse forglemmer han det guddommelige Bud, at en Søn skal ære sin Fader. Han behøver Tid til at vænne sig til den Tanke, at han er din Søn.«

»Petros, du maa ikke forlade mig,« sagde Clemens, »eller lytte til denne Mand, dersom han paa-beraaber sig nogen Rettighed, som vilde skille dig og mig fra hinanden. Jeg er et Hittebarn. De Forældre, som udsatte mig, for at jeg skulde lide Hungersnøden, har ikke længer noget Krav paa mig. Jeg fornægter dem. Dog,« afbrød han sig selv pludselig, »min Moder vil jeg nok gjense. Jeg vil sige hende, at jeg lever, og spørge hende, hvorfor hun har forskudt mig.«

»Din Moder,« sagde Krysantevs, »er død. Hun døde, medens du endnu laa i Vuggen.«

»O min Gud, hvad siger du? Bedrager du mig ikke?«

»Du vil spørge, hvorfor hun har forskudt dig. Hun trykkede dig endnu i Dødsstunden til sit Bryst. Jeg løftede dig op af Vuggen og lagde dig i hendes Arme. Hendes sidste Bøn var for din Lykke. Dog, nok herom for denne Gang. Din ædle Moders Minde skal engang staa rent og straalende for dine Øjne. Det er nu til dig, Petros, at jeg vil vende mig med et Spørgsmaal. Hvorfor har du

indpodet din Fosterson den Tanke, at han er et Hittebarn, udsat af grumme Forældre til Hungersdøden? Behøvedes denne Løgn, for at lære ham at afsky deres Minde? Du gjorde jo dette mod dit bedre Vidende, naar du formodede eller maaske med Bestemthed vidste, at din Fosterson var stjaalet fra sine Forældre.«

»Min Arkont, den atheniensiske Slave sagde mig, at Clemens var et Hittebarn.«

»Erindrer du dig den atheniensiske Slaves Navn?«

»Nej.«

»Jeg skal da søge at erindre dig derom. Hvad var dit eget Navn, før du kaldte dig Petros?«

Biskopen blegnede øjensynlig ved dette Spørgsmaal.

Krysantervs vedblev, uden at oppebie Svar:

»Vi har uden Tvivl set hinanden i gamle Dage og under andre Forhold. Der findes Træk i dit Ansigt, som har villet minde mig om en Person, den jeg mindst af Alt vilde have ventet at gjenfinde her i Athen. Ligheden er vel ikke stor, thi sytten Aar kan forandre meget, og Bispekaaben formaade for kort Tid siden endnu at forvandle Slavens sky Blik til en overmodig Herskers. Det er i Dag ikke første Gang du bærer den grove Arbejdsdragt, Petros. I den ligner du mere dig selv, saaledes som du var i din Ungdom. I Dag ere ogsaa mine Øjne blevne noget skarpere, og jeg tror ikke, jeg begaar nogen Fejltagelse, naar jeg paastaar, at

du, Homoiusianernes Biskop, er min bortrømte Slave Simmias.«

»Hvilken Formodning!« udbød Petros med et Smil. »Jeg har jo allerede fortalt dig min Livshistorie. Erindrer du dig ikke, at jeg er født i Efesos af fri, skjønt fattige Forældre?«

»Det er muligt, at jeg tager fejl. Men det er ogsaa muligt, at du lyver. Jeg skal sende en paalidelig Person til Efesos, for at undersøge, om den Mand, som du opgiver var din Fader, nogen- sinde har været til. Indtil videre antager jeg det Modsatte. Simmias's Fader var Slave ligesom han selv, blev gal af Religionssværmeri og af en vanvittig Tilbojelighed for min Hustru, og flygtede med sin Søn, da jeg havde i Sinde at indespærre ham paa Galehuset. Lever denne din Fader endnu?«

»Min Arkont, jeg kan ikke besvare et saadant Spørgsmaal. Din Gisning er aldeles ugrundet. Den fylder mig paa en Gang med Harme og Latter.«

»Din Latter skal dæmpes, naar du bliver sat fast som bortrømt Slave og Barnetyv.«

»Du vil ikke vove en saadan Anklage.«

»Af denne Indbildning skal du endnu i Dag blive udreven.«

»Det er sandt, du, der er Kejserens Yndling, kan vove Alt, i Særdeleshed mod en Bekjender af Kristus. Men jeg frygter dig ikke. Jeg væbner mig med min Uskyldighed og skal overfor Dommeren slaa dig med Undseelse over din Utaknemmelighed. Det er paa denne Maade, du vil be-

lønne mig for den Omsorg, jeg har helliget din Søn.«

»Uforskammede!« udbød Petros. »Det er denne Omsorg, som skal koste dig dit Hoved. Du har stjaalet ham fra hans Fader, lært ham at hade denne, skjændet hans Moders Minde og opdraget ham til en ulykkelig Sværmer. Er det dette, som fortjener min Taknemmelighed? Simmias, jeg har gjenkjendt dig. Fra dette Øjeblik gør jeg min Ret over dig gjældende. Du er min Slave. Jeg bringer dig herfra til Fængslet for bortrømte Slaver og fra Fængslet for Domstolen.«

»Jeg beder, at du betænker dig, før du lader en romersk Borger fængsle. Var jeg end den Simmias, om hvem du taler, saa lader det sig alligevel ikke bevise. Tak dine Guder, at du har gjenfundet din Søn, og trøst dig hermed over Tabet af en Slave. Simmias skal du aldrig gjenfinde, om ogsaa du iværksætter din Trusel. Forøvrigt er jeg beredt til at følge dig til Fængslet eller hvorhen du vil føre mig. Du er Enevoldshersker i Athen, og Modstand mod din Villie tjener til Intet. Men Følgerne af din ubetænksomme Handling skulle falde tilbage paa dit eget Hoved. Bevæggrunden til din Handlemaade er mig fuldkommen klar. Jeg er Kristen og Biskop; dette er nok til at være skyldig i dine Øjne. Du vil ikke lade en Lejlighed til at kaste en sort Skygge paa en saadan Mands Livsbane slippe dig af Hænderne. thi om ogsaa Anklagen er ubeviselig, vil den dog, som du haaber,

sætte en Plet paa hans Navn, en Plet, paa hvilken Bagtalelsen kan pege og sige: se saaledes er den ny Tros Forkæmpere og de Kristnes Hyrder. Og endnu mere: du vil i min Clemens's Øje nedsætte mig til en Usling, fordi du forbitres over, at hans Hjerte tilhører mig og er fremmed for dig selv. Jeg gjengjælder dette dermed, at jeg siger dig, Clemens, denne Mand er din naturlige Fader, og du bør ære og lyde ham som saadan — lyde ham i Alt, der ikke strider mod Guds Bud. Jeg overgiver dig i hans Hænder, forvissat om, at, skilles vi end, vil du i hans farlige Nærhed hverken glemme den Gud, jeg har lært dig at kjende, og ikke heller den Fosterfader, hvis Glæde du hidtil har været. Vil han overtale dig til at tro, at jeg har været hans Slave, saa véd jeg, at Slaven i dine Øjne ikke er en foragtelig Skabning, men et Menneske, frigjort i Kristus; og kan han overbevise dig om, at jeg har stjaalet dig fra din Fader, saa kom i Hu, at det er sket, for at frelse din Sjæl og føre dig til en bedre Fader i Himlen.«

Petros omfavnede den forvirrede Yngling og vedblev derefter til Krysantevs:

»Dersom du endnu ikke har besindet dig, men vil iværksætte din Hensigt, saa er jeg nu beredt til at følge dig. Jeg havde visselig adskillige Anliggender at ordne, før jeg traadte indenfor Fængselsdøren, men jeg vil ikke besvære dig med en Bøn om Opsættelse, som du formodenlig ikke vilde bevilge.«

»Nej, Simmias,« svarede Krysantevs, »jeg vilde ikke bevilge den. Jeg frygter af gode Grunde, at din Samvittighed ikke er saa ren og din Sjæl ikke saa aldeles rolig, som du vil lade forstaa. Det kunde hænde, at du søgte at frelse dig ved Flugt. Var du mig først ude af Syne, skulde det blive vanskeligt for Kejserens hele Magt at opspore dig. Jeg er interesseret i en Undersøgelse, som spreder Lys over de mindste Enkeltheder af dit hensvundne Liv. Kun derved kan jeg erholde fuldstændig Vished for, at jeg ikke begaar en Fejltagelse, naar jeg lovlig anerkjender denne Yngling for min Son. Der har atter begyndt at vaagne Tvivl derom hos mig. Blodets Slægtskab skulde vel ellers have givet sig til Kjende i en eller anden Draabe af hans Hjerte, da jeg kaldte ham min gjenfundne Son. Undersøgelsen skal ogsaa bære en anden Frugt. Den skal for Kejserens Øjne afsløre den uhyggelige Sædelære, som I Kristne prædike, og hvis Grundsætninger I anvende. Tolerancen mod eders religiøse Anskuelser maa ikke strække sig til denne eders Sædelære. Hænge de første uadskillelig sammen med den sidste, saa maa de begge udryddes. Mennesker, som prædike Barnerov, aandeligt Selvmord, Foragt for borgerlige Pligter og Død over Alle, der ikke sværge til deres egen naragtige Metafysik, maa ikke taales mere end andre Slags Tyve og Mordere. Hvad særlig dig angaar, saa er det endnu ikke opklaret, hvilken Andel du har haft i de blodige Forfølgelser, som ved Konstantius's Død



rasede i vor Stad og kostede Mennesker i Tusindvis Livet. Min Overbevisning er, at du var deres Anstifter, og alt det Blod, som da blev udgydt, kommer over dit Hoved. Ogsaa dette er en Sag, som fortjener at opklares. Det var et forhastet Løfte, da Kejseren lovede Glemsel af det Skete til disse kristne Ildgjerningsmænd, som havde hærget Øster- og Vesterlandets Stæder med Mord og Brand. Han bør i det Mindste sørge for, at de for Fremtiden gjøres uskadelige. Følg mig nu.«

---

## Niende Kapitel.

### Aanden og Kjødet.

---

Clemens ledsagede Petros, da denne førtes til Fængslet og forlod ham først efter en varm Omfavnelse og de inderligste Forsikringer om sin Hengivenhed.

Derefter fulgte han sin Fader til sit ny Hjem. Undervejs iagttog begge Tavshed. Krysantevs var synlig nedslaaet; der laa Smerte og Vemød i det Blik, hvormed han stundom betragtede sin gjenfundne Filippus, der stum, mørk og modvillig vandrede ved hans Side.

Forst efter at de vare ankomne til Huset i Tripodgaden, og Krysantevs havde tilkaldt Hermione

og sagt Clemens, at hun var hans Søster, opklaredes Ynglingens Ansigt og en om Følelse begyndte at røre sig i hans Bryst. Han besvarede pludselig og med megen Heflighed hendes søsterlige Kjærtegn; han betragtede med Henrykkelse hendes rene og ædle Ansigtstræk og lyttede til de gjentagne Udbrud af hendes Glæde over at have gjenfundet ham.

Krysantevs lod de tvende Søkende tilbringe Aftenen alene med hinanden. Hermione førte Clemens til hans Moder Elpenikes Billede. Synet heraf fremkaldte hans Taarer. Hun viste ham hans Vugge og det Legetøj, der havde tilhørt ham i hans Barndom, og hvilket man havde gjemt som kjære Minder. Hun fortalte Clemens, hvor dybt hans Fader havde sørget over Tabet af ham, hvorledes de havde frygtet for hans ukjendte Skjæbne, og hvorledes de tilsidst vare komne paa hans Spor. Hendes Fortælling afbrødes kun af omme Kjærtegn, naar hun i sin overstrømmende Glæde gjentagne Gange omfavnede og klappede ham og saa' ham dybt i Øjnene. Alt dette smeltede endelig den haarde Skal omkring Clemens's Hjerte, og da han om Aftenen gjensaa' sin Fader, ilede han i dennes Arme.

Krysantevs haabede, at den Følelse af Blodets Baand, som saaledes var vaagnet i hans Bryst, skulde styrkes og blive varig ved den Kjærlighed, der vistes ham. Men dette Haab blegnede inden lang Tid. Clemens kom atter i Tanker om, at Krysantevs var Ærkehedningen, Antikrists vigtigste Redskab og Medhjælper, ja endnu mere — Antikrists

Lærer og den, der havde bevæget ham til Frafald fra Kristendommen, og denne Tanke, som opfyldte Clemens med Afsky, kunde han saa meget mindre forjage, der tusinde Gjenstande i hans ny Hjem, de Skikke, der iagttoges, og Krysantevs's daglige Virksomhed maatte erindre ham derom. Krysantevs og Hermione saa', at disse Omstændigheder samvirkede til at formørke ham og gjøre ham utilgængelig. Krysantevs stillede derfor en særlig Afdeling af Huset til hans Raadighed, lod denne smykke med Frembringelser af kristelig Kunst, skaffede ham homoiusianske Tjenere og forsynede ham med en lille Bogsamling af kristne Forfattere.

I Theodoros, som ofte besøgte Krysantevs's Hus, haabede denne at have faaet en Ven til Clemens, hvis Omgang paa samme Tid vilde være ham behagelig og heldbringende. Men ethvert Forsøg af Theodoros paa at nærme sig den unge Forelæser og vinde hans Fortrolighed strandede. Clemens saa' i ham en Frister, som havde paataget sig Skikkelse af en Lysets Engel, vidste bestemt, at han var en Kjætter, og dertil en Kjætter, farligere end nogen anden, thi han fornægtede Kirken som hierarkisk Institution, fornægtede den hellige Aand som en magisk, ved Haandspaalæggelsen meddelelig Kraft, fornægtede Præsteskabet som en særlig midlende Stand og havde i den senere Tid i Athen og dens Omegn vundet en Mængde Tilhængere for sin farlige Lære, hvilke havde samlet sig om ham og dannet en Menighed.

Den eneste Tvang, som Krysantevs vilde paa-

lægge Clemens, var ikke at pleje yderligere Omgang med Petros. Men Clemens nægtede bestemt at efterkomme denne Befaling. Petros var hans aandelige Fader, som han skyldte Kjærlighed og ubetinget Lydighed.

Clemens besøgte ofte Biskopen i Fængslet. Krysantevs mærkede den ulykkessvangre Indflydelse, som denne udøvede paa hans Søn, uden dog at ane den i hele dens Udstrækning. Han befalede, at Fængselsdøren ikke mere maatte aabnes for Ynglingen, og haabede derved at have afbrudt Forbindelsen mellem Petros og ham. Men dette blev ikke nogen alvorlig Hindring for Clemens i at træffe sin Fosterfader. Han sneg sig næsten hver Nat til Fængslet, samtalede gennem det tilgitrede Vindue med ham, skriftede for ham og modtog hans Velsegnelse. Petros opfordrede Clemens til saa ofte som muligt at forny disse Besøg, fordi de vare ham en Borgen for, at Fostersønnens Hjerter havde bevaret sig rent under den farlige Indflydelse fra hans Omgivelser. Petros erklærede, at han med Taalmodighed bar sit Fangenskab, og at den eneste Uro, som plagede ham, gjaldt Clemens og de Farer, som i de lokkende Skikkelser af faderlig og søsterlig Kjærlighed, af hedensk Filosofi, jordisk Rigdom og kjættersk Veltalenhed omgav ham. Denne Uro, forsikrede han, var forfærdelig og kunde kun stilles ved Clemens selv. Han besvor Forelæseren at give nøje Agt paa sine Tanker og Følelser. Ved den ringeste Indrømmelse til Fristelserne vilde

han være fortabt, thi havde de først faaet Indpas i hans Sjæl, vilde de snart helt og holdent bemægtige sig den: det var jo vanskeligt at overvinde en belejrende Fjende, efter at Muren og Portene, som skulde lukke ham ude, vare faldne i hans Hænder. Clemens forlod sjelden sin aandelige Fader, uden at være bleven erindret om de Ord: »den, som elsker Fader og Moder mere end mig, han er mig ikke værd«. Tillige trak han sig saa meget som muligt tilbage i sig selv, viste sig sjelden for sin Fader og Søster, modtog kun Besøg af Evfemios og andre Embedsbrødre, omgikkes med sine Bøger og sine Fantasier, afskrev St. Johannes's Aabenbaring og indfandt sig om Aftnerne, inden han sneg sig til Petros, i Evsebias Værelse, for med hende at bede, sværme og kysses. Og havde han tidligere savnet en Anledning til Selvprøvelse og Undersøgelse af den Følelse, som han nærede for den skjøne Romerinde, saa var hans Samvittighed nu fuldstændig dysset i Søvn, efter at han i et Skriftemaal for Petros havde omtalt sit Forhold til hende, og denne havde billiget det, fordi det var et Baand mere paa hans Sjæl og Noget, som lagde Beslag paa den Ømhed, han ellers mulig skulde have overført paa sine Nærmeste.

De Efterforskninger, som Krysantevs i Henseende til Petros's Angivelser om sit foregaaende Liv lod anstille i Efesos og Antiokia, forhalede den Undersøgelse, som ventede Petros for Domstolen.

Krysantevs haabede, at naar Simmias var afsløret, vilde Clemens's Ærefrygt og Hengivenhed for dette Menneske høre op og forvandle sig til Afsky. Men Petros kom ham i Forkjøbet ved en frivillig Tilstaaelse, som han gjorde Clemens, da denne en Nat havde indfundet sig ved Gluggen til hans Fængsel. Han fortalte Clemens, at han virkelig var den Simmias, som Krysantevs mistænkte ham for at være, skildrede de tunge Kampe, han havde maattet udstaa, da han som Slave i et hedensk Hus ligesom sin Fader gik over til Kristendommen, skildrede endvidere den Glæde, han folte, efter at hans Beslutning var slaaet fast og hans Sjæl hærdet mod den Haan og Uvillie, som dette Skridt havde paadraget ham fra hans Herre, saavel som fra hans Medtjenere; den Iver, hvormed han i sine fra Arbejdet ledige Timer overgav sig til de hellige Skrifers Studium, og den Lyksalighed, som med det ny Lys gennemstraalede hans Sjæl og indgjød ham dyb Medlidenhed med Alle, som ikke vare blevne delagtige deri. Det var paa den Tid, Clemens kom til Verden. Da Clemens var et Aar gammel og ved sin Moders eller Oppasserskes Haand viste sig ude mellem Slaverne, var Petros blevet fængslet af et for saa spæde Børn usædvanligt Udtryk i hans skjøne Ansigt. Der laa noget Himmelsk i hans Øjne, og han forekom Petros som en Engel. Desto utaaleligere blev ham den Tanke, at dette Barn skulde vøxe op i hedensk Vildfarelse og Foragt for ham, som er Børnenes himmelske Ven.

Petros kæmpede et helt Aar med Tanken om at flygte med den lille Filippos ud af det hedenske Hus, for saaledes at frelse hans Sjæl og give Lammet tilbage til den rette Hyrde. Han havde i al den Tid været syg af Uro og Tvivl om, hvor vidt dette vilde være ret for Gud eller ikke. Men Ordene: »lader Bornene komme til mig,« havde Dag og Nat gjenlydt i hans Sjæl og tilsidst modnet hans Beslutning. Hvad der senere var hændet, vidste Clemens; Petros havde længe flakket omkring under uophørlig Fare for med sin kostbare Skat at blive greben af de kejserlige Embedsmænd, der efterstræbte ham overalt. Hans Fader havde fulgt ham paa Flugten. Det var et Mirakel, at de vare undslupne Forfølgelserne, og et ikke mindre Mirakel, at Clemens saa spæd havde kunnet udholde de Lidelser, som de to Flygtninger trods den ømme Ombu ikke vare i Stand til at afvende fra ham, da de som oftest led Mangel paa det mest Nødvendige.

Alt dette fortalte Petros saa veltalende og rorende, at Clemens, da Petros opfordrede ham til at dømme om hans Handlemaade, langt fra at misbillige det Skete eller føle Afsky for den, der havde stjaalet ham, trykkede hans gjennem Gitteret udstrakte Haand til sine Læber, kaldte ham sin største Velgjører og forsikrede ham om sin evige Taknemmelighed. Forholdet mellem Petros og Clemens blev ømmere, Baandet, som forenede dem, stærkere knyttet end nogensinde.

I den homoiusianske Menighed vakte Petros's Fængsling en vild Forbitrelse, som kun ventede en Lejlighed til at skaffe sig Luft. Evfemios, den ældste Presbyter, varetog inidertid hans Embede og indfandt sig daglig i Fængslet, for at overbringe sine Beretninger og modtage sin Foresattes Befalinger. Den sortlokkede Presbyters Holdning var ydmygere end nogensinde, naar han stod for sin Biskops Øjne, og for det Gode, han kunde udrette, var han fordringsløs nok til at give denne Æren. I ledige Timer sysselsatte han sig endnu bestandig med Punkteringskunsten.

Ved dennes Hjælp vilde han erfare, hvor længe Julianus skulde leve; om den Kejser, som kom paa Thronen efter ham, blev Homousian eller Homoiusian; om Petros i den Rettergang, som ventede ham, vilde blive frikjendt eller domfældt, hvilket Sidste vilde være det Samme som dømt til Doden; om Petros, i Tilfælde af Frigivelse, vilde blive Biskop i Rom, Patriark i Konstantinopel eller paa anden Vis rives bort fra sin Hjord i Athen; naar dette skulde ske, og hvem der skulde blive hans Efterfølger, Evfemios eller en Anden — lutter Spørgsmaal, som daglig sysselsatte den Sortlokkedes Tanker.

En af Evfemios's Pligter som ældste Presbyter var at holde sine yngre Embedsbrødre til Studier og at vaage over disses kristelige og med den rene Lære overensstemmende Beskaffenhed. Nu havde Evfemios gjort den Erfaring, at man vanskelig



kan lære en Bogs Indhold at kjende paa en grundigere Maade, end naar man adskillige Gange afskriver den. Han plejede derfor at lade Forelæserne, Besværgerne og de øvrige unge Præster afskrive dels de mangehaande Evangelier, saavel de almindelig anerkjendte som de andre, dels saadanne nyere Skrifter, som havde vakt en større Opsigt mellem den kristne Kirkes Medlemmer og derfor kunde gjøre Regning paa en let Afsætning. Med de saaledes tilvejebragte Afskrifter drev Evfemios for egen Regning en indbringende Handel.

Paa denne Tid taltes der meget mellem de Kristne om en Bog, som kaldtes »Ensomhedens Farer«, og hvis Forfatter var eller udgav sig for at være en Munk, der havde opholdt sig mange Aar i den ægyptiske Ørken, for fjernt fra Verdens Vrimmel og Fristelser at tilbringe sine Dage med Betragtninger og Sjælens Renselse. Men herved kom han til en dyrekjøbt Erfaring om, at man forgjæves flyr til Ørkenens Tomhed, naar man derhen medbringer sit Hjerte og sin Indbildningskraft. I dem skjuler sig en Verden, langt farligere end den, fra hvilken man har trukket sig tilbage, befolket af samme Fristelser som den, men mægtigere og uimodstaaeligere, fordi de der ere ligesom gjorte ætheriske, befriede fra den grovere Materie, under hvilken de vise sig i den ydre Verden, og i Stedet for at være tilfældige Fænomenener, som i Livets Strøm og den friske Virksomhed give Plads for andre, bemægtige de sig nu hele Sjælen og gjøre Sanseligheden til den Ene-

voldshersker og Demiurg, som indblæser sit Liv i hver en Tanke og Følelse. Til disse indre Fjender komme ydre, for hvilke de aabne Portene. Forfatteren erindrede om Skriftens Ord, at Djævlene, naar de ere uddrevne af de Besatte, opsøge tørre og øde Steder, hvor de opholde sig, medens de vente paa nye Boliger. Han paastod, at disse Ord skulde forstaas ikke blot bogstavelig, men ogsaa figurlig, og at disse tørre og øde Steder ikke blot vare Ørkenerne i den ydre Verden, men ogsaa de gjennem Ensomheden selvdannede i Menneskesjælen. Ensomheden er Menneskets Ven, Troster og Oplyser, saa længe vi ikke misbruge dens Venskab og trætte den ved altfor stor Vedboldenhed, thi da bliver den vor farligste Fjende. Efter at Forfatteren ved egen Erfaring var bleven overtydet om denne Sandhed, men endnu tøvede med at forlade det af saa mange hellige Mænd anbefalede Ørkenliv, havde han flyttet sin Bolig til en anden Egn, hvor andre Eremiter havde bosat sig. Hans nærmeste Nabo blev en kvindelig Anakoret. Han besluttede at dele Tiden mellem Ensomheden og en from Omgang med hende. Hun var en ung Kvinde, som nedtrykt af Modgang og knust af en efter mange Forvildelser vaagnet Syndsbevidsthed havde trukket sig tilbage fra Verden. Han skildrede nu sit Forhold til hende, for at vise, hvorledes Sjælefjenden sniger sig ind i Følelser, hvor man mindst af Alt aner hans Nærværelse, hvorledes han klæder sig i Medlidenhedens og Søskendekjærlig-

hedens Dragt, hvorledes han strør jordisk Stov paa selve Bonnens Vinger og blander sin Gift i Andagstens ædleste Vin. Det varede alligevel længe, før Forfatteren kom til at indse dette. Han svævede i fuldkommen Vildfarelse angaaende sine Følelsers Natur og stod allerele ved Fortabelsens Afgrund, da en pludselig Straale af det guddommelige Lys faldt i hans Sjæl og aabenbarede dens rette Tilstand. Hans eneste Frelse var en skyndsom Flugt fra Ørkenen tilbage til Verdens vrimlende Liv. Og langt fra at fortabe sig selv, var han nu kommen til den Erfaring, at Sjælen kun beholder sin Sundhed i et virksomt Liv, som forener de religiøse Pligter med Pligterne mod Medmenneskene og Samfundet.

Denne Bog, som blandt de Kristne havde vakt megen Opmærksomhed, men mødt langt mere Dadel end Bifald, gav Evfemios en Dag Clemens at afskrive, efter at de begge lykkelig havde endt Afskriften af St. Johannes's Aabenbaring.

Evfemios tilføjede, at Bogen indeholdt mange nyttige Lærdomme, men at Clemens skulde vogte sig for at billige den Konklusion, hvortil dens Forfatter var kommen. Denne Konklusion havde kun Gyldighed for ham selv og hans Lige, men ikke for Alle, og allermindst for dem, hvis Bonner til Gud om et nyt Hjerte vare hørte og opfyldte.

Med den mærkværdige Bog under Armen ilede Clemens til sit Hjem, og saasnt han var alene i sit Kammer, aabnede han den og fordybede sig i Læsningen.

Med flygtigt Blik gjennemløb han Linierne,

indtil han havde naat det Kapitel, i hvilket Forfatteren omtalede sit Møde og sin Omgang med den kvindelige Anakoret.

Her modte ham Iagttagelser og Betragtninger af en Natur, som fængslede hans Øje til hvert et Ord og tvang ham til Eftertanke over hver en Sætning.

Clemens havde haabet endnu samme Dag at faa gjennemlæst det lille Arbejde, for, efter at have lært dets Indhold at kjende, allerede den følgende Dag at begynde dets Afskrivning.

Nu forløb Aftenen og Natten lige til Morgen-gry under fortsat Læsning og Eftertænken af det Læste, og Clemens havde endnu ikke naat Enden af Bogen. Han gjennemlæste den ene Gang efter den anden det paagjældende Kapitel. Hvad der gik forud for dette var for ham betydningsløst, og hvad der fulgte efter det pirrede ikke længer hans Videbegjærighed. Han opdagede til sin højeste Overraskelse den mest slaaende Lighed mellem sit Forhold til Evsebia paa den ene Side, og de to Anakoreters paa den anden. Hvad de to Sidste havde oplevet med hinanden, det havde ogsaa Clemens oplevet med Evsebia, dels allerede i Virkeligheden, dels og endnu mere i de Fantasibilleder, de havde udkastet af deres vor-dende Ørkenliv. Disse Skriftemaal, Bønner, Andagtstimer, fælles Taarer over deres Syndefuldhed og fælles Glæde over den skjænkede Naade, denne Følelsesrus, denne mystiske Attraa, som førte Kind til Kind og Mund til Mund, medens Sjælen svæl-

gede i Følelser, hidtil ukjendte og saaledes uden Tvivl udsprungne fra Søkendekjærlighedens og den fælles Andagts rene Kilde — alt dette lignede til sine mindste Træk hvad Clemens selv havde erfaret. Clemens læste denne Fremstilling med den største Ophbyggelse og Tilfredshed, fordi han i den saa' en Bekræftelse derpaa, at hans egen Tilstand med dens vxlende Følelser ikke var noget for ham Særligt, men laa indenfor den kristelige Erfarings almindelige Omraade. Forfatteren vedblev at fortælle og lod ikke ane, hvad der skulde komme. Hans Skildring bar Præget af den samme ved Mangel paa Selvkundskab fremkaldte Tryghed, hvori han da var dysset ind.

Men hvor studsede ikke Clemens, da Forfatteren begyndte et nyt Afsnit med den pludselige Opdagelse, at den Tilstand, han hidtil havde skildret, ikke var et Værk af Gud, men af Logneren fra Begyndelsen, at den Himmel, i hvilken han havde dvælet, var det allerlaveste Helvede, oppudset af den listige Fjende med Farver, som for det skuffede Øje efterligne Himlens Glans, og opfyldt med Aander, der skjule deres Hæslighed bag Englemasker. Var denne Opdagelse allerede i Begyndelsen af Fortællingen blevet antydet, vilde Clemens sandsynligvis ikke have gjenkjendt sig selv deri; han vilde have søgt efter fremmede Træk og faaet sig til at tro, at hans Erfaring var en anden. Men nu var Ligheden allerede indrommet, og han kunde ikke tage denne Tilstaaelse tilbage. Han studsede og følte sig greben

af Rædsel. Desto mere magtpaaliggende blev det ham nu at se de Grunde, med hvilke Forfatteren retfærdiggjorde sin strænge Forkastelsesdom. Maaske havde han Uret. Dog, han udviklede sine Grunde paa en fuldstændig klar og overbevisende Maade. Han analyserede de forskjellige Erfaringer fra sit Følelsesliv og paaviste overalt et Bundfald af Sanselighedens Bærme. Han gik ligesaa rolig som skaanselsløst til Værks dermed. Han var øjensynlig en Mand, som havde kastet et Blik ind i sig selv og dér, saavidt det lader sig gjøre, gennemforsket Menneskets almindelige Natur. Han var tillige en sandhedselskende Mand, som ikke vilde lade sig selv eller Andre, der lignede ham, beholde en Trevl tilbage af den straalende Klædning, hvormed den, der bedrager sig selv, draperer sin Nogenhed. Og med Sandhedskjærligheden forbandt han en Dristighed, som uden Tvivl var hans egen Bog til Skade hos hans Læsere, thi han vovede at ende Bogen med nogle Spørgsmaal, forunderlige nok og sigtende mod et Maal, der næsten kunde vække Mistanke om hedske eller i det Mindste kjætterske Hensigter med hele Værket. Han spurgte først, hvad Religionen er, om den bestaar i de antagne Læresætninger, eller om den overhovedet efter sit Væsen er afhængig af disse. Udøve f. Ex. de afvigende Anskuelser om Personernes Forhold i Treenigheden eller om de to Naturers Forhold i Kristus en væsenlig og omformende Indflydelse paa Religionen? Disse afvigende Anskuelser have tændt

Verden i Brand og maa vel altsaa være meget vigtige Sandheder eller Vildfarelser; men er det fromme Liv i Gud afhængigt af den Maade, hvorpaa de engang blive afgjorte? Hvis ikke, saa maa man indromme, at Læresætningerne og den troende Opfattelse af dem ingenlunde er det Samme som det fromme Liv i Gud, og at det Sidste ikke engang kan siges at staa i bestemt Afhængighed af de Første.

Er saaledes dette Liv et Liv af oplosende og sonderlemmende Tanker? Eller er det et Alt sammensmeltende Følelsesliv, hvori Mennesket fornæmmer sin Forening med Gud og alt det Skabte, og hvori alle dets Tanker og Handlinger faa en bestemt Retning, alle dets Tilskikkelser og Erfaringer en bestemt Betydning? Dersom det Sidste antages for det Rette, og Religionen altsaa hviler paa Følelsen, saa spørges der, hvorledes forebygges Sanselighedens Indblanding i dette Følelsesliv?

Det var netop Hensigten med Forfatterens Værk at paapege denne stadig truende Fare. Og er den ikke saa meget desto større, jo flere sanselige Bestanddele der indblandes i Læren om den Gud, der vil dyrkes i Aand og Sandhed? Men kan Kristendommen bestaa uden saadanne Bestanddele, — uden Frelserens Saar, ved hvilke den fromme Kvindes Indbildning saa gjerne dvæler, uden den himmelske Jomfru, som Ynglingen saa varmt tilbeder, uden Naadegavernes Tilknytning til synlige Ting og uden en Himmel med ubeskrivelige Glæder?

Paa Clemens udøvede disse Spørgsmaal ikke

nogen Virkning, der formindskede det Indtryk, han allerede havde faaet af den omhandlede Bog, thi fuld af Angst havde han kastet den fra sig, inden han havde naat dens Ende.

Den ukjendte Forfatter havde virkelig sagt ham Sandheden om hans indre Liv. Men Opdagelsen var forfærdelig for Clemens; den kom saa uventet, og han var saa hildet i sin uforstaaede Attraa, at han fortvivlede om nogensinde at blive befriet.

Den følgende Dags Aften besøgte han ikke, som han ellers plejede, Evsebia. Men da Natten var brudt frem, ilede han til sin Fosterfader, skriftede for ham og bad om hans Raad.

Petros søgte at berolige ham, fordi en modsat Fremgangsmaade kunde udøve den ulyksaligste Indflydelse paa hans Sjæls Sundhed og rokke de Planer, som Biskopen byggede paa sin Fosterson. Uden at gjøre ham mange Bebrejdelser, raadede han ham i milde Udtryk til herefter at undgaa Evsebia og tage sin Tilflugt til flittige Bonner og flittigt Arbejde.

Men det varede ikke længe, før Clemens fandt disse Midler utilstrækkelige. Han følte i visse Øjeblikke den stærkeste Fristelse til paa Ny at besøge Evsebia; han var en Gang allerede naat til Bagporten af Prokonsulens Palads, da han pludselig vendte om og flygtede hjem igjen; han vilde i det Mindste sige hende et Farvel eller med nogle Ord besvare de smaa Breve, som han tilsidst modtog fra hende, fulde af omme Bebrejdelser over hans



Udeblivelse — men Petros havde befalet ham at afbryde enhver Forbindelse med hende, og han indrømmede for sig selv, at det var Indskydelser af Fristeren, som burde modstaas.

Men det hjalp lidet, at Clemens undveg Evsebias Nærhed. Den onde Frister havde hans Indbildningskraft i sine Hænder og fremtryllede midt under hans Bonner hendes Billede, om muligt mere henrivende end nogensinde. Den unge Forelæser knugedes mere og mere af sin Angst. Han ansaa sig for udelukket fra Himlens Samkvem og redningsløs hjemfalden til Djævelen. I visse Øjeblikke opgav han Kampen og var lige ved at begive sig til Evsebia, ikke for at bede mød hende, men for at omfavne hendes Knæ, tilstaa sin ulykkelige Tilbøjelighed og kræve hendes Gjenkjærlighed: i andre Øjeblikke blev han grebet af Fortvivlelse over sin Svaghed. Denne haabløse Kamp tærede med Graadighed paa hans Kræfter; han blev mager, hans Øjne sank ind i deres Huler, og hans Kinder bleve askegraa. Hans Fader og Søster saa' med Forfærdelse hans Tilstand; men naar de nærmede sig ham, fordrede han med Heflighed, at de skulde lade ham i Fred, og han undveg dem, hvor han kunde. Ofte forlod han Staden og strejffede hele Dagen om i dens Omegn. Søjlesletten blev hans Yndlingsplads; han kunde tilbringe hele Timer derude, vandre omkring Søjlen eller hvilede i en nærliggende Hule, hvorfra han betragtede Helgenen, som endnu med samme Utrættelighed

bøjede Knæ deroppe Simon forekom ham som den Lyksaligste blandt alle Dødelige. Han misundede ham og ønskede sig hans Plads. Det maatte være noget overordenlig Henrivende saaledes at bøje Knæ, med Issen brændt af Solens Straaler, indtil Tanker, Følelser og Bevidsthed svandt bort. Det var en saadan Tilstand, hvorefter Clemens længtes, thi den vilde paabyde de Magter, der kæmpede i i hans Indre, Vaabenhvile og i det Mindste skjænke ham nogle Timers Ro.

Da Clemens tilsidst fandt ethvert andet Middel frugtesløst, greb han til de ydre, som Fromheden havde opfundet for at spæge et oprørsk Kjød. Han sultede, til hans Kræfter næsten vare udtømte, og fra de Maaltider, hvormed han da nødtvungen afbrød sin frivillige, stadig fornyede Faste, var enhver anden Føde end Brød, enhver anden Drik end Vand banlyst. Han piskede sig daglig, til Blodet flød fra hans Skuldre. Men heller ikke disse forfærdelige Midler opfyldte deres Hensigt. Clemens følte tilvisse, at hans Tankeevne slovedes, og hans Hjerne forvirredes, men skjönt han betragtede dette som et godt Tegn, saa var Hovedsagen ikke dermed opnaat. Tværtimod gjorde han den Erfaring, at Indbildningen, langt fra at kues, fik friere Vinger, medens de øvrige Sjælsevner sygnede hen, og Lemmerne nægtede deres Tjeneste. Han begyndte at plages af Syner. ikke blot i sovende, men ogsaa i vaagen Tilstand. I disse Syner symboliserede den Kamp sig, som rasede i hans Sjæl. Han besøgtes

snart af den hellige Jomfru, snart af Djævelen, hvilken Sidste gjækkede ham i utallige Skikkelser, som oftest i den farligste af dem alle — i Evsebias. Clemens stød ved Randen af Vanviddets Afgrund.

Medens han en Dag i denne Tilstand vandrede omkring i Athens Gader, mødte han en pragtfuld Vogn, som blev trukket af Muldyr, udstyrede med brogede Dækkener og ringlende Klokker, og som var omgivet af Slaver i glimrende Dragter. Det var Evsebias Vogn. Hun gjorde sin sædvanlige Formiddagsudflugt. Clemens trak Hætten over Hovedet og skyndte sig forbi. Men Evsebia var allerede blevet ham vár. Hun forbavsedes over hans blege, forstyrrede Udseende og befalede med et Suk over alle Tings Forgængelighed sin Kusk at fremskynde Kjørselen.

Fra den Dag fristedes Clemens ikke længer af noget Brev fra den skønne Romerinde. Clemens havde mistet sin Skjønhed og dermed Alt, som fængslede hende til ham. Nys en fortryllende smuk Yngling, var han nu simpelthen en ung Præst af den sædvanlige blege, udmarvede Sort; og den eneste Egenskab, han endnu besad, som kunde finde Naade i hendes Øjne, var hans Retroenhed; men denne delte han med saa Mange, og den var maaske heller ikke meget at lide paa efter den mærkværdige Opdagelse af hans Herkomst og efter at han var bleven et Medlem af Ærkehedningens Hus.

Evsebias Søsterkjærlighed, nys saa varm og brændende, slukkedes altsaa som en Lampe for et

Vindpust. Det faldt hende ikke engang ind at spørge efter Aarsagen til Clemens's Forvandling, om den var en dødelig Sygdom, en grusom Sjælslidelse eller noget Andet. Det var nok, at hans Ansigtstræk havde tabt deres Ungdommelighed, hans Øjne deres Glans, hans Hudfarve sin Friskhed. Af Medlidenhed med sig selv besluttede hun at glemme ham, hvilket ikke voldte hende nogen Vanskelighed, da hun havde fuldt op at gjøre med Tankerne paa Religionen og sin Sjæls Frelse.

Kort Tid derefter forlod Evsebia Athen. Der var ingen Grund for hende til at blive der, naar Petros ikke længer kunde optræde paa Prædikestolen. Evsebia vendte tilbage til Korinth, Provinsens Hovedstad, hvor hendes Annæus Domitius i sin Egenkab af Prokonsul over Akaja levede og virkede. Hun havde foresat sig en vanskelig Opgave: hun vilde omvende ham, føre den stakkels Frafaldne tilbage i den rettroende Kirkes Skjød. Hun havde svoret, med alle mulige Kunster, som staa en from Kvinde til Raadighed, at forbitre hans Liv, for derved at forbedre det. Med dette ædle Forsæt drog hun en smuk Dag under Pomp og Pragt ind i den minderige, glimrende Hovedstad.

Da Clemens erfarede hendes Afrejse, vilde han takke Gud, som havde fjernet en farlig Fristelse fra hans Nærhed, men denne Tak kom kun fra Tungen, thi hans Følelse talte et andet Sprog. Han lukkede sig inde i sit Kammer og fældede bitre Taarer. Det havde forvoldt ham en hemmelig

Glæde, at han vidste, hun ikke var langt borte, at hun indaandede den samme Luft som han, og at han kunde faa hende at se, naar han vilde. Han forestillede sig, at hendes Smerte over Skilsmissen var dyb som hans egen og forøget med Uvisheden om Skilsmissens Aarsag. Han tænkte sig hendes Søkendekjærlighed som himmelsk og engleren; det var kun hans egen Tilbøjelighed, som havde været blandet med jordiske Bestanddele. Skylden laa ene hos ham, som skulde have været hendes Skriftefader og Vejleder.

Paa sine Vandringer droges han ubevidst hen til det prokonsulariske Palads, men Tanken om, at Evsebia ikke længer fandtes indenfor dets Mure, jog ham igjen derfra. Han vendte tilbage til sit Hjem med en utaalelig Følelse af Tomhed, eller han steg op paa Toppen af en eller anden Høj og kastede drømmende Blikke mod det Fjerne, som skjulte Korinthos for hans Syn.

Den gyselige Forestilling, at onde Magter uophorlig omgav ham og fremtryllede de Billeder, som viste sig for hans Indbildning, for at fastholde hans Sjæl i Materiens urene Lænker og tilsidst fuldstændig bemægtige sig den, opløstes nu undertiden i sløv Tungsindighed, under hvilken han glemte sine Faster og Spægelsler. I denne Tilstand blev han mere tilgængelig for sine Nærmeste; han viste sig da i det Mindste ikke plaget af deres Nærværelse. Hermione benyttede sig heraf for at nærme sig ham og søge at vinde hans Fortrolighed.

Hermiones oprigtige Æmhed og kjærlighedsfulde Væsen gjorde et bestandig synligere Indtryk paa Broderen og erobrede tilsidst hans Hengivenhed. Det lykkedes hende at formaa ham til at opgive sin Ensomhed, forlade sit Kammer og tilbringe nogle af Dagens Timer i hendes Selskab paa den smukke Plads, hvor vi engang saa' hende med hendes Veninder — hvor Springvandet plaskede, Fuglene sang, Søjlegangene frembød Kjølighed, og Himlen hvælvde sig klar og ren over deres Hoveder.

Clemens besejrede de Fordomme, som fjernede dem fra hinanden, men han vilde ikke have været i Stand hertil, hvis ikke den Tanke hurtig var opsteget hos ham, at omvende hende til Kristendommen. Denne Beslutning oplivede hans Sjæl; den gav ham et værdigt Maal at efterstræbe og drog hans Tanker bort fra ham selv. Han ilede til Petros, for at underrette denne om sin Hensigt og vinde hans Opmuntring til Foretagendet.

Petros kunde naturligvis ikke Andet end billige hans Beslutning, skjønt han ingenlunde tiltroede sin Fosterson de fornødne Kræfter til det Hverv, han paatog sig.

Fra dette Øjeblik søgte Clemens sin Søsters Omgang i Stedet for at undvige den. Han begyndte at tale til hende om den kristne Religion, og Hermione lyttede gjerne til hans Ord. Med Forundring opdagede han, at det, som han fortalte, ikke var noget Nyt og Ukjendt for hende. Hun havde læst de Kristnes hellige Skrifter, hun kjendte Jesu Liv

og kunde gjentage hans mundtlige Lærdomme; det var kun Fortolkningen af disse og den kristne Metafysik, hvormed hun robede noget Ubekjendtskab. Hermione saa', at Clemens taledede med Varme og Kjærlighed om disse Æmner; hun laante ham derfor gjerne Øre og vogtede sig for at fremsætte andre Indvendinger end saadanne, som vare skikkede til at fremspore hans Iver, fordi han kunde gjendrive den.

Desværre var Clemens's Ihærdighed ingenlunde saa stor som hans Iver. Samtalen forstyrredes ogsaa som oftest ved en tredie Persons Ankomst. Snart viste Karmides sig, snart Ismene og Berenike, snart Theodoros, og for denne Sidste nærede Clemens samme Frygt som for den lede Frister selv. Det var umuligt for Hermione at forjage denne Frygt. Naar Theodoros nærmede sig, fjernede den unge Forelæser sig, uden at besvare hans Hilsen. Petros havde imellem disse to oprejst en uoverstigelig Mur. Clemens frygtede ogsaa for, at Theodoros, ligesom han selv, søgte at vinde Hermione for Kristendommen. Men den Kristendom, som Theodoros forkyndte, var jo falsk og kjættersk, farligere end selve Hedenskabet. Clemens formanede Hermione til at tage sig vel i Agt for Theodoros. Hun lovede smilende at gjøre det. Men ikke beroliget ved dette Lofte vilde Clemens, at hun skulde forvise ham fra sin Nærhed, afbryde al Omgang med ham. Hermione forestillede da sin Broder, at man burde være tolerant mod hinanden og lade Enhvers Anskuelse gjælde for hvad den er. Hun talte med

Varme om Theodoros's ædle Egenskaber og udtalte levende sit Ønske om, at de to unge Mænd maatte blive Venner.

Hermione vidste ikke, at dette velmente Ønske kunde saare og forbitre Clemens. Den overspændte Yngling stod op og forlod hende. Og fra det Øjeblik var hans Lyst til at samtale med Hermione om Religionsspørgsmaal forsvunden. I hans Øjne var hun, ligesom hans Fader, for bestandig tabt for Sandheden og Lyset.

Han trak sig atter ind i sig selv og søgte den uforstyrrede Ensomhed. Snart vendte ogsaa de ulykkelige Tegn paa hans forrige Sjælssygdom tilbage. Han begyndte atter sine strænge Faster, begyndte atter at piske sig.

Krysantevs, der hidtil af Omsorg for sin Sønns Sjælefred havde overladt ham til sig selv og frit ladet ham følge sine Tilbøjeligheder, kunde nu ikke længer udholde at være et uvirksomt Vidne til en Levevis, som maatte kaste Sonnen i Vanviddets eller Dødens Arme. Han besluttede i Nødsfald at rive ham ud deraf med Magt. Det viste sig ogsaa snart, at Bønner og Formaninger vare frugtesløse. Clemens erklærede med Bestemthed, at han ikke vilde lyde sin Fader, naar dennes Befalinger stred mod den kristne Religion.

Det blev nødvendigt for Krysantevs at bryde med alle Betæneligheder. Han maatte vække Tvivl hos Clemens om Sandheden af denne Lære, som adskilte deres Hjerter og syntes at være Kilden til hans



Tungsindighed, hans Selvplageri og Fanatisme. Krysantevs nødte Clemens til at høre paa hans Angreb paa den kristne Lære og hans Forsvar for den gamle. Clemens lyttede i Begyndelsen med Foragt, derefter med en Opmærksomhed, som opfyldte ham med en Følelse af Forfærdelse. Denne Følelse skyldtes mindre de Angreb, som Faderen gjorde paa enkelte Sætninger, end den Lighed, som han paapegede mellem Kristendommens mest ophøjede Lærdomme og den nyplatoniske Filosofi. En saadan Lighed havde Clemens forhen ikke anet, og det ydmygede, det smertede ham, at den virkelig fandt Sted.

Han begyndte at anfægtes af Tvivl om den kristne Læres Sandhed. Samtalerne med Petros modarbejdede vistnok denne Tvivl, men ophævede den ikke. Hans Tilstand blev betænkeligere end nogensinde. Krysantevs frygtede for hans Forstand, og de Læger, som han i sin Bekymring raadspurgte, bekræftede hans Frygt. De raadte ham til at afstaa fra ethvert Omvendelsesforsøg og tillade Clemens frit at omgaas med sin Fosterfader, for at han atter kunde blive hensat i den Forestillingskreds, hvori han hidtil havde levet.

Den unge Forelæser fik altsaa paa Ny uhinøret Adgang til Fangen. Clemens rugede over en Beslutning at rømme fra Hjemmet og begive sig til Antiokia eller den ægyptiske Ørken. Petros forbød ham dette, men kunde ikke besejre den til Yderlighed ophidsede Frygt, som Clemens nærrede for

sin Fader og hvert Ord fra dennes Læber. Clemens tilbragte nu største Delen af Dagen med at vandre omkring i Stadens Omegn og med at besøge Fangen. Hulen ved Søjlesletten blev mere og mere hans Yndlingsplads, og de fromme Kvinder, som kom for at bespise den hellige Simon, bleve snart vant til at se ham der og til at betragte ham som en ny Anakoret, hvis Nærværelse forøgede Stedets Hellighed, og som maaske en Dag, naar Simon var bleven kaldet til Himlen, skulde indtage hans Plads paa Søjlen.

Da disse fromme Kvinder tilsidst begyndte at dele ikke alene deres Opmærksomhed, men ogsaa deres Kurves Indhold mellem Søjlehelgenen og den unge Præst, som havde opslaaet sin Bolig i Hulen, saa vænnede ogsaa Clemens sig til at betragte denne som sit egenlige Hjem, og det var ikkun sjelden han endnu viste sig i Huset paa Tripodgaden. Krysantevs folte sig tvungen til at lade ham have sin Frihed. Clemens var henrykt over sin ny Levevis. Sommerens Roser voxede ved Indgangen til Hulen, og Solen tittede hver Aften derind, førend den skjulte sig bag Aigales Hoje. Han havde snart indrettet sin Bolig i Overensstemmelse med en Anakorets Tarv. Et Mosleje, et Vandkrus og et Gjemme til det hellige Evangelium var Alt, hvad han behøvede.

Athens Kristne følte ikke nogen ringe Opbyggelse ved den mærkværdige Tilskikkelse, at det var Ærkehedningens Son, som var bleven Søjleslettens

ny Prydelse. Ligesom Simon i Begyndelsen af sin Optræden, saaledes blev nu ogsaa Clemens Gjenstand for Indbyggernes Opmærksomhed. Særlig viste de unge Piger Deltagelse for den ny Eremit.

Det Eneste, der til en vis Grad forstyrrede Clemens's Lykke, var Simon Søjlehelgenens besynderlige Opførsel. Efter at denne i Begyndelsen havde modtaget sin Nabo med alle Tegn paa Velvillie og om Aftenen efter Solnedgang, naar det var blevet stille omkring dem, havde kaldet ham hen til Søjlen for at tale med ham og velsigne ham, blev han lidt efter lidt mere og mere tvær og frastødende, og begyndte tilsidst at holde forvirrede Straffeprædikener og udtale Forbandelser over Ynglingen lige saa regelmæssig, som han forhen havde givet ham sin Velsignelse.

Simon havde nemlig mærket, at han i Clemens havde erholdt en Medbejler i de Besøgendes Gunst. Helgenen var bleven skinsyg paa sin tidligere Yndling, Elpenikes Søn, og vilde med sine Trusler skræmme ham til at bortfjerne sig.

Clemens tilskrev Simons Opførsel en hel anden Bevæggrund. Han troede, at Helgenens skarpe Blik saa' ind i hans Hjerte og kjendte dets Fordærvelse. Men Clemens søgte forgjæves ved streng Tilbageholdenhed at formilde Simon. Bekymret herover, vendte han sig til Biskopen og spurgte denne om Raad. Petros formanede Clemens til med Taalmodighed at finde sig i Helgenens Vrede, fordi Simon kun vilde prøve hans Standhaftighed.

Men tillige sendte Petros Evfemios med et Budskab til Simon, efter hvis Modtagelse denne øjensynlig blev roligere og lod sin Nabo i Ro.

## Tiende Kapitel.

### Hos Myro.

Baruk og hans tilkommende Svigersøn, den lærde Rabbi, vare vendte tilbage fra Jerusalem.

Rejsen havde været heldig. De steg i Land i Piræos uden en Anelse om hvad der under deres Fraværelse havde tildraget sig i Baruks Hjem.

Desto forfærdeligere blev den Opdagelse, der ventede dem her. Den gamle Ester var død. Hun var bukket under af Sorg og Skam over sin Datter. Da Baruk traadte over Tærskelen til sit Hus, kastede Rakel sig for hans Fodder. Hendes Ansigt var ligblegt og stemplet af Fortvivlelse; hendes Haar, som i mange Dage ikke havde været ordnet, bølgede vildt omkring Skuldrene. Et eneste Blik var tilstrækkeligt til at oplyse Baruk og Jonas om den stakkels Piges Forfatning. Den gamle Mand stod som forstenet af Forfærdelse. Uden at sige et Ord lyttede han til Rakel, som bad om hans Forbarmelse og anklagede sig selv for sin Moders Død. Derpaa brød han ud i høje Jammerskrig, rev sig i Haaret og forbandede det Øjeblik, som havde fort

ham tilbage til hans skjændede Arne. Rabbi Jonas, det stumme Vidne til dette Optrin, havde fjernet sig, uden at Baruk mærkede det.

Samme Aften blev Rakel, betynget med sin Faders Forbandelse, for bestandig forvist fra hans Øjne.

Hendes Forudsigelse til Karmides, at en saadan Dag vilde komme, var altsaa gaaet i Opfyldelse.

Vi gjenfinde Rakel i en ussel Ronne. beliggende i et af Havnestadens værst berygtede Kvarterer.

Hun befinder sig i et Kammer, hvis Udstyrelse vidner om den yderste Trang. Det lider mod Natten. Værelset oplyses af en søvning Lampe. Rakel bærer i sit Skjød et Barn, hendes og Karmides's Son. Den lille Dreng sover. Moderen betragter ham med Blikke af vild Æmhed.

Karmides skulde i dette Øjeblik vanskelig have gjenkjendt den rige Baruks smukke og lykkelige Datter. Fortvivlelse og Moderglæde kæmpe i hendes udtærede, indfaldne Ansigt. De indsunkne Øjne lyse med en feberagtig Glans.

Nu høres Trin paa den stejle Trappe, som fører til Kammeret. Døren rives op, og en Kvinde, iført en skjødesløst siddende Kiton, træder ind, nynnende paa en Vise.

»Ved Dionysos,« sagde Myro, thi det var hende, som traadte ind, »bort nu med alle Sorger! Se hvad jeg i Aften har høstet!«

Hun kastede nogle Sølvmonter paa Bordet og vedblev:

»Dette her strækker til for tre hele Dage, for dig og mig og din Dreng. Naar Vinden blæser mod Havnen, er jeg endnu ikke for svag til at hente Lavrbær. Leve Kjærligheden!«

»Tys,« hviskede Rakel og pegede paa det sovende Barn.

Myro, der øjensynlig var noget berørt af Druens Safter, nedstemte strax den højrøstede Tone.

»Ah, sover han?« sagde hun og bojede sig over den Lille. »Hvor han er smuk, du, og hvor han ligner Karmides! Du er blind, dersom du ikke ser, at han ligner Karmides, den Forræder! Hvor du maa være lykkelig, Rakel, som ejer en saadan Skat! Leve Glemselen! Bort med alle Erindringer! Den Dag, som vi lever, er vor egen. Vil du sælge Ungen? Top, jeg køber ham — ikke til Slave, nej, nej, nej, det var ikke min Hensigt — se ikke saa vred ud —, men fordi jeg synes om ham og vil beholde ham. Men inden jeg glemmer det, vil jeg fortælle dig, at jeg i Dag har bestilt en Vugge hos vor Nabo, Snedkeren, til din Dreng. Han trænger netop til en Vugge — og et saadant Stykke Møbel vil ikke misklæde dette Værelse. En Vugge vil give det et vist Anstrog af Hyggelighed og Anstændighed, et vist Krav paa Agtelse og Anerkjendelse.«

»Du er saa god imod mig,« sagde Rakel, medens Myro bojede sig ned og tændte Kullene i et Fyrfad for at tilberede Aftensmaaltidet. »Jeg kan aldrig gjengjælde dig dine Velgjerninger.«

»Aa, det behøves ikke heller. I Dag er vi rige som persiske Fyrstinder. Vi har Penge, Vin og et Brød, som skal smage ypperlig, naar det bliver ristet.«

»Da min Fader lukkede Porten bag sin Datter, og jeg flakkede omkring i Natten, var det dig, som forte mig under dit Tag,« vedblev Rakel med et dybt Suk. »Og fra den Stund af har du været for mig som den ømmeste Søster. Mine Fædres Gud velsigne dig, gode Myro, og lade dig, dersom du bliver ulykkelig, mode et lige saa barmhjertigt Hjerte, som dit har været mod mig.«

»Bah, jeg er fornøjet, naar du blot med Taalmodighed lytter til mine Forbandelser over Mændene. Den Ene er saa temmelig lig den Anden. Olympiodoros er, tro du mig, ikke et Haar bedre end Karmides. Jeg kjender dem begge, jeg — jeg som saa ofte anstillede mig forelsket i Karmides for at gjøre Olympiodoros skinsyg. Det var den Gang, da jeg kaldtes den skjonne Myro, og hele Athen laa for mine Fødder. Du maa vide, Rakel, at jeg har havt mine glimrende Dage, at jeg har været fejret og misundt mere end Nogen siden Aspasia's Tid. Præstinderne ved Havnen kalder mig den afsatte Dronning. De gjør det for at haane mig, de sminkede Furier, som staar dernede med deres Blomsterkoste og udbyder dem tillige med sig selv til den først ankommende Fremmede — de haaner mig, fordi de selv aldrig har været noget Bedre end de er — men jeg er stolt af det

Navn. Den afsatte Dronning! Netop saaledes. Jeg kunde været rig, dersom jeg havde villet tænke paa Fremtiden; men det vilde jeg ikke — og det fortryder jeg nu ikke heller. Jeg har boet i skønne Sale, Rakel, og har ladet mig bære i gylden Bærestol af egne Slaver; jeg har, klædt i Byssosluft, Purpur og Juveler, svævet fra den ene Fornøjelse til den anden. Athens smukkeste, rigeste og gladeste Ynglinger har udgjort min Livvagt. Men det er nu forbi — —«

Myro begyndte atter at nynne paa en Vise, medens hun fortsatte Tilberedelsen af Aftensmaaltidet:

„Vinden for Skibet er god. O, du, der elsker forgjæves!  
 Vid, den river fra mig Hælvten af Livet: en Ven.  
 Trefold salig den Kjøl, og trefold salig den Bølge,  
 mest dog salig den Vind, den, som omvifter ham nu.  
 O, om jeg var en Delfin, paa Skuldren jeg bragte den  
 Hulde  
 hen til den Rhodiske Strand, Glædens og Skjønhedens Ø!“

Maaltidet var snart færdigt — nogle Skiver ristet Brød, nogle Frugter og midt paa Bordet et Lerkrus med berusende Vin.

»Kom nu og glæd dig over Himlens og Jordens Gaver.« sagde Myro. »Et Offer til Dionysos, og derpaa en Skaal for vore troløse Elskere! Gid de til evig Tid maa plages i Underverdenen! Jeg gad vide, hvorledes Olympiodoros, naar han træder ned i Skyggernes Verden, vil bestaa den Dom, som venter ham der. Jeg skal være der før ham og



anklage ham hos de tre strenge Dommere. Hvad vil han sige til sit Forsvar, naar jeg fortæller, at han har brudt de tusinde Eder, som han har svoret mig? Han har Intet at svare, thi dér nytter det ikke at lyve. Han skal sendes til det sorte Tartaros for at lide Tantalos's Kval. Dog — dersom han svarer, at Myro var bleven styg, at de Eder, han svor, kun gjaldt den smukke Myro, og ikke den hæslige, mon han da ikke vil gaa fri? Jeg frygter det. Jo, han har visselig Ret. Mine Fordringer grundede sig kun paa min Skjonhed og faldt bort med den. Men sig mig alvorlig, Raket, er jeg virkelig saa gruelig styg, som man siger? — — Hm, jeg snakker frem og tilbage.« vedblev Myro, »og du hører ikke, hvad jeg siger. Men vil du ikke spise, min stakkels Ven? Du burde være sulten som en Ulvinde, du, der har to at føde.«

»Nej, jeg kan ikke spise nu,« sagde Raket.  
»Jeg er ikke sulten.«

»Du har dog i Dag været usædvanlig rolig. Jeg har ikke set dig fælde en Taare. Og deri gjør du Ret. Det nytter ikke Noget at græde. Tiden er en fortræffelig Læge, som kun langsomt tager Livet af os. Undertiden heler han gamle Saar og slaar ny for at have Noget at sysle med. Den bedste Balsam, han ejer, er alligevel Vinen. Den indeholder baade Glæde og Glemsel. Kom da i det Mindste og tøm et Bæger. Det vil gjøre dig godt, Raket.«

»Nej, jeg er heller ikke tørstig. Om et Øjeblik maaske — —«

»Man behøver ikke at være tørstig for at elske Vinen. Se her,« sagde Myro, idet hun forlod Bordet og rakte Rakel det fyldte Bæger. »Forsøg blot, og jeg sværger, at det vil gjøre dig godt.«

Rakel drak lidt, for at foje sin velmenende Veninde. Saa meget desto flittigere holdt Myro sig til Pokalen. Hun lod samvittighedsfuldt det halve Maaltid urørt til Rakel; men Vinkruset brugte hun saa meget desto oftere, som hun var ene derom. Det var i den sidste Tid bleven hendes Vane, hver Aften, naar Lejlighed dertil gaves, at beruse sig.

»Véd du hvad, Rakel,« raabte den snaksomme Myro, »jeg har ogsaa i Dag set den lille sortsmod-sede Fyr vandre her udenfor, Gade op og Gade ned. Mine Øjne skulde bedrage mig meget, om han ikke er af dit Folk. I Jøder har jeres eget Præg, og alle, synes jeg, ligner I hverandre. En Anelse siger mig, at han ikke søger nogen Anden end dig. Maaske har din Fader begyndt at angre sin Haardhed og vil føre dig tilbage i sit Hus eller i det Mindste sende dig nogen Hjælp. Dersom du ikke saa strængt havde forbudt mig det, saa skulde jeg have stoppet den lille Fyr og sagt: du søger maaske Rakel, Baruks Datter. Jeg skal føre dig til hende.«

»Nej, Myro, jeg besværges dig ved Gud i Himlen, sig det ikke, dersom du endnu en Gang skulde møde ham.«

»Din Fader er en hjerteløs Gniepind,« sagde Myro, paa hvem den i Overmaal nydte Vin udøvede en bestandig synligere Virkning. »At opføre sig saaledes mod sit eget Barn! Burde han ikke have strøget sit Skjæg og takket sin Gud og prist sig lykkelig, for at du havde skjænket ham en saa hjertenskjær og smuk Dattersøn? I Stedet kjører han dig paa Porten og overlader dig at dø paa Gaden. Er det ikke forskrækkeligt? Er det ikke hjerteløst? O, Hjertet kan smelte En i Brystet, naar man blot tænker derpaa.«

Myro, der under Indflydelse af Rusen var lige saa let at røre som hun var snaksom, tørrede sine Øjne, der hurtig vare blevne fulde af Taarer.

»Sig ikke et ondt Ord om min Fader,« bad Rakel med alvorlig Røst; »Skylden er hos mig. Mit Fejltrin har dræbt min Moder og gjort min Faders Navn til Spot. Han véd ikke, hvorhen han skal fly, for at skjule sin Skam. Jeg kan ikke græde som du. Jeg skulde ellers fælde blodige Taarer over min Brødefuldhed. Gud forbarme sig over mig! Min Byrde er større, end jeg kan bære den.«

»Bah,« sagde Myro, »er du brødefuld, fordi du har elsket og er bleven bedragen?«

»Fordi jeg har forsyndet mig mod mine Forældres Villie og mit Folks Lov,« sagde Rakel. »Vor Gud er en vældig Hævner, som straffer Fædres og Modres Misgjerninger paa Børnene. Jeg har ved min Ulydighed og mit Letsind dræbt min

Moder. Det er rædselsfuldt, Myro. Jeg ser for mine Øjne den Time, da jeg ikke længer kunde skjule min Forfatning for hende. Hun blev dødbleg og maaløs af Forfærdelse. Jeg maatte ikke nærme mig hendes Seng, da hun blev syg. Hun døde, omgiven af Tjenestefolkene. Men jeg ser hende bestandig for mine Øjne, om Dagen og om Natten. Jeg siger dig, Myro, at hun i Nat har staaet ved min Seng, stum og bleg og truende. Hun pegede paa den Lille, for at erindre mig om, at min Misgjerning skal straffes paa ham — —«

»Hu, det er forskrækkeligt,« sagde Myro. »Men det er vel kun en Indbildning, kjære Rakel. Ellers maatte man blive bange for at være i din Nærhed om Natten, naar din Moder gaar igjen. Vi skal lade Lampen brænde til Morgenens. Jeg tør ikke mere være i Mørke. At din Moder ikke har Ro i sin Grav! Det maa da være noget Grueligt, du har begaaet, efter dit Folks Forestilling, skjönt jeg for min Del synes, at du kun har elsket og er bleven bedraget, stakkels Pige. Men har vi Olie, Rakel? Tænk, dersom vi ikke har Olie til Lampen!«

»Jeg véd det ikke.«

»Jeg skal se efter,« sagde Myro. idet hun, næsten ædru af den hurtig opstaaede Frygt, rejste sig fra Løjbænken, paa hvilken hun havde kastet sig. Hun begyndte at lede paa en Hylde, der var fuld af Krukker og Flasker, hele og ituslaede,

men maatte ikke have fundet, hvad hun søgte, thi hun slog Hænderne sammen og udbød:

»Barmhjertige Guder! hvad skal jeg gjøre? Ikke en Draabe Olie tilbage!«

„Myro, hun søger ikke dig, men mig. Du kan sove trygt. — -- O Gud, hvor finder jeg Fred og Tilgivelse? Ikke blandt Mennesker. Mit Folk har forskudt mig. Jeg er udslettet af Israel. Vær barmhjertig, Herre! Jeg flyr fra Menneskene til dig. Jeg lægger mig og mit Barn for dine Fødder! Forskyd os ikke! Tag i det Mindste den Uskyldige til Naade!«

»Olien i Lampen strækker endnu til en Time,« sagde Myro ved sig selv, da hun havde undersøgt Lampen, hvorefter hun paa Ny vendte sig til Vinkruset, for fra dette at hente Kraft til at overvinde sin Spøgelsefrygt. »Men, kjære Rakel, klag ikke saaledes! Det lyder saa uhyggeligt, og jeg føler ved disse Ord Noget i mig selv, som om jeg ogsaa var skyldig. Lovet være Guderne, det er jeg dog ikke. Jeg er opdraget til Hetære og har levet glad og muntert, men aldrig forbrudt mig mod Gudernes Villie. Jeg har aldrig voldt mine Forældre nogen Sorg, thi de kjender ikke mig og jeg ikke dem. Jeg bør altsaa kunne sove uden at frygte Spøgelser. Men du har aldeles forjaget Sønnen fra mine Øjue, Rakel. Det bliver en uhyggelig Nat, denne her.«

»Tilgiv mig, Myro. Jeg skal søge ikke at forstyrre dig mere.«

»Blot du ikke klager, saa er det godt. Lad os tale om noget Hyggeligt.« vedblev Myro, idet hun lagde sig paa sin Løjbænk og bredte Kitonen om sig som Tæppe, »Lampen brænder endnu en Time. og siden skal jeg prøve paa at sove. — — Jo, jeg siger dig, Rakel, at med dig vil det snart blive godt igjen. Jo heftigere Sorg, desto kortere. Du er ung og har Fremtiden for dig. Jeg tænker som oftest paa din Fremtid. medens du klager og sørger over det Nærværende. Vent blot, Roserne skal komme igjen paa dine Kinder, og Ilden i dine Øjne. Du skal atter blive smuk og vække Mændenes Beundring. Det beror paa dig selv at gjøre din Lykke. Tænk dig blot, Rakel, at bo i prægtige Værelser. at have Juveler og de skjønneste Klæder, at eje Slaver og Slavinder, at være søgt og misundt, at ile fra Fornøjelse til Fornøjelse og se de fornemme Ynglinger for sine Fødder! Du kan blive den anden Myro, den ny Dronning, der hersker med Lais's og Frynes Scepter. Det kan du, blot du selv vil. Og med en saadan Fremtid i Udsigt, hvor kan du da være mørk og fortvivlet? Forlad dig paa mig, jeg skal hjælpe dig til din Throne og vise dig, hvorledes du skal besejre dine Medbejlerinder. Jeg kjender alle de Hemmeligheder, ved hvilke Skjønheden forhojes, og alle de Kunster, der gjør den uimodstaaelig. Det er Noget, jeg har maattet studere lige fra Barndommen, og som jeg grundig havde inde, da jeg var fjorten

Aar gammel. Og siden kan du tro at jeg har øvet min Kunst. Praxinoa var Intet mod mig. Du bliver Dronningen, og jeg forbeholder mig at blive Dronningens Raadgiverinde. Det Første, vi skal gjøre, vil være at flytte fra denne usle Rønne til en smuk Bolig paa Kerameikos. Det Andet vil være at skaffe dig smukke Klæder, at leje en Bærestol og anskaffe os nogle Tjenere. Alt det skal jeg paatage mig. Jeg behøver kun at gaa til en Kjøbmand, som gjør den Slags Forretninger. vise dig for ham og rose dine Egenskaber — du kan tro, at jeg ogsaa forstaar mig paa Sligt — jeg har hjulpet mere end én Pige frem i Verden — og han skal give os Forskud paa Alt, hvad vi til en Begyndelse behøver. Jeg glæder mig i Tankerne til din Fremtid, Rakel. Slaa Sorgerne ud af Hovedet, min Pige! Leve Vinen og Kjærligheden!»

Myro førte Kruset til sin Mund og pudsede derpaa Lampen, som hun havde stillet ved Siden af sit Hovedgjærde.

Det var ikke første Gang, Rakel horte Myro tale paa denne Vis; og hver Gang havde hendes Ord grebet hende med en hemmelig Rædsel og forøget den Følelse af Fornedrelse, hvorunder hun segnede.

Men i dette Øjeblik gjorde Myros Fremtids-skildring ikke det sædvanlige Indtryk paa Rakel. Baruks ulykkelige Datter lod Ordene gaa gjennem sit Øre. men hendes Tanker vare andensteds.

Myro saa' ikke det uhyggelige Glimt i hendes

store mørke Øjne, fordi de lange Øjenhaar kastede deres Skygge derover. Rakel sad ved Siden af sit sovende Barn og trykkede Hænderne mod sit Bryst. Hendes Læber mumlede mekanisk en Bøn, som hun havde lært i sin Barndom. Myro hørte de ubegribelige Lyde af et fremmed Sprog og spurgte:

»Hvad er det, du siger? Du snakker med dig selv. Slaa dine sørgelige Tanker af Hovedet, Rakel! De tager Livet af dig, og da er det ude med alle vore Forhaabninger. Ak, den Forræder til Karmides! Det er ham, som har foraarsaget din Ulykke. Og nu forglemmer han dig og skal til at fejre sit Bryllup med en Anden. Fortalte jeg dig, at jeg i Dag har set Karmides?«

Rakel, som ved dette Navn fór op af sine Tanker, fæstede sit Blik paa Myro og spurgte med mat Stemme:

»Hvad var det, du sagde om Karmides?«

»At jeg har set ham i Dag paa Gaden,« svarede Myro, glad ved at have fundet et Æmne for Samtalen, som vandt Rakels Opmærksomhed. »Guderne straffe den troløse Usling! Han synes ikke at have nogen Samvittighed. Han saa' nok saa glad og lykkelig ud, hvor han gik ved Siden af Hermione.«

»Han saa' lykkelig ud, siger du, og han gik ved Siden af Hermione?«

»Ja.«

»Naar skal deres Bryllup fejres?«

»Om nogle Dage. Hele Byen taler derom.«



»Ser du dem ofte i hinandens Selskab?«

»Næsten daglig,« sagde Myro, »naar de vandrer til eller fra den smukke Landgaard, som Krysantevs ejer ovenfor Havnen.«

»O, hvor de To maa være lykkelige!« sukkede Rakel.

»Ja, men jeg haaber, at deres Lykke ikke skal blive varig«, afbrød Myro hende. »Jeg hader Karmides, ligesom jeg hader Olympiodoros. Jeg har ofte følt en stærk Lyst at gaa til Hermione og sige hende, hvem Karmides er, thi jeg kjender ham bedre end Nogen; men jeg er bange for at møde ham, thi dersom han fik at se, hvor styg jeg er bleven — — o, det er forfærdeligt at miste sin Skjønhed. Rakel. Jeg skammer mig ved at vise mig for Karmides; jeg skjuler mig, naar jeg i Fra-stand ser ham paa Gaden. Dersom han anede, hvad der er blevet af Myro! O, jeg tror, at jeg hellere vilde dø! De misundelige Guder, som har berøvet mig det Bedste, jeg ejede, det Eneste, hvorpaa jeg satte Pris! Nu vil jeg ogsaa hade Guderne. Af dem har jeg Intet mere at haabe eller at frygte — blot de holder Spøgelse og saadan Noget borte fra min Seng, thi Søvn er nu min bedste Ven, og jeg har altid været bange for Spøgelse. Men hvorfor lægger du dig ikke, Rakel? Véd du hvad, jeg begynder at blive søvrig.«

Søvnigheden hindrede dog ikke Myro i endnu en Stund at fortsætte Samtalen eller rettere Monologen.

»Du er selvklog, Rakel. Ellers vilde du for længe siden have fulgt mit Raad, da jeg sagde dig, at du skulde taget din Dreng paa Armen og gaaet til Hermione og sagt hende, at han er Karmides's Son. Hun vilde da have spurgt dig om din Skjæbne, og du havde fortalt hende Alt hvad du har lidt. Hvad tror du at Hermione saa havde gjort? For min Del er jeg overbevist om, at hun vilde have sagt: Det er dig, som har Rettighed til Karmides's Haand. Jeg skal forvise ham fra mine Øjne. — Men du vil det ikke, Rakel, og deri gjør du Uret.«

»De er lykkelige, de elsker hinanden. Jeg er forglemt af ham. Dine Ord frister mig. Myro. Jeg føler mig ofte til Sinds at følge dit Raad. Men Skammen holder mig tilbage. Jeg kan det ikke.«

»Skinsygen er en gruelig Kval, Rakel. Tak din Gud, at den ikke har hjemsøgt dig. Den forvandler Hjertet til en Øglerede, hvorfra tusinde Braade stikker frem og gnaver vort Indre.«

»Jeg véd det,« sagde Rakel for sig selv.

Myros af Vinen oplivede Tunge begyndte tilsidst at trættes. Efter at hun havde snakket endnu en Stund og bestandig mindre og mindre sammenhængende, tav hun, og hendes Aandedrag vidnede snart om, at hun var faldet i en dyb Søvn.

Da tog Rakel Barnet i sine Arme og rejste sig. Den lille Dreng vaagnede og begyndte at græde, men tav atter stille, da hun havde lagt ham

ved sit Bryst. Hun svøbte ham omhyggelig i det nu afblegede Slør, som Baruk engang havde skjænket sin Datter til at glimre i Synagogen med, gik mod Døren, standsede der, kastede endnu et Blik omkring i det usle Kammer, og sagde, idet hun betragtede den sovende Myro:

»Farvel, gode, ulykkelige Søster. Rakel takker dig for din Velvillie og Omhed. Gud være dig barmhjertig for dit Hjertes Skyld!«

Efter disse Ord forlod Rakel Kammeret og gik ad den stejle Trappe ned paa Gaden, som førte til Havnen.

Den udstrakte, af Templer, Buegange og Pakhuse omgivne Havneplads laa stille og folketom under den stjernebesaaede Himmelhvælvning. Man horte kun Bolgerne, som skvulpede mod Bolværket og Fartøjerne.

Rakel lyttede til disse sukkende og dog friske Toner. De forekom hende som en Opfordring til ikke at tove, som en venlig Hvisken fra Havet, at dets Favn stod aaben for at vugge ulykkelige Hjerter til Ro.

Hun rettede sine Skridt ad den Kant, hvorfra den manende Sang naaede hendes Øre. Uden at være bleven set af Nogen, stod hun snart paa en af de brede Marmortrapper, der førte til Vandfladen. Hun bøjede sig ned, og en Bolge stænkede sit Skum paa hendes Pande. Det var forfriskende og oplivende.

Barnet, som hun bar i sine Arme, blev uroligt

og begyndte at græde. Rakel fik med Kys og kjærlige Ord den Lille til at tie. Derpaa løste hun Sløret, hvori han var svøbt, og knyttede det omkring sig selv og ham, for at de ikke skulde skilles i den store Grav, hvor hun søgte Ro for Samvittighedskvalerne, Skinsygen og Fornedrelsen.

Trykkende Pantet paa sin ulykkelige Kjærlighed tæt til sit Bryst, gik hun med lukkede Øjne mod Randen af Trappen.

Et Øjeblik efter hørte en Sømand, som holdt Vagt paa det nærmest liggende Fartøj, Lyden af et tungt Legeme, som faldt i Vandet. Skumringen hindrede ham i at se, hvad det var, og da han ikke hørte noget Raab om Hjælp, skjænkede han det ikke nogen yderligere Opmærksomhed, men overgav sig til sine Tanker om den forestaaende Rejse og Hjemmet, som han havde paa den fjerne Kyst.

---

## Ellevte Kapitel.

### L i g h u s e t.

Da Myro den følgende Dag vaagnede, fandt hun sig alene i sit Kammer.

Forundret over, hvorhen Rakel med sit Barn havde begivet sig, men endnu uden at ane nogen Ulykke, rustede Myro sig til at gjøre Toilet for Dagen.

Dette skete med megen Umage og ved Hjælp af et lille Metalspejl, en Kam og tvende Sniukekrukker.

Den stakkels Myro maatte imidlertid ved sig selv indrømme, at Umagen var saa godt som spildt. Hun betragtede sig sukkende i Spejlet. Den Sygdom, hun havde gjennemgaaet, havde berøvet hende de rige Lokker og den friske Ansigtifarve, som før havde været hendes Stolthed. Haaret var blevet betænkelig tyndt, og Myro havde ikke engang Raad til at anskaffe sig falske Lokker. Ansigtet var opsvulmet af flittige Ofre til Vinguden, og Huden mørkegul. Denne sidste Fejl kunde der visselig raades Bod paa ved en passende Benyttelse af Krukernes Indhold — og Myro var Mesterinde i Toiletets Kunster — men hun maatte alligevel tilsidst, ligesom hundrede Gange før, indrømme ved sig selv, at her vare alle Anstrengelser saa godt som frugtesløse. Kunsten formaaede ikke at erstatte den Gave, som Naturen havde krævet tilbage. Den stakkels Myro sukkede dybt, og da hun betragtede den afblegede Kiton, som hun i Dag havde valgt sig, og som dog var den bedste, hun ejede, kom der endogsaa Taarer i hendes Øjne.

Denne Sysselsættelse havde optaget en god Del af Myros Formiddag, og det var først, efter at hun

havde endt den og stod færdig til at gaa ud, for at prove sin Lykke for Dagen, at hun atter kom til at tænke paa sin Stuekammerat og Veninde.

»Men hvor er Rakel? Hun, der ellers ikke kan bevæges til at forlade Kammeret, saa lang Dagen er!«

Myro begyndte at blive alvorlig bekymret i Anledning af Rakels Udebliven. Hun erindrede sig den usædvanlige og besynderlige Ro, som hendes Gjæst den foregaaende Aften havde vist. Men Myro vilde endnu ikke gjøre Plads for den gruelige Tanke, som herved opstod hos hende. Selv var hun, trods sin usle og foragtelige Stilling, bange for Døden og kunde ikke tiltro et Væsen af sit Kjøn tilstrækkelig Villieskraft til frivillig at styrte sig i det ubekjendte, mørke Hades. Myro ilede til sin Nabo, Snedkeren, for at høre, om denne mulig havde set hendes Veninde, og om han vidste, paa hvilken Tid hun var gaaet ud, og ad hvilken Kant hun havde fjernet sig. Snedkeren, der netop havde begyndt Arbejdet paa en Vugge, som Myro vilde skjænke sin lille Yndling, Rakels Søn, kunde ikke give nogen af de forlangte Oplysninger. Men han rystede paa Hovedet og mente, at det Værste var hændet; han havde rigtignok kun en eneste Gang set den stakkels Jødinde, da han tilfældigvis mødte hende paa Trappen, men han bemærkede da i hendes Øjne Noget, som han nu først rigtig forstod.

Betagen af Angst forlod Myro denne uheldige Trøster og vendte tilbage til sit Kammer, for at

soge at berolige sig og overveje, hvad hun burde gjøre.

Den stakkels Hetære havde fattet en varm Hengivenhed for sin Ulykkessøster. Myro havde i Rakel fundet en Skabning, der af Skjæbnen var ramt langt haardere, end hun selv; hun havde, trods sin egen Nød, kunnet vise hende en virksom Deltagelse og staa hende bi, da hun var hjælpeløs og forlæit af sine Nærmeste. Dette var den eneste rene Glæde, som Myro i mange Tider havde erfaret; ogsaa havde hun følt sig lettere og gladere til Mode, siden Rakel kom under hendes Tag, og den Omhu, som hun havde vist Moderen og Barnet, havde i hendes Øjne ligesom formindsket Skammen ved den Haandtering, der gav hende Midler til at udøve denne Barmhjertighed

Da Myro nu forsøgte at trøste sig over Rakels Udeblivelse og udfinde en eller anden beroligende og sandsynlig Aarsag til den, randt det hende i Hu, at hun den foregaaende Aften i Løbet af Samtalen paa Ny havde opfordret Rakel til med sit Barn at begive sig til Hermione og hos hende gjøre sine Fordringer paa Karmides gjældende. Myro søgte nu at overtale sig selv til at tro, at Rakel havde handlet efter dette Raad, og at hun altsaa havde begivet sig til Krysantevs's Landgaard udenfor Piræos.

Myro besluttede at foretage en Vandring til Omegnen af Krysantevs's Landgaard. Maaske vilde hun da møde Rakel paa Vejen eller paa anden Vis

erholde nogen Underretning om hende. Myro følte sig for urolig til at blive hjemme og fuld af Tvivl oppebie sin Venindes Tilbagekomst. Dagen var desuden smuk og indbød til en Vandring. Myro begav sig altsaa paa Vej. Men ingensteds traf hun et Spor af den Forsvundne. Ingen havde set en Kvinde med et Barn paa Armen, i Udseende og Klædedragt lignende hende. Myro vovede tilsidst at gaa lige hen til Landstedet og til dens Dørvogter henvende samme Spørgsmaal, hvormed hun havde standset alle Andre, som hun havde mødt. Men han vidste ikke mere end de. Nedslaaet besluttede Myro endelig at gaa tilbage til Hovedstaden. Den Vej, hun valgte, bugtede sig langs med Strandbredden og beskyggedes af Oliventræer og Plataner. Paa Vandet, der glimrede i Solen, og ikke langt fra Bredden saas to rigt forgyldte, blomstersmykkede Baade, der bleve drevne fremad med sagte Aaretag under Sang og Strengespil. Myros skarpe Øje gjenkjendte i den ene Baad Karmides og Hermione, som fortrolig sad ved hinandens Side. I den anden Baad var nogle af det forlovede Pars unge Venner. Det glade, indtagende Syn harmonerede saa smukt med Himlens Klarhed, Havets Ro og de grønne Bredder. Men hos Myro vakte det bitre Følelser; hun tænkte paa sin ulykkelige Veninde og paa sin egen foragtelige, glædelose Stilling. Havde Rakel maaske ogsaa overværet dette Skuespil? Vilde hun have kunnet udholde dette Syn og leve? Myro anede, at der findes en Fortvivlelse, sortere end



den, hun selv i sine ulykkeligste Øjeblikke havde erfaret, og mod hvilken Doden, langt fra at være afskrækkende, er den eneste Troster.

Hensunken i saadanne Betragtninger var Myro standset og saa' endnu efter de over Vandfladen sagte svævende Baade, da der paa Vejen nærmede sig hende en Mand, som hun ofte havde mødt paa Athens Gader, og om hvem hun havde hørt meget tale, nemlig den kristne Præst Theodoros.

Myro vidste om denne Mand, at han havde omvendt nogle af hendes dybest sunkne Sostre til Kristendommen, og at han havde givet disse Kvinder Lyst til og gjort dem det muligt at betræde en anden og bedre Livsbane. Hans ædle og venlige Ansigt havde altid behaget Myro, paa samme Tid som hun havde følt en hemmelig Frygt for ham og undgaaet, hvor hun kunde, at møde hans alvorlige, gjennemtrængende Blik.

Ogsaa Theodoros gjenkjendte Kvinden i den afblegede Kiton. Han havde set hende straalende af Glæde og Sundhed, klædt i kostbare Klæder og baaren af Slaver i en gylden Bærestol. Hans Hjerter beklagede hende ikke mindre da end nu.

Hetæren overtødedes snart om, at hun ikke var ubekjendt for ham, thi han hilsende hende med hendes Navn Myro. og da han paa hendes Ansigt opdagede Spor af Sindsbevægelse, standsede han og aabnede en Samtale med hende.

Den Maade, paa hvilken Theodoros under Samtalens Løb fremsatte sine Spørgsmaal og besvarede

Myros, var saadan, at den som en magisk Nøgle aabnede hendes Hjerte for ham. Medens de vandrede til Staden, fortalte Myro saavel sin egen som Rakels Livshistorie.

Da de vare komne i Nærheden af de lange Mure, skiltes de ad, Theodoros for at begive sig til et sygt Medlem af sin Menighed, Myro for at ile hjem og se, om ikke Rakel under hendes Fraværelse var vendt tilbage. Men forinden havde Myro lovet Theodoros at indfinde sig den følgende Aften hos en anset og for sin Velgjørenhed bekjendt kristen Matrone, hvis Navn og Bolig hun vidste. Der vilde hun atter træffe Theodoros.

Skumringen var allerede brudt frem, da Myro naaede til sin Bolig. Den var tom, og intet Spor antydede, at Rakel havde været der under hendes Fraværelse. Men noget efter traadte Myros Nabo, den velvillige Snedker, ind. Hans Ansigt var meget blegt, da han spurgte Myro, om hun endnu ikke vidste, hvor Rakel og hendes Barn vare.

Myro svarede, at hun forgjæves havde søgt sin Veninde paa Krysantevs's Landgaard.

»Og jeg, som ikke søgte hende, har dog set hende,« sagde Snedkeren. »O, det var forfærdeligt! Den stakkels Kvinde! Jeg sagde det jo i Forvejen — jeg saa' det paa hendes Øjne. Vuggen behøver nok ikke at blive færdig, thi der er Ingen, som mere trænger til den.«

»O, I Guder, hvad siger du? Hvad er der hændet dem? Hvor saa' du dem?«

»Jeg gik nylig over Havnetorvet, da jeg nede ved Bølværket mærkede en Sammenstimlen af Folk og vilde se hvad der var paa Færde. Jeg anede, at man havde taget en eller anden Druknet op af Vandet, og jeg forsikrer, at jeg strax kom til at tænke paa den stakkels Jødinde. Jeg fulgte Skaren. Vejen gik til Lighuset, hvor man lægger druknede Mennesker til Skue, for at de kan gjenkjendes af Slægtninge og Venner — — «

»Og det var Rakel, som man nu havde fundet i Vandet?« afbrød Myro ham angst.

»Ja, ja, Rakel og hendes Dreng. Der var allerede før hende to andre Lig, som laa udstrakte paa de sorte Bænke, og som ved Faklernes Skin saa' afskrækkende ud, kan du tro. Men hvad var det mod at se hende? Det var just ikke afskrækkende, men det var rørende, thi hun havde bundet Barnet fast ved sit Bryst og havde slynget sine Arme saa tæt omkring det. Lovet være Guderne, at Havet ikke fik Lov til at beholde sit Bytte. Det er dog en Trøst at vide, at hendes Skygge ikke til evige Tider skal flakke om ved Styx's Bredder. men kommer til sit Bestemmelsessted og faar Ro i Underverdenen.«

Denne Trøstegrund, udsprungen af en almindelig Forestilling om, at de Druknedes Sjæle ikke kunde komme til Ro i Hades, førend deres Lig vare fundne og overgivne til Jorden, bidrog kun lidet til at lindre Myros Smerte. Hun skjulte Ansigtet i sin Kiton og græd bittert. Da det første

Udbrud af hendes Sorg var forbi, begav hun sig hen til det omtalte Lighus. Mange Nysgjerrige vare forsamlede der og betragtede den druknede Kvinde og Barnet, som syntes at slumre ved hendes Bryst. Man spurgte hverandre, hvem hun var; Ingen kjendte hende. Men Alle stod rorte omkring den sorgelige Gruppe.

Myro trængte gennem Mængden og var neppe bleven sin Venindes blege Ansigt vár, som endnu i Døden havde beholdt sit Præg af dyb, ulægelig Smerte, før hun paa Ny maatte give sine Taarer og Klager frit Løb.

»Myro, du kjender hende. Hvem var hun? Har hun frivillig søgt Døden? Eller er hun ved en Ulykke omkommen med sit Barn?«

Med disse og lignende Spørgsmaal overvældedes Myro af de Tilstedeværende.

»Hun var altsaa en Hetære.« sagde en Anden. »Saadanne Kvinder begynde i Fryd og Glæde og ende i Fortvivlelse. Det er den gamle Historie.«

»Nej.« udbrod Myro, »hun har aldrig været en Hetære, aldrig en falden og foragtet Kvinde som jeg. Ingen maa skjænde den Ulykkelige ved et saadant Navn. Var hun ikke ulykkelig nok i Livet til at blive fri for Skam i Døden? Det er Rakel, Baruks Datter, den rige Kjobmands, som I Alle kjender. Vil I være retfærdige, saa fordøm ikke hende, men Karmides, som forførte hende, og den haarde Fader, som jog hende ud af sit Hus, medens hun bar dette Barn i sit Skjød.«

Myro kunde ikke sige mere, idet hendes Stemme kvaltes af Hulken. Men de Oplysninger, som hun havde givet, gjorde et stærkt Indtryk paa de Tilstedeværende, og man horte dem overbyde hverandre i Udtryk af Medlidenhed med den Døde og Harme over dem, som havde været Aarsag i hendes Ulykke. Det var dog mindre den troløse Elsker end den grusomme Fader, mod hvem deres Vrede ytrede sig.

»Han skal nu faa at vide, hvad han har gjort,« sagde Myro; »jeg skal opsøge ham og bringe ham herhen. Dersom han har Hjerte for Andet end sit Guld, saa skal han angre sin Haardhed; men hans Anger kommer for sent, og det skal blive hans evige Straf.«

Myro ilede ud. En stor Del af Tilskuerne fulgte hende, for at give deres Harme mod den rige Kjøbmand Luft og være Vidne til den Maade, hvorpaa han vilde modtage Underretningen om sin Datters og hendes Barns Død.

Hoben, anført af Myro, begav sig først til hans i Nærheden beliggende Handelskontor. Men Forretningerne vare for den Dag allerede endte, og man fandt ikke den, man søgte. Den utrættelige Myro ilede nu til Baruks Bolig i Kvarteret Skambonide. Vejen derhen var lang, og Flertallet af hendes nysgjerrige Ledsagere havde skilt sig fra hende, inden hun havde naat til det paa Toppen af Højen beliggende Hus.

Myro fandt Porten lukket. Hun greb Dør-

hammeren og dundrede saa længe med denne, til Porten endelig aabnedes. En gammel Tjener med jødiske Træk viste sig og spurgte, hvad hun vilde.

»Jeg skal tale med Baruk,« sagde Myro og vilde trænge ind.

Tjeneren holdt hende tilbage, da han ved Portlampens Skin gjenkjendte, hvem hun var, og saa' hendes ophidsede Udseende.

»Min Herre er syg«, sagde han, »og kan ikke modtage Besøg. Hvad er dit Ærinde? Jeg skal overbringe det.«

»Nej, det vil jeg selv gjøre.«

»Hun skal selv gjøre det — — vi vil selv gjøre det,« gjentoges af Myros Ledsagere, til ikke ringe Forbavselse for Tjeneren, som, idet han hurtig fattede Mistanke om, at en eller anden Voldsomhed tilsigtedes, skyndte sig med at lukke og stænge Porten. Strax efter aabnedes en lille Luge paa denne, og Tjenerens Stemme hørtes atter sige:

»Men hvad er da paa Færde? I horer, at min Herre er syg, og kan vel begribe, at jeg ikke kan slippe en Hob fremmede Folk ind i Gaarden. Sig jert Ærinde, og jeg skal overbringe det.«

»Er din Herre ikke sygere, end at han kan staa op og tage Kappen paa, saa skal han følge mig,« sagde Myro.

»Sig ham,« raabte en Anden. »at vi har en Hilsen fra hans — - «

»Tys«, afbrød Myro dem, »sig ham Intet.

Han skal Intet vide, før han med egne Øjne ser. Vi vil tale med ham, det er nok. Bed ham komme ud. Det gjælder meget Guld og stor Vinding. Sig ham det!«

Lugen blev lukket, og man horte Tjenerens Skridt, idet han fjernede sig.

Det varede længe, inden Porten atter aabnedes. De, der ventede udenfor, tilkjendegav deres Utaalmodighed ved fornyet Dundren med Dørhammeren. Endelig viste der sig en lille kaftanklædt, sortskjægget Mand af mørkt Udseende.

»Mine Venner, hvad vil I?« spurgte han med mild Stemme, efter at være traadt ud paa Gaden.

»Du er ikke Baruk«, afbrød Myro ham. »Vi vil tale med den rige Kjøbmand og ikke med dig.«

»Baruk ligger syg i sin Seng. Jeg er hans Ven og Slægtning, Rabbi Jonas, og hvad I vil sige ham, kan I sige mig.«

»Du kjender saa ogsaa hans Datter, Raket?« spurgtes der.

»Ja«, svarede Rabbien. »Hvad er der hændet hende?«

»Du skal faa det at se.« sagde Myro.

»Og skal fortælle Baruk, hvad du har set, som om han havde set det med egne Øjne — —«

»Den Gnier, den haardhjertede Skurk«, raabte en Anden.

»Jeg følger jer,« sagde Rabbien. »Hvad er der hændet den Kvinde, om hvem I taler, og hvorhen vil I føre mig?«

»Du skal snart faa det at vide.«

Rabbi Jonas fulgte Hoben og hørte, uden at svare et Ord, paa de Forbandelser, der regnede ned over Baruk og hele Israel. Myro havde grebet om hans Haand, som om hun frygtede, at han skulde undslippe hende. Men han gik rolig ved hendes Side og trak ikke sin Haand tilbage.

Da de vare komne til Havnetorvet, og Rab-bien mærkede, at Vejen rettedes mod det af Fakler oplyste Hus for Drukne, standsede han og snappede efter Vejret. Han havde forberedt sig paa et sørgeligt, oprørende Skuespil; nu anede han, hvad der var sket.

Imidlertid betvang han sin Sindsbevægelse og fulgte Myro, som raabte: kom, kom!

Kort i Forvejen havde en lille Baad lagt til ved Bolværkets Hovedtrappe nedenfor de tvende Marmorlover, som prydede Havnetorvet, og Karmides, der kom fra Krysantevs's Landgaard, var steget i Land der.

Vi vide, at han havde tilbragt Aftenen i Hermiones Selskab paa en Lystsejlad langs den med Sommerens ypperste Pragt smykkede Strandbred. Den behagelige Tour, som forskjønnes af Deltagernes Munterhed og Musikens Toner, var dog tilsidst bleven formørket for Karmides ved et Syn, som han alligevel ikke tilskrev Virkeligheden men sin egen Indbildning.

Sejltouren var fra en lille Bugt, som beskyl-lede Foden af den Høj, paa hvilken Krysantevs's



Landsted var bygget, bleven udstrakt til Nærheden af Havnen. Da man drejede omkring en lille sivomkranset Holm, beliggende Øst for Havnen, havde Karmides, idet han saa' ud over den solblinkende Vandflade, troet at se et Menneskehoved dukke op af Bolgerne, omgivet af lange ravnsorte Lokker, og hvis blege Ansigt, som for et Øjeblik kom til Syne over det gjennemsigtige Element, forraadte Trækkene af Baruks Datter. Ved Siden af dette Hoved, forekom det ham, at han saa' et andet — — men Synet forsvandt saa hurtig, som det var kommet, i Skjødet af det protevsagtige Hav, der avler saa mange forunderlige Billeder.

Karmides fortav sit Syn og priste sig lykkelig, at Ingen uden han var bleven delagtig deri. Han vendte sig til Hermione, som sad ved hans Side, for med hende at fortsætte den hviskende Santale om Naturens Skjønhed, de fælles Barndomsminder og Kjærlighedens Lykke; men Ordene døde lidt efter lidt paa hans Tunge, og han hensank i en Tavshed, som ikke skyldtes det lykkelige, drommende Sværmeri.

Omgangen med Hermione havde ikke undladt at udøve en mægtig Indflydelse paa Karmides. Han elskede hende i dette Øjeblik med en Kjærlighed, fri for alle Beregninger. Den uventede Opdagelse, ved hvilken den tabte Filippos var tort tilbage til sin Faders Hus, havde ladet Petros frygte, at Karmides, skuffet i sit Haab om at blive den udelukkende Arving til Krysantevs's Formue, skulde

begaa en eller anden Handling, som kunde forraade den oprindelige Bevæggrund til at han havde nærmet sig Hermione og gjort sit heldige Forsøg paa atter at knytte Forbindelsen med hende. Petros's Frygt bekræftede sig ikke. Det faldt ikke engang Karmides ind at betragte Clemens og hans Anerkjendelse som Krysantevs's Son fra et saadant Synspunkt. Karmides havde delt Hermiones Glæde over at Broderen var gjentundet, og han havde med hende beklaget hans ulykkelige Sjælstilstand. Hertil bidrog ogsaa Karmides's Foragt for Penge; da han ikke længer plagedes af Kreditorer, men tværtimod atter nød godt af Pengeudlaanernes fulde Tillid. saa glemte han ogsaa sin Gjæld og levede som før i Dagens Glæde, skjønt denne nu bar en anden Dragt og havde en ædlere Karakter end forhen.

Hans Glæde havde alligevel i denne Tid langt fra været ublandet. Den forstyrredes af en Stemme i hans Indre. Han vilde gjøre sig værdig til sin Lykke og kunde det ikke, thi imellem ham og dette Maal stod truende Erindringer og blandt dem Baruks Datters blege, sørgende Skikkelse. Hermione kjendte ikke det Forhold, hvori han havde staaet til denne ulykkelige unge Kvinde. Hun havde hørt tale derom, men troede ikke Rygtet, da Karmides med hellige Eder havde benægtet dets Overensstemmelse med Sandheden. Han havde saaledes ikke vovet at skjænke hende den fuldstændige Fortrolighed, hvorpaa han folte at hun havde Krav. Han indsaa, at han handlede svigefuldt. Og ikke

blot i denne Henseende og alene mod hende. Der fandtes endnu en Omstændighed, hvis Vægt han for sig selv vilde forringe, men som ikke desto mindre i visse Eftertankens Øjeblikke forfærdede ham. Han var hemmelig døbt. Han var saaledes knyttet til den kristne Kirke med et Baand, der tilvisse ikke i ringeste Maade vedkom hans indre Menneske, men der var anerkjendt af Loven og Opinionen som ubrydeligt, og hvormed hans egen Overtro forbandt en magisk Betydning.

Det vilde i Længden ikke kunne skjules, at Karmides havde modtaget Daaben. Hemmeligheden var i Petros's Magt, og at han engang vilde betjene sig af den for at give Krysantevs et haardt Stød, var utvivlsomt. I det Øjeblik vilde Karmides overfor Hermione og hendes Fader staa som en Bedrager og tillige som et lumpent Redskab i Petros's Hænder.

Karmides's Fremtidshimmel var saaledes ikke uden Skyer. Han besvaredes af en Følelse af Uværdighed og i visse Øjeblikke af temmelig alvorlige Samvittighedsskrupler.

Et saadant var det Øjeblik, da han steg i Land ved Piræos-Havnens Løvetrappe for over Torvet at begive sig til sit Hus.

Det uhyggelige Syn, som Havet pludselig havde aabenbaret for ham, stod for hans Øjne med fordoblet Klarhed, efter at han havde forladt Hermione og hendes muntre Veninder, og Aftenens Skumring

bredte sit Slør over Alt, som ellers kunde have adspredt hans Øjne og Tanker.

Sysselsat med dette ubehagelige Billede kom hans Blik til at falde paa Lighuset, udenfor hvilket en Harpixfakkel kastede sit Skin, og gjennem hvis aabne Dor man saa' de Nysgjerrige, der betragtede de Dode.

Karmides følte en Gysen fare igjennem sine Lemmer. Var det blege Ansigt, som steg op af Havet og som endnu stirrede paa ham, et Foster af hans Indbildningskraft, eller var det maaske en Virkelighed? Lighusets sorte Bænke vilde mulig kunne besvare dette Spørgsmaal.

Karmides standsede et Øjeblik og rettede derpaa sine Skridt mod det sørgelige Sted. Det var ikke Nysgjerrighed, som drev ham, det var en uhyggelig Anelse, som han vilde bringe til Tavshed, det var hans Samvittighed, som med tvingende Magt førte ham derhen.

Han traadte ind, men standsede paa Tærskelen, thi det Første, som mødte hans Blik, var de paa en af Bænkene henlagte Lig af Rakel og hendes Barn.

Var det paa Ny et skuffende Blændværk? Var det Fantasien, som fik ham til at se denne Skikkelse med Rakels Ansigtstræk og mørke Lokker -- med Armene krampagtig knyttede om en spæd Skabning, hvis blegblaa Ansigt laa trykket til hendes Bryst?

»Det er Rakel. Baruks Datter,« horte han En

sige mellem de nærmeste Tilskuere. Ordene lod i hans Øre som en Anklage for Mord, og hans mørke Ansigt, hans uhyggelige Blik erklærede ham skyldig.

I dette Øjeblik ankom Myro med Rabbi Jonas og dem, som havde ledsaget hende, da hun gik for at opsøge Baruk. Karmides maatte gjøre Plads for dem og fjerne sig fra Døren, da de traadte ind.

Rabbi Jonas nærmede sig Ligene. Hans Udseende var roligt; kun en Trækning i Læberne antydede Bevægelsen i hans Sjæl.

»Det er Baruks Datter,« sagde han. »Hvor er Forstanderen, at jeg kan tale med ham om den Dødes og hendes Barns Begravelse?«

Forstanderen for Lighuset var til Stede. Rab-bien vendte sig mod ham og tog sin Pengepung op af Bæltet. Dette skete med en Kulde, som for-bavsede de Tilstedeværende og fyldte Myro med en Harme, der øjeblikkelig skulde have udladt sig, hvis hun ikke i samme Øjeblik var bleven Kar-mides vær.

»Ah, er du her, min Karmides?« udbrod hun. »Er det for at glæde dig ved dit Værk? Hvilke Guder styrede din Vej herhen? Evmeniderne eller nogen andre? Karmides, se her er Rakel, din Trolovede, og her er din Søn, din egen Søn, Kar-mides!«

Ved Navnet Karmides vendte Rabbi Jonas sig om. Hans Øjne, nylig saa rolige, men nu funk-lende af en tilbageholdt Ild, mødte Karmides's

sky Blik, i det samme Øjeblik denne sneg sig bort, ledsaget af Myros højroastede Haan og de Øvriges tavse Forbandelser.

Touren kom derefter til Rabbi Jonas. Men Myros Bitterhed opløstes snart igjen i Taarer; hun kastede sig ned ved Rakels Leje og græd.

Efter at Rabbien, hvis Ro syntes urokkelig, var kommet overens med Lighusets Forstander om Begravelsesomkostningerne og havde udbetalt dem, stak han Pungen i Bæltet og lavede sig til at gaa. Men ved Synet af Myros Taarer lagde han sin Haand paa hendes Skulder og bad hende følge ham. Han ledsagede denne Bøn med et Blik, der gjorde den uimodstaaelig. Myro, der havde indbildt sig, at han havde et Hjerter af Sten, at han var en forhærdet Aagerkarl og intet Andet, forbavsedes over Udtrykket i hans Øjne.

»Du sørger over hende.« hviskede Rabbieu.  
 »Du maa altsaa have kjendt hende, medens hun levede. Jeg vil, at du skal fortælle mig om hendes sidste Dage. Men lad os gaa ud, hvor vi ikke forstyrres. Jeg var Rakels Trolovede. Behøver jeg at sige dig mere?«

Myro fulgte ham. Hun havde i Rabbi Jonas gjenkjendt den lille sortsmudsede Fyr, som ofte havde ladet sig se udenfor det Hus, hvor hun boede.

Hun anede nu, at det var Medlidenhed eller en lignende Grund, der saa ofte havde fort Rabbien derhen. Hun kom ogsaa i Hu, at Rakel havde talt

om en lærd og agtværdig Mand, som Baruk havde bestemt til sin Datters Ægtefælle, og Myros Hjerte blev nu velvilligere stemt mod den rige Kjøbmands Slægtning, saa hun angrede, at hun havde udost saa megen Bitterhed over hans Hoved.

De satte sig ned paa Fodstykket til en af Havnetorvets Billedstøtter, og Myro fortalte Rabbien Rakels sidste Tilskikkelser.

Rabbien lyttede tavs, men hans Tavshed var ikke Følelseshedens eller Ligegyldighedens Tavshed; det folte Myro af en sympathetisk Indskydelse.

Da Myro havde endt sin Fortælling, bad Rabbi Jonas hende med noget usikker Stemme om at vise Rakel og hendes Barn den sidste Ære — nemlig den følgende Morgen, til en Tid, som Rabbien nævnede, at følge dem fra Lighuset til Begravelsespladsen for ukjendte Drukne, hvor det var bestemt at de skulde hvile. Selv kunde han det ikke uden at bryde mod sit Folks Hellige Lov.

Myro undrede sig over en saadan Lov, men lovede grædende at opfylde hans Ønske.

Derpaa trykkede Rabbi Jonas hendes Haand med næsten voldsom Styrke og fjernede sig.

Myro vendte tilbage til sin ensomme Bolig.

Næste Morgen var hun tidlig oppe for at følge sin Veninde og sin lille Yndling til Graven. Tvende Slaver bar den for Moder og Søn fælles Kiste til den ensomme, forsonte Begravelsesplads. Hetæren i sin luslidte Klædning fulgte dem. He-

tærens Taarer var det eneste Offer, som helligedes de to Dodes Skygger.

Myro var hele Dagen nedslaaet og bedrovet. Hun havde imidlertid ikke forglempt sit Løfte om at mode Theodoros, den kristne Præst. Henimod Aften begav hun sig til det Hus, hvor hun skulde træffe ham.

Myro fandt i dette Hus en Del Mænd og Kvinder forsamlede, Alle Kristne, men af forskjellig Stand og Vilkaar. Hun modtoges med Venlighed af dem Alle. Theodoros havde forberedt dem paa hendes Ankomst. De vare forsamlede for at høre Ordet forkyndes af Theodoros. Myro, skamfuld og forlegen i disse agtværdige og alvorlige Menneskers Selskab, satte sig ved Doren paa en ensom Plads, langt fra de andre Tilhørere, da Theodoros traadte op og begyndte at tale. Han talte om Synden og Frelsen. Synden havde hidtil for Myro været et næsten ukjendt Begreb; men da Theodoros forklarede det, saa var det, som om hendes Bevidsthed af sig selv var klaret op og havde afhylllet Trækene af en Sandhed, som længe, skjønt tilsløret, havde staaet for hendes Sjæls Øje.

Efter Synden talte Theodoros om Frelsen. Han paaviste ikke dens Plads i en dogmatisk Lærebygning; han oplæste og udviklede kun den simple Fortælling om Synderinden, der, medens Jesus sad til Bords i Farisæeren Simons Hus, trængte sig ind i dette for at kaste sig for hans Fodder, væde dem med sine Taarer og tørre dem med sit



Hovedhaar. Denne Kvinde, sagde Theodoros, følte sikkert, i det Mindste i visse Øjeblikke, Sorg over sig selv. Maaske havde hun en letsindig Karakter, som tillod hende at forjage Selvbebrejdelsen, men hun maa dog ofte have fundet sine usle Glæder forvandlede til Kval, følt det Forfærdeligste af Alt, hvad Mennesket kan lide, nemlig Fortvivlelse under Lystighedens Maske.

Myro tænkte paa sig selv ved disse Ord.

Hvor skal hun finde Trøst? Kunne Menne-skene i hendes sædvanlige Omgivelser byde hende en saadan? Da finder hun sig pludselig overfor Jesus. Det første Syn af Jesus har sagt hende, og de Mange, hvis Sjæls- og Legemslidelser han har helbredet, have bekræftet, at han er ren og hellig. Hun har hørt hans Medlidenhed med Syndere omtale, og en ubetvingelig Følelse kaster hende for hans Fødder. Hendes Fortvivlelse har pludselig opløst sig i Æmhed. Kjærlighed og Taknemmelighed. Hun venter maaske, at han skal støde hende tilbage, knuse hende med sine Bebrejdelser; men hun véd, at hun har fortjent det og skal selv i de bitreste Ord gjenkjende hans Medlidenhed. Hvad gjør nu Jesus? Da han mærker sin strænge Værts Foragt og Afsky for den fremmede Kvinde, ophøjer han hendes Anger over Fari-sæerens Selvretfærdighed. Han siger: hende skal mange Synder forlades, fordi hun elskede meget, men den, som mindre forlades, han elsker min-

dre. Og Jesus forkynder, at hun er frelst ved sin Tro.

Myro smeltede hen i Taarer. Dette eneste Træk af Galilæerens Liv var i Stand til at erobre hendes Sjæl for ham. Hun gjenkjendte sig selv i Synderinden og skulde som hun have kastet sig for den guddommelige Mesters Fodder, hvis han i synlig Skikkelse havde staaet for hendes Øjne.

Dette blev ikke den eneste Gang, at Myro i den samme Kreds af venlige og glade Mennesker kom til at høre Evangeliet forkyndt af Theodoros.

Nogen Tid derefter var den forhenværende Hetære, Afrodite Pandemos's Præstinde, bleven et trosivrigt Medlem af Kristi Menighed og en ærbar Tjenerinde i det Hus, hvor hun gjorde sit første uudslettelige Bekjendtskab med det glade Budskab.

Paa samme Tid døde den rige Kjøbmand Baruk, som man sagde, af Sorg over sin Datter.

Hvor forbavsedes man ikke i Athen, da man fik at vide, at Baruk havde testamenteret en anelig Sum Penge til den bekjendte Hetære! Hoveddelen af sin Formue havde han skjænket til Tempelbygningen i Jerusalem, det Øvrige til sine fattige Trosfæller i Athen.

Det var Rabbi Jonas, som bragte Myro Underretning om Testamentet. Hun modtog Pengesummen, men overgav den til Theodoros, for at den kunde anvendes til Barmhjertighedsgjerninger, efter at hun først havde sørget for, at et simpelt Mindesmærke blev oprejst paa Rakels og dennes Søns Grav. Mindes-

mærket var en Urne uden Indskrift, thi der var Ingen foruden Myro, som vilde kjende den, der hvilede derunder.

## Tolvte Kapitel.

### Brylluppet.

Tilberedelserne til Karmides's Bryllup med Hermione vare allerede begyndte. Endnu to Dage, og man havde naat den, paa hvilken Foreningen af de to Elskende skulde fuldbyrdes.

I Lobet af den sidste Tid havde Hermione dog ikke følt sig lykkelig. Der var foregaaet en pludselig Forvandling med Karmides. Han var bleven mørk og tavs. Han viste sig adspredt og kold i hendes Selskab. Hvorledes skulde man forklare dette? Hun bad om hans Fortrolighed. Men han nægtede hende den. Han forsikrede, at det var Lykken, der gjorde ham adspredt. Og medens han forsikrede dette, vidnede dog hans Væsen om, at han løj, og i hans Blik laa en sky Frygt, som om Furierne havde svunget deres Slangesvøbe over hans Hoved.

Hermione saa' sin Fader kæmpe med dybe Bekymringer. Dette nedtrykkede hende ikke mindre.

Selv havde hun i den sidste Tid maattet opleve flere Beviser paa den Forbitrelse, som herskede mod Krysantevs hos det atheniensiske Folk, Hedningerne saavel som de Kristne. Endogsaa det lille Tal, som hidtil trofast havde understøttet ham, havde nu med faa Undtagelser, under Indflydelsen af den almindelige Mening, trukket sig tilbage. Gymnasierne stode tomme, og Ungdommen trodsede den haarde Censor og samlede sig hellere omkring Epikurs vanslægtede Disciple. De barmhjertige Stiftelser vare blevne Indretninger, hvoraf kun de ved dem ansatte Embedsmænd droge Fordel. Folket knurrede over de Summer, der ofredes paa Sligt; de Syge og Fattige frygtede dem, fordi slette, maaske til Dels sande Rygter om dem var i Omløb. Blandt Stadens mere ansete Slægter fandtes der neppe nogen, som ikke mente at have Grund til at klage over Krysantevs, fordi enkelte af deres Medlemmer vare trufne af den ubønhørlige Strenghed, hvormed han røgtede sit Censorkald. Han havde afsat usædelige Offerpræster og anklaget og domfældt uredelige Embedsmænd i Masse. Til de ledige Pladser fandtes faa eller ingen Ansogere, thi de Misfornøjede truede enhver Saadan med Forfølgelse. At de afsatte Præster kastede sig i den kristne Kirkês Arme, blev et sædvanligt Fænomen. Denne gjorde uophorlig Proselyter, ikke alene blandt de lavere Klasser, men ogsaa indenfor de Dannedes Kredse. Krysantevs's Virksomhed bar helt andre Frugter end den, han tilsigtede. Han var ikke blind

for dette Forhold. Han begyndte endog at fortvivle om Muligheden af at vinde en Sejr for, den Sag hvis Stridsmand han var.

Til disse Bekymringer sluttede sig den Sorg og Græmmelse, som Clemens forvoldte ham. Den offentlige Undersøgelse mod Petros var nu begyndt, og hver Gang han førtes for Domstolen, ledsagedes han af Folkeskarer, som udtrykte deres Deltagelse for ham. Clemens var bleven kaldet ind for at give Oplysninger om sin Fosterfader. I Stedet for at rejse nogen Anklage mod denne, havde han under de kristne Tilhøreres Jubel kastet sig i Biskopens Arme og højtidelig takket ham for den Indflydelse, han havde anmasset sig over Plejesønnens Skjæbne. Og da Clemens horte, at Rettergangen uden Tvivl vilde ende med en Dødsdom over Petros, opfyldtes han af Forbitrelse og Afsky mod sin Fader og lagde disse Følelser uden Sky for Dagen i Folkets Paasyn. Han vedblev endnu at leve i Grotten ved Søjlesletten, og hans Ry for Hellighed steg med hver Dag. De homoiusianske Kvinder yndede at kalde ham »den hellige Clemens«, ligesom de talte om »den hellige Simon«. Udtrykket smigrede den unge Askets Øre. Han havde sejret i Striden med sin sanselige Natur, og Sejrens Frugt var en Sjæls-tilstand, hvori han oftere færdedes med Englene og den hellige Jomfru end med Verdens Virkeligheder.

Krysantervs havde gjort en Udflugt til Elevisis for at bese det ny Tempel, som opførtes der. Det

var Nat, da han paa Hjemvejen nærmede sig Athen. Et af disse pludselig opstaaende, heftige og hurtig forbigaaende Uvejr, som ere særegne for de sydlige Lande, var brudt løs over den Rejsendes Hoved. Regnen faldt i stride Strømme, og Lynenes hvide Skin belyste Egnen.

Men ikke langt fra Dobbeltporten hørte Regnen op, og Kusken, som hidtil havde gaaet ved Siden af sine skræmmede, for Lynene sky Heste, kunde atter indtage sin Plads paa Vognen foran sin Herre.

De befandt sig nu i Nærheden af Sojlesletten. Medens Krysantevs tænkte paa sin Søn, som tilbragte Natten i den aabne Grotte, pegede Kusken mod et svagt Lysskjær, som saas fra Sletten, og spurgte, hvorfra det kunde komme.

Krysantevs forlod Vognen og beordrede Kusken at kjøre videre. Han vilde besøge Clemens. Lampeskinnet kom fra dennes Grotte.

Den unge Anakoret havde formodenlig vaaget under Uvejret, mod hvilket hans usle Bolig kun kunde have ydet utilstrækkeligt Læ.

Krysantevs vilde se, hvorledes Clemens befandt sig. Mulig ogsaa, at denne nu, i Natten og Ensomheden, efter at Elementernes Raseri havde begyndt at lægge sig, var mere tilbøjelig til at taale Synet af sin Fader og lytte til hans velvillige Ord.

I dette Haab tog Krysantevs Vejen over den velbekjendte Begravelsesplads og rettede derpaa sine

Skridt mod det fra den anden Side af Sletten synlige Lvsskjær.

Han befandt sig snart i Nærheden af Anakorens Grotte.

Lampen, stillet ind til en Væg, som beskyttede den mod Blæsten, oplyste Grottens Indre. Clemens sad paa sin Mosbænk. Han var ikke ene. Lige overfor ham, med Ryggen vendt mod Grottens Aabning, sad sammenkrøben paa Jorden en gyseligt Skikkelse, i hvilken Krysantevs til sin Forbavselse opdagede Simon Søjlehelgenen.

Simon havde under det voldsomme Tordenvejr forladt Søjlen og begivet sig til sin Nabo. De havde allerede længe samtale, og Samtalen vedblev endnu, da Krysantevs standsede udenfor Grotten. Simon talte med høj og forbitret Stemme:

»Endnu en Gang: drag herfra,« sagde han, henvendt til Clemens. »Jeg kjender dig, Yngling. Du er en Son af den gamle Slange og selv en Slange, som jeg har næret ved min Barm. Du er kommet herhen for at bestjæle mig, men vogt dig, Filippus, jeg har et skarpt Syn og en skarp Hørelse. Tyven skal faa Skam.«

»Fader,« sagde Clemens med synlig Ængstelse, »jeg forstaar ikke dine Ord. Hvorfor vredes du paa mig? Er det, fordi mit Hjerte er ondt? Jeg beder daglig om et nyt, og Himlen synes at ville høre mig, thi Englene og Guds Moder værdige mig deres Aasyn og rense mig ved deres Omgang. Har ikke ogsaa du, Simon, kæmpet mod Synden, inden

du vandt den Hellighed, som nu omstraaler dig? Hav Overbærelse med min Ungdom, Fader, og lad mig være i din Nærhed for at opbygges og styrkes af dit Exempel.«

»Himlen har selv talt,« afbrød Helgenen ham. »Det var mine Bønner, som aabnede dens Mund. Tordenen brølede i dit Øre, at du skal drage herfra, og Lynet truede med at splintre dig, dersom du endnu vanhelliger denne Plads. Hvad har du her at gjøre?«

»Jeg har sagt det, ærværdige Simon. Vredes nu ikke længer!«

»Ah, jeg kjender nok din Hensigt. Du er sendt herhen af din forbandede Fader, for at nøde mig til at dø af Sult og Tørst. O, jeg er skrækkelig sulten,« klagede Simon med jamrende Stemme; »de Fromme og Gavnilde have glemte den Gamle for at begabe den Unge. Ingen stiller nu min Sult, Ingen læsker min Tunge. Alle gaa til dig. Ve over dig, Filippos!«

»Din Anklage er uretfærdig, Fader Simon. Jeg nøjes med et Brød, og Vandet, som jeg drikker, henter jeg selv fra Kilden.«

»Man kalder dig den Hellige,« vedblev Simon med hvæsende Stemme. »Har du hørt, at man kalder dig den Hellige?«

»Ja,« svarede Clemens, »og jeg skal med Guds Hjælp blive værdig til at bære dette Navn.«

»Men jeg siger dig: gaa herfra! Nu strax skal du gaa, for aldrig at komme igjen. Denne Nat er



farlig, Filippos. Himlen har endnu ikke udtømt sine Lyn. Vogt dig for min Forbandelse — og for mine Kløer. Med disse Hænder har jeg kvalt Pavlos. De véd, hvorledes de skal klemme en Strube. Tag du din i Agt!«

»O, min Gud, hvad siger du? Du taler afsindig, Simon. Hvem siger du at du har kvalt?«

»Lama ragschu gojim — det var Pavlos's sidste Ord. Jeg glemmer dem aldrig. Han sad i Taarnkammeret og læste, som han plejede, i Davids Psalmer, da jeg listede mig ind og kvalte ham. Det var en Gud behagelig Gjerning, som staar indskreven med mit Navn i Livsens Bog. Lama ragschu gojim. Kjendte du Pavlos? Nej, nej, du kunde ikke kjende ham. Du var dengang et Barn. Den kjætterske Patriark havde sultet i sex Dage, da Befalingen kom, at han skulde dø. Makedonios vilde det, og Kejseren vilde det ogsaa. Makedonios lovede mig Himlens Salighed og svor at opfostre min Petros til en stor Mand, dersom jeg gjorde det.

Jeg er nu Helgen, og min Søn er Biskop. Jeg hadede ikke Pavlos, men jeg hader dig, Filippos, fordi du er en utaknemmelig, misundelig, forræderisk Søn. Jeg siger dig endnu en Gang: gaa herfra eller tag dig i Agt for mine Kløer. Føl selv, hvorledes de kan klemme.«

Simon hoppede hen til Clemens, udstrakte sine lange magre Arme, og hans kjødlose, mørkebrune Fingre greb pludselig om Clemens's Hals med

saadan Styrke, at denne ikke formaaede at trække Vejret.

Ynglingen gjorde en voldsom Anstrengelse for at rive sig løs. Men forgjæves. Simons Arme og Fingre vare som af Jern. Han slap ikke sit Tag. Hans Øjne lyste af Vanviddets Ild og syntes at sprude Gnister.

»Dreng,« hvæsedede han, »sværg at ville gaa herfra — for bestandig — eller jeg kvæler dig.«

Greben af Dødsangst vilde Clemens have svoret den Ed, som Helgenen affordrede ham; men han kunde det ikke. Han følte sig nær ved at kvæles. Forfærdelsen gav ham en øjeblikkelig Styrke. saa at han formaaede at rejse sig op fra Mosbænken, paa hvilken han havde siddet under dette Optrin. Han greb med den ene Haand om den gyselige Oldings lange filtrede Skjæg; den anden søgte instinktmæssig Fjendens Øjne for at blinde ham.

Simon udstødte et Skrig, der lignede et saaret vildt Dyrs Brøl. Hans Hænder slap deres Tag. Clemens havde trykket hans ene Øje ind. I næste Øjeblik faldt begge kæmpende til Jorden.

Men Clemens's Kraft var nu udtømt. Simon kastede sig over ham og greb paa Ny med de lange Fingres skarpe Negle om hans Hals for at kvæle ham. Clemens tabte Bevidstheden.

Hele dette Optrin havde kun varet nogle Sekunder. I det næste Øjeblik var Krysantervs ilet sin Son til Hjælp. Med Moje lykkedes det ham

at befri Clemens fra Søjlemandens Hænder. Simon udstødte et vanvittigt Raab, da han gjenkjendte sin ny Modstander. Han rejste sig paa sine ved den uophørlige Knælen vanskabte Ben. Blodet randt ned fra hans indtrykkede Øje; det andet syntes at spy Flammer.

Der begyndte nu mellem Krysantevs og Søjlemanden en langvarig Bryden, under hvilken den Sidste udviklede hele den Styrke, som en Vanvittig raader over, der befinder sig i en Tilstand af Raseri. Lampen blev væltet, og de Kæmpende bleve omgivne af Mørke paa deres snevre Valplads. Det lykkedes Krysantevs at forflytte Kampen fra Grøtten til Pladsen udenfor, og her sejrede tilsidst hans fra Ungdommen ved gymnastiske Øvelser udviklede Styrke. Men Sejren var ikke vunden, saa længe Simon endnu kunde røre sine Lemmer. Hans Maal under Kampen var Modstanderens Strube, og det var lykkedes ham at faa et Tag om den, da Krysantevs endelig trængte sin ulykkelige Fjende op mod Stadsmuren og med et voldsomt Stød mod dens Stene knuste hans Hoved.

Simon faldt som et blodigt Lig for hans Fødder.

Clemens havde under Kampen gjenvundet sin Bevidsthed. Da Krysantevs med sveddryppende Pande vendte sig bort fra sin dræbte Fjende, saa' han Ynglingens hvide Kitou flagre for Vinden udenfor Aabningen til Grøtten.

Forvirret og skjælvende af Forfærdelse havde

Clemens bivaanet den i hans Nærhed udkæmpede Strid mellem tvende i Mørket utydelige Skikkelser, som for hans Indbildning antog Kæmpestorrelse og vidunderlige Former.

Den vilde Latter og det velkjendte Lama ragschu gojim, som den morderiske Helgen udstødte, da det lykkedes ham at faa Tag om sin Modstanders Strube, overtlydede Clemens om, at den ene af de Kæmpende var Simon, og erindrede ham i Forening med den Smerte, han følte i sin Hals, om det uhyggelige Optrin i Grotten og om den Dødsfare, hvori han nylig havde svævet. Mørket hindrede ham i at gjenkjende sin Frelser, og da Kampen var forbi, og den ene af Skikkelserne nærmede sig ham, vidste han ikke, om det var Simon eller den Anden. Hans Bevidsthed var klaret op, men kun et Øjeblik for at omtaages af et varigere Mørke. Han udstødte et Raab af Forfærdelse og vaklede tilbage, da Krysantevs greb hans Haand.

»Filippos,« hørtes Krysantevs's Stemme, »det er mig, din Fader. Frygt ikke. Uslingen, som vilde myrde dig, er straffet. Følg mig herfra!«

Clemens hørte Befalingen, gjenkjendte Stemmen og adlod. Han lod sig ved Krysantevs's Haand føre over Sojlesletten og gjennem Kerameikos til Huset i Tripodgaden. Men de Svar, han undervejs gav paa sin Faders Spørgsmaal, vidnede om Sindsforvirring.

Og desværre var denne ikke forbigaaende. Optrinnet i Grotten havde givet det sidste Stød til

Ynglingens i lang Tid vaklende Forstand. Clemens var bleven sindssvag.

Den følgende Dags Sol fandt ikke mere Simon paa den Søje, hvorfra han længe havde hilset dens Opgang. Da den gamle Bathyllos om Morgenens gik over Sletten, saa' han ham ligge med knust Hoved og blodigt Ansigt tæt ved Stadsmuren. Han var død.

Den Pels, som i saa lang Tid havde udgjort Helgenens Dragt, gjenfandtes i den Grotte, hvor den unge Anakoret plejede at opholde sig. Paa Simons nøgne Legeme saas over Ryggen et langt og dybt Ar, hvis Oprindelse Ingen gjorde sig Ulejlighed med at søge at forklare. Det var Mærket af det glødende Jern, ved hvilket Petros, Homoiusianernes Biskop, havde forstaaet at opvække sin Fader fra de Døde.

Rygtet om Simon Søjlehelgenens ulykkelige Endeligt spredte sig med overordenlig Hurtighed gennem Staden. Man udtømte sig i Gisninger angaaende hans Dodsmaade. Det, som mest forbausede Alle, var, at han ikke fandtes liggende ved Foden af sin Søje; man kunde da have antaget, at han var styrtet ned fra denne og havde knust Hovedet ved Faldet. Nu tydede Alt hen paa, at han i Løbet af Natten havde forladt Søjlen, og at han var bukket under for en Fjende efter en voldsom Kamp, hvoraf den ved Regnen oplødte Jord i Nærheden af Grotten bar tydelige Spor.

Det Hemmelighedsfulde i Tildragelsen blev

imidlertid snart opklaret. Krysantevs skyndte sig at underrette Myndighederne om det Forefaldne. De Kristne fik at vide, at det var Ærkehedningen, der havde myrdet deres tilbedte Helgen. De Omstændigheder, som retfærdiggjorde hans Handlemaade, ansaa de for opdigtede. De opfyldtes af et Raseri, der overvandt deres Frygt for Øvrighedens Sværd. Da det homoiusianske Præsteskab afhentede den Døde og i højtidelig Procession førte det blodige Lig gennem Gaderne for at bisætte det i Domkirken, flokkede der sig om Baaren en vanvittig Masse, som gav sin Vrede Luft i vilde Trusler mod Arkonten. Athen fik samme Udseende som i Dagene for Konstantius's Dod. Om Eftermiddagen stormedes det Fængsel, i hvilket Petros forvaredes; Dørene bleve brudte op, og Fangen blev, mod sit udtrykkelige Ønske, af Folkemassen bragt til sit Hus, hvilket han dog strax efter forlod for frivillig at overgive sig i Retfærdighedens Hænder.

Oplobet skulde have antaget et endnu mere truende Udseende, hvis ikke Krysantevs havde skyndt sig at undertrykke det med Magt. I Kraft af den Myndighed, som Kejseren havde lagt i hans Haand, overtog han Befalingen over den Troppestyrke, der fandtes i Athen, og brugte den med skaanselløs Strængighed. Legionerne angreb med fældede Lanser de larmende Folkehobe og adsplittede dem. Der blev udgydt Blod paa flere Punkter i Staden. Hen imod Natten var Roligheden atter

gjenoprettet, og en Mængde Kristne, som bleve tagne til Fange under Opløbet, indespærredes i Fængslerne for den følgende Dag at domfældes som Oprørere mod den kejserlige Magt.

Det var under saadanne sorgelige Forhold, at den Læg brød frem, paa hvilken Krysantevs skulde fejre sin Datters Bryllup.

---

Karmides og Hermione havde samvittighedsfuldt iagttaget de nedarvede Skikke og hellige Handlinger, med hvilke tvende Elskendes lovlige Forening fejredes af Fædrene. De havde i Fællesskab ofret til de Guddomme, der betragtedes som Ægteskabets Beskyttere, til Alfader Zevs, til Here og den jomfruelige Artemis. Hermione havde skaaret sine Lokker af og nedlagt dem paa Visdomsgudindens Alter. Disse Ceremonier udførtes, som det burde sig, Dagen før Bryllupet.

Paa Bryllupsdagens Aften trængtes vældige Folkemasser i Tripodgaden og Torvet nedenfor Akropolis for at betragte Bryllupstoget, naar det fra Krysantevs's Hus skulde begive sig til Brudgommens, der var beliggende ved Indgangen til Piræos-Gaden. Begge Huse vare fra Morgenstunden af ved Brudeparrets unge Venner smykkede med Løv og Blomster.

Endelig viste Toget sig. Det aabnedes af en med hvide Heste forspændt Vogn, i hvilken Bruden kjørte ved Siden af Nymfagogen eller Bruderidderen,

en ugift Ven af Karmides. Vognen efterfulgtes af en hvidklædt, bekranset Skare, som i Hænderne bar Fakler. Mellem de smukke Piger, Hermiones Veninder, der fandtes i Skaren, saas Ismene og Berenike. Ynglingerne, som parvis ledsagede Pigerne, vare for største Delen fornemme Fremmede og Disciple fra Akademia eller tilhørte saadanne med Krysantevs eller Karmides forbundne Familier, der trods den almindelige Uvillie mod Arkonten nødtes af Skik og Brug til at deltage i Højtideligheden.

Hermione var klædt i en Dragt af Byssos og Purpurtoij og var efter gammel hævdvunden Skik tilsløret. Sløret skjulte hendes blege Ansigt, som ellers skulde have forraadt Uro, Smerte og mørke Anelser.

Toget ledsagedes af Musikanter, som lod den lydiske Fløjte tone i livlige, sprudlende Melodier.

Det Hele frembød ved Faklernes Skin et festligt men ingenlunde saa muntert Skue som andre Optrin af samme Art.

Ynglingerne og Pigerne skjæmtede ikke med hverandre, saaledes som det ellers brugtes. Fra de talrige Tilskuere hortes ingen Bifaldsraab. De iagttog dyb Tavshed. Ingen Venner af Brudeparret trængte sig frem for at lykønske det. Ingen højtidsklædte Drengene havde frivillig indfundet sig for at stro Blomster foran Vognen eller kaste Blomsterkoste paa Brudepigerne.

Inden Togets sidste Rækker havde forladt Kry-



santevs's Hus, forstyrredes det tilmed af Noget, som Enhver maatte anse for et ondt Varsel.

Den sindssvage Clemens viste sig i et af Vinduerne. Han havde efter hedensk Skik bekranset sig til Ære for Festen.

Han udtalte med høj Røst nogle Ord, hvilke de nærmeststaaende Hedninger maatte betragte som en uhyggelig Profeti, og hvori de Kristne gjenkjendte den hellige Johannes's Ord:

»Med saadan Hastighed skal du forkastet være, og Lys og Lysestage skal ikke mere lyse i dig, og Brudgoms og Bruds Røst skal ikke mere være hørt i dig. Ve, ve over dig!«

Efter disse Ord forsvandt det blege Ansigt fra Vinduet. Der var mange af Bryllupsgæsterne, som havde hørt dem.

Da Toget var ankommen udenfor Brudgommens Hus, modtoges det dér af ham og nogle af hans Venner.

Karmides, bekranset og klædt i en glimrende Dragt af Purpurtøj, løftede sin Brud ud af Vognen, rakte hende Haanden og forte hende over sin Tærskel.

Derpaa tog den egenlige Fest sin Begyndelse.

Den fortsattes som sædvanligt til langt ud paa Natten. Gjæsternes Forstemthed var i Begyndelsen øjensynlig. Det ulykkelige Varsel, hvorunder man havde forladt Brudens Hus, tyngede paa Sindene, og der hviskedes mellem Gæsterne om hvad den sindssvage Yngling havde sagt. Karmides var

den Eneste, som syntes glad og lykkelig. Men de ædle Vine, som tømtes under Maaltidet, vækkede endelig Glædens Sommerfugle til Liv, de udfoldede deres Vinger og begyndte flagrende at svæve over det bekransede Lag. Annæus Domitius, som repræsenterede Brudgommens Fader, anslog med Held den muntre Tone, som nu blev herskende. Og da tilsidst Bryllupssangene istemtes, og Musikken kaldte de Unge til Dans og Leg, var det mørke Varsel glemt, og Glæden straaled fra Alles Ansigter, der ikke som Brudens vare domte til at gjemme sig under Sløret.

Karmides sad ved Siden af Hermione og hvi-skede henrykt og lykkelig med hende, da der udenfor Vinduerne istemtes en larmende Musik, som afløstes ved et Dobbeltkor af smukke Stemmer, Ynglingers og Pigers, der sang en Bryllupssang til det unge Pars Ære.

Det var Olympiodoros, Palladios og en Mængde af den glade Skare, som plejede at samles i Epikurs Haver, der paa denne Maade tog Afsked med en Ven, som var i Færd med at ombytte den fri Eros's Vælde med hans alvorligere Broder Hymens.

Sangen vexlede mellem Ynglingernes og Pigerne's Kor, og begge sang i Forening Omkvædet, hvormed hvert Vers endte:

Hymen, giv Lykke og Held! Hymenæos, o Hymenæos!

Pigerne klagede over Aftenstjernen, som de kaldte det grunmeste af de uforgængelige Lys

der efter Kaos tændtes paa Himlens Hvælving. Thi det er Aftenstjernen, som river den bly skjælvende Brud ud af hendes Moders Favn og overgiver hende til en dristig og heftig Yngling. En By, som indtages af en skaansellos Fjende, er den vel mere at beklage end hun? Saaledes sang Pigerne, men istemmede ikke desto mindre, da deres Klage var endt, det glade Omkvæd:

Hymen, giv Lykke og Held! Hymenæos, o Hymenæos!

Ynglingernes Kor svarede, at et Blus med yndigere Skin end Aftenstjernen lyser hverken for Jordens Dødelige eller Olympens Guder. Hvad Forældrene have fastsat, bekræftes af den; hvad de Elskende længe have ønsket, rækkes gavmildt af den og ingen Anden — —

Hymen, giv Lykke og Held! Hymenæos, o Hymenæos!

Søstre — begyndte Pigerne paa Ny — Aftenstjernen har revet en Veninde ud af vor Kreds. Naar vi herefter om Vaaren vandre i Skoven og paa Engene for at plukke duftende Blomster, skulle vi savne hende, som var den Elskeligste blandt os Alle. Hun er bortført af en Røver. Al vor Aarvaagenhed var frugtesløs. Aftenstjernen bringer Natten med sig, og Natten de hemmelig lurende Tyve. Hvad er en Brudgom Andet end en Tyv, om end Navnet er et andet?

Brødre — svarede Ynglingernes Kor derpaa — hvor det morer Pigerne at bedrage os med en paa-

tagen Klage! De længes i Hemmelighed efter hvad de sige de frygte — —

Hymen, giv Lykke og Held! Hymenæos, o Hymenæos!

Pigerne vedblev: Elsket af Alle er Blomsten, som voxer i den vel omgjærdede Have, hvor den hverken trues af det græssende Lam eller den furende Plov. Vindene kjærtegne den, Solen opliver den, Regnen giver den Væxt. Drengene og Pigerne efterstræbe den. Men plukket visner den og efterstræbes nu af Ingen. Det gaar med Pigen som med Blomsten.

Ynglingerne svarede: Vinranken, der uformælet lever, hvor den fødes, paa den vilde Slette, lofter sig aldrig mod Himlen og fostrer aldrig den vilde Drue. Den bøjer sig nedtyngtet mod Jorden. Men formæler den sig med den ranke Alm, saa bliver den kjær for Dyrkeren og for sig selv. Det er med Pigen som med Vinranken. — — Syng derfor med os:

Hymen, giv Lykke og Held! Hymenæos, o Hymenæos!

Begge Kor forenede sig nu i Slutningsverset, hvis Indhold var følgende:

Lever vel og lykkelig, Brud og Brudgom! Lato, Ungdomsopdragerinden, velsigne eder med skønne Børn! Kypris styrke eders trofaste Kjærlighed, og Zevs skjænke Eder varig Velstand! Sover, men glemmer ikke at vaagne i Morgen! Vi komme igjen med Morgenens Stjerne — —

Hymen, giv Lykke og Held! Hymenæos, o Hymenæos!

Efter Sangens Slutning lød atter de lydiske Fløjter. ledsagede af Lyrer og Cithre.

---

Mellem de talrige Tilhørere til den ovenfor beskrevne Serenade befandt sig ogsaa Evfemios og Rabbi Jonas.

Begge havde de vigtige Ærinder at udrette. Evfemios kom fra Petros og bar i sit Bælte et Brev, der tidlig den følgende Morgen skulde overrækkes Krysantevs.

Dette Brev indeholdt kun nogle Linier. Petros lykønskede Krysantevs og det nygifte Par og udtalte sin Velsignelse over deres Forening, hvilket han erklærede at gjøre i den kristne Kirkes Navn, fordi Karmides uopløselig og evig tilhørte denne ved Daabens undfangne Naade.

Denne overraskende Opdagelse skulde indvie den kommende Dag for Krysantevs.

Rabbi Jonas havde et andet Ærinde, som endnu samme Nat maatte udrettes. Rabbi'en bar i Bæltet under sin Kaftan en velsleben Dolk, hvis Odd til yderligere Sikkerhed var forgiftet.

Lige siden Baruks Død havde Rabbi Jonas kun vist sig lidet mellem sine Landsmænd og Trosfæller. Han var heller ikke optraadt i Synagogen. Man sagde, at han var meget syg, at han fortæertes af en indvortes Lidelse, og dette bekræftedes af hans Udseende. Han var i den sidste Tid bleven

meget mager, og hans Skikkelse var sunken mere sammen end nogensinde.

Rabbi Jonas havde lige fra Bryllupstogets Ankomst tilbragt Aftenen udenfor Karmides's Hus.

Nu, under Serenaden, havde han valgt sin Plads lige op til Husets Port. Ved hans Side stod en Mand med jødiske Træk, en Slægtning af ham.

Denne Mand var Juvelhandler og havde i Løbet af de foregaaende Dage ofte været kaldet til Karmides angaaende Valget af de Smykker, hvormed den ugifte Ægtemand, i Følge Skik og Brug hos de Rige, om Morgenen efter Bryllupsnatten skulde begave sin unge Hustru.

Juveleren kjendte saaledes Husets Indre og havde forøvrigt gennem Karmides's unge Tjener Alexander forstaaet at skaffe sig saa nøjagtig Beskrivelse af Stedet, som hans Ven og Slægtning Rabbi Jonas kunde behøve til Udførelse af sin Plan.

Hvor de nu begge stod, fandtes i Portgangen tæt ved dem til Venstre en Trappe, der førte til et Kammer i Husets andet Stokværk. Dersom Døren til dette Kammer var aflaaet, kunde den uden Vanskelighed aabnes med en leformet Krampe, som Rabbien bar i sit Bælte, og paa hvis Benyttelse han i den sidste Tid, da han hverken formaaede at studere eller forrette sin Tjeneste, havde haft god Tid til at øve sig. Fra Kammeret, der sædvanligvis var tomt, førte en anden Dør til en Balkon, som løb rundt om den Side af Huset, der

vendte mod Gaarden, og hvorfra hele Etagen med dens forskjellige Værelser var tilgængelig.

Rabbien kjendte meget nøje Beliggenheden af Brudekammeret og de dertil stødende Værelser.

Dersom det efter Fuldbyrdelsen af hans Plan skulde lykkes ham at slippe uskadt bort fra Huset, saa vare alle Foranstaltninger truffne til en hastig Flugt fra Athen.

Nu afventede han det belejlige Øjeblik for sit Forehavende. Hans Væsen bar Præg af rolig Bestemthed. Da Serenaden var endt, og største Delen af den udenfor Huset forsamlede nysgjerrige Skare trak afsted tillige med Musikanterne, forlod Juveleren ham og fulgte Mængden. Rabbien blev paa sin Plads, lyttede til den glade Sunnen fra Bryllupsgjæsterne og talte dem, som fjernede sig.

Da endelig Larmen var doet hen, og kun de med Brudeparret nærmest beslægtede Gjæster endnu fandtes tilbage, begav Rabbien sig med sagte Skridt op ad den omtalte Trappe.

Han havde beregnet sin Tid rigtig. I dette Øjeblik fortes Hermione ved Fakkelskin til et paa den ene Side af Brudekammeret beliggende Værelse, hvor de sidste Ceremonier skulde foretages, før hun af sine Veninder fortes til Brudesengen.

I Følge Skik og Brug havde Karnides samtidig fjernet sig for i et Værelse paa den anden Side, under et Røgoffer til Kypris, at afvente disse Ceremoniers Ende og Brudeternernes Bortgang.

Karmides havde lige fra Besøget i Lighuset været forfulgt af Rakels og hendes Søns blege Skikkelser. Om Natten viste de sig ved hans Leje; om Dagen stod de aldrig klarere for hans Øjne, end naar han befandt sig i Hermiones Selskab. Han havde faaet en Forestilling om de Kvaler, som Orestes, jaget af Evmeniderne, havde udholdt; og troede han nu paa en Guddomsnagt, saa var det den, som sender Samvittighedskvalerne.

I Løbet af denne Aften havde han dog følt sig befriet fra sin Angst. De Guder, der ynde Kjærligheden og Ægteskabet, havde lukket Furierne ude fra Bryllupssalen. Rakels Gjenfærd havde ikke udholdt Bryllupsglæden, men var vegen fra hans Side. Hun vilde være kommen tilbage, hvis det ulykkelige Omen, under hvilket Bruden forlod sin Faders Hus, var bleven omtalt for ham. Men Gjæsterne havde fortiet det. Det var upassende og farligt at tale om et ulykkeligt Varsel. Man kunde hviske til hverandre, at man havde iagttaget det, men Intet mere; og der fandtes vist ikke Nogen, som havde forglemt ved sig selv at tilføje den gamle Formel ved slige Lejligheder: »Guderne afvende Ulykker!«

Karmides havde nu kun ét Ønske: at de sidste Gjæster vilde fjerne sig. Han længtes efter at blive alene med sin Brud. Han horte fra Kammeret paa den anden Side af Brudeværelset de unge Kvinders glade Skjemt med Hermione, medens de i Følge Skik og Brug toede hendes Fodder med



Vand, hentet fra den hellige Kilde Kallirrhoe. Han kom i Hu, at han selv havde en from Skik at opfylde, og kastede under Bøn til Kypris, Kjærlighedens Gudinde, nogle Rogelsekorn i Fyrbækkenet paa en Trefod.

Kammeret, i hvilket han befandt sig, havde tvende Døre. Den ene, som nu stod aaben, førte til Brudeværelset, den anden til den tidligere omtalte Balkon.

Karmides's Opmærksomhed fængsledes et Øjeblik af en ubetydelig Larm, som hørtes udenfor den sidste. Han troede, at en af Gjæsterne eller af Husets Tjenere havde forårsaget den ved at gaa over Balkonen.

Aarsagen var dog en anden. Det var Rabbien, som, efter at have kastet et Blik gennem Dorens tætte Gitterværk, skød Slaaen for udvendig.

Strax efter aabnedes Doren mellem Balkonen og Brudeværelset, men saa sagte, at Karmides Intet vilde have mærket, dersom ikke hans Blik havde været rettet mod denne Kant.

Brudeværelset oplystes svagt af en eneste Loftslampe. Ved Skinnet af denne saa' Karmides pludselig en mørk Skikkelse, som med lydlose Trin skred over Gulvet og styrede lige hen mod det Sted, hvor han stod.

Ude af sig selv af Overraskelse gjenkjendte han Rakels fordums Trolovede, Rabbien, som han ofte havde set i Baruks Hus.

Rabbien var dog meget forandret og lignede snarere et uhyggeligt Spøgelse end et levende Menneske, medens han nærmede sig med sagte, faste Skridt, og Lampeskinnet faldt paa hans blege Ansigt, hvis Øjne, der skjød Flamme fra Dybet af deres Huler, uafslægt vare rettede paa Karmides.

Inden denne var i Stand til at ytre et Ord, befandt Rabbien sig i hans umiddelbare Nærhed og havde lukket Døren til Brudeværelset bag sig.

»Hvem er du? — — Og hvad vil du her?«

Med disse Ord bred den blegnende Karmides Tavsheden.

»Spørg, hvem vi ere, og hvad vi ville her,« sagde Rabbien med dæmpet Stemme; »mærker du ikke, at vi ere flere?«

»Jeg gjenkjender dig. Du er Jonas. Rabbien. Men hvad søger du her? Hvad foranlediger dig til at komme paa saadan Vis og paa denne Tid?«

»Tal ikke til mig alene,« sagde Jonas. »Du burde se, at jeg følges af Flere.«

»Du taler som en Vanvittig,« afbrød Karmides ham. »Menneske, hvad vil du? Jeg læser i dine Øjne et ondt Forsæt.«

»Jeg saa' din Brudeseng,« sagde Jonas; »den skinner prægtigt af Sølv og Elfenben. Men du skal aldrig hvile i den. Den er redt forgjæves. Ak, der gives Forbrydelser, som, naar de skulle gjen-gjældes, gøre den almægtige Hævner til en afmægtig Gud. Alle hans Vredes Vægtlodder ere som et Dun mod Tyngden af en eneste Uslings Forbrydel-

ser. Han kan ikke anvende sin egen Lov, som byder Oje for Oje og Tand for Tand. Havde du saa mange Ojne som Himmelhvælvingen, og jeg slukkede dem, havde du Tænder som Dybets Behe-moth, og jeg brod dem ud, saa vare dine Kvaler dog et Intet mod dem, som du har forvoldt os — mig og hende og dem, der gave hende Livet. Om jeg end river dig fra din Bruds Omfavnelse, kan jeg dog ikke rive dig fra hendes Hjerte. Nej, jeg kommer ikke for at gjengjælde, thi her er ingen Gjengjældelse mulig, men kun for at svale mine Lidelser i dit Blod, naar jeg først har sagt dig, at du i Nat skal kysse Døden og ikke Hermione.«

Karnides, som nu var kommen til sig selv og havde anet Rabbiens Hensigt, før han udtalte den, gjorde en Bevægelse for at kaste sig over ham og slaa ham til Jorden.

Rabbien trak sig tilbage og blottede i samme Øjeblik sin Dolk.

»Dens Odd er forgiftet,« sagde han. »Blot en Rift og du vil dø under Lidelser, grueligere end de Besattes. Usle Forfører, som berovede mig min Sjæls Udvalgte, elendige Søn af en forbandet og uren Slægt, som har vovet at skjænde en Datter af Guds udvalgte Folk, søg ikke Dødens Kalk; jeg skal nok række dig den. Kunde jeg kun gjøre det Draabe for Draabe og staa ved Siden af dig og se dine Kvaler!«

Karnides opfattede fuldkommen Faren af sin Stilling. Medens hans Fjende talte, havde han

nærmet sig den Dor, som forte til Balkonen. Han søgte i en Fart at aabne den for at redde sig ved Flugten. Men Slaaen gjorde Modstand. Flugten ad denne Kant var ham afskaaret. Den anden Dor dækkedes af Rabbien, som nu med hævet Dolk nærmede sig ham. Uden Sammenligning sin Modstander overlegen i Styrke og Behændighed, skulde Karmides, der ingenlunde manglede Mod, have forsøgt at vriste Dolken ud af hans Haand, men Truslen om, at Dolken var forgiftet, havde bemægtiget sig hans Indbildningskraft og holdt ham i Afstand.

I dette Øjeblik hørtes fra Brudeværelset Ternernes glade Stemmer, da de, efter fuldbyrdede Ceremonier, højtidelig forte deres Veninde til den blomstersmykkede, af Byssoskyer omsvævede Brudeseng.

Rabbiens Mund fortrak sig til et besynderligt Smil, som syntes at opfordre Karmides til at lytte.

Denne saa' sig om efter en sidste Redning. At raabe om Hjælp vilde have tjent til Intet, thi her var det næste Øjeblik det afgjørende. Hurtig greb han om den massive, af Bronze og Sølv støbte Trefod for at benytte den som Skjold mod det første Anfald og som et Angrebsvaaben, førend det andet kunde gjøres.

Men Trefodens vældige Vægt, som var mere end hvad en Mand kunde bære, tillod, trods hans krampagtige Kraftanstrengelse, ikke den Hurtighed, som her var nødvendig. I det næste Sekund havde

Jonas stødt Dolken gennem den tynde Kiton lige til Skaftet i Karmides's Bryst.

Den forgiftede Odd havde fundet og gennem-boret hans Hjerter.

Han faldt, uden at udstøde et Skrig, livløs til Gulvet, som overstrømmedes af hans Blod.

Man havde i Brudeværelset hørt den dumpe Larm af hans Fald. I det næste Øjeblik sloges Døren op, og Kvinderne saa', forstummede af Rædsel, en sortskjægget, kaftanklædt Skikkelse med et uhyggeligt, blodbestænkt Ansigt skride dem forbi og skyndsomt forsvinde gennem den modsatte Dør, der førte til Balkonen.

Hermione var den Første, som gjenvandt sin Fatning. Hun ilede instinktmæssig til Kammeret, som den Ubekjendte havde forladt, og hvor hendes Brudgom skulde afvente hende.

Men ved det Syn, som mødte hende her, vaklede hun tilbage og sank bevidstløs i sine tililende Veninders Arme.

Kvindernes Raab kaldte Krysantevs og de faa tilbageværende Gjæster til Stedet.

Medens de samlede sig omkring det blodige Lig, var et andet serenadebringende Parti af Karmides's Venner standset udenfor Bryllupshuset.

Man hørte paa Ny Musik og Sang og det gamle Omkvæd, som forekom i Bryllupssange:

Hymen, giv Lykke og Held! Hymenæos, o Hymenæos!

## Trettende Kapitel.

### Den følgende Dag.

Morgenen, som fulgte paa den ulykkelige Bryllupsdag, var bestemt til at bekræfte et Rygte, der længe var fløjet fra Mund til Mund.

Man havde nemlig hvisket om, at Kejseren var død. Han skulde være faldet i et Slag mod Perserne. Ingen havde endnu ovovet at tale højt om dette Rygte. Det havde været Højforræderi. Men der var alligevel neppe Nogen, til hvis Øre det ikke var naat.

De Kristne troede Rygtet, fordi de længe havde ventet en saadan Slutning paa Julians Liv. Hedningerne troede det ikke, fordi de havde altfor meget at frygte af dets Overensstemmelse med Sandheden.

Rygtet var desuden pyntet med saa vidunderlige Tillæg, at det derved mistede sin troværdige Karakter. De Kristne vilde nemlig vide, at der i de flygtende Perseres Rækker pludselig havde vist sig en Rytter i lysstraalende Rustning, og at den hedenske Kejser, medens han forfulgte Fjenden, var bleven truffet af et ildblinkende Spyd, som udslyngedes at denne ubekjendte Kæmpes Haand.

Rygtet tilføjede endvidere, at de romerske Legioner efter Julians Død havde til Kejser over den romerske Verden udraabt en simpel Livdrabant,

som var ivrig Kristen og den rettroende homoiusianske Kirke hengiven.

Den forfærdelige, i mystisk Mørke indhyllede Begivenhed, hvormed Karnides's og Hermiones Bryllup var endt, var neppe naat omkring i Staden som Gjenstand for Samtalerne paa Torv, Gader og offentlige Samlingssteder, førend den trængtes tilbage ved en anden Efterretning. En Kourer var fra Korinthos ankommen til Prokonsulen over Akaja med Brev fra Krigsskuepladsen. Samtidig med denne var en præstelig Brevbærer fra Patriarken Makedonios indtruffen til den fængslede homoiusianske Biskop i Athen.

Omtrent en Time senere saas Annæus Domitius til Hest foran Fronten af den paa Torvet opstillede atheniensiske Garnison, som i Overværelse af en uhyre Folkemasse hyldede den ny Kejser Jovianus.

De Kristnes Jubel overdøvede Soldaternes Hyltingsraab. Den ny Kejser var Kristen og Homoiusian. Derom var der ikke længer nogen Tvivl.

De kristne Skarer begav sig umiddelbart fra Torvet til Petros's Fængsel for at befri ham. Men da de naaede derhen, var Fængslet allerede tomt. Stadens Myndigheder var kommen Mængden i Forkjøbet og havde skyndt sig med at gjengive den nu saa pludselig atter mægtige og indflydelsesrige Mand hans Frihed.

De samme Myndigheder havde ogsaa uden

Tøven ladet Fængselsdørene aabne for de Kristne, der vare blevne fængslede som Deltagere i det Oplob, Simon Sojlehelgenens Død havde forårsaget.

Henrykkelsen mellem de Kristne formindskedes kun lidet ved den Efterretning, som ankom samtidig med Budskabet om Julians Død og det ny Kejservalg, at nemlig Jovianus trods alle Julians Sejre havde sluttet en vanærende Fred med Perserne, tilbagegivet ikke alene alle Erobringer, som vare blevne gjorte, men ogsaa fem Provinser, der allerede for længe siden vare indlemmede i det romerske Rige, samt til Barbarerne aftraadt det østlige Riges fasteste Bolværk, den vigtige Stad Nisibis, hvis Indbyggere forgjæves under Knæfald og Bønner havde anraabt ham om Tilladelse til at forsvare deres Mure. Fordi Kejseren var Kristen, saa roste man denne Fred og fandt den lige saa nødvendig som vis.

Den samme Morgen, paa hvilken disse vigtige Efterretninger indtraf i Pallas Athenes ældgamle Stad, tillystes en Folkeforsamling, der holdtes under stor Sammenstrømning saavel af Kristne som af den gamle Læres Tilhængere. Disse Sidste skjulte deres Smerte over Julians Død; for Mange mildnedes dens Bitterhed ved Visheden om, at Krysan-tevs's Indflydelse fra dette Øjeblik var brudt, og at man nu fik Lejlighed til at hævne den Skam, hans ubønhørlige Strenghed havde tilføjet saa mange af Stadens ansete Familier. Efter at man havde fattet Bestemmelser om de Festligheder, hvor-



med Staden skulde fejre Jovians Thronbestigelse, optraadte en af Krysantevs's Modstandere med Indvendinger mod det Valg, ved hvilket Krysantevs var blevet i Besiddelse af sit Embede som første Arkont. Folkeforsamlingen erklærede Valget for ulovligt og Krysantevs for afsat fra Embedet.

Efterretningen om denne Beslutning bragtes Krysantevs, medens han delte sin Omsorg mellem sin af Skjæbnens tunge Haand trufne Datter, sin sindssvage Son og Forberedelserne til Svigersønnens Begravelse. Han modtog Efterretningen uden Sindsbevægelse; men da Budbæreren var gaaet bort, faldt en Taare paa hans Kind, hvilken dog maaske mindre var udpresset af Atheniensernes Utaknemlighed end af det Brev, han holdt i sin Haand, fra Ammianus Marcellinus, hvori denne bekræftede Julians Død og gjorde Rede for hans sidste Timer.

Den unge Helts Død var hans Liv værdig. Under en blodig Kamp. i hvilken Persernes uhyre Rytterskarer og Elefantlinier længe modstod det romerske Fodfolks ordnede og kjække Angreb, var Julianus, der kæmpede i den heftigste Stridsvrimmel, bleven saaret af et Kastespyd, som trængte ind i Ribbenene og standsede i det Indre af Leveren. Efter at han forgjæves havde søgt at rykke det dræbende Vaaben ud af Saaret, var han afnægtig faldet af Hesten og ved sin Livvagt baaret ud af Striden.

I sit Brev til Krysantevs skildrede nu Ammianus Marcellinus som Øjevidue Julians sidste

Timer med de samme rørende og højtidelig gripende Farver, med hvilke han har afmalet dem i sin Historie.

Efter at Julianus var bleven baaret til sit Telt og var vaagnet af den Afmagt, hvori Blodtabet havde sænket ham, forlangte han sin Hest og sine Vaaben. Det var Lægens sørgelige Pligt at underrette ham om, at hans Saar var dødeligt, og at han ikke havde mange Timer tilbage at leve i. Han modtog dette Budskab med Rolighed. Det, som nu fulgte, erindrede om Sokrates's sidste Øjeblikke.

»Venner og Vaabenbrodre,« sagde han til Filosoferne og Feltherrerne, som omgav hans Seng, »Naturen fordrer sit Laan tilbage af mig, og jeg giver det tilbage med en redebøn Skyldners hele Glæde. Filosofien har lært mig, at Sjælen ikke i Sandhed er lykkelig, før denne ædleste Del af vor Tilværelse er befriet fra de Baand, som indskrænke dens Kræfter. Religionen har lært mig, at en tidlig Død ofte har været Fromhedens Belønning; jeg modtager som en Gunstbevisning af Guderne den Tilskikkelse, der betrygger mig mod Faren for at vanære en Karakter, som hidtil har søgt at være Dyden og Mandigheden tro. Jeg bringer nu min Tak til det højeste Væsen, som ikke har tilstedet, at jeg skulde omkomme ved en Tyrans Grumhed eller en Sammensværgelses Dolke eller en svinvende Sundheds Gjenvordigheder, men har forundt mig midt under Vandringen paa en hæderlig Bane at

forflyttes fra Jorden paa en lysende og ærefuld Maade.«

Efter at Julianus med rolig Stemme havde talt paa denne Vis, fordelte han Resterne af sin Formue mellem sine Venner. Blandt disse savnede han en ved sin Seng: Feltherren Anatolios. Da han spurgte, hvorfor denne ikke havde indfundet sig for at modtage hans Farvel, oplystes han om, at Anatolios var faldet i Slaget. Ved denne Efterretning trængte Taarer frem i den Døendes Øjne; men han fattede sig snart og bebrejdede mildt de Tilstedeværende, at de overgav sig til en tøjlesløs Sorg over Bortgangen af en Fyrste, som snart skulde forenes med Himmelen.

Derpaa vendte Julianus sig til de tilstedeværende Filosofer, Priscus og Maximos, med hvem han vedligeholdte en Samtale om Sjælens Udødelighed indtil henimod Midnat, da han opgav sin Aand.

Saadan var et Øjensvidnes Skildring af Julians Død.

Biskop Petros derimod, som nogle Timer efter sin Frigivelse var optraadt paa Domkirkens Prædikestol for i Forening med den forsamlede kristne Menighed at takke Gud, fordi han havde taget Kristendommens Fjende bort fra Jorden — Petros havde allerede nu en anden Beretning færdig om den samme Begivenhed. Til en Begyndelse fortalte han de Troende, at Julians Død var blevet ham, Petros, aabenbaret Natten før den indtraf, og dette af den samme Engel, hvis ildflammende Spyd havde kastet

Apostaten til Jordan. Saaret havde Julianus fort Haanden til sit Saar og kastet Noget af sit Blod mod Himlen, idet han med mørk Vrede sagde: »Galilæer! du har besejret mig!« Endvidere fortalte Petros, at Apostaten var død under de forfærdeligste Samvittighedskvaler, forbandende det Øjeblik, da han forlod den rene homoiousianske Bekjendelse, og alligevel ude af Stand til med sin troløse Sjæl at annamme Frelsen ved Kristi Fortjeneste. Hans Død, erklærede Petros, var et nyt og overtydende Bevis paa den uomstodelige Sandhed, at Ingen kan dø lykkelig uden i den kristne Kirkes Arme. Tilsidst opbyggede Petros sin Menighed med den Erklæring, at Skildvagterne, som havde været posterede udenfor Kejserens Telt, med egne Øjne havde set, hvorledes Djævelen var flojet bort med hans Sjæl i sine gyselige Kloer.

Biskop Petros havde endvidere et forbavsende Mirakel at omtale, hvorom Beretninger medbragtes af de fra Asien ankomne kejserlige Agenter. Et Jordskjælv, ledsaget af en Hvirvelvind og mægtige Ildsluer, havde omstyrtet de opførte Grundvolde til det ny Tempel i Jerusalem, og Ildkugler, som Tid efter anden steg op af Jordan, havde fordrevet Jøderne, da de haardnakket fornyede deres Byggeforsøg.

Detle berettede Petros, og efter ham have Kry-sostomos, Ambrosius og andre kristne Forfattere berettet det Samme.

Menigheden var ingenlunde tilbøjelig til at be-

tvivle Petros's Ord. Det var kun Athens Jøder, som vovede at gjøre svage Indvendinger mod deres Overensstemmelse med Sandheden paa Grund af andre Rejsendes Vidnesbyrd, som ikke vidste af noget Jordskjælv, men kun, at ved Efterretningen om Julians Død havde den kristne Befolkning rejst sig og hindret Jøderne i at fortsætte Arbejdet.

Forberedelserne til Karmides's Begravelse forstyrredes den samme Aften af Petros, som lod Krysanthevs underrette om, at hans Svigersøn som Medlem af den kristne Kirke skulde jordes i Overensstemmelse med de Kristnes Skik. Petros havde forinden for Prokonsulen over Akaja bevist Rigtigheden af sin Opgivelse ved Vidnesbyrd af tvende Præster og Uddrag af Fortegnelsen over de Døbte. Han og hans underordnede Præsteskab drog derpaa til den Dødes Hus, bemægtigede sig Liget og forte det, ledsaget af en talrig Folkemasse, ved Fakkelskin til de Kristnes Kirkegaard, hvor det jordedes under Forkyndelse af det kristelige Opstandelsesløfte og øvrige Ceremonier.

Den uventede Opdagelse, at Karmides hemmelig havde været døbt og Kristen, vakte i Athen en overordenlig Overraskelse, og onde Tunger skyndte sig at sætte denne Omstændighed i Forbindelse med hans mystiske Død paa selve Bryllupsdagen. Saa lidet sandsynligt det end var, saa hviskedes dog og troedes almindelig blandt de Kristne, at Krysanthevs var Ophavsmanden til Mordet paa hans

Svigersøn — at efter det paa selve Bryllupsdagen var bleven afsløret for ham, at Karmides var Kristen, han da for at opløse Forbindelsen og straffe Bedrageriet havde lejet en Snigmorder, sluppet denne ind i sit Hus og anvist ham det rette Øjeblik, da Mordet, uden at blive forebygget af Bryllupsgjæsterne, kunde begaas.

Allerede om Aftenen paa den Dag, da Efterretningen om Julians Død var naat til Athen, vare Folkemasser i Bevægelse, der strømmede til det prokonsulariske Palads og med høje Raab fordrede, at Krysantevs skulde fængsles som Karmides's og Simon Søjlehelgenens Banemand.

Den sindssvage Clemens, som i Løbet af Dagen havde forladt sit Hjem, saas tillige med en Skare Præster i Spidsen for Mængden, der fordrede hans Faders Død. Han deltog med vild Iver i deres Raab.

Medens den kristne Befolkning paa denne Maade gav sine Fordringer til Kjende, havde Biskop Petros allerede indfundet sig hos Prokonsulen over Akaja og hos denne anholdt om, at Krysantevs strax skulde fængsles som den, der selv havde bekjendt at have dræbt den fromme Søjlehelgen.

Annæus Domitius fandt denne Begjæring i sin Orden og kunde ikke nægte den sit Bifald.

Imidlertid besluttede Prokonsulen at opsætte Fængslingen til den følgende Dag for at kunne advare Krysantevs og give ham Tid til at flygte. I denne Advarsel forenede sig nogle af Arkontens tiloversblevne Venner, som indsaa, i hvilken Fare

hans Liv svævede. Men allerede før dem havde Theodoros, hvis egen Sikkerhed var truet af det homoiusianske Præsteskab, indfundet sig i Sørgehuset i Tripodgaden og overtalt Krysantevs til at tænke paa sin Frelse. Theodoros agtede samme Nat at begive sig til sine Venner, de donatistiske og novatianske Kristne, som ved Krysantevs's Omsorg vare blevne bosatte i Sunions bjergrige Egne. Theodoros opfordrede Krysantevs til med Hermione at følge ham derhen. Dér vare de i Nærheden af Athen og kunde vende tilbage, naar som helst en gunstig Lejlighed tilbød sig, eller flygte over Havet til andre Verdens egne, hvis Sunions Bjerge ikke længer formaede at yde dem Beskyttelse.

Flugten besluttedes, og Theodoros stod dem virksomt bi med Forberedelserne til den. Endnu samme Nat forlod Krysantevs og Hermione Athen, ledsagede af Theodoros og tvende trofaste Tjenere.

---

## Fjortende Kapitel.

### I S u n i o n .

---

Krysantevs og Hermione tilbragte Høsten og Vinteren af Julians Dødsaar i Sunions Bjergbygd mellem de novatianske og donatistiske Nybyggere.

Disse, der i Krysantevs gjenkjendte deres Velgjører, hvis Omsorg de havde at takke for deres paa Ny opblomstrede jordiske Lykke, havde med Glæde modtaget ham og hans Datter og tilbuddt dem et Fristed mellem deres Bjerger.

Her levede nu Krysantevs og Hermione i et Hus, som Nybyggerne havde opført til dem ved Foden af en skovklædt Klippe, ganske tæt ved Strandbredden og i Nærheden af en lille Havn, som Nybyggerne havde indrettet for deres Fiskerbaade.

I Tilfælde af nogen truende Fare var her den gunstigste Lejlighed til hurtig at undfly den. En saadan Fare kunde dog vanskelig nærme sig den af Fremmede ubesøgte Bjergegn uden i Tide at blive iagttaget af de aarvaagne Hyrder, der med deres Hjorde strejfede omkring paa Bjergene og endnu i deres uforstyrrede Ro og fredelige Sysler bevarede den mod Verden udenfor deres Bjerger mistænksomme Aarvaagenhed, som deres tidligere Levevis havde gjort nødvendig, og hvilken de endnu havde Grund til at iagttage, usikre, som de vare, om den Fred, der forundtes dem, var blivende eller kun en Vaabenhvile.

Kort efter at Underretningen om Jovians Thronbestigelse var ankommen, var imidlertid en beroligende Kundgjørelse fra den ny kristne Kejser om en uindskrænket Samvittigheds- og Bekjendelsesfrihed bleven offentliggjort og havde ogsaa naat Novatianernes Øren.



Denne Kundgjørelse tilbød dog ikke Krysantevs nogen Beskyttelse mod de Anklager, som i Athen vare blevne rejste mod ham for Mordene paa Karmides og Simon Sojlehelgenen. Hans eneste Beskyttelse var den Hemmelighed, som hvilede over hans Opholdssted, og som trofast bevaredes af hans Omgivelser. Det var heller ikke faldet Petros ind at efterspore Krysantevs i en Egn, saa nærliggende ved Athen.

De eneste fremmede Ansigter, som i Lobet af denne Tid havde vist sig i Sunions Bjergbygd, vare de kejserlige Oppebørselsmænd, og disse fjernede sig, saasnart de havde udrettet deres Embedspligt, det vil sige udpresset hvad der af klingende Mynt som Vederlag for Nybyggernes Kvæg og Korn havde forvildet sig til den afsides Landsdel.

Var ikke Forbindelsen med Athen og gennem Athen med den øvrige Verden bleven vedligeholdt ved Theodoros, som efter Religionsfriheds-Ediktets Kundgjørelse delte Tiden mellem sin Menighed i Athen og sine Venner i Sunion, saa skulde disse Sidste i deres ubemærkede Tilflugtssted knap nok have hørt et Rygte om de Begivenheder, der rundt om dem oprorte Verden og satte Historiens Griffel i Bevægelse.

Det var saaledes alene ved Theodoros, at Krysantevs erfarede, at Jovianus, inden han endnu paa sit Tilbagetog fra Persien havde naat Rigets Hovedstad, pludselig var død, og at Valentinianus

af den østerlandske Hær var bleven udraabt og af Senatet anerkjendt som Kejsler.

Valentinianus havde kort efter sin Thronbestigelse udnævnt sin Broder Valens til Medregent og mellem sig og ham delt det romerske Rige saaledes, at Valens var bleven Herre over Østerlandet og Grækenland.

Kort efter at Theodoros havde bragt denne Underretning til Sunion, overflyttede han for bestandig sin Virksomhed til sine novatianske Brodre og opslog blandt dem sin Bolig, thi Athen var paa Ny blevet et farligt Opholdssted for ham. Biskop Petros og det homoiusianske Præsteskab begyndte at opføre sig med deres gamle Ufordragelighed og Egenraadighed, og der var Rygter i Omløb om, at Forfølgelser, begunstigede af den grusomme Valens, der var ivrig Homoiusian, vare udbrudte paa flere Punkter af Østerlandet mod anderledes tænkende kristne Menigheder.

Vilde Forfølgelsen en Dag ogsaa naa til disse fredelige Dale? Deres Indbyggere havde Grund til at frygte det. Selv i mangfoldige Henseender af forskjellige Meninger angaaende Læren, havde de under den fælles Nød været tvungne til at øve sig i indbyrdes Fordragelighed og havde tilsidst fundet, at det Væsenlige og eneste Nødvendige var fælles for dem Alle, at Alles Stræben og Maal var Kristendommens Virkeliggjørelse i Sind og Handlinger, og at den første og i Sandhed rigeste Frugt af den kristne Kjærligheds Liv er den, at man ikke myrder

hverandre for Uoverensstemmelse i mere eller mindre værdiløse metafysiske Meninger.

Midt iblandt disse strænge og alvorlige Kristue tilbragte Forkæmperen for den gamle Religion og Kultur med sin Datter et Liv, hvis milde, af Storme og Lidenskaber uforstyrrede Ro virkede som en Balsam for deres Sjæle.

Krysantevs ønskede i dette Øjeblik kun uden Forstyrrelse at maatte nyde denne velgjørende Ro, indtil det Hav, hvis oversvømmende Vælde han for-gjæves havde stillet sig imod, rullede sine Bolger over hans forglemte Grav. Han vilde glemme, at Verden udenfor hans Bjerge var Skuepladsen for de af ham afskyede Magters fortsatte Sejrstog, og søgte nye Gjenstande for sin utrættelige Virksomhedsdrift indenfor den indskrænkede Kreds, som nu stod ham aaben, i Landmandens Sysler og i Omsorgen for de Menneskers Vel, der havde aabnet ham et Tilflugtssted.

Endnu kjærere blev denne Ro ham ved den Indflydelse, som han saa' den udøve paa Hermione. Dybt nedbøjet og næsten knust af sin egen og sin Faders ulykkelige Skjæbne, havde hendes Sjæl paa Ny vundet Kræfter i Naturens Skjød, under et Arbejde for Livets Nødtørft, som skjænkede hende Adspredelse, og under Omgangen med Men-nesker, hvis raa Ydre ikke kunde skjule den forædlede Menneskehed, som deres alvorlige Stræben efter at leve i Gud havde skabt i dem.

At denne Forædling ikke var en Frugt af den

Verdensanskuelse og de Lærdomme, som hendes Fader hyldede, og som hun selv endnu, skjont tvivlende, omfattede, det kunde afpresse hende et Suk, og det hindrede hende i sin Faders Nærværelse at udtrykke sin Glæde over Forædlingen; men denne glædede hende alligevel og gjorde hende lykkelig, thi hun kunde jo ikke Andet end stille det vundne Maal over Midlerne til at naa det.

Ved Hermiones Flid og Skjønhedssans havde den lille Landgaard, som Krysantevs og hun beboede, antaget Skikkelsen af et Hjem, hvor Intet vidnede om Rigdom, men Alt om Smag og Hygge. Huset beskyggedes mod Middagssolen af løvrige Ege og skiltes fra Havbugten ved en Have, i hvilken et Udvalg af Egnens skjønneste Blomster prangede ved Siden af Urter, der vare nyttige i Husholdningen. Væggene i Krysantevs's Hus vare bedækkede med Tapeter, vævede af Hermione, og til det af Nybyggerne forfærdigede simple Bohave sluttede sig Bøgerne og Citheren, som erindrede om Huset i Tripodgaden, og som ved Theodoros lykkelig vare blevne flyttede herhen fra Athen.

Theodoros havde valgt sin Bolig i Nærheden af Krysantevs's Hus, i Gabet mellem tvende Bjerge, hvorfra Udsigten aabnede sig over en venlig grønklædt Dal, i hvilken Nybyggernes Huse hist og her tittede frem mellem Træerne, og paa hvis Skraaninger man saa' deres talrige Hjorde græsse.

Det var en skjøn Foraarsaften. Medens en Del af Nybyggerne vare samlede hos Krysantevs for med

ham at raadslaa om adskillige Anliggender, der vedkom deres Samfund, havde Hermione begivet sig ud paa en Spadseretur og paa denne truffet Theodoros.

Deres Samtale drejede sig nu, som næsten altid, naar de vare sammen, om Religionen. Theodoros fortsatte ufortrøden sit Omvendelsesværk og det med saa meget større Iver, som det gjorde synlige Fremskridt hos Filosofens Datter. Hermiones Tanker vare mere end nogensinde rettede mod det Oversanselige, efter at hendes jordiske Forhaabninger vare sunkne i Graven. Hun følte Trangen til en kraftig, Sjælens Inderste gennemstrømmende Trost, men fandt den ikke i sin Filosofi. Hun kunde ikke tænke tilbage paa det sidste Aar, som hun tilbragte i sin Fødestad, uden at dets rædselsfulde Begivenheder, der havde revet Brudgommen ud af hendes Favn, givet hende en elsket Broder vanvittig tilbage, afmejet en Helt, af hvis Kraft hun ventede Verdens Frelse og sin Faders Ære, og over denne elskede Faders Hoved samlet saa mange Sorger, skuffede Forhaabninger og Farer — hun kunde ikke kalde alle disse Begivenheder tilbage i sin Erindring, uden at en mørk Tvivl opstod hos hende om Naturen af den Magt, som styrer Verden og Menneskenes Skjæbne, og hun følte, at Livets dunkle Gaader behøve den faste Tro paa en kjærlighedsfuld Fader i Himlen for at faa en Løsning, som tilfredsstillter Hjertet i Stedet for at knuse det.

I denne Sindsstemning var Evangeliet for hende

blevet en Bog, i Sammenligning med hvilken Platon og Porfyrios stod som Natten overfor Dagen, og Læsningen af denne Bog gjorde et saa meget desto dybere Indtryk paa hende, som ingen forud indpodet Opfattede af Kristi Person forstyrrede og formindskede det. Hvad hun trængte til, et Forsyn i Lidelsen, fandt hun her, men hun vilde ikke have fundet det, hvis Kristus for hende havde været Gud selv, der bevidst om sin Kaldelses Ufejlbarehed havde fuldbyrdet Forløsningens Værk med en kort Tids frivillige Lidelser. For hende var det Store, Overvældende og uimodstaaelig Gribende i Evangeliet at se et Menneske, i sit Væsen hverken noget Mere eller Mindre end hun selv, for hvem Fremtidens Bog var tillukket, hos hvem der saaledes kunde opstaa Tvivl om Frugterne af hans Virksomhed, for hvem Provelserne vare virkelige Provelser, og Fristelserne, der virkede paa en svag og begrænset Natur, virkelige Fristelser, at se dette Menneske, der kun var Menneske. gaa ud som Sejrherre af Kampen mellem det Godes højeste Fordringer og Verdens Indskydelser, at se ham i sin Renhed aabenbare Guds Billede og derved blive Menneskeslægtens Forsyn og Frelser, udrustet til dette Kald ikke med overnaturlige Kræfter, ikke med overmenneskelig Viden i de guddommelige Ting, ikke med Magt over de guddommelige Hærskarere, men kun med den urokkelige Tro paa en sædelig Verdensorden og en god Fader i Himlen, som ethvert Barn af en Kvinde bør og kan tilegne sig.

Kristus, Mennesket Kristus, lærte alle de Lidelser at kjende. hvormed Samfundet kan overøse os, saasom Fattigdommen med dens Foragt og Bekymringer — han har ikke en Tærskel, der er hans, og ikke Noget, hvortil han kan hælde sit Hoved; han gaar miskjendt gennem Verden — hans egen Moder og Brødre forstaa ham ikke, hans Disciple misforstaa ham uophørlig; hans ringe Fremgang maa fylde ham med Uro og Bedrøvelse, Hadet forfølger ham med Forhaanelser, Øvrigheden og de Dannede af hans Folk eftertragte hans Liv, han forraades af de Faa, der følge ham, han beder forgjæves Vennen, som havde hvilet ved hans Bryst, om at vaage med ham i Getsemane, den mest Villiestærke fornægter ham, og en Anden sælger hans Liv for tredive Sølvpenge; Folket, som han vil fore til Gud og Friheden, raaber paa hans Korsfæstelse og paa en Misdæders Benaadning; han hudflettes, haanes, nagles til Korset og dør en kvalfuld Dod. Han lider alt dette, fordi han, kæmpende mod enhver Fristelse til at leve for sin egen Lykke i Fred med en fordærvet Verden, følger den samme Aands Stemme, som ogsaa taler i vore Hjerter, men hvilken vi som oftest neddysse. Og under disse Hjem søgelser fornægter hans Mod og Kraft sig lige saa lidt som hans Tro, hans Mildhed og Kjærlighed mod dem, der forfølge ham.

Hermione lærte ved Betragtningen af Jesu Liv, hvorledes man kan elske, uden at der findes et Hjerte, som besvarer eller forstaaer den udviste

Kjærlighed, og hvorledes man kan lide for ved Lidelserne at blive styrket og gjort fuldkommen.

Hun indrømmede for sig selv og for Theodoros, at det var Betragtningen af Evangeliet, der mere end noget Andet havde holdt hende oppe under de haarde Prøvelser, som den sidst forløbne Tid havde baaret i sit Skjød. Men at kalde sig med Galilæerens Navn og indtræde i det Samfund, der benævnedes sig efter ham, den blotte Tanke herom var hende en Afsky. Den Samtale, hun nu førte med Theodoros, medens de vandrede gennem den af Foraarets Gavnildhed og Menneskenes Flid smykkede Dal, gjaldt atter dette Punkt. Theodoros var i mange Henseender af en anden Mening end Hermione; han opfattede Kristus som det legemliggjorte Ord i en hemmelig, for Mennesker ikke fuldt forstaaelig Betydning, han troede paa Naadegaver, forbundne med Sakramenterne; men han indrømmede villig, at Frelsen ikke var bunden til Antagelsen af visse Dogmer, at Jesus ikke var kommen for at blive Gjenstand for spekulative Undersøgelser, at hans egne Ord fra Bjergprædiken til den Tale, han holdt til sine Disciple i den Nat, han forraadtes, ikke bære noget Spor af fremsatte eller løste metafysiske Problemer, men at han tværtimod viser Farisæere og Sadducæere tilbage, naar disse fremkomme med slige Spørgsmaal.

»Vær da uden alle Dogmer Kristi Efterfølger,« blev Theodoros's Raad.

Men paa den anden Side bebrejdede han Her-



mione, at naar den kristne Gudstjenestes mest naturlige Former stodte hende tilbage, hun dog kunde finde sig i den gamle Læres Skikke og Ceremonier, endskjønt der i disse aabenbart laa noget Fjendtligt mod Guds Tilbedelse i Aand og Sandhed. Hermione maatte heri give ham Ret; men hun undskyldte sig med Hensynet til hendes Fader, for hvem det var hellige Skikke, der i hans Øjne smeltede sammen med den Verdensanskuelse, som anerkjender Fornuften, Friheden og den menneskelige Værdighed. Men eftersom Kristendommen ikke alene anerkjender disse Sandheder, men fremstiller dem i forklaret Lys, og Hermione indsaa dette, saa vare de samme Grunde, som gjaldt for Krysantevs, ikke gjældende for Hermione. At bekæmpe den Følelse, som paa-bød et saadant Pietetshensyn, vilde saaledes være en ringe Prove paa den Forsagelse, som den kristne Religions Stifter paalægger sine Disciple. Vilde Hermione anerkjende Galilæeren som sin Mester ikke blot med Munden, men med Hjerte og Handling, saa burde hun tilkæmpe sig Styrke nok til at bryde det sidste Baand, som holdt hende fast til den gamle Lære.

Denne Fordring af Theodoros afpressede Hermione Taarer. Hun tænkte paa den Smerte, som Opfyldelsen af en saadan Fordring vilde foraarsage Krysantevs.

Men fra dette Øjeblik af vandt hun en klarere Opfattelse af sin Tilstand og følte med Visshed, at hun ikke længer tilhørte Julians og

Krysantevs's Religion, at disse Myther, som hun med Forkjærlighed havde tolket, og hvis Skjønhed hun havde beundret, kun vare tilslørede — og naar de vare blevne afslørede — ikkun blege Billeder af de samme evige Sandheder, som Jesus saa klart og almenforstaaeligt har aabenbaret for hele Menneskeslægten og ikke for nogle faa Indviende; hun følte, at hun i Virkeligheden var Kristen, og at hun med Munden ikke burde fornægte ham, som hun i Tanker og Handlinger vilde følge, saa vidt hun formaaede.

Medens denne Tilstaaelse kom over hendes Læber, forstyrredes Samtalen af en tredie Person, som pludselig viste sig i deres Nærhed. Hermione og Theodoros havde sat sig ned paa en Mosbænk, der var lavet ved Foden af en Høj og beskyggedes af foraarsfrisk Løv, som hindrede dem i at se ham, der tilfældigvis var bleven Vidne til deres Samtale og nu fandt for godt at træde frem.

Han var klædt i en grov Kappe, Rejsebælte, sømbeslagne Sandaler og bar en vældig Stav i sin Haand.

Manden var Evfemios. Hans Tilsynekomst for-aarsagede Theodoros en ubehagelig Overtaskelse, hvorimod han selv syntes meget behagelig berørt af dette Møde.

»Broder, hvad fører dig herhid?« spurgte Theodoros, idet han hastig rejste sig og gik Presbyteren i Møde for at bortvende hans Opmærksomhed fra Hermione.

Evfemios syntes heller ikke at have bemærket eller gjenkjendt hende. Han svarede:

»Vær hilset, Theodoros! Du forundrer dig vel over at finde mig her, og selv forundrer jeg mig ikke mindre over, at jeg endelig i denne Labyrinth af Bjerge og Dale har kunnet finde den rette Vej, som førte til min Broder Theodoros. Dog er det intet Mirakel, der har bevirket dette: de velvillige Hyrder, som jeg har truffet paa Bjergene, og Folkene, som jeg har fundet i Hytterne, have ved Raad og Oplysninger styret min Gang, og fra dem vidste jeg, at jeg befandt mig i Nærheden af din Bolig, da jeg nu traf dig her.«

»Vel, følg mig til min Hytte, lad mig der to dine Fodder og berede dig et Maaltid,« sagde Theodoros. »Det er uden Tvivl et vigtigt Ærinde, som har lagt Vandringsstaven i din Haand. Vi skulle tale derom, naar du først har forfrisket dig under mit Tag.«

Evfemios modtog Theodoros's Indbydelse og fulgte ham til hans Bolig.

Efter at den sortlokkede Presbyter dér havde indtaget et Maaltid med den kraftige Appetit, som en Bjergvandring kan give, og imedens i den mest velvillige Tone fremsat en trættende Mængde af Spørgsmaal vedkommende Theodoros's og hans Menigheds Omstændigheder, rykkede han endelig frem med sit Ærinde.

Han havde omgjordet sine Lænder og taget Staven i Haand for at overrække Broder Theo-

doros et Budskab fra hans Fader Petros. Budskabet, i Form af et Brev, blev fremtaget af Rejsebæltet og rakt Theodoros.

Petros opfordrede Theodoros i faderlige Udtryk til at vende tilbage til Athen, fordi hans Ophold blandt erklærede Kjættere maatte kaste en yderligere Skygge paa hans allerede i Forvejen med Grund betvivlede Rettroenhed. Var det sandt, hvad Petros havde hørt sige, at Theodoros ikke alene benyttede sig af de novatianske og donatistiske Apostaters Gjæstfrihed, men at han ogsaa beklædte Præsteembedet i deres Menighed, saa var endogsaa den ufordelagtigste Tanke om Theodoros bekræftet, og han kunde vanskelig reddes fra selvvoldt timelig og aandelig Fordærvelse. Dog vilde Biskopen ogsaa i dette Tilfælde lade ham en Vej til Frelse aaben, i hvilken Hensigt han nu havde sendt sin Søn Evfemios for at ledsage Theodoros fra Sunions Bjerger til Athen. Biskopen forsikrede, at han der skulde blive modtaget med faderlig Godhed, og at det Forbigangne skulde være glemt, for saa vidt Theodoros angrede sit Frafald og viste sig villig til at afsværge sine Vildfarelser.

Biskopens Brev indholdt endvidere bitre Klager over Kolonien i Sunion. Dens Nærhed ved Athen indeholdt en Trusel mod Stadens og Egnens Sikkerhed, idet Nybyggerne ikke alene vare Kjættere, men erklærede Misdædere, Røvere og Oprørere, vel bekjendte fra den Tid, de havde deres Tilhold i i Parnassos. De Forbrydelser mod Person og Ejen-

dom, der bestandig blev talrigere i Attika, tilskrev Indbyggerne, ganske vist ikke uden Grund, disse Fremmede; og man maatte desuden beklage sig over, at de afgav et Fristed for bortrømte Forbrydere og for Slaver, der vare løbne bort fra deres Herrer. Sligt kunde i Længden ikke taales, og Petros forudsagde, at den verdslige Magt vilde forene sig med den aandelige for at straffe de Brodefulde og føre de Vildfarende tilbage.

Biskopen endte sit Brev med en fornyet, indtrængende Opfordring til Theodoros at vende tilbage til Athen ved Broder Evfemios's Side.

»Nu,« sagde Evfemios, da Theodoros lagde Brevet fra sig, »hvad beslutter du dig til?«

»Min Broder, du kommer i Morgen til at vende alene tilbage til Athen. Jeg har Intet der at gjøre.«

»O, min Broder. betænk dig vel, før du fatter denne Beslutning,« sukkede Evfemios. »Jeg forsikrer dig, at Biskopen vil din Lykke. Lige saa dybt som det græmmer ham at have mistet dig, lige saa stor Glæde vilde det volde ham at se dig som den fortabte Son vende tilbage i hans Arme. Vær overtydet om, at Fedekalven i saa Fald ikke vil udeblive. Petros siger altid, at du var anlagt til noget Stort, Theodoros, at de sjeldne Naadegaver, som Herren har skjænket dig, vilde, ret anvendte, gjøre dig til en Pille i hans Menighed. Dersom du følger mig, Theodoros, gaar din Vej mod en herlig Fremtid. Hvad er jeg vel mod dig? Evfe-

mios, som længe har været den ældste Presbyter i den atheniensiske Menighed, har ingen Forhaabning, men heller ikke noget Krav paa eller nogen Længsel efter at blive Andet. Den, der ejer Kræfter som du, er forpligtet og berettiget til at eftertrægte en Virkekreds, der er dem værdig — hvor de i fuld Grad kunne anvendes. Broder, du er anlagt til Biskop, og skal, dersom du vil, inden kort Tid være beklædt med denne Værdighed. Jeg siger det ikke for at puste til dit Hovmod; jeg siger det snarere for at ydmyge dig, thi du har hidtil gjort Alt for at anvende dine Gaver daarlig og torspilde din Lykke.«

»Lad os forlade denne ufrugtbare Gjenstand for Samtalen,« sagde Theodoros. »Jeg har her i Sunion en velsignelsesrig Virkekreds, mere end tilstrækkelig stor for mine Kræfter. Men skjønt jeg altsaa ikke personlig følger med dig til Athen, min Broder, saa skal du dog blive Overbringer af et Brev fra mig til Petros. Jeg maa vise den Beskyldning tilbage, at Nybyggerne gjøre Egnen heromkring usikker. Fredeligere og Loven lydligere Mennsker end dem vil du ingensteder træffe, og for du forlader os, bør du med dine egne Øjne overtyde dig om, at deres Boliger ikke ligne Røvehuler, men ere Hjem for arbejdsomme, tilfredse og sædelige Familier. At vi have modtaget borttrømte Slaver, er sandt, og vi agte ikke at sende dem tilbage til deres Herrer, saaledes som Paulos gjorde med Onesimos. Slaven maa ligesom Krigsfangen flygte hvorhen han kan; uden Ret overfor sin Herre, er han ogsaa uden

Pligter mod denne; men han har Pligter mod sig selv og sine Lige, og den første af disse Pligter er at unddrage sig Slaveriet. »Kan du vorde fri, saa gjør det hellere«, siger samme Pavlos.«

»O, min Gud, hvilken Lære du her forkynder. Broder Theodoros!« sukkede Evfemios. »Betænker du ikke, at endogsaa vor hellige Kirke med Taknemmelighed modtager Slaver i Arv af fromme Doende, og at den velsignelsesrigt anvender deres Arbejde til sine jordiske Interessers Fremvæxt?«

»For mig«, sagde Theodoros, »er dette et af de daarligste Beviser for Slaveriets Berettigelse. Du glemmer, at jeg fornægter Kirken.«

»Desværre, det er sandt,« sagde Evfemios med et bedrovet Blik mod Himlen.

»Du synes«, vedblev Theodoros, »ikke at kjende disse Donatisters Opfattelse af det glade Budskab. De ere ved Lidelser og Forfølgelser drevne til en Følgeslutning af den kristne Lære, hvortil de maaske ellers ikke vilde være komne. De erklære baade Enevoldsmagten og Slaveriet for ugudelige Indretninger.« •

»Og du,« afbrød Evfemios ham, »du, Theodoros, billiger disse forfærdelige Vildfarelser, du deler dem, eftersom du er bleven disse Menneskers Lærer?«

»De have stridt med mig derom og overbevist mig,« svarede Theodoros. »Jeg vilde ønske, at Petros kom herhen for ogsaa at blive overbevist.«

»Jeg véd,« sagde Evfemios, »at Afrikas Donatister have skrevet paa deres Fane de Ord: Lighed og Broderskab. Dersom saadanne Anskuelser bleve spredte rundt om i Verden, vilde der jo blive vendt op og ned paa den. Og Kirken skulde miste sine Slaver — — nej, nej, det er djævelske Meninger og ligefrem stridende mod de hellige Skrifter, thi Paulos, som du sagde, sendte jo Onesimos tilbage til hans Herre Filemon. Men hvorledes stemmer nu slige Meninger overens med den Lydighed mod Loven, som du tilskriver dine Faar?«

»Mine Faar? Faarene ere ikke mine. Jeg kjender kun én Hyrde, som er Kristus, og selv kan jeg ikke gjøre Krav paa dette Navn. Lydigheden mod menneskelig Orden, Broder Evfemios, er kun ufuldkommen, naar den ikke parrer sig med Tanken om denne Ordens Fuldkommelse, saa at den, om muligt, bliver fri for Mangler og et Billede af den guddommelige. Vore Sætninger om Lighed og Broderskab ville vi udbrede med de samme milde Midler, som Apostlene benyttede til Udbredelse af Evangeliets øvrige Sandheder: med vor Overbevisnings Kraft, som virker paa Andres Overbevisning. Mine Brødre i Sunion have nedlagt Magtens Vaaben, efter at Magten ikke længer tvinger dem til Selvforsvar. — — Men nu, Evfemios, er det langt ud paa Aftenen, og du trænger til Hvile. Vi skulle i Morgen fortsætte vor Samtale, medens du følger mig paa et Strejftog gjennem



Bjergene for at se vor Lykke og Velvære. Den Almægtige give, at ingen Fjende maa komme og berøve os dette!«

»Du har Ret. Jeg er meget træt af den besværlige Vandring. Hvem var den Kvinde, min Broder, som jeg traf dig i Samtale med?«

»En Datter af en af mine Naboer.«

»Jeg saa' ikke hendes Ansigt, men jeg horte nogle Ord af hendes Mund og fandt, at hun talte smukt Hellenisk. Der findes altsaa ogsaa' dannede Hellenere blandt disse Fremmede fra Afrika og Asien?«

»Her findes Folk af allehaande Klasser og Tungemaal.« svarede Theodoros, idet han førte sin Gjæst til et af Hyttens Værelser, hvor han anviste ham et Natteleje.

Theodoros anvendte en Del af Natten til at skrive Brevet til Petros.

Tidlig om Morgenen, medens Evfemios endnu sov, begav hans Vært sig til Krystantevs i den Hensigt at advare ham og Hermione mod uden Nødvendighed at stille sig blot for Evfemios's Blikke.

## Femtende Kapitel.

### Krigen i Sunion.

»Julianus var tilvisse en stor Feltherre,« sagde Annæus Domitius til sin Ven Olympiodoros, medens de laa til Bords i et prægtigt Telt, der var opslaaet paa en af Sunions Højder i Midten af en vidtstrakt Lejr; »unægtelig var han en Feltherre, som hverken stod tilbage for Alexander eller Cæsar, men der var alligevel en Hovedsag i Krigskunsten, som han ikke forstod.«

»Nemlig at tage Prygl af Fjenden, holde gode Miner og have god Appetit.« faldt Olympiodoros ham i Talen.

»Du afbryder mig,« sagde Annæus Domitius, »jeg finder mig nødsaget til at bringe din Tunge til Tavshed med et Bæger af den bedste Falerner — Skaal, min trofaste Ven, mine Soldaters Tyr-tæos og min egen Homeros! Det var imidlertid ikke den Sag, hvorom jeg vilde tale, omend ogsaa den har sin Betydning og til Punkt og Prikke bør være forstaaet af en virkelig Feltherre. Jeg mente den Side af Krigskunsten, som handler om at forsøde Krigens Besværligheder ved et godt Bord. Min Ven, hvad synes du om Sugefisken? Er den ikke ypperlig?«

»Guddommelig, ved Zevs, og Saucen er et Kunstværk, herligere end den efesiske Artemis's fordums Tempel.«

»Olympiodoros, det er en gammel ægyptisk Fordom at kalde en Sugefisk guddommelig. Saadanne Fordomme burde du have overvundet, efter at selve Ægypterne har overvundet dem og er blevet de frommeste Kristne i Verden. Jeg synes heller ikke om, at du sværger ved gamle Zevs. Lad Gubben være i Fred, han skal nu i al Fald have forladt os og være flygtet til Hyperboræerne. Dine hedenske Eder saarer mit Øre, Olympiodoros. Du forglemmer, at jeg nu ikke alene er Katekumen, men døbt og indviet i alle min Religions Hemmeligheder. Min fromme, ædle Evsebia, som besejrede min sidste Tvivl og førte mig med Hud og Haar i Armene paa Sandheden! Jeg kan ikke noksømt prise Mørerne og Hymen — — det vil sige: ikke noksømt forbande Mørerne og Hymen, men prise Forsynet og alle gode Helgene, der skjænkede mig en saadan Hustru. Nu, min Ven,« vedblev Prokonsulen, da en Slave traadte ind med en stegt Fugl paa et Sølvfad, »nu en Bid Fugl og endnu et Bæger Falerner, derefter en yderst fordringsløs Efterret — min bedste Postejbager er bleven syg under Feltlivets Besværligheder — og saa følger du mig, naar jeg efterser Forposterne. Min Historieskriver bør aldrig forlade min Side. Olympiodoros, jeg haaber, at du har taget tilstrækkeligt Papyros med for udførlig at kunne skildre mine Bedrifter?«

»Ah,« udbrod Olympiodoros, »tak du Guderne eller, om du hellere vil, dine pjaltede Apostle og Helgene for, at du har faaet en saa uførligelig

Historieskriver som Atheniensen Olympiodoros. Se her,« vedblev Ex-Epigramforfatteren, nu Historie-skriveren, idet han tog nogle sammenrullede Papirsblade frem af Bæltet, »medens du spiser din Fugl — som, imellem os sagt, er noget sejt — og venter paa Posten, vil jeg oplæse det nyeste Kapitel: det om de to sidste Dages Krigsbegivenheder. Det er en Anretning, min Ven, som kun kan sammenlignes med Gudernes Ambrosia. Nyd nu i fulde Drag!«

»Nej, nej, ikke nu, min Ven. Hvad du har kunnet faa skrevet er naturligvis kun et Udkast. Sæpe vertere stylum hedder det hos os Romere. Jeg mener, at du endnu ikke har kunnet glatte og polere dit Opus.«

»Bah, til slig Haandværksgjerning nedlader Olympiodoros sig aldrig. Hans Værker er fuldkomne fra Fødselen af og behøver ikke Vaskeballen. Curtius's Farver, naar han skildrer Alexanders Tog mod Persien, er uden Tvivl blege mod de Farver, med hvilke jeg maler Annæus Domitius's Tog mod Sunion. Oldtidens Historieskrivere mejslede snarere end de malede. Det er kun os, som forstaar at skjænke Historien Glansen af alle Himlens og Jordens Farver. Du skulde høre, hvorledes jeg skildrer dine Troppers Marsch, hvorledes de bugtende stiger op ad Bjergene, medens deres Vaaben kaster Solens Straaler tilbage, hvorledes de stiger ned i Dalenes Skygger og fordeler sig der for i spredte Hobe at bryde igjennem Bjergpasserne og paa Ny

forene sig i en frygtindgydende Slagorden. Endvidere maa du hore og beundre, naar jeg skildrer den sidst forløbne Nat — — det var en herlig Nat, min Ven —«

»Ja, et ganske smukt Syn,« sagde Annæus Domitius.

»Ak, naar man ikke som Nero har Raad til at opbrænde et Rom for at se en Verdenstads Luer slikke Nattehimmelen, saa er Landsbyer og Plantninger ikke at foragte,« bemærkede Olympiodoros. »Det var et oploftende Syn at se de Baal, som flammede paa Bjergenes Spidser og i Dalenes Dyb. Jeg har ogsaa paa det mest Levende skildret dem i min Beretning om dine Bedrifter.«

»Bemærk dog som en paalidelig Historieskriver, at Æren for disse Luer ikke tilkommer mig men Biskop Petros,« sagde Annæus Domitius. »Harde jeg selv maattet raade, skulde det oprørske Paks Byer og Plantninger være blevne i Fred, thi en Ørken kan ikke længer betale Skat til Kejseren. Men jeg bøjer mig under den guddommelige Retfærdighed, for hvilken alle menneskelige Beregninger bør vige. Oprørerne er Kjættene, og Petros véd, at Guds Ret gaar for Kejserens.«

»Jeg lover at anmærke det,« sagde Olympiodoros, idet han stak Papyrusrullen i sit Bælte og begyndte at undersøge Desserten. »Men endnu smukkere var den følgende Morgen, da Solens første Straale viste os Oprørernes Slagorden, udfoldet paa en Bjergskraaning, og bag ved Mændenes mørke

Linie deres Kvinder og Børn i ængstelige Grupper paa Højderne oven over dem. Jeg har anslaaet de kampdygtige Rebeller til fem Centurier — fem hundrede Mand — —«

»Hvad siger du?« udbød Prokonsulen. »Fem hundrede Mand? Hvad er du for en Historieskriver? Skriv halvhundrede tusind Mand, du Galning. De var mindst halvhundrede tusind Mand. Kom i Hu, at Alexander aldrig i noget Slag besejrede færre Fjender end i Hundredetusindvis. Jeg er beskeden og nøjes med halvhundrede tusind.«

»Jeg skriver ti tusind,« sagde Olympiodoros. »Kom i Hu, at Historiens Gudinde fordrer den strengeste Sandhed. Du vil vel ikke, at jeg skal sammenflikke en urimelig Løgnkrønike?«

»Nej, nej, streng Sandhed, min Ven! Skriv ti tusind! Det kan være nok, da min egen Styrke ikke overstiger fire tusind Mand.«

»Kampen, som nu begyndte,« vedblev Olympiodoros, »er skildret som kun et Øjensvidne kan skildre den —«

»Og du har naturligvis ikke glemte Fjendens haardnakkede Modstand —«

»Nej, naturligvis.«

»Og endnu mindre hans vilde Flugt efter fuldendt Nederlag, den med Lig og Vaaben oversaaede Valplads og saa videre,« sagde Annæus Domitius smilende, idet han fyldte Olympiodoros's Pokal.

»Min Ven,« svarede Ex-Epigramforfatteren, nu Historieskriveren, »man maa ikke i et eneste Ka-

pitel udtømme de Forraad, som et Felttog frembyder af nerverystende og interessante Optrin. Jeg agter at spare bemeldte vilde Flugt til et andet Kapitel, efter at den virkelig har fundet Sted. Denne Gang lader jeg Fjenden trække sig tilbage i god Orden. Mere tillader min Sandhedskjærlighed mig ikke, thi i Virkeligheden var det alligevel dine Tropper, som — — nok herom, du forstaar mig.«

»Den fordømte Præst!« mumlede Annæus Domitius. »Det var Petros, som ved sin Indblanding i Slagplanen foraarsagede Nederlaget. Jeg skulde ellers have tilintetgjort Fjenden, trods Krysantevs's Dygtighed og næsten uindtagelige Stilling.«

»Jeg skildrer derimod et andet Syn som henrivende smukt«, vedblev Olympiodoros selvbehagelig. »Og smukt, henrivende smukt var det i Sandhed at se det prægtige, jernklædte Rytteri ride ned i Mosen, sidde fast der og omkomme for Oprørernes Køller, Knipler og Stene. Et herligere Skuespil har det gamle Roms Amfitheater i dets mest glimrende Dage aldrig frembudt — — det maa du indrømme, min Prokonsul.«

»Det er sandt,« sagde Annæus Domitius med funklende Øjne ved Mindet om dette blodige Optrin; »jeg var selv nær ved at klappe i Hænderne og raabe: bene, optime! Jeg skulde maaske have gjort det, hvis jeg som du kun havde været Tilskuer. Men desværre, jeg er Kejserens Feltherre, og det var Kejserens Soldater, som omkom. Det

var atter Petros, som foreslog den ulykkelige Bevægelse. Jeg priser dog Himlen for, at den fandt Sted, thi da Biskopen saa' det bedrovelige Udfald, bad han mig om Forladelse og folte sig truffet af det Vers, jeg smilende anførte af Homeros:

Flervoldsmagt er ikke til Gavn, kun En være Hersker.

Jeg haaber fra nu af at befale alene.«

»Det var en overraskende Opdagelse, min Annæus, at Anføreren for Oprørerne ikke var nogen mere eller mindre end vor gamle Ven Krysantevs. Krysantevs i Spidsen for en Hob kristne Sværmere! Ved Zevs, Skjæbnen leger besynderlig med Menneskene.«

»Glem ikke, Olympiodoros, at anføre i dit Værk, at Krysantevs har været Julians Lærer i Filosofi og Krigskunst. Du kan tilføje, at Julianus erkjendte ham for sin Mester ikke alene i det Første, men ogsaa i det Sidste. Efterverdenen bør ikke undervurdere mine Sejre, naar de vindes mod en saadan Mand, der forøvrigt staar i Spidsen for en overlegen Styrke af fanatisk og krigsvant Mandskab, samt forsvarer sig i en Bjergegn, der er vanskeligere at indtage end en Fæstning. Men nu til noget Andet. Jeg venter i Aften mine Badeslaver med mit medfølgende Badetelt til Lejren — — «

»Fortræffeligt, min Ven.«

»Og efter at vi ere vendte tilbage fra Forposterne, turde Alt være i Orden til et fornyet



Bekjendtskab med et nogenlunde taaleligt Bad. O, Korinthos, hvor jeg savner dig og dine ypperlige Thermer! Skade, at man ikke kan føre dem med paa Felttoget. — Endnu en Skaal! For Karmides's Minde!«

»For Karmides! Han var i den sidste Tid bleven sat og kjedelig. Men Døden udsoner Alt, og især en saadan Død. — Leve bestandig hans tynde Skygge.«

»Lad os ogsaa drikke for hans skønne Enke!«

»Jeg har paataget mig at trøste hende,« sagde Olympiodoros, »saasnart hun blot er kommet i vore Hænder. Alt beror paa din Sejr, min ædle Feltherre. Altsaa paa én Gang en Skaal for Karmides's Skygge, for hans Enke og for din Sejr, som bliver Forspillet til min egen!«

»Desværre, min Ven, det lønner sig lidet at trøste den bedrøvede Enke. Hendes gyldne Tillokkelser er paa Veje til at blive erobrede af en Anden —«

»Hvad siger du?«

»Hendes møntede Tillokkelser, tillige med de umøntede, der staar i Huse og Haver, har fundet en mægtig Frier, der er værdigere til at nyde dem end du —«

»Prokonsul, tal ikke i Gaader. I Dag er jeg Davus og ikke Oedipus. Hvad mener du? Hvem er Frieren?«

»Kirken.«

»Jeg forstaar ikke dit fordømte kristne Pludder-

vælsk. Hvem er Kirken? Forbandelse over ham, hvem han er!»

»Ulykkelige Hedning, du har altsaa ikke en Anelse om det Højeste og Mærkværdigste, som findes paa Jorden.«

»Du mener enten Olympos eller Atlas — —«

»Nej, nej, jeg mener Kirken. Men for at gjøre det klart for dig, hvad der forstaas ved Kirke, fordres, at jeg indlader mig i en theologisk Afhandling, som berører vor Religions Hemmeligheder. Men dette er mig ikke tilladt. Du faar altsaa ikke at vide, hvem Kirken er. Det er nok for dig, at det bliver den og ikke Hermione, som arver Krysantevs.«

Samtalen blev afbrudt af en Centurion, som viste sig i Teltaabningen, modtog nogle Ordre af sin Befalingsmand og fjernede sig.

Derefter vedblev Annæus Domitius i en næsten hviskende Tone:

»Jeg ser, min Olympiodoros, dine frugteløse Anstrængelser for at løse min Gaade. Jeg vil da selv udtyde den. Krysantevs har en Søn — —«

»Jeg véd det — den sindssvage Helgen —«

»Tys, ingen Gudsbespottelse! Helgene er aldrig sindssvage. Det er nok at sige Helgenen, i Fald du som en god Rhetor vil undgaa Pleonasmer. Men nok herom, det er Sønnen og ikke Datteren, som arver Faderen — —«

»Det afhænger af Krysantevs's testamentariske

Bestemmelse,« afbrød den lovkyndige Olympiodoros ham. »Vil han testamentere sin Datter en betydelig Del af sin Formue, staar det ham frit for. Forøvrigt har Hermione, dersom hun gifter sig, fuld Arveret efter sin Broder Helgenen, der sandsynligvis ikke gifter sig og lige saa sandsynligt inden lang Tid ombytter det Jordiske med de Kristnes Elysium.«

»Rigtigt,« bemærkede Prokonsulen, »men du forglemmer paa den anden Side, at Krysantevs har endnu en Arving, hvis Ret gaar for alle Andres — —«

»Og denne Arving er?«

»Staten, min Ven, som har Ret til at inddrage Højforræderes Ejendom og allerede vilde have lagt Beslag paa Krysantevs's, dersom ikke — «

»Ah, du har Ret. Jeg glemte Staten og Højforræderiet.«

»Dersom ikke«, vedblev Prokonsulen, »en Arving med endnu helligere Krav havde formaaet Staten til at lade sine hvile — —«

»Og hvem er denne Arving? Her vrimler jo som i en Myretue af Arvinger.«

»Kirken, Olympiodoros.«

»Der har vi jo igjen den forbandede Kirke!«

»Vær rolig. Vi lade Kirken fare og tale i Stedet om dens Talsmand og Retsindehaver i denne Sag, nemlig Petros — «

»Biskopen?«

»Biskopen og Feltherren. Netop — «

»Ah, da siger jeg Farvel til enhver Forhaabning.«

»Petros har for Makedonios's Efterfølger, Patriarken Evdoxos, fremlagt et Dokument, hvorved Clemens, den unge Helgen, afstaar den Formue, han arver efter sin Fader, til den hellige Kirke og overdrager til Petros at forvalte samme Formue til Kirkens Bedste. Evdoxos, som uden Tvivl har faaet Lofte om en Andel i Rovet, har givet Kejseren, vor naadigste Herre, et Vink om at lukke det Øje, som vaager over Statens Fordel, og se Sagen ensidig med det andet, som vaager over Kirkens. Nok sagt, Kirken — eller rettere: Petros bliver Krysantevs's Arving.«

»Ah, den snedige Skurk!« munlede Olympioporos. »Det er dog en bedrøvelig Tanke, at en ædel Atheniensers nedarvede Formue — og hvilken Formue saa! — skal gaa over i Hænderne paa en filosofisk og plebejisk Lommel til Biskop. Vi lever i de sidste Dage. Devkalions Flod er paa Ny i Anmarsch. Lad den komme, men ikke før Olympiodoros er bleven Støv og Aske!«

De to Venner forlod Bordet. Den Time, som Annæus Domitius havde bestemt til sin Hvile og Vederkvægelse, var forløben. Han iforte sig Hjelmen og Harnisket, omgjordede sig med Sværdet og forlod derpaa sit Telt.

Kort derefter saas han, omgiven af Tribuner og Centurioner, samt ledsaget af sin tro Historieskriver,

at begive sig ud for at efterse Forposterne og iagttage Fjendens Stilling.

Biskop Petros fulgte med ham.

Samme Aften ankom til Prokonsulens Lejr en betydelig Forstærkning af friske Tropper. Endskjønt Prokonsulens Stridsmagt var flere Gange saatalrig som Kjætterhærens Styrke, var denne Forstærkning alligevel meget velkommen og fornøden, fordi Troppernes Selvtillid syntes betænkelig formindsket efter det sidste Slag, i hvilket de led et afgjort Nederlag paa Grund af Kjætternes vilde Tapperhed og deres Anførers kloge Anordninger.

Prokonsulen kom først hen imod Natten tilbage til sit Hovedkvarter. Han skyndte sig da til sit Badetelt, som imidlertid var ankommet til Lejren med Slaver og alt Tilbehør, nød derpaa en en Times Søvn og sad i Morgengryet atter til Hest, uddelende Ordre til sine Underbefalingsmænd.

Ved Prokonsulens Side saas Biskop Petros, ridende paa et Muldyr og ligesom Annæus Domitius omgjordet med Sværdet.

Bag ved Biskopen og paa en Ganger af samme Slags red som hans Adjutant den sortlokkede Evfemios, vel indhyllet i sin Kappe, thi Morgenen var kjølig, og kolde Taager laa over Bjergene.

Tropperne stod under Vaaben. Deres forskellige Afdelinger afmarscherede, den ene efter den anden, hver sin Vej mod det Indre af Bjergene.

Annæus Domitius havde besluttet endnu samme Dag at gjøre et nyt Angreb paa Nybyggerne.

---

Krigstoget mod Novatianerne og Donatisterne i Sunion havde ikke overrasket disse uforberedte. Stolende lidet paa Varigheden af den Fred, de hidtil havde nydt, havde de som en sidste Borgen for deres Frihed bevaret de Vaaben, hvilke fordums Forfølgelser havde nødt dem til at tage i Haand, og i hvis Benyttelse de under et Liv af Kampe havde vundet en frygtelig Duelighed. Den homoiusianske Præsts uventede Besøg i Sunion havde syntes Nybyggerne som et Varsel om forestaaende haarde Tilskikkelser: heller ikke var det Ydre hos dette Sendebud skikket til at fremkalde lyse Anelser om hans egenlige Ærinde. Nybyggernes løse Mistanke — saa naturlig i deres Stilling — bekræftedes snart af Theodoros, der i visse Ytringer af Broder Evfemios ligesom i Tonen af Biskop Petros's Brev sporede Varsler om en optrækkende, hele Kolonien truende Storm. Frygten forhøjedes til Vished, da daglig en Mængde Flygtninger ikke alene fra Attika, men ogsaa fra det paa den modsatte Side af den Saroniske Bugt beliggende Peloponnesos begyndte at ankomme til Bjergene med Begjæring om et Fristed mellem Nybyggerne og med Underretning om de grusomme Religionsfølgelser, som paa Ny vare blussede op over hele Landet.

I disse Dage bleve de fredelige Dale grebne af en Uro, som fik Ploven og Vingaardsmandens Segl til at hvile, og som rettede de omflakkende Hyr- ders Blikke mod Landet nordpaa, hvor bag ved Hy- mettos's Bjergkjæde Athen var beliggende. Hyt- ternes Beboere fremtog deres Vaaben og pudsede dem; deres Ældste samlede sig den ene Gang efter den anden for at høre Flygtningernes Udsagn og raadslaa med hverandre om hvad der burde gøres. At underkaste sig den herskende Kirke — den eneste Pris, for hvilken de vilde have kunnet af- vende Faren — vilde de have betragtet som en Synd mod den Helligaand. Ingen fremkom med et saa- dant Forslag, som kun vilde have vakt Forbitrelse hos de Ivrigste og Smerte hos de Øvrige. Der fandtes ikke engang Nogen, som tænkte paa en saadan Underkastelse. Her var kun Valget imellem uden Modstand at give sig i Fjendens Vold og med bundne Hænder lide Martyrdøden eller ogsaa at møde Fjenden med Vaaben i Haand for ved en haardnakket Modstand, understøttet af Egnens Be- skaffenhed, enten muligvis at aftvinge Forfølgerne Retten til at leve i Uafhængighed, eller falde i Kampen for en Sag, hvilken de betragtede som Guds og ikke som deres egen.

Den sidste Anskuelse sejrede. Nybyggerne rustede sig til fortvivlet Modstand. De krigerske Lidenskaber vaagnede paa Ny i mangt et haardt- prøvet Bryst, hvor de længe havde slumret, og gjorde den ventede Kamp velkommen. Der var i

Hundredvis blandt Nybyggerne Mænd, hvis Natur éngang var udpræget ved et nødtvunget Feltliv, — Mænd, der vare opvoxede mellem hjemløse, til Kamp mod Samfundet væbnede Skarer, der vare blevne opammede i Afsky mod den undertrykkende Kirke, og hvis Barndomsminder vare Minder om nedbrændte Byer og myrdede Slægtninge.

Saadanne Mænd vænnede sig snart til Tanken om, at deres fredelige Hverv maatte forlades, at Frugterne af deres Flid skulde gaa tabt, at Haabet om en af Freden velsignet Fremtid for dem og deres Børn havde været bedragerisk; og efter at de havde givet Slip paa dette Haab, var Kampen deres Attraa og Sværdet en hellig Ven, som ikke maatte forlade deres Side.

Nybyggerne vare saaledes vel forberedte, da en Morgen de Hyrder, der, imedens de græssede deres Hjorde paa Bjergsletterne, tillige gjorde Tjeneste som Forposter og Spejdere — da disse Hyrder fra forskjellige Kanter kom ilende til de bebyggede Dale og meldte, at kejserlige Legioner, Fodfolk og Ryttere, med Faner og Standarter, vare synlige i det Fjerne, og nærmede sig Sunions Bjerge.

Man havde i Forvejen underrettet Krysantevs om den truende Fare, og Theodoros havde paa Folkeforsamlingens Vegne henstillet det Spørgsmaal til ham, om han vilde forlade deres Bjerge, som ikke længer vare et sikkert Tilflugtssted — tvende raske Fiskere paatog sig i saa Fald i et af de smaa Fartøjer, som stod til deres Raadighed, at sætte



ham og hans Datter over til Øen Ægina eller det nærmeste Punkt af den peloponnesiske Kyst — eller om han foretrak at dele fælles Skjæbne med sine Venner, skjönt deres Sag ikke var hans.

Til Svar paa dette Spørgsmaal var Krysantevs, fulgt af Hermione, optraadt i Mændenes Forsamling og havde erklæret, at han vilde blive, fordi deres Sag ogsaa var hellig for ham og i Virkeligheden hans egen.

Den Maade, hvorpaa han efter denne Erklæring tog Del i Raadslagningen, befæstede hans Indflydelse og gjorde det til et enstemmigt Ønske hos de under Vaaben staaende Nybyggere, at han skulde blive deres Anfører og overtage en Befaling, om hvilken ellers Uenighed kunde opstaa mellem de Mange i deres egen Kreds. som ansaa sig for lige værdige og erfarne til at beklædes med den.

---

Nærmest efter den kejserlige Hærs Fortrop saas en Skare Præster i fuld Embedsdragt, ridende paa Muldyr og omgivende en Vogn, paa hvilken man havde læsset en vældig Døbefont tillige med andre hellige Kar og kirkelige Redskaber.

Hæren gjorde Holdt og slog Lejr, inden den endnu havde naat den vildere Bjergegn, i hvis Dale den skulde søge sine Fjender, og Biskop Petros afsendte to af sine Præster til Nybyggerne med et Brev, hvori han lovede dem Fred og Tilgivelse paa tvende Vilkaar: at de uopholdelig skulde udlevere alle For-

brydere, bortrømte Slaver og andre Flygtninge, som ikke horte til Kolonien, da den anlagdes; samt at de højtidelig skulde afsværge deres religiøse Vildfarelser og vende tilbage i den rettroende Kirkes Arme.

Da de tvende Præster, til hvem denne Sendelse var bleven overdraget, ankom til den først bebyggede Del, fandt de dens Indbyggere med samt deres rørlige Ejendom allerede paa Vej til den vanskelig tilgængelige indre Snevring. Det var et langt Tog af bevæbnede Mænd, af Kvinder og Børn, af Hjorde og Trækdyr, belæssede med de forladte Hjems fordringsløse Skatte og med Korn, der for tidlig var mejet fra Ageren.

Mod Aften vendte de to Udsendte tilbage med det Svar, at Nybyggerne havde forkastet begge Vilkaarene som uantagelige.

Det var deres fordums Broder Theodoros, som paa Oprørernes Vegne havde givet dette Svar.

Af Krysantevs og hans Datter havde de Udsendte ikke set et Glimt; ej heller havde de kunnet udforske, om disse Personer virkelig fandtes i Egnen eller ikke. Presbyteren Evfemios holdt imidlertid fast ved den Paastand, at han under sit Besøg i Bjergene havde set Hermione.

At Evfemios havde set rigtig, bekræftedes senere, da de af Prokonsulen Annæus Domitius anførte Tropper for første Gang stødte sammen med den lille Kjætterhær. Man havde gjenkjendt Krysantevs i en Rytter, som paa Oprørernes Side ud-

delte Befalinger, ledede Bevægelserne og undertiden tog Del i Haandmænget.

Udfaldet af den første Kamp kjende vi allerede. Troppernes Angreb paa den af Novatianerne indtagne Stilling blev med stort Tab for de Første slaaet tilbage, og Annæus Domitius ansaa det for klogest at trække sine Tropper noget tilbage og selv indtage en Forsvarsstilling, indtil en ventet Forstærkning kunde ankomme.

Ved sine Rekognosceringer erfarede han imidlertid, at ogsaa Sejrherrerne Natten efter Kampen havde forladt den Stilling, i hvilken han havde indhentet og angrebet dem, og at de havde valgt en anden Stilling længer mod Syd, i Nærheden af Lavrions for lang Tid siden forladte Gruber.

I denne Stilling beherskede de kun et indskrænket Omraade, men dækkedes i Ryggen af stejle Klipper, som faldt brat af mod Havet, og hvor der tillige var Græsgange for Kreaturerne og rigelige Kilder, fra hvilke de ellers kunde blive afskaarne.

Det var i Særdeleshed den sidstnævnte Omstændighed, som havde foranlediget Krysantevs til at indtage denne Stilling. Hans Bevægelse lignede imidlertid et Tilbagetog og gav derfor Annæus Domitius's Ven og Historieskriver Olympiodoros en Anledning til i sin »Historie om Felttoget mod Sunion« at fortælle:

»Oprørerne. som trods deres overlegne Antal

havde tabt Valpladsen. benyttede sig af Nattens Mørke for at foretage et ilsomt Tilbagetog.«

Nattens Taager laa udbredte over Nybyggernes Lejr. Hist og her mellem Klipperne var der tændt Vagtblus, omkring hvilke Mænd og Kvinder vare forsamlede. De fleste Kvinder og de spæde Børn havde man anvist en bedre Beskyttelse mod Nattens Kjølighed i Ruinerne af et Tempel, helliget Pallas Athene og velbekjendt for Sejlerne, som strøg forbi Sunions Odde, over hvis stejle Klipper dets Sojlerækker havde skinnet i Aarhundreder. Her tilbragte ogsaa Hermione Natten.

Af de omkring Vagtblussene forsamlede Krigere sov de Fleste ud efter Dagens Besværligheder; Andre sad sammen i hviskende Samtaler; Andre igjen pudsede deres Vaaben eller vare sysselsatte med at knuse Korn mellem Stene for deraf at bage Morgendagens Brød.

Stilheden, som herskede overalt, afbrødes kun af en Psalme, der med dæmpet Røst istemtes af nogle af de ved Blussene vaagende Mænd. Nu og da saas en bevæbnet Patrouille af det om Natten tjenstgjørende Mandskab marschere forbi. Poster vare fremskudte i betydelig Afstand fra alle tilgængelige Sider af Lejren, og den strængeste Aarvaagenhed iagttoges, for at ikke en Overrumpling skulde kunne finde Sted.

Nybyggernes vaabenføre Mandskab — unge

Drenge og solvløkkede Oldinge indbefattede — udgjorde ikke fem hundrede Mand. Et ikke ubetydeligt Antal havde med deres Liv kjøbt Sejren i det sidste Slag. For ringere Pris havde den ikke været til at vinde, skjønt Krysantevs's Anordninger vidnede om en klog Beregning med Hensyn til at spare hans Folks Liv.

Krysantevs og Theodoros tillige med de Mænd, der dannede den lille Hærs Krigsraad, vare forsamlede i Hovedkvarteret. Dette bestod af en Ris-hytte, rejst op imod en Klippevæg, i hvis Nærhed der fandtes et større fladt Klippestykke, som dannede et naturligt Bord og oplystes af tvende Fakler.

Man havde forberedt sig paa et Anfald til den følgende Morgen og var allerede kommen overens om de Foranstaltninger, der udkrævedes for at møde det.

Samtalen drejede sig nu om et andet Æmne: den fjernere Fremtid.

Man kunde endnu en Gang besejre Angriberen — derom tvivlede man ikke —, men var ikke Krigens endelige Udfald allerede med Nødvendighed given? Vilde det i Længden være muligt for en Haandfuld Folk at forsvare sig mod en Modstander, som i Nødsfald kunde råde over alle det romerske Riges Hjælpekilder?

Den gamle Donatistpræst, med hvem Krysantevs engang havde underhandlet paa Parnassos, sad nu overfor ham paa Klippestykket, og Fakkelskinnet

brød sig mod det Harnisk, hvori han havde klædt sit sølvhaarede Bryst. Ved Siden af stod stillet op mod Klippestykket hans Israelit, den tunge søm-beslagne Kølle — og at hans Arm endnu var i Stand til at føre den, det havde den sidste Kamp bevidnet paa en for Legionærerne forfærdelig Maade.

»Hvorhen forvilder sig nu vor Tale?« sagde han. »Fremtiden? Den er Herrens og ikke vor. I Morgen skulle vi stride mod Amalekiterne, og dersom vi besejre dem, skulle vi i Overmorgen atter stride mod de Uomskaarne — og stride saa længe en Haand endnu kan føre Sværdet. Hvad ville vi mere?«

»Du har Ret — — hvad ville vi mere?« sagde en Anden af de Tilstedeværende, som var klædt i en fuldstændig Palatinerrustning, erobret i den sidste Kamp, og hvis Øjne lyste af den religiøse Fanatismes Ild. »Der behøves jo ikke mere. Er vor Time kommen, da lader os dø mandeligen og ikke lade vor Ære blive beskæmmet.«

»Men kommer i Hu, at naar Mændene ere slagne, saa ere Kvinderne og Børnene værgeløse. Baals Præster skulle døbe vore Kvinder med Vold og lære vore Børn at ofre paa Højene. Vore Børn og deres Børn skulle blive som de selv og samle sig omkring Baals og hans Djævles Altere. Vor Udsæd skal ikke bære Ax for Herren, men blive som det andet Ukrud, saat af Uvennen. David,« vedblev Novatianeren, som talte disse Ord, idet han henvendte sig til den gamle Donatistpræst, »hvad

skulle vi gjøre med vore Kvinder og Børn? Lader os raadslaa herom!«

»Jeg véd et Raad«, svarede denne med dyb Stemme. »For Oldingene, som endnu have Kraft til at føre en Kniv, og for Drengene, som ere gamle nok til at kunne bides, er der Plads i vore Rækker, og de skulle falde iblandt os, efter at vi herlig have kæmpet for Herrens Øjne. Men Kvinderne skulle ikke døbes med Vold, og de spæde Børn ikke ofre paa Højene — nej, nej, de skulle paa et Vink af min Haand og ved et Ord af min Stemme styrte sig fra Klipperne i Havet. Jeg kjender mine Folk.«

»Ske Guds Villie!« sagde Novatianeren.

»Mine Venner,« sagde Theodoros, »lader os høre, hvad Krysantevs, som er vor Anfører og har forenet sin Skjæbne med vor, har at sige i denne Sag.«

»Lad os høre dig, Athenienser,« sagde den gamle David. »Du, der endnu tøver i Hedningernes Forgaard, men bærer Herrens Tegn paa din Pande, at du engang skal indtræde i Templets Helligste; du er tapper som Judas Makkabæus og raadsnild som han. Derfor hørte vi dig gjerne, selv om du ikke var vor frivillig udvalgte Hovding. Hvad mener du?«

Krysantevs, som tavs havde lyttet til den foregaaende Samtale, sagde nu:

»Formaalet for enhver Kamp er den Kæmpendes Frelse. Hvor indskrænket vor Udsigt til

Frelse end maa være, bør vi dog udkaste en anden Plan end den tilsidst at tilintetgjøres under Fjendens Sværd.«

»Du har Ret.« sagde Novatianeren. »Men nogen anden Udvej ser jeg ikke for mine Øjne.«

»Vi skulle endnu vinde Sejre og knuse mange Fjender. som man knuser Lerkar; men vor Skjæbne er dog beseglet, saafremt Herren ikke vil frelse os ved et Mirakel,« sagde Manden med Palatinerrustningen.

»Den Stilling, vi nu have indtaget,« vedblev Krysantevs, »er ikke den stærkeste, som Egnen frembyder; jeg valgte den, fordi den sikrer os mod at omkomme af Mangel paa Vand, samt fordi den for nogen Tid kan frembyde tilstrækkelig Græs-gang for de Kreaturer. af hvilke vi leve. Men modige Mænd, som ikke foretrække Livet for Døden, bør kunne modstaa Angrebene af en mindre modig, om ogsaa langt stærkere Fjende. Blive vi i Morgen angrebne, og lykkes det os da at vise vor Modstander kraftig tilbage, saa tror jeg, at han vil unde sig selv og os nogle Dages Ro. Det er ikke umuligt, at vi i en fjorten Dages Tid kunne forsvare os i den Stilling, vi have taget.«

»Og dernæst?« spurgte den gamle David.

»Imidlertid slagte vi vore Kreaturer og gjøre os i Stand til at forlade dette Land.«

»Hvad siger du? Hvorledes skal det blive os muligt?« spurgte de Tilstedeværende.

»Dalene og de mod Sovinden beskyttede Bjerg-



skraaninger ere bevoxede med Skov. Vi have Øer til at fælde denne, og Tømmermænd, som bør forstaa at sammenføje Flaader af de fældede Stammer. Disse Flaader skulle forsynes med høje Brystværn, med Master og Sejl. De skulle med ét Ord bygges til Farten over et stormende Hav. Sejlene forfærdige vi af Tæpper og Dyrehuder. Af Alt, hvad vi behøve, er der ikke Noget, som Opfindelsesevnen, dreven af Nøden, jo skal vide at tilfredsstille. Og alt dette bør kunne være færdigt om fjorten Dage, naar vi arbejde med det Haab for Øje at frelse vore Kvinder og Børn, og i vor egen Frelse se en Frelse for den Sag, for hvilken vi kæmpe.«

»Du har Ret. Dette er ingenlunde umuligt,« sagde Novatianeren. »Vi bør om fjorten Dage kunne have disse Fartøjer færdige, tilstrækkelig mange og store for at huse os Alle. Vi have Skibsbyggere imellem os, som kunne lede Arbejdet. De Fiskerbaade, vi eje, ere byggede af dem. Dit Forslag er godt. Vi bør antage det.«

»Det er i det Mindste et Middel til at berolige vore Kvinder med,« sagde den gamle Donatistpræst. »Lad os forsøge det. Om det lykkes eller ikke, det staar i Herrens Haand. Jeg modtager hvad han vil give os. Det vilde være smukt at kunne vende tilbage til Afrika. Ere vi engang komne saa vidt, at Flaaderne ere færdige, og Intet hindrer os i at bestige dem, saa stemmer jeg for Afrika. Det er mit Fødeland; dets Ørkener ere mere uindtagelige end disse Bjerge; vi ile derhen

og træffe Trosfæller i Tusindvis, som stride og lide for den sande Kirke. Med dem forene vi os. Lad dette være afgjort.«

De forsamlede Mænd tilkjendegav deres Bifald ved den gamle Davids Ord.

Krysantevs vedblev:

»Det nærmeste Land ved vor Kyst er Øen Ægina. Østenvinden, som hersker paa denne Aars-tid, vil føre os derhen eller til et Punkt paa den peloponnesiske Kyst. Dette hører ogsaa til min Plan. Vi bør der kunne bemægtige os Fartøjer, som ere bedre skikkede end Flaaderne til en hastig Sejlads over Havet til Afrika.«

Efter at Samtalen var fortsat endnu en Stund, skiltes Forsamlingen ad. Nogle gik til Hvile, Andre til de dem betroede Poster.

Theodoros blev endnu en Stund hos Kry-santevs.

»Om Gud vil,« sagde den unge Præst, »at den Plan, du her har udkastet for os, lader sig lykkelig udføre, saa er det paa Tide, at du skiller dig fra os og vandrer din egen Vej. Du har vigtige Ting for din egen Regning at iagttage. Naa vi nogensinde Afrikas Kyst, saa bør du derfra begive dig til Italien, opsøge Kejser Valentinianus og lægge din Skjæbne i hans Hænder. Valens's Broder er en ædel og retsindig Mand. Han vil lytte til dine Ord og skaffe dig Retfærdighed; jeg er overbevist derom. Ved ham skal det blive muligt for dig at faa en upartisk og fordomsfri Under-

søgelse af de Anklager, som hvile paa dit Hoved; du skal frikjendes, gjenindsættes i Raadigheden over din Formue og erholde Frihed til at vende tilbage til Athen.«

»Dit Raad synes mig godt, og skal jeg leve, vil jeg for Hermiones Skyld følge det. Men skulde jeg falde i Kampen, saa findes i denne Rishytte et Brev til de kejserlige Troppers Overbefalingsmand, Annæus Domitius, hvori jeg erindrer ham om den Velvillie, han stedse har vist mig, anbefaler min værgeløse Datter til hans Omsorg og beder ham iværksætte den Beslutning, jeg har taget med Hensyn til hendes Fremtid. Hun skal begive sig til Alexandria, Athens Medbejlerske i Videnskabernes Dyrkelse. Der er et Selskab af beromte Mænd og dannede Kvinder, Museions Disciple, blandt hvilke jeg tæller mange Venner. Jeg er overbevist om, at de ville omfatte hende med Deltagelse, og dersom Verden har nogen Trøst for Sorger som hendes, at den ædleste Trøst da skal hydes hende i denne agtværdige Kreds. Den Pengesum, som stod til min Raadighed, da jeg forlod Athen, og som i dette Øjeblik udgjør hele min Formue, er stor nok til at sikre Hermione en uafhængig Fremtid i Overensstemmelse med hendes Smag og Livsvaner. Jeg overgiver hende forøvrigt til det almægtige Forsyns Omsorg, thi Menneskenes Planer ere skrøbelige som et vissent Siv, min Theodoros, og det er Skjæbnens sædvanlige Leg at sonderbryde dem. — Jeg har imellem øder lært Meget,« vedblev Krysantevs efter

nogen Tavshed. »Det er mig ikke ubekjendt, at dine Lærdomme, Theodoros, har gjort stærkt Indtryk paa Hermione. Frygt ikke, at dette har fyldt mig med Harmen. Jeg har mistet min ulykkelige Filippus. Perikles satte med egen Haand Dødskransen paa den sidste af sine Sonner, da den ene efter den anden var bleven bortrevet af Pesten. Jeg har som han set min sidste Forhaabning blive afmejet uden at have knurret mod Himlens Beslutning. En Mand maa bære sin Skjæbne. Og hvad min Datter angaar, saa maa hun følge dig paa den Vej, som du har afstukket for hende. Jeg skal se det uden Smerte, efter at jeg i denne Kreds har fundet, at Forskjellen mellem det, som er helligt for dig, og det, som er helligt for mig, kun vedrører Formen og ikke Aanden. Kristendommen bærer ligesom Filosofien den uforgængelige Sandhed i sit Skjød. Her har jeg set den Første bevirke hvad den Sidste ikke formaar. Jeg har set Forbrydere og Lastefulde paa vidunderlig Vis forvandles til sædelige Mennesker. Jeg har set de mørkeste Ansigter lyse af Glæde og de haardeste af Mildhed, naar de have lyttet til din Mesters Lære. Mænd, som Elendighed og Forfølgelser havde gjort til Røvere, for hvem Blodsudgydelse var en Lyst og milde Følelser en Skam, har jeg set i deres Hytter legende som Børn med deres Børn og behandelende dem med den heusynsfulde Ømhed, som kun Bevidstheden om en udødelig Skabnings uendelige Værd kan give En. Ja, jeg har fundet, at

der gives en Filosofi for hele Menneskeslægten, og at de højeste Sandheder, den varmeste Kjarlighed for det Sande og Gode kunne indpodes i den mest Vankundiges Bryst. Men dersom dette er Kristendommen, hvilket jeg ikke betvivler, saa staar den i de Undertryktes Rækker ved Siden af dem, som kæmpe for Fornuften, Friheden og den menneskelige Værdighed. Det var derfor jeg sagde i Folkeforsamlingen, at eders Sag er min egen. Lad os da kæmpe og dø sammen! Jeg vil ikke skjule for dig, min Theodoros, at jeg er mæt af Livet. Vor Sag vil finde andre og kraftigere Stridsmænd, om ikke i disse Tider, saa naar Aarhundreder ere vandrede over vore Grave.«

Krysantevs ønskede Theodoros Godnat og gik for at nyde nogle Timers Hvile.

Han vækkedes allerede før Morgenen gryede af et Budskab fra Forposterne, at de kejserslige Tropper havde sat sig i Bevægelse og ad forskjellige Veje nærmede sig Lejren.

Krysantevs steg til Hest. Nogle Øjeblikke derefter lød gjennem Morgentaagen over den vidtstrakte Lejr de Signaler, som kaldte det stridbare Mandskab til at samle sig under Vaaben, hver Centurie paa sin bestemte Plads.

Da Taagen hen imod Morgen adsplittedes af Vinden fra Havet, stod begge Hærene overfor hinanden.

Nybyggernes Front udbredte sig over en temmelig stærk Bjergskraaning, som hist og her fremviste enkelte Grupper af utilgængelige Klipper.

Deres venstre Fløj stottede sig til Havet; paa den højre dannede Jorden en sagte skraanende Flade ned mod den snevre Dal, paa hvis modsatte Side de kejserlige Tropper udbredte sig.

Paa højre Fløj, der saaledes udgjorde det svageste Punkt i den novatiansk-donatistiske Skares Stilling, var Kjærnen af deres Stridsmagt samlet.

Deres Slaglinie, som bestod af smaa Kolonner med visse Mellemrum, endte paa denne Side med deres Ryttertrop, i det Højeste bestaaende af fyrretyve Mand.

For at hjælpe paa Stillingens Svaghed paa højre Flanke havde Nybyggerne slæbt en Mængde fældede Træer derhen, og i denne Forhugning, som strakte sig lige til de utilgængelige Klipper bag ved Stillingen, havde de kun ladet blive to skjulte Aabninger, gjennem hvilke deres lille Kavalleri kunde gjøre Udfald.

Nybyggerskaren frembod i Henseende til Vaaben et overordenlig broget Syn. Somme bare Køller, Andre Lanser, Andre Buer, Andre korte romerske Værger, atter Andre de lange klodsede Slagsværd, som brugtes hos Allemanner og Gother. Rytteriet var mest ensartet bevæbnet. Omtrent den halve Styrke af det var forsynet med Hjelme og Harnisker.

Paa Bjergene bag ved Nybyggernes Slagorden saas deres Kvinder og Børn i talrige Skarer.

De kejserlige Tropper vare opstillede i en tæt sluttet Linie over det temmelig jevne Jordsom, der strakte sig paa den anden Side af Dalen.

Da Taagen lettede for Østenvinden og lig en hvidgul Røg rullede bort over den Saroniske Bugt, belystes den vildtromantiske Egn af Morgensolens Straaler, som funkledede paa en Skov af Lanser. over hvilken forgyldte Ørne og flagrende Faner hævede sig.

Det kejserlige Rytteri, som i Løbet af Natten havde haft en besværlig Marsch, var i tætte Masser blevet opstillet bag ved Fodfolkets Aabninger. Nu, da de kejserlige Troppers Feltherre havde overskuet Fjendens Stilling, lod Trompetstod langs ned ad Linien, Rytteriet begyndte at sætte sig i Bevægelse, Afdeling efter Afdeling forsvandt i Dalpasserne og kom til Syne paa den anden Side af dem, indtil alle Veje, som lige overfor Nybyggernes højre Floj førte til Dalen, vare besatte.

Medens de kejserlige Tropper foretog denne Bevægelse, havde Nybyggerne istemt den gamle elskede Stridpsalme, med hvis Toner de Ældre iblandt dem og fremfor Alle de kamplystne Donatister saa mangan en Gang i deres stormende Liv havde indviet sig til Kamp og Dod for deres Tro.

Mændene i Slagordenen begyndte, og deres Kvinder faldt ind med i Sangen:

Guds Navn er kjendt i Judaland, forherliget i Israel;  
han Sion til sin Borg har valgt, i Salem slog han højt  
sit Tjeld.

Han knuser Buer, Spyd og Sværd,  
de Stolte synke for hans Fod,  
og brat forstummer Verdens Færd  
af Rædsel for hans Vredesmod.

Se Røverbjerget, i sin Grund det vakler for hans  
hvasse Syn,  
og Krigerskarer sænke mat hvert Vaaben for hans  
Øjes Lyn.

Se, Vognen standser med sit Spand,  
og dødt er Stridstrompetens Bud,  
og sænkt i Dvale Hest og Mand —  
blot ved et Vink af Jakobs Gud.

Medens Psalmens sidste Toner hendøde, saas en Rytter i præstelig Dragt, men omgjordet med Sværdet, stige ned i Dalen, fulgt af en Centurion. Centurionen raabte, at man vilde tale med Nybyggernes øverste Befalingsmand. I Stedet for denne steg en anden Mand ned, velbevæbnet og af et krigerisk Udseende. Det var den samme Novatianer, som vi have set deltage i Nybyggernes Krigsraad.

»Hvad vil I?« raabte Novatianeren, medens han endnu befandt sig i nogen Afstand.

»Underhandle,« svarede Præsten, som ikke var nogen Anden end Biskop Petros.

»Velan,« sagde Novatianeren, idet han nærmede sig, »vi har da rigtig opfattet eders Hensigt. Jeg



er sendt af vor Anfører for at høre, hvad I have at sige os.«

»Vi ville tale med den Højstbefalende selv, og ikke med en Underordnet.« erklærede Petros.

»Han skal komme, naar eders Rytteri har faaet Befaling til at gjøre Holdt, og naar eders egen Højstbefalende har indfundet sig for at møde ham.«

»Det er store Fordringer af et Rebel-Hoved, som inden Solen er gaaet ned skal være i min Magt. Jeg vil da tale til Folket selv, og det skal høre min Røst,« sagde Petros, idet han atter satte sin Hest i Gang.

Novatianeren greb Hestens Tøjler og tvang ham til at standse.

»Hvad vil du os?« spurgte han. »Rid ikke nærmere, thi det kunde blive din Død.«

»I ville da vove at dræbe en Underhandler? Det var jer værdigt, I foragtelige Oprørere. Men din Trusel afskrækker mig ikke. Jeg kommer i vor Herres og Kejsers, den hellige Majestæts Navn for at love Tilgivelse og Glemsel til enhver af eder, som i dette sidste Øjeblik vil nedlægge Vaabnene og vende tilbage til sit Hjem, for at leve i Rolighed og Lydighed mod Loven under de Øvrighedspersoner og Hyrder, som det behager Kejseren at sætte over eder. Fra denne Naade og Tilgivelse er kun saadanne som du og dine Lige, det vil sige Hobens Ophidsere og Anførere, udelukkede. Slip Tøjlerne, Mand, eller du mister ved din Voldsomhed

Underhandlerens Ret og bøder med Livet. Vi er her to mod en.«

Novatianeren slap Hestens Tojler og sagde:

»Underhandlingen er da endt. Vi forkaste eders Tilbud. Vender tilbage og siger eders Befalingsmand dette.«

»Det er ikke med dig, vi underhandle, ej heller dig, som bestemmer Svaret. Det er de Forvildede selv, som skulle vælge mellem Døden og den Naade, som kun er aaben for dem, men ikke for dig og dine Lige.«

Under denne Samtale var den gamle Donatistpræst steget et Stykke ned ad Bjergskraaning og havde nærmet sig dem. Da Petros taledede med en Røst, som hortes vidt omkring, saa havde David fuldkommen forstaaet, hvorom der var Spørgsmaal, og medens Novatianeren vendte tilbage fra Mødet, hævdede Oldingen sin Røst og sagde:

»Du falske Profet! vil du tale med Folket og ikke med dets Høvdinger, saa er du ikke en Underhandler, men en Ophidser, som bør slaas ned med Sværd. Men tror du, at du har at gjøre med modløse Hjerter, saa kom hid, og Folket skal selv svare dig, at denne Dag skal blive en Vredens Dag, en Uvejrs og Stormens Dag, en Mørkets og Taagers Dag, en Basuners og Trompeters Dag, paa hvilken Herren med en ringe Hob af sit tiloversblevne Folk skal gjøre store Undere mod de Filistre. Kom op paa Bjerget, og finder du en Æneste, som siger: lad os for denne Gang vige og drage bort igjen —

eller finder du en Eneste, der modtager Skjogens Kalk, den, du kalder Naade og Tilgivelse, af dine Hænder, saa gid Gud Herren straffe mig. Ve over Skjogen og hendes Tjenere, som kalde den vederstyggelige, onde, bloddryppende Valens for en hellig Majestæt. Vi forhaane denne Majestæt, der er et smudsig Dyr, og hvis Dommere ere Ulve om Aftenen, der Intet lade blive tilbage til om Morgenen. Se de Hjem, dér, til hvilke I byde vort Folk at vende tilbage,« vedblev den hvidskjæggede Olding og pegede med sin vældige Kølle mod de hvirvlende Røgskyer, der mod Nord steg op bag Bjergene fra brændende Bygninger og Plantninger. »I have tvunget det fredelige Israel til at forlade de Hytter, i hvilke det var lykkeligt. Kom nu op og se, hvorledes de Fredelskende berede sig til at kæmpe for Guds Aasyn. Jeg skal føre dig gennem frygtindgydende Krigeres Rækker, og finder du — jeg siger det endnu en Gang — en eneste Mand, som falder ned og tilbeder den ny Nebukadnezar eller den vederstyggelige Isebel, som I kalde Kirken, saa skal al hans Skam komme over mit eget Hoved.«

Den gamle Donatistpræsts Indbydelse, som var fuldkommen alvorlig ment, overtødede Petros om, at en Underhandling paa slige Vilkaar som de her nævnte vilde tjene til Intet. Han vendte med Centurionen tilbage til den kejserlige Slagorden, som i næste Øjeblik satte sig i Bevægelse over hele Linien.

»Lovet være Guderne,« sagde Olympiodoros, der befandt sig i Prokonsulens Følge, »at det ikke lykkedes den fordømte Præst at berøve mig Nydelsen af et prægtigt Skuespil, og dig, min Annæus, Æren af en Sejr. Underhandlingen er endt med en Udvexling af kristne Skjældsord, og i denne Kamp er Petros øjensynlig bukket under for den veltalende Gubbe med Herakleskøllen.«

Annæus Domitius, klædt i en let og glimrende Rustning, uddelte fra sin Hest Befalinger til Tribuner og Centurioner, der hurtig bragte dem til Hærens forskjellige Afdelinger.

Den Plads, han havde valgt, tillod ham at overse Modstanderens Front og tillige hans højre Fløj, mod hvilken det var hans Hensigt at kaste sine jernklædte Rytterskarer.

Petros var vendt tilbage og havde indtaget sin Plads ved Siden af Annæus Domitius. Biskopens Øjne lyste af Kamplyst, og hans Væsen udtrykte en Utaalmodighed og en Herskervillie, som kun med Møje kunde lade sig styre. Men det var i Dag Prokonsulens Beslutning at befale selv. Petros vidste det og havde besluttet at tie og være Soldat, naar han ikke maatte være Feltherre.

Da den første Linie af det kejserlige Fodfolk satte sig i Bevægelse for at stige ned i Dalen og angribe Fjendens for Rytteriet utilgængelige Front, saas paa Nybyggernes Side en Rytter i hvid Kappe komme fra den højre Fløj. Prokonsulen og Biskopen gjenkjendte begge i denne Rytter Krysantevs. Han

havde fra et højtliggende Sted ved Siden af Forhugningen skaffet sig et Overblik over det fjendtlige Rytteris Stilling.

I det næste Øjeblik rykkede Nybyggernes smaa Kolonner under Kampraabet: Herrens og Gideons Sværd frem mod Randen af den stejle Bjergskraaning, for at tage imod det kejserlige Fodfolks Angreb.

Legionærerne opmuntrede hverandre med høje Raab, medens de med Skjoldet paa Ryggen og Sværdet i Haanden klatrede op ad Bjerget. Men før de havde naat Randen af dette, angrebes de med vild Heftighed af Nybyggerne under det gjentagne Raab: Herrens og Gideons Sværd, og bleve, før de havde kunnet ordne deres Rækker, med stort Mandefald kastede ned i Dalen.

De fik Befaling til at forny Angrebet. De gjorde det, men mere tvivlrådige, og bleve for anden Gang drevne tilbage og forfulgte et Stykke ned ad Bjergskraaning, hvor de efterlod et betydeligt Antal Døde og Saarede, hvis Vaaben strax toges i Bytte af Nybyggerne.

Imidlertid fyldtes Dalen med Centurie efter Centurie, der marscherede ned fra den Højdeslette, paa hvilken de kejserlige Tropper vare opstillede, og fremviste tilsidst en tæt pakket Masse af Krigere, som ved selve Trykket fra de efterfølgende Rækker pressedes opad til et ihærdigere og mere frygtindjagende Angreb.

Krysantervs red ned ad den truede Linie og

paasaa, at de faa Forsvarskræfter vare hensigtsvarende fordelte paa de stærkere eller svagere Punkter. Han behøvede ikke at egge sine Kriegers Mod. De brændte af Kampløst. — En Mængde af deres Kvinder vare ilede til for at understøtte de kæmpende Mænd. Den frygtelige Kolonne, som nu rykkede frem, og hvis sidste Rækker endnu ikke vare stegne ned i Dalen, da de første vare naaede op ad Bjerget, hilstes, før det kom til Haandmænge, med en Regn af Pile, Kastespyd og Stene, som foraarsagede svært Mandefald i den sammenpakkede Masse. Egnen gjenlød af de Angribendes og de Angrebnes Kampraab — af Raabet Gud og Kejseren, under hvilket Legionerne stormede frem, samt af Herrens og Gideons Sværd, hvorved Nybyggerne opflammede hverandre til Haandmænget.

Dette var snart i Gang over hele Linien. Jordbundens Beskaffenhed tillod ikke de kejserlige Tropper at danne sluttede Rækker. De Første, der naaede op til Randen af Bjergskraaningen, faldt under Nybyggernes Sværdslag og Køllehug, men de Faldne erstattedes øjeblikkelig af Andre, som, hvad enten de vilde eller ikke, bleve tvungne frem af den efterfølgende Masse. Angrebet var frygteligt og vilde for en Tilskuer, der havde overskuet de ringe Modstandskræfter, have syntes uimodstaaeligt. Og Kampens Udfald var given, dersom det lykkedes Angriberne at erobre blot en Fodsbred af den flade Jord ovenfor Skraaningen; men Nybyggerne, som

indsaa dette. kæmpede for hver Tomme deraf som for deres Liv. Ingen veg fra sin Plads, og Slaget, der ligesom vuggede sig paa den smalle Kant af Bjerget, fremviste først efter de heftigste Anstrængelser fra Legionernes Side et eneste Punkt, hvor Nybyggernes Linie blev gjennembrudt.

Og neppe var denne Aabning opstaaet, før en Skare af de kejserlige Soldater trængte igjennem den. Øjeblikket tegnede til at blive afgjørende, og Nybyggernes Feltherre var fraværende, thi Kampen havde nu ogsaa begyndt paa højre Fløj omkring Forhugningen, og Krysantøvs befandt sig paa dette vigtige Punkt. Men han havde forudset et Tilfælde som dette og opstillet en lille Hjælpetrop, udgjørende en halv Centurie, hvis Opgave det var at forstærke Fronten, hvor den syntes svagest eller i Fare for at brydes igjennem.

Denne af lutter Donatister bestaaende Trop. Mænd, der havde kæmpet i Afrikas Sandørkener og i Dalene omkring Parnassos. anførtes af den gamle David.

Donatistpræsten og hans Mænd havde med brændende Utaalmodighed afventet det Øjeblik, da de skulde faa Lov til at tage Del i Haandmænget.

»Brødre,« raabte David nu, »der er de, Amorræerne og Jebusæerne. Frem, frem, I Herrens Kæmper! Vi ville slaa dem og jage dem østerpaa til det store Zidon og til den store Slette Mizpa og

tilintetgjøre dem, saa at ikke En bliver tilbage. Følger mig. I Udvalgte af Israel!«

Og den lille Donatistskare styrtede mod den fremtrængende Fjende med den vilde Kamplysts tøjlesløse Heftighed. Lanser rykkedes ud af Legionærernes Hænder, Hjelme kløvedes under Slagsværdenes Hug, Skjolde knustes under de tunge Spærkøller. Nogle Minuters Kamp, og den Del af den regelrette Styrke, som det var lykkedes at faa fast Fod paa Bjerget, laa nedtrampet under Donatisternes Fødder eller havde i vild Flugt kastet sig ud over Bjergranden, efterladende i Sejrherrernes Hænder en Fane, paa hvilken det unge kristne Kors brammede mellem Bogstaverne af den gamle ærværdige Indskrift: Det romerske Senat og Folket.

Fra denne Sejr ilede David og hans Mænd til ethvert Punkt, hvor Nybyggernes Front behøvede at støttes. Man saa' den frygtelige Oldings bloddryppende Kølle i den tætteste Kampvrimmel og hørte hans Stemme, hvorledes han uafsladelig opmuntrede sine Folk og eggede sit eget og deres Kampraseri med saadanne Ord som disse:

»Slaa dem ned, slaa dem ned! Tilintetgjør dem med Sværdet, giv dem til Pris saaledes som Moses Herrens Tjener, har budt. Dræb hvad der har Liv og skaan dem ikke!«

Medens Kampen saaledes rasede paa Nybyggernes Front, havde Annæus Domitius begivet sig til sin venstre Fløj og givet den Befaling til at angribe Oprørernes Flanke.



Trompeterne klang i de Passer, der paa denne Side førte til Dalen, og de betydelige Rytterskarer, som stod til Prokonsulens Raadighed, sprængte i ordnede Rækker op ad Skraaningen mod Forhugningen.

Nybyggernes Kvinder og Børn, der befandt sig paa de utilgængelige Højder i Baggrunden, udstødte et enstemmigt Raab af OVERRASKELSE og FORFÆRDELSE, da denne hidtil usynlige Fjende pludselig kom til Syne i den forfærdelige Skikkelse af et voldsomt Rytteriangreb, mod hvilket enhver Modstand syntes afmægtig.

Denne Rytterskare havde i sit Udseende Intet foruden Felttegnene — de gyldne Ørne — som erindrede om det romerske Hestfolk i fordums Tider. De barbenede, med lette Harnisker, smukke Hjelme og korte Sværd udrustede Ryttere vare forvandlede til Skikkelser, der fra Top til Taa vare indhyllede i en forunderlig Jærndragt. Det var disse »Jernstøtter« — saaledes kaldtes de — af hvem Rom nu, under Krigskunstens bestandig større og større Forfald og Barbarisering, ventede sine Sejre i Kampen mod Persere, Gother og Allemanner eller mod sine egne Undersaatter. Fodfolket havde kun under Julians korte Feltherrebane gjenvundet sin Betydning for i andre Hænder paa Ny og for mange Aarhundreder at miste den.

I disse »Jernstøtter« dæmrede Middelalderen.

De fremstormende Jernbolger bleve dog brudte mod Forhugningen, over hvilken det kun lykkedes

nogle Faa at spore deres Heste, medens Andre forsøgte at trænge ind gennem dens snevre bugtede Aabninger. Rækkerne kom i Uorden. Der opstod Trængsel. De enkelte Ryttere, der vare komne over Forhugningen eller sad fast mellem dens omvæltede Træstammer, saa' sig ladte tilbage uden Bistand. Nogle af dem lykkedes det at naa tilbage til deres Kammerater; Andre bukkede under efter en Kamp, i hvilken deres Rustninger vare en frugtesløs Beskyttelse mod de halvnøgne, men modige Fjender, af hvem de paa alle Kanter fandt sig omgivne.

Annæus Domitius saa' med Harme Udfaldet af en Bevægelse, hvoraf han havde ventet sig en øjeblikkelig og kraftig Virkning. Da han gav Ordre til den, var han bleven overtalt af Rytteriets Befalingsmand, en pralerisk og overmodig Gothe, som havde forsikret den med »Jernstøtternes« Egenskaber ubekjendte Prokonsul, at han den gothiske Tribun. i Spidsen for saadanne Krigere havde taget Forskansninger, der vare vanskeligere tilgængelige end denne. Efter at Annæus Domitius havde givet sin Harme Luft i en Strøm af hedenske Eder — og det ved Siden af den rettroende kristne Biskop — lod han blæse til et Tilbagetog, som iværksattes i temmelig god Orden. Rytteriet rykkede langsomt ned i de Dalsænkninger, hvor det tidligere havde været opstillet, og strax efter gaves der ogsaa Befaling til det i Nybyggernes Front kæmpende, udmattede Fodfolk at trække sig tilbage og indtage

sin forrige Stilling. Striden standsede for et Øjeblik over hele Linien. De tilbagevigende Legionærer hørte bag sig Novatianernes og Donatisternes Sejrsraab. Disse havde efter en halv Times Blodbad ikke mistet en Haandsbred Jord til den overlegne Fjende, og medens deres egne Tab vare temmelig uanselige, var Bjergskraaningene under dem bedækket med slagne Legionærer.

Kampen blussede dog snart op paa Ny. Prokonsulens Kjærnetrop, to Centurier Palatinere, samlede sammen fra de i Akajas Stæder spredte Besætninger, fik Befaling til at erobre Forhugningen og aabne den for Rytteriet. En Del af det øvrige Fodfolk blev trukket fra sin tidligere Stilling lige overfor Nybyggernes Front for at understøtte Palatinernes Angreb.

De øvrige Centurier fik Ordre til at holde sig rolige — hvortil de ogsaa trængte efter den blodige og haardnakkede Kamp, som de nylig havde bestaaet — for saa vidt ikke Nybyggerne blottede deres Front for at ile den truede Flanke til Hjælp.

Krysantevs havde givet sine Folk en streng Befaling til ikke at forlade deres Stillinger, hvor nødvendig deres Hjælp paa andre truede Punkter end kunde synes at være.

David havde dog Vanskelighed ved at finde sig i den Uvirksomhed, hvori Fjendens Tilbagegang nu havde sat ham. Hvad der forberedtes paa højre Fløj vidste han ikke. Han saa' derimod, at de trætte Legioners Front paa den anden Side af

Dalen var gjort svagere, og at den øjensynlig ikke ventede noget Angreb — thi Rækkerne havde opløst sig, og mange Soldater lagt sig paa Jorden for at hvile.

David besluttede at benytte sig heraf. I Spidsen for sit Mandskab steg han ned mellem de vanskelige tilgængelige Klipper, som paa Nybyggernes venstre Flanke skilte Dalen fra Havet, og det lykkedes ham at komme ubemærket over Dalen.

Han fulgtes af omtrent halvhundrede Mand, alle modige og kamplystne som deres Anfører.

Benyttende sig af Jordbundens Ujævnheder for at nærme sig ubemærket, havde den lille Flok snart naat Legionernes højre Flanke og med Heflighed angrebet den uforberedte Fjende.

Skarer af Legionærer i den vildeste Flugt forkyndte nogle Minuter efter, at Nybyggerne havde gjort et Angreb paa denne Kant.

Tribuner og Centurioner skyndte sig at opstille deres Tropper for at modtage Fjenden. Annæus Domitius ilede selv til Stedet og forlod sin venstre Fløj, hvor Kampen nu havde begyndt omkring Forhugningen, idet Palatinerne gjorde gjentagne Forsøg paa at erobre den.

Annæus Domitius blev lige saa overrasket som beroliget, da han opdagede, hvor liden den angribende Flok var. Den havde imidlertid betegnet sin Vej med Strømme af Blod. Prokonsulen befalede syv til otte Centurier at omringe den. Men inden dette kunde iværksættes, havde Donatisternes

Slagsværd og Koller opstabledt Dynger af Lig. De gik frem i blindt Raseri, nedbrydende enhver Hindring, som de uordnede Hobe, hvilke de lige til nu havde jaget foran sig, søgte at stille i Vejen for dem. Kampraabet: Herrens og Gideons Sværd klang med en Styrke, som gjennem den almindelige Larm naaede til Novatianernes Front paa den anden Side Dalen og først nu lod disse ane, hvad David og hans lille Hob havde foretaget sig.

Først da det kejserlige Fodfolk havde iværksat den Bevægelse, som Prokonsulen havde befaleet, og fra alle Sider i tætte, ordnede Rækker rykkede frem for at indeslutte og knuse den lille Flok, fik denne Øje for sin farlige Stilling. Til alle Sider en Skov af Lanser, en Mur af Harnisker, som nærmede sig dem. Det gjaldt om at gjennembryde en af disse Mure og gjennem Dalen bane sig Vej tilbage. eller ogsaa falde til sidste Mand.

»Vi er omringede,« lod det i Davids Øren.  
 »Vi maa forsøge at slaa os igjennem.«

Den gamle Kæmpe hvilede et Øjeblik paa sin Kølle. Hans Øjne fór over de fjendtlige Skarer.

»Ad denne Kant, mine Brødre, ad denne Kant, I udvalgte Kæmper,« raabte han og pegede mod de Tropper, som spærrede Tilbagevejen til Dalen.  
 »Fremad mod Amalekiterne. Herren har i Dag givet dem i vor Haand. Vi skulle slaa og forfølge dem til Aseka og Makkeda. Frem. Herrens Stridsmænd!«

Donatistflokken, frygtelig endnu trods sit underlegne Antal, fulgte den uforfærdede Anfører for at kaste sig mod Fjendens Lanser og om muligt bryde sig en Vej gennem dens Rækker. Deres Hensigt understøttedes af et Angreb i Troppernes Ryg, som deres Kammerater, forladende deres stærke Stilling paa den anden Side af Dalen, gjorde for at hjælpe dem. Et forfærdeligt Haandmænge opstod. Midtpunktet i dette var David. En kæmpestor, fra Issen til Fodsaalen jernklædt Centurion var traadt frem for at maale sig i Tvekamp med den frygtelige Donatist. Centurionen var, som Mange i de kejserlige Troppers Rækker, en gothisk Barbar, der tjente for Sold, og idet han udfordrede David til Tvekamp, fulgte han en Skik hos sit Folk.

»Hvidskjæggede Gubbe, hvor vil du hen?« sagde han. »Læg din Kølle ned og giv dig til Fange. Du, der ikke har Tænder til at tygge Soldatens haarde Brod, har du Hænder endnu til at føre et Vaaben?«

»Son af Magog,« svarede David, »du ligner dine Brødre ikke alene deri, at du er kæmpestor som Goliath, men ogsaa stortalende og indbildsk som han. Hvad har du og dine at skryde over? Eders Fædre ere komne i en Sværm som Græshopperne over Ægyptens Land for at storme over vore Grænser, og se, de ere blevne slagne og spredte som Avner af en Haandfuld Romere. Men dette hindrer ikke din Tunge i at prale. Jeg skal bringe

den til Tavshed. Du er i Dag og for bestandig Dødens Mand.«

David modtog paa Skaffet af sin Kølge det Hug, Barbaren rettede mod hans Hoved. Sværdet gled, traf Davids venstre Haand og skar dens Fingre af. Men i det næste Øjeblik havde den bloddrypende Kølge truffet Gothens Skulder og slaæet Harnisket ind, der bedækkede den.

Centurionens Arm lammedes af Slaget. Ogsaa David folte sig efter det Saar, han havde faaet, ude af Stand til længer med Kraft at svinge sin Kølge. Begge kastede derfor paa samme Tid deres Vaaben fra sig og gik, skummende af Raseri, hinanden paa Livet. Uagtet sin Alder var David endnu i Besiddelse af en vældig Legemsstyrke. Efter en kort Nævekamp omslyngede de tvende Kæmper hinanden med deres Arme og faldt under Bryden til Jorden, hvorved Centurionens Hjelmbaad brast og hans Hovedbedækning trillede bort. I dette Øjeblik styrtede en af Davids Mænd frem, der nylig i de tvende Kæmpers umiddelbare Nærhed selv havde haft en Tvekamp og sejret — ilede did til Anførerens Redning og kløvede med sit Sværd den gothiske Barbars Hoved, men faldt selv i samme Øjeblik i sit Officers Blod, hugget til Jorden af en Legionær. Den gamle Donatistpræst, der var befriet fra sin Fjende, rejste sig paa sine herkuliske Ben og greb paa Ny efter sin Kølge. Rundt omkring ham kæmpede hans tiloversblevne Mænd for deres Liv eller vare allerede faldne midt inde i Fjendens

Rækker. Der fandtes Ingen, som kunde dække deres Anfører, medens han rejste sig og greb sit Vaaben; gjennemboret af flere Lanser faldt han til Jorden, og de fremrykkende Rækker traadte paa hans Lig.

Kampen mellem det lille Antal Nybyggere og de kejserlige Soldater var paa dette Punkt snart til Ende. Neppes ti af de Første lykkedes det at undslippe fra Blodbadet og frelse sig ved Flugten tilbage til deres Stilling paa den anden Side af Dalen.

Men denne kunde ikke længer forsvares mod de overlegne Tropper. De Mænd, hvem Krysan- tevs havde betroet at beskytte denne Linie, vare for største Delen faldne. Davids Selvraadighed og Forglemmelsen af Krysan- tevs's Befaling hos de Nybyggere, som havde ilet David til Hjælp, afgjorde Dagens og hele den lille Hærs Skjæbne. Annæus Domitius gav sine Tropper Tegn til at storme Højen. Han saa, at ingen alvorlig Modstand længer kunde møde dem paa denne Kant. Legionærene rykkede frem under Raabet Gud og Kejseren.

Imidlertid havde Kampen uafbrudt raset paa Nybyggernes Flanke omkring den bekjendte Forhugning. Palatinerne og de Tropper, som understøttede dem, havde den ene Gang efter den anden stormet Forhugningen, men vare drevne tilbage. Kampen rasede endnu bestandig mellem de Kejserlige, som uophorlig førte friske Tropper i Haandmænget, og de udmattede Novatianere. Krysan-



tevs var steget af sin Hest og kæmpede, hvor Faren var størst, ved Nybyggernes Side. I og omkring Forhugningen laa Dynger af Lig.

Et afgjørende Øjeblik var nu ogsaa kommet her. Palatinerne havde, ansporede af Biskop Petros, som havde skyndt sig personlig at tage Del i Kampen, endelig opnaaet at bemægtige sig et Punkt af Forskansningen og havde opstillet sig foran dette, medens deres Kammerater bagved dem ryddede Træstammerne til Side, for at bane Vej for Rytteriet, der utaalmodig afventede Lejligheden til at kunne tage Del i Slaget.

Det lykkedes dem. Der gaves Tegn til Rytteriet at rykke frem.

Krysantevs, der saa' den øjeblikkelige Fare, som truede, men endnu var uvidende om hvad der havde tildraget sig paa Frontlinien, havde forladt Haandmængdet for at samle alle de Kræfter, han raadede over, til dermed at forekomme eller møde »Jernstøtternes« Angreb. Inden disse vare naaede derhen, havde en fortvivlet Storm af Nybyggernes samlede Styrke kastet Palatinerne tilbage over Forskansningen. Men i det næste Øjeblik trængte »Jernstøtterne« ind gjennem Aabningen. De mødtes i den smalle Munding af Nybyggernes lille Ryttertrop, som forsvarede Indgangen til Stillingen. Aabningen i Forhugningen spærredes snart af en Barrikade af faldne Mænd og Heste.

Saaledes saa' Kampen ud, da Theodoros, som paa Krysantevs's Befaling var ilet til Frontlinien

for at skaffe sig Underretning om dens Tilstand, vendte tilbage og meldte, at Linien næsten var uden Forsvar, og at Legionerne netop nu rykkede ned i Dalen for at tage den. Budskabet var neppe fremført, før man hørte de Stormendes Kampraab.

»Slaget er tabt«, sagde Krysantevs. »Theodoros, il herfra og bring Hermione min Hilsen og Velsignelse.«

Krysantevs, der atter havde besteget sin Hest, vendte tilbage til den haablose Kamp. Dens Skjæbne var nogle Minutter senere afgjort. Den lille Rest af Nybyggerne blev angrebet fra begge Sider af Annæus Domitius's hele Styrke. Under Raab af Angst og Fortvivlelse fra Kvinder og Børn saas Bjergsletten blive oversvømmet fra den ene Side af Fodfolkets tætte Masser, fra den anden af »Jernstøtternes« Eskvadroner. Nybyggernes Modstand opløste sig i enkelte Kampe, En mod Mange. Midt i Vrmlen saas endnu en Stund en Rytter i hvid Kappe. Annæus Domitius og Petros gjenkjendte ham begge paa samme Tid og sporede deres Heste frem mod det Punkt, hvor han kæmpede. Men førend de havde naat derhen, var Rytteren i den hvide Kappe forsvundet under Jernbolgerne, og hans blodige Hest galopperede uden Herre over Sletten.

Krysantevs's Lig gjenfandtes efter Kampens Slutning. Han laa udstrakt paa Jorden med Sværdet i den knyttede Haand og Kappen farvet rød af Blodet fra hans gjennemborede Bryst. Da Annæus

Domitius med Agtelse nærmede sig sin Fjendes Lig, stod Petros og betragtede det, og Evfemios, hans Adjutant, satte sin Platfod paa den skjøne Helteskikkelses Bryst og sagde:

»Saaledes træder Kirken Hedenskabets Hydra under sin Fod.«

## Sextende Kapitel.

### Slutning.

En Aften, omtrent en Maaned efter Felttoget i Sunion, sad Presbyteren Evfemios hos sin aandelige Fader Biskop Petros netop i det samme smalle aflange, med et glugagtigt Vindue forsynede Værelse i det biskoppelige Palads, hvor Læseren allerede tidligere har været Vidne til en Samtale imellem dem.

Ligesom den Gang maalte Petros ogsaa nu Værelsets Gulv med raske Skridt, og Evfemios havde indtaget sin ydmyge Plads paa en Stol ved Døren.

Evfemios's lave Pande dannede ikke længer en hvidgul men en brungul Stribe mellem det sorte Haar og de lige saa sorte Øjenbryn; thi Felttogets Sol havde brunet hans Ansigtssfarve. Hans Hoved

var som altid bøjet fremad, og hans smaa sorte Øjne vare rettede opad, halvt tilslørede af Øjenhaarene.

Petros's Ansigt bar et stoltere Præg end nogen-sinde før. Det skinnede af Sejrsvished. Formodenlig var en eller anden af hans viltomfattende Forhaabninger bleven opfyldt eller var paa Veje til at opfyldes. Den krigerske Ære, han havde indlagt sig i Toget mod Kjætterkolonien, var vel ikke tilstrækkelig til at frembringe en saadan Virkning, endskjønt den levede paa alle atheniensiske Homoiusianeres Læber.

Da den Del af de kejserlige Tropper, som tilhørte Besætningen i Athen, drog ind i Staden, havde man set Petros, omgjordet med Sværdet, ride paa en vild Stridshest i Spidsen for Toget, der havde et meget festligt Udseende og næsten lignede et Triumftog. Forrest, som sagt, Petros og ved hans Side den jovianske Gardetribun. Derefter en Afdeling Legionærer. Efter disse en lille Skare Mænd, Kvinder og Born, den sorgelige Rest af Novatianernes og Donatisternes Koloni i Sunion — Mændene ikkun ni eller ti i Tal, tagne til Fange paa Valpladsen, bedækkede med Saar og slæbende tunge Lænker; Kvinderne flere, men alligevel faa i Sammenligning med dem, som efter Kampens Slutning vare slagtede af de vilde »Jernstøtter«; Bornene, udgjørende største Delen af Skaren, somme baarne af deres Modre eller gaaende ved deres Side, andre derimod, som ved Udryddelseskrigen

vare blevene fader- og moderløse, og disse vare de fleste, vandrende for sig selv. Bag Fangerne havde man set en prægtig smykket Vogn, paa hvilken de hellige Kirkekar befandt sig, og midt imellem dem den vældige Døbefont, hvori man efter Kjætternes Nederlag havde ladet deres Born modtage Daabens Naade. Ved Siden af Vognen havde man set den sortlokkede Evfemios, ridende paa et Æsel og bærende det hellige Kors. Toget sluttede med nogle Centurier Fodfolk.

Hermione havde ikke været at se mellem Fangerne. Krysantevs's Brev kom lykkelig i Annæus Domitius's Hænder; Hermione, den eneste Fange, som han havde forbeholdt sig selv, medens han overlod de andre til Petros, var bleven taget under hans særlige Beskyttelse og ført til Korinthos.

Det hed sig imidlertid nu i Athen, at Krysantevs's Datter var kommen tilbage til sin fedrene Stad i Selskab med Prokonsulens Gemalinde, den fromme Evsebia, og at den sorgende Pige beboede det prokonsulariske Palads sammen med den nævnte ædle Romerinde, som i sin Opførsel mod hende sagdes at lægge en Søsters varme Deltagelse for Dagen.

I det Hele talte man i disse Dage meget om Hermione i Athen. Mellem de Kristne saavel som mellem den gamle Læres Tilhængere hviskedes der, at Filosofens Datter var bleven omvendt til Kristendommen af Petros. Den udmærkede Biskop

beredte saaledes sin hellige Lære den ene Sejr efter den anden. Ærkehedningens Søn og Datter omvendte ved Petros! Og den Sidste endog en Kvinde, som ikke alene fra Barndommen af var bleven opfostret i Had og Foragt mod Kristendommen, men ogsaa var iført en Rustning, der havde vist sig uigjennemtrængeligere end Hadet og Foragten mod den aabenbarede Sandheds Pile, nemlig Filosofiens.

Der gik endogsaa et Rygte, som udbredtes hurtig og fandt almindelig Tiltro, at Hermione onskede ved Daaben at blive uadskillelig forbundet med den kristne Kirke.

Den Dag, da dette skulde ske, maatte Athens Domkirke blive overfyldt af andægtige Tilskuere.

Theodoros havde frelst sig ved Flugten, efter at han havde bragt Hermione Krysantevs's Hilsen og Velsignelse og overgivet det Brev, som var forvaret i Rishytten, til en af de trofaste Tjenere, der havde fulgt Krysantevs fra Athen og under Kampen befundet sig om Hermiones Person.

Af denne Tjener havde Annæus Domitius faaet Brevet.

Hvorledes Theodoros var undkommet, er vanskeligt at sige. Maaske havde han benyttet sig af en af de Fiskerbaade, der laa trukne op nedenfor de Klipper, som havde beskyttet Nybyggerhærens Stilling. Med en af disse smaa Baade kunde han, da Havet var rolig, let have roet et Stykke forbi den fjendtlige Lejr, derpaa atter søgt til Strandbredden og ilet over Land til Athen.

I al Fald havde hans Venner der, og Myro mellem dem, set og talt med ham. At han skjulte sig for alle Andres Blikke er naturligt, thi det var ingenlunde hans Hensigt at lade sig fange af det homoiusianske Præsteskab eller den kejserlige Retfærdigheds Haandlangere. Han havde Meget at leve for.

Efter at han hemmelig havde tilbragt tvende Dage i Athen imellem sine ligetænkende Brødre og Søstre i Troen, til Husværelse saavel for sig selv som dem, havde han begivet sig til Korinthos for at skaffe sig Underretning om Hermiones Stilling.

Efter at han der i nogle Dage forgjæves havde afventet en Lejlighed til at faa Krysantevs's Datter i Tale, havde han fra Korinthos tiltraadt en farlig Fodrejse, hvis Maal var Italien.

Han havde fattet den dristige Beslutning at træde frem for Vesterlandets Kejsers Øjne, anraabe ham om hans Beskyttelse for Hermione og udvirke af hans Naade, at Krysantevs's Datter maatte blive indsat i Raadigheden over den Formue, som hendes Fader havde bestemt for hende i sit Testament.

Sit Haab om et heldigt Udfald grundede han paa Gud og paa den Ros, som gaves den grusomme og overtroiske Valens's ædlere Broder for Menneskelighed og Retfærdighed.

Vi vende tilbage til det Værelse, hvor vi forlod Petros og Evfemios samtalende.

»Sagen har i Virkeligheden en betænkelig Side,«

forsikrede den Første, idet han standsede og kastede et Blik paa det Ptolemæiske Kort.

»Jeg kan umulig indse dette, min Fader.« erklærede Evfemios i en ydmyg Tone. »Da ikke engang Clemens ejer noget Krav paa Arven, saa har Hermione det endnu mindre. Kejseren eller Staten, hvilket her er det Samme, har jo inddraget Oprovernes Ejendom og skjænket den til Kirken.«

»I Realiteten forholder det sig, som du siger, men med Hensyn til Formen er det anderledes. Du véd, at der allerede findes et ugudeligt Parti, i Særdeleshed i Senatet, Hæren og Embedsmandsklassen, der hæver sin Stemme mod den Skik, at Kirken modtager Gaver og Testamenter. Skriget understøttes her i Østerlandet af Homousianerne og alle andre Kjættere, fordi det ikke er deres men vor egen rettroende homoiusianske Menighed, hvem disse Gaver og Testamenter komme til Gode. I Vesterlandet derimod, hvor Homousianerne endnu ere de Stærkeste, tie de selv, og det er vore egne rettroende Brødre, som dér tage Del i Skriget. Og Kejser Valens, som er vor Kirkes oprigtige og nidkjære Ven, mener dog, at der ligger nogen Sandhed i Skriget. Hans Samvittighed har hængt sig fast ved slige misforstaaede hellige Udsagn som det, at Guds Rige ikke er af denne Verden, og flere lignende. Da derfor min fromme Ven og værdige Foresatte, Patriarken Evdoxos, fremsatte vor vigtige Sag for ham, lod vi ikke Spørgsmaalet være om, hvorvidt Kejseren umiddelbart vilde afstaa sin Ret



til Kirken, men om han af Naade vilde indsætte Krysantevs's uskyldige Søn til Ejer af Slægtens efterladte Formue, og kun som en medvirkende Grund for denne vor Bøn fremlagde vi for Kejseren det Testament, i hvilket Clemens afstaar bemeldte Formue til Kirken. Saaledes er Clemens her Mellemledet. Men af denne Formsag true nu Karmides's Paarørende med at benytte sig. De mene, at Søsterens Ret er sikret tillige med Broderens, og ville i Nødsfald henvende sig til Kejseren selv for at drive igjennem, at Hermione faar sin Andel af Arven.«

»Vi forstaa deres Beregninger,« sagde Evfemios. »De haabe, at Clemens snart vil dø og Hermione saaledes blive eneste Arving, for at hendes Ret tilsidst kan gaa over til Slægtningerne af Karmides, med hvem hun, om end kun nogle Timer, har været gift.«

»Uden Tvivl er dette deres Beregning.«

»Det er en Ugudelighed uden Lige,« bemærkede Evfemios.

»Hvad der til en vis Grad gjør Sagen betænkelig,« vedblev Biskopen, »er den Omstændighed, at Clemens er Kristen, medens Hermione endnu staar udenfor den kristne Menigheds Samkvem.«

»Min Fader, hvorfor gjør dette Sagen betænkelig?« spurgte Evfemios.

»Kejser Valens er en Fjende af kristne Kjætere, men viser stor Overbærenhed mod den gamle Læres Tilhængere. Han smigrer sig desværre med

den falske Stolthed at kunne sige, at han skifter lige Ret mellem rettroende Kristne og Hedninger. Jeg frygter af den Grund, at han blot for at undgaa Skinnet af Partiskhed, villigere skal lytte til Karmides's Slægtninge, naar de forfægte Hermiones Ret.«

»Ah. det er altsaa derfor, at du sender mig til Hermione for om muligt at formaa hende til offentlig at gaa over til den kristne Kirke?«

»Ja. Selv har jeg intet Haab om Held hos Krysantevs's Datter, thi hun hader mit Ansigt. Du er veltalende, Evfemios, og har en Evne til at snige dig ind i Kvinders Yndest. Jeg haaber, at dit Forsøg skal krones med Held, saa meget mere som den ædle Evsebia forsikrer, at Hermione er moden til Naadens Annammelse.«

»Det siges almindelig i Athen, at hun er Kristen.«

»Jeg véd det.«

»Og at hun med det Første skal modtage Daaben — —«

»Ogsaa det véd jeg. Vi maa ikke lade Folkets Tro paa vor Læres Omvendelsesmagt blive til Skamme. Rygtet maa bekræftes. Vor hellige Læres Anseelse, Kirkens Fordel og — jeg tilstaar det aabent — min egen Forfængelighed kræve det.«

»Du har Ret, min Fader.«

»Du vil finde Forbundsfæller, min Evfemios, i vor fromme Evsebia, hvem det er lykkedes at erhverve sig Hermiones fulde Tillid, i Clemens, min

ulykkelige Fosterson, som daglig bestormer hende med Bønner om at hun vil lade sig dobe, samt fremfor Alt i hendes egen af Sorger sonderknuste Sindsstemning. Der gives endnu en Omstændighed, som skal bidrage til at bevæge hende. Den Læge, som har Omsorg for Clemens, skal sendes til Hermione og sige hende sin Mening om, at Ynglingen kunde faa sin Fornuft tilbage ved den Glæde, der vilde beredes ham, hvis Hermione modtog Daaben. Alt dette maa gjøre dig Sejren let.«

»Min Fader«, sagde Evfemios betænkelig, »de Forbundsfæller, du opregner, ere mægtige, men alligevel turde min Opgave blive vanskelig at løse. Haab ikke nogen hurtig Sejr! Jeg véd fra Evsebia, at Hermione afskyr Kirken. Theodoros har gydt sin Gift i hendes Sjæl. O, denne Theodoros har skadet os mere, end du aner. Hun vil ikke tro, at Aandens Naadevirkninger paa vore Hjerter ere bundne til visse ydre Handlinger. Hun betragter Nadveren kun som en Erindrings- og Kjærlighedsfest og Daaben kun som Tegnet paa den Renselse, Hjertet bør underkastes. Hun bekjender vel Kristi Navn, men er endnu bestandig den samme hovmodige, paa Fornuften trodsende Filosof som før.«

»Dette Hovmod maa overvindes,« sagde Biskopen, »og Grunden, hvorfor jeg har givet dig, min Evfemios, denne Opgave, er den, at vor Sejr maa være hurtig. Vi kunne ellers tabe meget. Jeg venter, at din Opgave inden otte Dage fra nu er lost — —«

»Min Fader — —«

»Det er den yderste Tid. Længere maa Sagen ikke skydes ud.«

»Men hvis det nu ikke skulde lykkes mig at — —«

»Saa skal Daabsakten alligevel finde Sted.«

»Ah!«

»Vi maa ikke vige tilbage for en Vanskelighed, da det gjælder Kirkens Vel.«

»Du har Ret.«

»Kirken skal imidlertid ikke glemme de tro Tjenester, som dens Søn Evfemios beviser den,« vedblev Petros. »Det er sandsynligt, Evfemios, at du bliver min Efterfølger paa Bispestolen i Athen.«

»Din Efterfølger«, udbrod Evfemios med bekymret Overraskelse. »Det er altsaa sandt, det nedslaaende Rygte, som siger, at du vil forlade din Hjord?«

»Jeg føler i mit Hjerte en stærk Tilskyndelse til at forlade Verden og begive mig til de fromme Brodre i Nisibis for at bede om en Plads mellem dem.«

»Du maa ikke gjøre det,« afbrød Evfemios ham ivrig. »Du skulde forlade din velsignelsesrige Virksomhed, medens du befinder dig i din kraftigste Alder og kan virke bedst i Vingaarden! Fader, dette vilde være en Synd!«

Petros svarede ikke, men vandrede tavs gjennem Værelset.

»Noget Andet vilde det være,« vedblev Evfemios, idet han dæmpede sin Stemme, »dersom det

er sandt, hvad Rygtet ligeledes fortæller, at du nemlig er kaldet til en langt større og for dine Kræfter mere passende Virkekreds, nemlig til Bispestolen, den højt ansete, paa hvilken din Navne, Apostelen Petros selv har siddet, i Verdens ældgamle Hovedstad.«

»Rygtet ligner en gammel Sladdersøster,« sagde Petros. »Hvilken Urimelighed, at Romerne skalde foretrække en ukjendt Østerlænding fremfor sine egne udmærkede Mænd! Dertil kommer, at Homoiusion, som vi bekjende, desværre endnu i Rom er det underlegne Partis Løsen. Hvorledes kan du da tro, at en Østerlænding og Homoiusianer — jeg taler ikke om min uværdige Person, men om den Værdigste og Bedste iblandt os — i disse Tider skulde kunne blive delagtig i en saadan Ære? — — Min Son, vor Samtale er nu endt. Gaa og varetag dine Pligter.«

Evfemios rejste sig, bukkede dybt og forlod Værelset.

Nogle Timer efter denne Samtale havde Evfemios en anden med tvende Mænd, der nylig vare ankomne fra Rom.

Bispestolen i Rom havde nu i omtrent tre Maaneder været ledig. Bejlere til den manglede ikke. De forskjellige Partier ilede med at samle sig om deres Hovedmænd og med at fremhæve hvert sin egen som den eneste Værdige til i sin Haand at holde Nøglen, der løser og binder.

Mellem de Foreslaaede forekom ogsaa en græsk

Biskop, Petros fra Athen. hvis Navn var vide kjendt i hele Kristenheden og ikke mindst i Rom. Hvem kjendte ikke den berømte Søjlehelgen, som havde udgjort Staden Athens Pryd? Med Simons Navn var Navnet Petros fra Athen nøje sammenknyttet. Det tilhørte den Mand, som ved sin Bøns Kraft havde opvakt Simon fra de Døde. Dette Mirakel var paa Rygtets Vinger blevet baaret over Verden.

De tvende Mænd fra Rom, som vi nylig nævnte, havde sat Evfemios Stævne i en Have udenfor et af Byens Toldsteder, og Samtalen fandt Sted efter Solens Nedgang.

Til en Begyndelse meddelte de Fremmede Evfemios, at hans Fader Biskopen havde gode Udsigter til at blive Apostelens, den hellige Petri Efterfølger paa den romerske Bispestol.

Evfemios udtalte sin hjertelige Glæde herover og lyknskede ikke alene sin Fader Biskopen, der saaledes fik en ham værdig Plads i Styrelsen af den kristne Kirke, men ogsaa den romerske Menighed, som umulig kunde gjøre et fortræffeligere Valg.

Evfemios tilføjede, at det maatte være et Aandens Værk med alle Kjendemærker paa et guddommeligt Under, at den almindelige Mening i Rom i en saadan Grad var bleven stemt til Gunst for en Mand, der ellers maatte være Gjenstand for den romerske Menigheds fordumsfulde Ringeagt.

»Du mener,« sagde den ene Fremmede, »at hans Egenskab af Homoiusianer i Folge al naturlig

Erfaring skulde gjøre ham umulig ved Bispevalget i en Menighed, der strængere end alle andre holder paa det Nicæiske Mødes Grundsætninger?»

»Tilvisse«, svarede Evfemios, »mener jeg dette.«

»Forsynets Veje«, vedblev den Fremmede, »ere vidunderlige, og denne Vanskelighed, som for naturlige Øjne synes uovervindelig, er af det i Virkeligheden ryddet til Side.«

»Hvad mener du? Paa hvad Maade har Sligt kunnet ske?«

»Blandt Roms Homousianere gaar det Rygte, at Petros fra Athen ingenlunde er den strænge Homoiusianer, som man antager. Dette Rygte er i Særdeleshed hos den talrige Klassé af fattige Medborgere bleven en urokkelig Trossætning. Han forener, sig de, Slangens List med Duens Fromhed. Han bærer en Maske, som han vil afkaste, saasnart den rette Tid er kommen, og Kirkens Fordel byder det. Var han ikke i sit Hjerte rettroende, hvorledes vilde da hans Bønner have haft Kraft til at opvække Simon Søjlemanden fra de Døde? Saaledes spørge de Fromme i Verdensstaden hverandre. Det er vor Pligt at vælge ham, sig de tillige, paa det at han maa kunne afkaste sin Forklædning og derved lige saa meget ydmyge Homoiusion som for Verdens Øjne ophøje den rettroende Nicæiske Bekjendelse. Jeg taler, som Folket i Rom taler.«

»Men hvorfra har dette løgnagtige Rygte kunnet opstaa?« spurgte Evfemios.

»Kald det ikke løgnagtigt,« sagde den Frem-

mede; »det er maaske et Aandens Middel for et stort Maal og som saadant helligt. Der findes desuden skarpsindige Folk, som tro dette Rygte. I ethvert Fald er Petros vis paa Sejren. Fra begge de store Partier ville talrige Stemmer falde paa ham.«

»Han maa dog ogsaa have mægtige Modstandere,« bemærkede Evfemios.

»Tilvisse — —«

»Og mellem disse Modstandere tælles uden Tvivl Kejser Valentinianus selv og hele hans Hof tillige med alle de Fornemme i Rom, der følge Hoffets Vink.«

»Du tager fejl«, sagde den Fremmede. »Talte han dem mellem sine Modstandere, saa vilde hans Sejr ingeniende være vis.«

»Kejseren og Hoffet skulde da ogsaa være ham bevaagne? Men dette er jo forbavsende!«

»Det lader sig dog forklare,« sagde den Fremmede. »Forsynet har villet, at din Fader Petros netop i disse Dage er kommen i Besiddelse af et Middel, der ufejlbarlig vinder ham ogsaa de kejserlige Yndlingers Hjerter.«

»Og dette Middel?« spurgte Evfemios blegnende.

»Er Penge.«

»Ah,« tænkte Evfemios, »jeg anede det.«

Han tilføjede højt:

»Fremmede, du bagtaler min Fader, Biskopen. Han vilde ikke være i Stand til at bruge dette



lave og foragtelige Middel for at vinde Tilhængere og Stemmer — —«

»Holdt,« afbrød Manden fra Rom ham. »Du er tilbøjelig til altfor hurtige og uretfærdige Domme. Det er ikke første Gang, Bispestolen i Rom er bleven kjøbt. Midlet er helliget ved fromme Mænds Exempel. Lad os derfor ikke bespotte det.«

»Kan du bevise din Paastand?« spurgte Evfemios.

»At den romerske Bispestol mere end én Gang er bleven kjøbt?«

»Nej, det Forbigangne angaar ikke mig — jeg vil vide, om det er sandt, at Petros har kjøbt den.«

»Kjøbet er endnu ikke afsluttet, men der underhandles derom,« sagde den Fremmede, »og til Bevis paa mine Ord skal du gjennemlæse disse Breve. Lad os gaa hen til den nærmeste Fakkell. Dens Skin skal sande min Paastand.«

De trede Mænd forlod Haven og begav sig til en i Nærheden af Stadsporten brændende Fakkell.

Evfemios maatte gjennemlæse nogle Breve, vexlede mellem Petros, hvis Haandskrift han gjenkjendte, og en af Valentinians indflydelsesrigeste Hofmænd. Brevene vare korte og gaadefulde, men den Ene af de Fremmede udgjorde en levende Belysning af de mørkere Punkter, og det blev Evfemios klart, at den Fremmede havde Ret, og at Spørgsmaalet drejede sig om en betydelig Pengesum.

»Dette«, bemærkede den Fremmede, »udgjør

kun en blandt de mange Stemmer, som din Fader Biskopen anser det for nødvendigt at sikre sig ved Penge. Han opofrer en fyrstelig Formue for at naa sit Maal, men gjør det uden Betænkning, fordi han véd, at det vundne Maal skal betale ham den tilbage med Renter.«

»Et andet Spørgsmaal«, sagde den anden Fremmede, som taledede flydende Græsk, skjønt han sagde, at han var fra Rom, »er det, hvorfra Petros vil tage alle disse Pengesummer. Hans Fjender mistænke ham for, at han til det Øjemed anvender Krysantevs's til Kirken overgivne uhyre Formue. Det er naturligvis en grov Bagtalelse.«

»Naturligvis,« mumlede Evfemios med ligblegt Udseende, »naturligvis, thi denne Formue tilhører ikke ham men Kirken, og Retten til at forvalte den tilkommer ham udtrykkelig kun i hans Egenkab af Biskop i Athen og gaar saaledes i Arv til hans Efterfølger — —«

»Som ikke bliver nogen Anden end dig selv,« afbrød den samme Fremmede ham.

»Hvoraf skulde du kunne vide det?« spurgte Evfemios med et opmærksomt, forsigtigt og dog meget sigende Blik paa Manden.

»Tal frit ud,« hviskede den ene Fremmede til den anden; »det har ingen Fare. Man har ikke taget fejl af ham.«

»Jeg véd det fra Patriarken Evdoxos i det ny Rom,« svarede den Adspurgte.

»Du?«

»Jeg kommer fra ham. Han bekræfter paa Forhaand dit Valg, om ogsaa kun nogle Stemmer i den atheniensiske Menighed skulde falde paa dig. Evdoxos er fremsynet. Han véd, at Hjorden i Athen inden kort Tid vil være uden Hyrde. Petros flytter til Rom. Du bliver hans Efterfølger. Din Bekræftelse i Embedet findes i min Lomme. Se her! Læs!«

Den Fremmede tog et Pergament op, som Evfemios greb med skjælvende Hænder og gjennemlæste med begjærlige, forskende Blikke. En svag Rødme, som steg op i hans Kinder, vidnede om Bevægelsen i hans Indre.

Medens han læste denne Skrivelse, havde den anden Fremmede fjernet sig. Evfemios var alene med Budbæreren fra Patriarken Evdoxos.

Efter at Evfemios havde gjennemlæst Brevet, gjorde han Mine til at ville give det tilbage, men den Fremmede sagde:

»Det er Patriarkens Villie, at du beholder det, for derved bestandig at mindes om de Pligter, som fra dette Øjeblik paahvile dig. Og nu frembærer jeg Evdoxos's Hilsen til hans lydlige Søn Evfemios med Fred af Gud og vor Herre Jesus Kristus.«

Evfemios bøjede sig dybt, rullede omhyggelig det vigtige Pergament sammen og stak det i sit Bælte.

»Lad os tale uden Omsvøb,« vedblev den Fremmede. »Evdoxos venter, at du gjør din Pligt — —«

»Jeg har lært at lyde.«

»Jeg véd det — og han vil ingenlunde blive skuffet i de Tanker, han nærer om din Iver for Kirken, din Lydighed og Klogskab.«

»Hvad forlanger min Fader Evdoxos af sin lydige Søn?« spurgte Evfemios i en ydmyg Tone.

»At du skal indse hvad der i dette Øjeblik er Kirkens og den atheniensiske Menigheds fælles Fordel — —«

Evfemios tav og rettede et spørgende Blik paa Taleren, som vedblev:

»Og naar du har indset det, at du handler derefter.«

»Dette er min Pligt.«

»Svar — hvor langt strækker denne din Pligt sig?«

»Saa langt som mine Kræfter.«

»Og hvor langt dine Kræfter?«

»Saa langt, at jeg opofrer min Overbevisning, mine Følelser, mine Slægtforbindelser, alle private Pligter og mit eget Liv paa Lydighedens hellige Alter,« svarede Evfemios, idet han hermed gjentog Ordlyden af den Lydighedsed, han som Præst havde svoret.

»Godt,« sagde Manden. »I Handling skal du bevise det. Hvad tror du om det Rygte, som understøtter Petros's Sag i Rom? Læg Hjertet paa din Tunge, naar du nu svarer!«

»At han selv har ladet det udsprede.«

»Tvivler du paa dets Overensstemmelse med Sandheden?«

»Jeg véd ikke, hvad jeg skal svare.«

»Anser du det for muligt, at Petros skulde kunne gaa over til Nicæanerne?«

»Mennesket«, svarede Evfemios, »er i Stand til Meget. Min Faders hellige Navne, Klippen, paa hvilken vor Kirke er bygget, fornægtede ikke alene Homoiusion, men Kristus selv.«

»Vor Foresatte, Patriarken Evdoxos, er af samme Mening angaaende Biskopen i Athen. For Petros er Magten det Første og Homoiusion det Andet. Han vil opofre det Sidste for det Første. Han maa gjøre det, endogsaa mod sin Villie, dersom han vil blive blot en Maaned paa Roms Bispestol. Tiberstadens Befolkning vil rejse sig og forjage ham, dersom den finder, at han har bedraget den. Du véd, at allerede Konstantius vilde have tvende Biskoper, en for Nicæanerne, en anden for Homoiusionerne i Rom. Folket svarede ham med Raabet: én Gud og én Biskop!«

»Det er sandt,« sagde Evfemios med et Suk. »Omstændighedernes Magt vil tvinge Petros til et Frafald. Det er en oprørende, forfærdelig Tanke.«

»Og dermed har den rettroende Kirke lidt en uudslettelig Beskæmmelse,« vedblev den Udsendte.

»Ja, og vore Fjender, de homousianske Kjætere ville juble mod Himlens Skyer,« tilføjede Evfemios.

»Det bliver en Ulykke af uberegnelige Følger.«

»Desværre, du har Ret.«

»Vi maa derfor forebygge den.«

»Ja, vi maa forebygge den. Men hvorledes?«

»Der gives kun ét Middel. Evdoxos lægger det i dine Hænder med fuld Tillid til din Iver og din Lydighed.«

Evfemios sukkede og slog Øjnene mod Jorden.

»Den rettroende Kirke venter sin Frelse af Evfemios,« sagde den Udsendte. »Ve ham, dersom han sviger den og sin Ed!«

»O, hvad skal jeg gjøre? Jeg segner under Vægten af den Byrde, som Kirken lægger paa mine svage Skuldre. Jeg elsker min Fader Petros — han har bevist mig utallige Velgjerninger.«

»En yderligere Grund for dig til at handle uden Vaklen. Kjærligheden maa ikke være svag og eftergivende. Du beforder hans evige Velfærd og forhindrer, at Glansen af hans ærefulde Virksomhed fordunkles, naar du forebygger dette ellers uundgaaelige skammelige Frafald.«

Evfemios tav og sukkede paa Ny.

»Efterverdenen«, vedblev den Udsendte, »vil, naar det er sket, som bør ske, besidde en pletfri, ren og straalende Erindring om en af sine største Sonner. Helgenglorien skal højtidelig tilkjendes ham — —«

»Lover du dette?« faldt Evfemios rask ham i Talen. »Priset være Evdoxos, som har besluttet dette. Men det er ogsaa kun en retfærdig An-

erkjendelse. Petros vil med Ære blive hilset i Helgenenes Kreds.«

»Det beror paa dig, om hans Minde skal brændemærkes med Frafaldets vanærende Stempel eller oplyse alle kommende Tider med Straalerne af sin Helgenglans.«

»Det beror ikke paa mig. Jeg har kun Et at gjøre: jeg maa adlyde.«

»Du sagde sandt. Du opfatter din Pligt rigtig. Men Lydigheden maa blive dig mindre tung, naar du betænker, at du herved sparer Kirken for et Nederlag, frelser din Fader Biskopens Sjæl og forherliger hans Navn.«

»Lydigheden maa blive mig mindre tung.«  
gjentog Evfemios.

»Det er saaledes afgjort, og Kirken kan stole paa dig.«

»Ske Guds Villie!«

»Det Nødvendige maa ske snart.«

»Jeg indser det.«

»Indfind dig i Morgen ved denne Tid paa vort Mødested. Jeg har mere at sige dig angaaende den unge Clemens's Testament. Det bliver din Pligt at paase, at hele denne anselige Formue ikke forødes i dens første Forvalters Haand til Befordring af hans private Planer.«

Evfemios tav.

»Godnat, min Broder! Vi gjense altsaa hinanden i Morgen?«

»Ja.«

De tvende Mænd skiltes ad. Evfemios begav sig til sin Bolig i det biskoppelige Palads.

Samme Nat havde Petros en lang Samtale med tvende andre Mænd fra Rom. Athen var i disse Dage besøgt af flere Rejsende fra den store Verdensstad, og Anslagene, vedrørende det forestaaende vigtige Valg af en romersk Biskop, bleve drevne lige saa ivrig her som i Konstantinopel og Rom.

---

En mørk og regnfuld Aften omtrent tre Uger efter det ovenfor skildrede Optrin saas Prokonsulen Annaus Domitius's Ægtefælle, den fromme Evsebia, med blegt og oprørt Udseende forlade Domkirken, sætte sig op i sin udenfor Portalen ventende Vogn og kjøre derfra.

Skumringen var begyndt og Gaderne som Følge af den i stride Strømme faldende Regn næsten folketomme.

Omtrent en Fjerdedels Time efter at Evsebia havde forladt Domkirken, lukkedes dens Port, og en Flok af Præster, vel hyllede i deres Kapper mod Regnen, listede sig derfra.

En af disse Præster skilte sig fra de Øvrige og begav sig med hastige Skridt til det biskoppelige Palads. Under hans Kappe vilde man have gjenkjendt den sortlokkede Evfemios's Ansigt, men bleger end sædvanligt og præget af dyb Uro.

Da han var kommen til Paladset, og Dørvogteren havde lukket op for ham, spurgte han



denne med en Stemme, som han søgte at gjøre rolig, om Lægen under hans Fraværelse havde besøgt Biskopen.

Dorvogteren bejaede Spørgsmaalet. Evfemios ilede videre til Biskopens Studereværelse.

Biskop Petros havde ved Middagstid, efter at have indtaget et let Maaltid og drukket et Bæger Vin, blandet med Vand, følt et pludseligt Ildebefindende, som tog til med saadan Heftighed, at han havde maattet give Afkald paa at overvære den i Hemmelighed forberedte Højtidelighed, der om Aftenen skulde finde Sted i Domkirken, nemlig Hermones Daabsakt.

Da Evfemios nu traadte ind i Studereværelset, sad hans Fader Biskopen i en med Puder opredt Løjbænk, med Benene indsvøbte i et uldent Tæppe.

Petros gav ved Evfemios's Komme et Tegn til den tjenende Broder, som var til Stede, om at fjerne sig.

Evfemios havde i Vestibulen aftaget sin regndryppende Kappe og viste sig nu i det præstelige Ornat, som han havde baaret under den højtidelige Akt i Domkirken.

Evfemios's Holdning var ydmygere, hans Hoved mere bøjet, hans Blik ustadigere end sædvanlig, da han nu rettede dette paa Biskopen. Sygdommen havde under Evfemios's korte Fraværelse gjort synlige Fremskridt. Petros's Ansigtssfarve var askegraa, og dybe blaa Ringe havde tegnet sig under hans Øjne; men Villiens Styrke prægede endnu de slappede

Træk med et Udtryk af Kraft, og Øjnene, skjønt de tydelig havde mistet deres Glans, besad det hos dem sædvanlige faste, gjennemtrængende og befalende Blik.

»Ærværdige Fader og Foresatte, hvorledes befinder du dig?« spurgte Evfemios i en urolig Tone, idet han standsede ved Døren og lagde Armene over kors over sin hvide, med et gyldent Kors smykkede Linned-Tunika.

»Daarligt nok,« svarede Biskopen. »Lægen har bekræftet min Formodning, at det er en heftig Forkjølelse. Jeg gik i Gaar med bare Fodder paa Kirkens iskolde Stengulv. Det er Aarsagen. Men strænge Herrer regere kun kort. Jeg haaber at være rask i Morgen. Hvorledes er det med dig selv?« vedblev Biskopen, da han saa', hvor bleg Evfemios var. »Er du ogsaa syg?«

Og uden at afvente Svaret paa dette Spørgsmaal tilføjede han med høj Stemme:

»Daabsakten! hvorledes er den løbet af?«

»Ærværdige Fader,« sagde Evfemios, »jeg bringer en Nyhed, som — — jeg ikke véd om jeg skal sige dig — —«

»Hvad er der hændet? Ingen Omsvøb!« udbrod Petros. »Havde hun fattet Mistanke og nægtet at indfinde sig?«

»Nej, min Fader, hun havde ingen Mistanke. Hun kom til Kirken i Selskab med den ædle Evsebia — —«

»Nu, havde da ubudne Tilskuere indfundet sig

til Højtideligheden? Jeg sagde jo, at Sagen skulde omgives med Hemmelighed, og Kirkedørene være lukkede, eftersom det havde vist sig, at hun ikke godvillig vilde underkaste sig Daaben.«

»Fader, vi adlød din Befaling. Med Undtagelse af den ædle Evsebia og tvende Vidner vare ingen Andre end vi Præster til Stede, og Hermione var neppe traadt ind i Kirken, forend Døren lukkedes bag ved hende — —«

»Nu, hvad er der da hændet?« udbrod Petros utaalmodig. »Langsomme Menneske, giv dine Ord Vinger! Fortæl Alt i Orden og med Tydelighed!«

»Du véd, at mine Bestræbelser for at overtyde hende om Daabens virkelige Natur ikke bare nogen Frugter — —«

»Jeg véd det.«

»Vi vilde da give hende Frihed til at tænke hvad som helst hun behagede om den, og rettede alene vore Bestræbelser paa at overtale hende til at modtage den i den forsamlede Menigheds Nærværelse, med Frihed for hende til at anse det for en blot og bar Ceremoni.«

»Jeg véd det.«

»Hun tilbageviste ogsaa dette mit Forslag. Jeg mærkede overhovedet, at hun havde mistet al Tiltro til min Person og al Agtelse for mine Lærdomme, efter at vi havde haft en Samtale om den rette Betydning af Guds Sendelse. Jeg søgte at gjøre det begribeligt for hende, at Gud ved Kristus har gjort det muligt for Mennesket at rive sig løs

fra Djævelens Vold, og at Menneskeslægten altsaa før Kristi Komme var hjemfalden til Mørkets Fyrste. Hun viste denne Lære tilbage med filosofisk Spodskhed, erklærede den for en uværdig Lære, der forhaanede baade Gud og Fornuften. Der var i disse Dage i hendes Sind en mærkværdig Blanding af Haardnakkethed og Selvtillid, Ydmyghed og Vemod. Hendes Øjne lyste, og hendes Mund smilede, ligesom af Begejstring, naar hun talte om Frelseren; hun velsignede hans Navn og kyskede hans Kors, men vilde alligevel ikke annamme de Lærdomme, som Kirkens Fædre, inspirerede af den hellige Aand, have opbygget paa hans Evangelisters og Apostlers Grund. Du véd, at jeg trofast har fulgt den hellige Pavlos's og din egen Advarsel, at vogte mig for Filosofien. Jeg kunde derfor ikke skifte Ord med hende. Hvad var der da at gjøre Andet end at trække mig tilbage og overgive den vildfarende Kvinde til den ædle Evsebias sosterlige Kjærlighed?»

»Jeg véd alt dette,« udbød Petros ntaalmodig.  
»Nu til Sagen.«

»Fader,« sagde Evfemios, »jeg erindrer dig herom, ikke for at friste din Taalmodighed, men for fra mit Hoved at vælte Skylden for det sorgelige, jeg maa sige forfærdelige og aldeles uventede Udfald af vore Bestræbelser.«

»Hvad er der da hændet?« udbød Petros med synlig malet Uro paa sit askegraa Ansigt.

»Din Upasselighed, der med Guds Hjælp snart

vil være hævet, har hindret dig i, saaledes som du ønskede, selv at tage Del i denne Dags sorgelige Akt. Vi vare til aftalt Tid samlede i Domkirken, og det varede ikke længe, før Evsebias Vogn standsede udenfor Portalen. Hermione ledsagede hende. Det havde kostet Evsebia megen Møje at overtale Hermione til at tage Del i den foreslaaede Tour, og Kusken kjorte kun som af en Hændelse til Kirken. Regnen begyndte netop nu at styrte ned, og denne Omstændighed understøttede Evsebia, da hun foreslog Hermione at søge Læ i den tilfældig aabne men tomme Kirke, hvor de da tillige kunde forrette deres Bøn.«

»Videre, videre!« udbrod Biskopen og greb det ved Siden af ham staaende Bæger, i hvilket hans Læge havde tilberedt ham en med Krydderier blandet Læskedrik. Men han slap Bægeret igjen og sagde:

»Mine Fingre ere som lammede. Jeg begynder at føle den samme isnende Kulde i Hænderne som i mine Fødder. Hvad betyde disse Tegn? — Evfemios, før Bægeret til min Mund!«

Presbyteren skyndte sig derhen og hjalp Petros; men hans Haand skjælvede synlig derved.

»Fader, hvorledes befinder du dig?« spurgte han med Angst i sin Stemme.

»Daarligt — men bliv ved og lad mig i Himmels Navn faa Enden paa din Beretning!«

»Velan, jeg maa da i Korthed sige dig, min Fader, at efter at Evsebia og Hermione vare traadte

ind, lukkedes Kirkedøren, i Overensstemmelse med din Befaling. Vi Præster nærmede os derpaa ærbødig Hermione. Jeg sagde, det var en Guds Tilskikkelse, at hun var kommen til Kirken netop nu, da vi havde rejst os fra en Bøn, i hvilken vi i Forening havde anraabt Gud om, at Hermione, der allerede bekjendte Kristus som sin Herre, maatte faa Hjertet aabent for Attraaen efter den nærmere Forening med ham og hans Kirke, der vindes ved Daaben. Hermione blev øjensynlig forvirret, saa meget mere som Clemens var til Stede og med sin sorgmodige Tavshed bebrejdede hende hendes Tvivlraadighed. Evsebia omfavnede Hermione og besvor hende at lytte til vore Ord. Og alligevel, min Fader, fremturede hun i sin Vægning — —«

»Nu, og saa?«

»Vi maatte da anvende det sidste Middel, der stod til vor Raadighed. Vi forte hende med kjærlig Vold til Døbefonten, og Ceremonien tog sin Begyndelse. Hun bad og klagede i sin Blindhed, men vi opmandede os derimod, og da hun tilsidst begyndte at raabe højt om Hjælp, maatte vi bringe hende til Tavshed ved et Klæde, som stoppedes i hendes Mund. Den hellige Akt skulde derpaa uden Hindring være gaaet for sig, hvis ikke den ulykkelige Clemens havde forstyrret den. I sin forvirrede Sjælstilstand havde han pludselig givet efter for en Følelse af Medlidenhed med den Gjenstridige. Han vilde befri hende, idet han uden Tvivl indbildte sig, at der vederfaredes hende noget Ondt. Vi vare

nødsagede til at skaffe ham ud af Kirken. Derpaa min Fader, fuldendtes Akten, og Hermione modtog Daaben i Faderens, Sønnens og den hellige Aands Navn. Hvem anede, at den onde Aand, som be-sværges i Daaben, saa pludselig igjen skulde tage den Døbtes Sjæl i Besiddelse og friste hende til et rædselsfuldt Selvmord!«

»Selvmord! Hvad siger du?« udbrod Petros og vilde rejse sig op fra Løjbenken. men sank tilbage i den.

»Ak ja. min Fader! Den hellige Formular var endnu ikke udtalt, da Hermione med en uventet Kraftanstrengelse gjorde sig løs fra dem, der holdt hendes Hænder, rev sin Stylus ud af Bæltet og stødte den i sit Bryst.«

»Ah!«

»Hun segnede til Gulvet, Blodet strømmede ud af hendes Saar. Alle stod forfærdede og raad-vilde omkring hende, og da vi endelig fik besindet os og skyndte os for at holde den flygtende Livs-gnist tilbage, var den allerede udslukket. Fader, Hermione hører ikke mere til de Levendes Tal.«\*)

---

\*) En lignende Begivenhed som den, der endte Her-miones Liv, tildrog sig nogle Decennier senere med Photius, en lærd Romer og nyplatonisk Filosof, som, da han med Magt slæbtes til Daaben, stødte Dolken i sit Bryst.

For dem af vore Læsere, der ikke nærmere har studeret Kirkens Historie, turde det her være paa sin Plads at bemærke, at den Episode, som i dette

Nogle Øjeblikkes Tavshed fulgte paa disse Ord. Biskopen var ojetsynlig hensunken i foruroligende Tanker.

»En bedrøvelig Tildragelse.« sagde han tilsidst, »som vil vække megen ubehagelig Opsigt og uden Tvivl blive benyttet af mine Fjender til min Skade. De ville bringe Sagen for begge Kejsernes Øren og sætte den i Forbindelse med Arvespørgsmaalet. At skjule Begivenheden lader sig ikke gjøre. Evfemios, vend tilbage til dit Kammer og opsæt strax med al den Klogskab, som du raader over, en Beretning om det Skete, hvilken Beretning skal sendes til Patriarken Evdoxos og ved ham meddeles Kejseren. Du skal, for at forklare Begivenheden, gaa ud fra det Synspunkt, at de tvende Søkende, Clemens og Hermione, fra modrene Side have haft arvelige Anlæg til Sindssvaghed; at denne Sygdom hos Broderen for længe siden er kommen til aabent Udbrud, men hos Søsteren kun har vist sig i spredte Ytringer, af hvilke Selvmordet var den sidste og desværre aldeles uventede. Denne Opfattelse deler jeg selv, og jeg anser den for vel begrundet. Fremhæv ogsaa, at Hermione frivillig gik til Daaben, tværtimod hvad ildesindede Rygter have ladet udsprede. Af hendes Opførsel under Daabsakten kan man ingenlunde drage den Slut-

---

Arbejde er bleven skildret, ingenlunde er fremstillet med mørkere Farver end Virkelighedens egne.



ning, at min Anskuelse om denne Sag er urigtig. Hun elskede allerede Kristus for højt, til ikke at længes efter den Naadehandling, hvorom her er Spørgsmaal, og hvori det stod hende frit for at indlægge hvad Betydning hun vilde. Tidlig i Morgen skal denne Beretning være færdig, for umiddelbart derefter at afsendes til Konstantinopel. Gaa nu til dit Hverv!«

Evfemios kastede endnu et bange men forskende Blik paa Petros's askegraa Ansigt, hvor Sindsbevægelsen over den skete Begivenhed ikke havde formaaet at fremkalde den svageste Rodme, bukkede dybt og fjernede sig.

Kort efter denne Samtale var Biskopens Helbredstilstand bleven saa betænkelig, at der paa Ny maatte sendes Bud efter Lægen. Kulden, som Petros følte i Ben og Arme, udbredte sig mere og mere gjennem hans Lemmer. der, efterhaanden som de gjennemtrængtes deraf, nægtede at adlyde hans Villie og bleve som lammede. Lægen anvendte forgjæves opvarmende Drikke og stærke Gnidninger. De Præster, der boede i Paladset, samlede sig om deres Foresatte og helligede ham al mulig Omsorg. Ivrigst blandt dem Alle var Evfemios. Lægen forsikrede imidlertid, at der ikke var nogen Fare. Den Syge troede det Samme og vilde have troet det, om ogsaa hele Verden havde forsikret det Modsatte, thi han vilde leve og ansaa det for urimeligt, at han skulde dø nu, da han stod ved Maalet for sine lykkelig gjennemførte Planer og var nær ved at

gribe den romerske Krumstav, som i hans Haand skulde forvandles til et Herskerspir over Verden.

Han anede ikke, at de fjendtlige Elementer, som lidt efter lidt blandede sig med Blodet i hans Aarer, ikke var noget Andet end nogle Draaber af den samme Saft, hvormed han havde sænket sin kjødelige Fader Simon, kaldet Søjlehelgenen, i den dødlignende Dvale, fra hvilken han derpaa ved et glødende Jern paa Ny havde vakt ham til Live.

Evfemios havde vist sig som en lydig Søn af Kirken. Men Lydigheden vilde kun have været ufuldstændig og til ingen Nytte, dersom det havde været hans Mening at opvække Petros fra de Døde, ligesom denne opvakte Simon.

Midt under den Omhu, som helligedes Biskoppens Person, blev det meldt, at der fra Rom var ankommet en Deputation. som ønskede Avdiens. Denne Efterretning havde en vidunderlig Virkning paa Petros; hans Ansigt oplivedes, han følte Blodet strømme gjennem sine Aarer med gjenvundet Varme. Han befalede, at man skulde flytte ham fra Studerekammeret til Modtagelsesværelset, og anordnede, hvilke af hans Præster der skulde være om hans Person, og hvorledes Deputationen skulde modtages, naar den var ankommen til det biskoppelige Palads.

En Time senere aabnedes Paladsets Døre for Deputationen, der bestod af Præster og fornemme Lægmand, blandt hvilke en Senator. Alle i glimrende Embedsdragter.

Efter en lang Indlednings- og Lykonskningstale

overrakte dens Ordfører Menighedens Kaldsbrev til Petros om at modtage det Embede, hvortil dens ved Bispevalget tilkjendegivne Villie havde udkaaret ham.

Petros besvarede denne Tale med nogle faa Ord, som det kostede ham store Anstrængelser at udtale. Hans Tilstand gjorde det nødvendigt, at Ceremonien forkortedes. Deputationen trak sig tilbage, efter at dens Medlemmer vare indbudte til Biskopens Taffel den følgende Dag.

Da de Fremmede havde fjernet sig, lod Biskopen sig igjen flytte til Studerekammeret, hvor Evfemios paa hans Befaling blev tilbage hos ham.

Lampen var tændt i det skumle Værelse, og Regnen piskede mod dets eneste Vindue.

Evfemios kastede sig paa Knæ foran Petros, lykønskede ham til at have vundet den høje Plads, hvortil hans store Egenskaber gjorde ham værdig, den høje Plads, hvis Indehaver med Rette var at anse som Kristi Efterfølger, men beklagede paa samme Tid sig selv, sine Medbrødre i Embedet og den atheniensiske Menighed, der nu uigjenkaldelig vare domte til at miste deres elskede Fader.

Det saa' næsten ud, som om Evfemios havde haft Taarer i sine Øjne. Han greb Petros's Haand og kyssede den, men gyste uvilkaarlig og blegnede ved den Dødskulde, som mødte hans Læber.

Petros svarede ham ikke. Ethvert Ord vilde have kostet ham en Anstrængelse, og nu var hans Sjæl fordybet i Tankerne om den Magt, der var

bleven lagt i hans Haand, og om hvis iboende verdensbetvingende Storhed Ingen mere end han havde en Anelse.

Selv havde han mere end en Anelse derom. Han folte denne Magt. Han saa' Midlerne og Maalet klart for sine Øjne.

Petros overskuede i Tankerne den Livsbane, som han ved egen Kraft havde brudt sig, fra de Dage, da han hed Simmias og var en foragtet, uvidende Slave i et hedensk Hus, indtil nu, da han med al sin Ærgjerrighed ikke vilde bytte Plads med den romerske Verdens Enevoldshersker.

Dette Overblik over et Liv, som havde faaet sin Retning af en eneste herskende Tanke og ubetvingelig banet sig Vej over afskrækkende Hindringer mod sit éngang fastsatte Maal, var tilvisse skikket til at opfylde ham med Stolthed; men hvad var denne Følelse, hvis Gjenstand var et endeligt, snart forsvindende Væsen, mod den berusende Tanke om den Magt, han vilde udvikle til Blomst, det System, han vilde skabe af endnu uordnede Elementer. en Magt, et System, som skulde overleve ham selv og — bygget paa den evige Grundvold af Menneskeslægtens Umyndighed — strække sit Scepter over alle Tider!

I denne Betragtning laa der for Petros en dæmønisK Fortryllelse, som for en Stund var stærk nok til at afvende hans Opmærksomhed fra de truende Tegn, der spurgtes i hans legemlige Hylster. Men disse traadte tilsidst frem med en Tydelighed og Styrke,

som paatrængte sig hans Bevidsthed, rev den bort fra den lokkende Fremtidsbetragtning og knyttede den til det Nærværendes Virkelighed. Petros følte, hvorledes den rædsomme Dødskulde mere og mere udbredte sig i hans Legeme. Hans Ben og Arme vare lammede og følesløse. Han vendte sig til Evfemios og befalede ham med Ord, som al hans Anstrængelse ikke kunde drive til mere end en Hvisken, at bringe et Spejl. Den sortlokkede Presbyter ilede med at efterkomme Befalingen.

Ved Skinnet af Lampen, der blev stillet ganske nær, betragtede Petros sit Billede i Spejlet og gyste tilbage som for Synet af et Spøgelse. Hans Ansigtssfarve spillede i det Blaa, og Trækkene vare saa slap-pede, saa forandrede, at han ikke gjenkjendte sig selv. En pludselig Tanke om Døden steg op i hans Sjæl og fik de Nerver, der endnu ikke vare slovede, til at skjælve af Skræk. Han søgte at undertrykke denne Tanke. At dø nu, da hans Liv egenlig skulde begynde, det vilde jo være en Urimelighed, en grusom Haan af Skjæbnen, en ufornuftig Leg af den guddommelige Fornuft, altsaa en Umulighed.

Petros lod gaa Bud efter Lægen, som befandt sig i Paladset. Da denne efter de Forskrifter, som Hippokrates og Galenus havde givet, begyndte en ny Undersøgelse af den Lidendes Tilstand, hvilede Petros's Øje med Angst paa hans Ansigt for at udforske hans virkelige Tanke om Sygdommens Beskaffenhed og Udfald.

Æskulapen tav, men saa' overrasket og be-

kymret ud. Han havde ikke i sine Boger læst om noget Tilfælde, som lignede dette. Men han tvivlede nu ikke et Øjeblik om, at den Syge gik en hurtig Opløsning i Møde.

Petros læste alt dette i hans Ansigt, og Dødsangsten vendte tilbage for at kæmpe med Tvivlen om Muligheden af at dø i en saadan Stud og med Villien til at leve.

I dette Øjeblik traadte Clemens ind i Studereværelset. Han standsede og syntes med Vanskelighed at gjenkjende Petros. Men da han havde overtydet sig om, at denne Skikkelse, der lignede Døden, var hans Fosterfader, kastede han sig til hans Fødder, omfavnede hans Knæ og udbød i høje Klageraab.

Lægen og Evfemios skyndte sig med at fjerne den ulykkelige Yngling. hvis Opførsel øjensynlig forøgede Petros's Uro. Derpaa klædtes den Syge af og lagdes i Seng. Han forsøgte at give til Kjende, at han ikke vilde det, men hans Tunge var lammet og hans Kjæver blytunge og ubevægelige. De i Paladset boende Præster modtog en Time senere fra Evfemios Underretning om Biskopens højst betænkelige Tilstand. De samledes om hans Seng og begyndte, efterat Lægen havde underrettet dem om, at Biskopens Dod var nær forestaaende, at træffe de højtidelige Foranstaltninger, som brugtes ved en Døendes Leje. Voxlys tændtes, de Forsamlede knælede, og Evfemios begyndte med andægtig Stemme at oplæse de brugelige Døds-

bønner. Petros saa' og horte endnu hvad der foregik omkring ham, men kunde kun med Øjnene udtrykke den Harme, han folte over Tilberedelserne. Da man lagde hans Arme overkors paa Brystet, forsøgte han, skjönt forgjæves, at trække dem tilbage. Men da han tilsidst følte, hvorledes den isnende Kulde trængte ind i hans Bryst og nærmede sig hans Hjerte, sammentrængtes hans Bevidsthed, saa længe den endnu var virksom, i Følelsen af Dødens uundgaaelige Nærmelse og Villiens Afmagt til at standse den. Skjæbnens Leg — ufornuftig eller ikke — var en Virkelighed. Den havde lammet hans Fod, efter at have ført ham til Petri Throne, lammet hans Haand, efter at have samlet Verdens Tømmer i den.

Endnu nogle Øjeblikke af selvbevidst Liv, under hvilke Indbildningskraften pludselig fremtryllede Billeder af Simon Søjlemanden og af den Flaske, hvormed han var sænket ned i den dødlignende Dvale — endnu en Tanke, en bitter og forfærdelig Tanke, netop fremkaldt af dette Fantasispil, en Tanke om Medbejlernes Anslag, om Gift og Dvaledrikke — og det sidste Tegn paa Liv var forsvundet. Petros laa som et Lig med stivnede Lemmer og udslukkede Øjne. Lægen lagde Haanden paa hans Hjerte og erklærede ham død.

Det var Evfemios, som nu bøjede sig over den Døde og lukkede hans Øjne.

Tvende Dage senere drog en højtidelig Procession til Domkirken, i hvis Gravhvælving den

homoiusianske Biskop nedsænkedes. Dersom En den følgende Nat havde ladet Blykisten aabne, i hvilken han var lagt, og boret et glodende Jern i hans Kjød, saa vilde Verden maaske være bleven Vidne til en ny Opstandelse fra de Døde.

Patriarken Evdoxos og den Medbejler til den romerske Bispestol, som ved Petros's Dod var kommet i Besiddelse af denne, vare begge enige om at erklære ham for Helgen. Som Gjenstand for de fromme Troendes Dyrkelse og Talsmand for deres Bonner er han anført i Helgenenes Skare under Navnet den hellige Petros fra Athen.

Evfemios blev hans Efterfølger paa Athens Bispestol og bør nævnes som en af de Fædre, der paa de store Kirkemøder ivrigst og virksomst har bidraget til at udvikle de hellige Dogmer, der endnu gjælde som de eneste rette, og uden Troen paa hvilke intet Menneske skal kunne blive salig.

Evfemios maatte opleve den Tid, da Homoiusion i Følge en kejserlig Kundgjørelse blev draget ned til at være en kjættersk og ugudelig Lære. Evfemios kunde ikke frelse Homoiusion, men frelste sig selv ved at gaa over til Homousion, hvorefter — dette maa ogsaa siges — han sluttede sig til sine nye Trosfællers Anstrængelser for med Ild og Sværd at udrydde Tilhængerne af hans tidligere Vildfarelse.

Krysantevs's ulykkelige Søn befandt sig mellem Ofrene for Evfemios's fromme Iver. Den stakels Clemens var vanvittig, og Homoiusion var for



ham bleven en fix Ide. Han kunde ikke omvendes; han maatte altsaa dø.

Theodoros havde fra Italien begivet sig til Afrika. Ved at aflægge Præstedragten og antage et andet Navn lykkedes det ham at undgaa Forfølgelse, skjønt han gjorde sig fuldt værdig til at falde som Offer for Tilhængerne af »Kirkens og Bekjendelsens Enhed«, thi han levede og virkede med Velsignelse i Kristi Aand lige til sin Alderdom og blev et af Leddene i den Kjæde af Protestanter, som gaar igjennem Tiden for den Begivenhed, der kaldes Reformationen — Forpostfægtningen for den tilstundende store Kamp mellem Kristi Menighed og Præstekirken.

Nogle faa Aar efter Krysantevs's Død rullede Folkevandringens Bølger allerede over det romerske Rige, og Barbarernes Hære stode udenfor Athens og Roms Porte. Middelalderens tusindaarige Nat faldt over Verden. En ny Dag er kommet. Antiken og Kristendommen gjenmemtrænge hinanden. Deres Sandheder forenes til et harmonisk Hele, og den Sag, for hvilken den sidste Athenienser kæmpede Fortvivlelsens Kamp — den politiske, religiøse og videnskabelige Friheds Sag — kæmper endnu, dog ikke længer fortvivlet, men med Vished om Sejren.

---











PLEASE DO NOT REMOVE  
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

---

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

---

BRIEF  
PTB  
0041521  
vol.2.

UTL AT DOWNSVIEW



D RANGE BAY SHLF POS ITEM C  
39 09 05 08 02 023 3